

Gülse Birsel - GAYET CİDDİYİM!

ÖNSÖZ

Hep aynı soru...

"O metinleri siz mi yazıyorsunuz?"

Artık cevaplamaktan bıktım.

Kimi de abartıyor. Olumlu cevap aldıktan sonra bir kez daha kontrol etme ihtiyacı hissediyor:

"Gerçekten mi? Hepsini mi?"

Çoğu insana göre bir kadının mizah yazması sifıra yakın ihtimal.

Onlar da diğer ihtimalleri sıralıyorlar:

"Bu programın metinleri tercüme mi? Bir yazar ekibiniz mi var?" hatta "Eşinizden yardım alıyor musunuz?!"

g.a.g. programının metinlerini kimin yazdığı, onların nasıl ortaya çıktığı sanki bir muamma. Oysa jenerikte kocaman yazıyor, "Metin yazarı: Gülse Birsel" diye...

Birçok mizahçı yazar, çizer, gazeteci dost aynı şeyi söyledi:

Bir kadının, üstelik de eli yüzü düzgün bir kadının mizah yazması, komik olması tuhaf geliyor insanlara.

Niye ki?

Benim bir sürü eli yüzü düzgün kadın arkadaşım var. Hepsi çok komik.

Kadınlar galiba kendi aralarında espri yapıp, gülüp, güldürüp, hokkabazlıklar yapıp, sonra erkeklerin yanında zarif, işveli, cazip hallerine bürünüyorlar.

Erkeğin komik olması, kadının gülmesi lazım ya!

Cazibemi yitirmek pahasına, son kez açıklıyorum:

O metinleri de, o yazılan da, hepsini ben yazıyorum. Hatta, alın işte kitabım!

Atla deve de değil yani.

70'li yıllarda doğup bugüne kadar İstanbul'da yaşa, zaten mecburen mizahçı, doğuştan stand-up'çısın.

Elinde değil ki. Sen bir şey yapmıyorsun. Malzeme ayağına dolanıyor!

Sevgili hanımlar, siz de bu malzemeyle, evde deneyebilirsiniz!

EVLER, ODALAR, EŞYALAR VE EV KADINLARI!

Siz hiç ev kadını oldunuz mu?

11

"Bahar modasını gördün mü? Herkes hippî olacak. Va-nilla Sky'yı seyrettin mi? Bence senaryo çok dağılmış... Sence gençler niye intihar ediyor? "gibi sorularım karşısında, ev kadını arkadaşım Leyla eve telefon açtı ve "Fatma Hanım, o köftelere yeşil biber de koyun. Bir de yanına patates kızartın," dedi.

"A, bu hafta olmaz! Önümüzdeki on gün benim için çok yoğun bir dönem," dedi Leyla.

Nişantaşı'nın en havalı öğle yemeği adreslerinden birinde, en civcivli vakitte makarna yiyoruz.

Müşterilerin yüzde doksanı kadın.

iki ayrı grup var: Pantolon ceketleriyle sakın sakın gelip kısa, hızlı öğle yemeği toplantıları yapan iş kadınları; ve koşarak restorana girip vakitsizlikten şikâyet ederek oturan, uzun yemekler yiyen, yine alelacele çıkan, somurtkan ev kadınları.

12

Çalışan kadınlar, çalışmayan kadınlar...

Çalışan bir kadının nedense vakti daha boldur. Sizi iki toplantı, bir bütçe görüşmesi, bir kokteyl parti, alışveriş ve yarım mülakat arasına sıkıştırır.

Oysa bir ev kadını "O gün doluyum, manikür yaptıracağım," der mesela!

Ev kadınları yarım saatlik işleri bir bütün güne yayma eğilimindedirler. Erzak alışverişi, saç kestirme, arkadaşla kahve içme, evdeki musluğun tamiri, onlar için tam günlük işlerdir.

Ev kadınlarının telefon konuşmaları da uzun sürer. "Ne yaptın bugün?" denen bir iş kadını, tüm günü "Bildiğin gibi," diyerek özetlerken, sesinde bir an önce sadede gelmenizi rica eden bir uyarı tonu hissedersiniz.

Ev kadını ise anlatmaya başlar: "Sabah kalktım. Kahvaltı ettim. Kahvaltıda artık yumurta yiyorum. İlginç bir rejime başladım. Onu da anlatacağım. Fakat bu bizim yeni kadın yumurtayı bile doğru dürüst yapamıyor. Geçen gün..." Sohbet böyle başlar ve detaylar, tekrarlar ve

şikâyetlerle örülü, sonsuza dek devam edebilir.

(Tabii ki belli bir kesimden söz ediyorum. Siz tarla sürüp, çamaşırını külle derede yıkayan, ekmeğini bile kendi yapan bir kadın olabilirsiniz. Ama zaten o zaman da siz bir çalışan kadınsınız demektir.)

Ögle yemeği yediğim Leyla, 90'lı yıllar boyunca dergi çıkarırken bir yandan gece hayatının altını üstüne getirmiş, aynı dönemde gazetelerde yazı yazmış, boş zamanlarında bir sanatçının menajerliğini yapıp kalan vaktinde de hobi olarak fotoğraf çekmiş bir arkadaşım. Yeni milenyumuna girerken evlenip, 2000'de bir de çocuk yapınca ortalarda görünmez olmuştu.

Ona bir "free lance" yazı işi teklif etmek için aradım. Randevuya gecikerek ve nefes nefese, hiçbir şeye vakit bulamadığından şikâyet ederek geldi.

90'h yılların acar gazetecisi, gece hayatının kraliçesi Leyla, ev kadını olmuştu!

Evim, güzel, sıcak, uyuşuk evim

"Ev" çok güçlü bir şeydir.

Sıcaktır, yumuşaktır, güzel kokar...

Tanıdık, güvenlidir, yapışkandır, şirindir.

Size çok âşık, pek işi gücü de olmayan bir sevgili gibidir. Aranızdaki ilişkiyi belli bir mesafede tutmazsanız 24 saati sizinle geçirmek ister!

Uyuşturucu özelliği vardır. Alışır gidersiniz. Bütün vaktinizi birlikte harcamaya başlarsınız. Bir de bakarsınız, kuralları o koymaya başlamış.

Grip olduğumda anladım bunu.

Beş yaşından beri hafta ortaları evde oturmamış biri için ilginç bir deneyimdi.

Önce sıkıntıdan patladım. Dayanamayıp, ateşli ateşli, oturup çalıştım.

İkinci gün fotoğraf albümü yerleştirme, tabloların yerini değiştirme, giysilerimi elden geçirme, daha önce okuyamadığım Susan Sontag'ın fotoğrafçılıkla ilgili kitabına başlama gibi daha hafif aktivitelere giriştim. Akşama doğru hedeflediklerimin yarısını bitirip, kalanını ertesi güne erteledim.

Üçüncü günü sütlaç yaparak geçirdim. Tam kitabı elime alacakken, akşam oldu!

Dördüncü gün kendimi biraz bitkin hissettim ve genellikle televizyon seyretmeyi tercih ettim.

Beşinci gün saçımı taramak bile yorucu iş gibi gelmeye başladı.

Bir iş kadını için büyük lüks olan her şeyi yapmaya başladım: Üşendim, erteledim, vazgeçtim!

Yavaşladım. Miskinleştim. Ve ev beni yuttu!

14

Milan Kundera'nın "Yavaşlık gibi, durup fark etme, daha önceleri görmediğin şeyleri görme manasında iyi bir yavaşlık değildi ama bu. Kötü bir histi. Daha çok Woody Allen'ın Anine Hail filminde söylediğine benziyordu: "Sıcak, rahat ortamlar bana yaramıyor. Olgunlaşıp çürümeye başlıyorum!"

Birinci cemre düştü, dolayısıyla çok yoğunum!

Ben artık bir ev kadınıydım ve yapılacak her küçük iş, üzerinde düşünülmesi, plan yapılması, stres yaşanması gereken, önemli, ağır, yorucu bir görevdi.

İşe gitmeye falan da hiç niyetim yoktu.

Sabah programları, Türk kahvesi, iki telefon, "Burası neden tozlu!" derken akşam oluveriyordu. Zaman su gibi akıyordu.

Hayatının berbatlığını fark eden bir eroin bağımlısı gibi, gribim tam olarak geçmeden, ama iş isten geçmek üzereyken, panik içinde, kendimi sürükleyerek ofise gittim ve ilk toplantıda SİLKİNİP UYANDIM!

Leyla ise uyuyup, bir daha da uyanamamıştı ne yazık ki...

"Önümüzdeki 10 gün çok doluyum," dedi.

"Hayrola?" diye sordum

"Babamın ortağının kızı evlenecek 10 gün sonra," diye açıkladı, daha doğrusu açıkladığım sandı ve makarnasını yemeye devam etti.

Ee?

"Gelinlik minicik taşlarla süslü ve onları teker teker sen mi dikiyorsun?", "Düğün yemeğini tek başıma pişiririm diye iddiaya mı girdin?", "Nişanlı çifte kerpiçten ev mi yapıyorsun?" gibi sorular geliyor aklıma. Suratıma bakınca anladı tabii. Ve kendine göre "biraz açtı":

"Babamın ortağı aynı zamanda çok iyi arkadaşıdır!" dedi!

"Haa ondan demek!" diye cevap verdim!

"Tabii, yoksa boş bir zamanım olsa seve seve. Çok özledim

yazı yazmayı. Ama sonra da zaten bayram girecek araya. Martta oğlumun doğum günü var. Ardından bahar, Bodrum'a yazlığa gidip gelmeler. Yoğunum yani. Ekimde falan başlasam?"

"Tabii, tabii," yaptım.

Ve iş konusunda Leyla'dan ümidi kesip, bari öğlen yemeğini kurtarma umuduyla şundan bundan bahsetmeye başladım.

"Bahar modasını gördün mü? Herkes hippie olacak, rengârenk, çok şık. Vanilla Sky'da hiç iş yok, senaryoyu öyle bir dağıtmışlar ki bir daha toparlanamıyor. Gençler niye intihar ediyor sence? 10 yıl önce bizi üzmeyenler internet çağında çok mu kısıtlayıcı hale geldi? Zamanla birlikte disiplin kuralları da değişmeli mi acaba? Bu arada Orhan Pamuk'un yeni kitabından sonra herkes bayramda Kars'a gitme planı yapıyormuş. Hatta Gezi dergisi Kars'ı kapak yapacaktı."

Leyla dikkatli dikkatli bana bakarken, "Bir dakika," diye gülümsedi, "bir telefon edeceğim."

Orhan Pamuk'u mu arıyordu acaba?

Yoksa Karslı bir arkadaşını mı?

Belki de Vanilla Sky rezervasyonunu iptal edecekti.

"Fatma Hanım, o köftelere yeşil biber de koyun. Bir de yanına patates kızartın," dedi ve tekrar bana döndü:

"Ay çok yoğunum. Ha ne diyordun?"

Anladım ki beni hiç dinlememiş zaten.

"Ev," dedim, "insanı YUTAR, biliyor muydun?"

DAĞINIKLIK

Evler niye dağılır? Ben size söyleyeyim.

Evler kendi başlarına yaşayan birer organizmadır. Ve kendi dilerini dağıtırlar.

"Bunu buraya kim attın?" diye seslenirsiniz. Kimse cevap vermez.

"Bu bardağı sen mi buraya koyduun?" diye bağırırsınız.

"Yoo ben koymadım!"

"Koltuğa kim çiklet yapıştırdım?"

Cevap yok.

Evde yaşıyan herkes inkâr edince, geriye tek açıklama kalır:

Ev kendi kendini dağıtmakta ve kirletmektedir.

Bulaşıklar, giysi dağlan, yastıklar, eski gazeteler, boşalmış bardak' lar, dolmuş kültablaları, kâğıt topları, hepsi de bu alçak organizmanın işbirlikçileridir!

"DEKAR4SYON"

Dekorasyon kazık bir iştir.

Renkleri uyduracaksın, eşyaların tarzı birbiriyle gidecek, ufak mekânlar ayrı problem...

Haydi diyelim, bunları hallettiniz.

Dekorasyonun bambaşka zor bir tarafı daha var: Terimlerin telaffuzu!

Nedense çoğumuz, bununla ilgili büyük müşkül içinde. Dekorasyon yerine "dekarasyon", karyola yerme "kayrola", gardırop yerine "gardolap", sehpa yerine "sepha"!

Telaffuz yanlışlığı mobilya isimlerinin üzerine lanet gibi çökmüş!

Belki de işi profesyonellere bırakalım diye, iç mimarların bize bir oyunu bu. Karşımıza geçip şöyle diyebisinler diye işi karıştırmışlar: "Aahahahhayy, kayrola değil ayol o, karyola! Aman, lütfen, işi bir bilene bırakın, daha fazla rezil olmayın dostum. Dekorasyon kolay iş değil. Bak daha telaffuz edemiyorsun!"

Dekorasyon, aynı zamanda büyük bir yalan. Hakikaten. Hiçbir şey görüldüğü gibi değil.

Plastik meyveler, kumaş çiçekler, eskitilmiş ama eski olmayan masalar, ahşap görünümlü plastik dolaplar. Kimi kandırıyoruz ki? Sanki mutfaktaki kâsede yıllardır duran o ananası herkes gerçek zannediyor.

Dekorasyonla uğraşmayın. Evi kendi haline bırakın, o tarzını bu-
lur!

BEN TAMİRCİ DEĞİLİM

Evle ilgili problemler insanın hayatını karartabilir.

Akan bir musluk, bir elektrik problemi, badana zamanı, tahammül etmek için çelik gibi sınırlar gerektiren dönemlerdir.

Diyelim ki bir şey bozuldu, tamirci çağdınız.

Tamirci gelir, yaklaşır ve tamir edilecek yere, kafasını tek yana eğerek bakar. Öyle uzun, boş bir bakıştır ki bu, sanki arkasından şöyle diyecektir:

"Ben tamirci değilim ki, ben mısırcıyım. Eve de yanlışlıkla girdim. Bu ne?"

Daha uyanık olanlarınsa, kapıdan girdikleri anda bile yüzlerinde endişeli bir ifade vardır.

Alete bakıp, biraz elleyip şöyle yaparlar: "Uhuuu, ööf, çık çık çık!"

Problem büyüktür ve pahalıdır yani!

Şimdiye kadar şöyle bir tamirci görmedim: "Aaa, çok kolay, hiç problem değil. Hatta bana gerek yok, şurayı çevirin, tamam!"

Yaşadığım süre de göreceğimi sanmam.

HANGİ "USTA"?

Ev içi aksiliklerin, bozulan aletlerin iki kötü tarafı vardır.

Bir, genellikle gece, pazar günü, bayram gibi en uygunsuz zamanlarda meydana gelmeleri.

iki, bunları düzeltmek için eve usta çağırma zorunluluğu. Usta" kelimesi ilk ne zaman kullanılmış bilmiyorum. Ama ben bu kelimenin sözlük anlamını hak eden, hak etmeyi bırakın, uzaktan çağırıştıran bir ustayla bile henüz karşılaşmadım!

77

18

Genellikle olan şudur: Evdeki arıza, asla basit ve sık görülen bir problem değildir ustaya göre.

Sorun damlatan bir musluk bile olsa usta şunu yapar: "Çık çık çık. Hay Allah ya!" Bu "Hay Allah ya" size midir, musluğu imal ede-ne midir, ilk kez takana mıdır, bilinmez.

Ama her ihtimale karşı, sessiz ve itaatkâr, azıcık da tırsmış, öyle' ce beklersiniz.

"Şimdi, zaten bu musluklardan artık yok! 'Yani bunlar o kadar eski ki, siz burayı gompile olarak değiştirin daha kolay."

Komple. Daha doğrusu "gompile!" Ustaların en sevdiği laflardan biridir.

Ya musluk eski modeldir, ya civatası bulunmaz, ya lavabonun şekli yüzünden damlatmaktadır, ya da evin su tesisatı doğuştan problemlidir.

Siz tüm lavaboyu, hatta banyoyu, daha da iyisi evi "gompile" de-ğiştirseniz, yani ustaya büyük kolaylık olur!

Psikolojik sağlığınız için ev aksiliklerinden mümkün olduğu kadar kaçmaya çalışın.

BEY4Z ESY4

Ev hayatında beyaz eşyalara neredeyse canlı muamelesi yapılır.

Belki de koltuk, masa gibi eşyalardan farklı olarak, aslında bizim yapmamız gereken işleri üstlendikleri için böyledir.

Ev kadınlarıyla bulaşık makineleri arasında duygusal bir bağ vardır, rneğin. Ben isim takanları bile gördüm.

Yemeği yakan fırınlara her zaman çok kızılır, sanki bu onların su-uymuş gibi. Bazen fırına karşı bağırış, küfür, kapağını hızla çarparak kapatmak gibi sözlü ve fiziksel tacizlerde de bulunulur!

Bu, bazı beyaz eşyaların, diğer ev mblelerinden farklı olarak, hareket etmesinden, ses çıkarmasından da kaynaklanıyor olabilir.

Elektrik süpürgesi, çamaşır makinesi bu gruptandır mesela.

Özellikle de eski çamaşır makineleri.

Hatırlarsanız tvvist yaparak çalışırlardı!

Hatta evin çocukları bu makinelerin üzerine oturtularak eğlendirilir, böylece bir taşla iki kuş vurulmuş olurdu.

Bu makineler zaman zaman sadece dans etmekle kalmaz, banyoyu da dolaşarak teftiş ederlerdi. E şimdi böyle bir şeye "eşya" diyemeyiz.

Bugüne geldiğimizde, makinelerin de insanlarla aynı değişime uğradıkları görülüyor.

Artık fiziksel glerinden çok beyinlerini kullanıyorlar. Programlanan fırınlar, kokulan birbirine karıştırmayan buzdolapları, beyazlarla renklileri ayıran çamaşır makineleri...

Hepsinin içinde birer bilgisayar var; ve bu yapay zekyle, korkarım bir süre sonra, bize hizmet etmeyi reddederek, kendi hayatlarını kuracaklar.

O zaman, işte o taciz görmüş fırının intikamını korkuyla bekliyorum!

SANATÇILAR SİTESİ!

Site hayatı özellikle şehirlilerin yabancı olmadığı bir kavram.

Bir sürü apartmanı bir araya getirirsiniz, ortaya uyduruk bir tenis kortu, bahçeye benzer bir yeşillik veya kapıya bir bekçi, oldu sana site.

Bazı siteler de çok lüks tabii. Spor salonları, havuzlar, meditas-yon odaları!

Ama bütün sitelerin ortak özelliği iddialı isimler,

içinde konak", "saray", "köşk" gibi lafların geçtiği siteler, üç dört Çam ağacı yüzünden "koru, orman," adı alanlar...

Ama en önemlisi de toplu meslek gruplarının isim verdiği siteler. Mesela Sanatçılar Sitesi.

19

20

Büyük hayal kırıklığı!

insan zannediyor ki, bu siteden ev alınca şöyle bir hayat olacak:

Site içinde sabah yürüyüşüne çıkacaksınız, "Aa Hülya Avşar, günaydın, nassınız? Ooo Cem Yılmaz, n'aber abi?" Bakkalda Güher-Süher Pekine!, tenis kortunda Yıldız Kenter. Herkes balkona çıkmış, resim, heykel falan yapıyor.

Maalesef böyle bir şey yok.

Ayrıca böyle bir durum gerçek olsa, Sanatçılar Sitesi dışında, diğer alternatifler oldukça sıkıcı olurdu. Mesela Kabzımallar Sitesi, Hesap Uzmanları Sitesi, Karbüratör Toptancıları Sitesi...

24 saat, 365 gün bir bayii toplantısı havası, ki kâbus gibi bir şey...

YAŞASIN, DETERJAN!

Bir sürü reklamda aynı mesaj veriliyor. Dünyanın en berbat şeyi geliyor başına, arabana çarpıyorlar, evin yıkılıyor sözgelimi, "Boş ver, sen bir gazoz iç," diyorlar!

Manyak mıyım ben? Gazozun sırası mı?

Reklam insanları çok kolay mutlu olan cinsten.

Özellikle de ev kadınları. Mutfağa giriyorlar, bakıyorlar ki bomba düşmüş! Yüzlerce iğrenç bulaşık, yerler leş.

Normal şartlarda, benim bildiğim, ev kadınlarının ev ahalisini kılıçtan geçireceği bir durum!

Sonra bu kadın, tezgâhın üstünde bulaşık deterjanını görüyor ve gülmeye başlıyor.

Ben bu noktada "Tamam," diyorum, "kadın kafayı sıyrıldı!"

Hayır. Kadın deterjanı görünce, "Oh, iş bitti," diye seviniyor.

Pardon, bu mutluluğun kaynağı nedir? Siz bulaşıkları deterjan-sız, sade suyla mı yıkamayı düşünüyordunuz?

Bulaşık makinenin bile yok kardeşim! Sen bırak her şeyi, bu herifi terk et, pilini pırtını topla, çek git, kendine yeni bir hayat kur. Her şekilde bundan daha iyi olur.

Reklam insanları, silkinin ve kendinize gelin! Hayattan daha çok şey bekleyin.

TEMİZLİK MERAKLISI TEYZELER

Temizlikle ilgili hafif ruhsal bozukluklar nedense daha çok kadınlarda görülüyor. Maalesef!

Daha ağır ve daha bilinçli vakalar tedavi görüp kurtuluyorlar.

Ama hafif durumlar ne yazık ki toplumda bizimle iç içe yaşıyorlar.

Temizlik meraklısı teyzeleri, evlerinde girilmeyen odalar, kullanılmayan eşyalar ve koltuk örtülerinden tanırınız.

Bu tür, canlıların kullanımına kapalı oda ve eşyaların sebebi temizliktir. Ayakkabı çıkarılır, terlik giyilir, her şeye el sürülmez, el bezi verilir.

Oturup iki laf edemezsiniz; çünkü teyze halıdan ip, oradan buradan toz zerrecikleri ve en kötüsü üzerinizden saç toplamaktadır!

Bu teyzelerle dış dünyaya çıkılmaz.

Çünkü kendi steril ortamlarından çıktıkları anda, hayatı hem size hem kendilerine zehir ederler.

Bir yere girersiniz. Hemen çantadan kolalı mendil çıkar: "Uff, leş gibi kokuyor."

Restorana gidersiniz. Tabak, bardak incelenir. Suratta hep aynı ekşi ve tedirgin ifade vardır.

Yemek ısmarlarsınız keyifle, teyze atılır: 'Ay bilmem ki ne yesem, bunların mutfağı da pistir!'"

Garson yemeği getirir: "Bu çocuklar ellerini de yıkamıyorlardır."

Fenalık geçirmek işten değil!

Bir de özel bir hareket vardır. Yukarıdaki laflan ederken sol eli, yüzün hemen yanında el salları gibi iki kere sallayıp, sonra aynı elle ağzı kapatma hareketi!

Deneyiniz! Bu hareket, "Artık ben ucundan söylüyorum, geride kalan felaketleri sen tahayyül et," anlamındadır ve teyzelerin tekelindedir.

21

Yani bu harekete eşlik etsin diye şöyle diyemezsiniz: "Ayy, ne çok e-mail gelmiş." Yok. Olmaz.

O hareketi layıkıyla yapabilmeniz için dolma sarabilmeniz, farklı kanepeler için örtüsü çeşitlerine sahip olmanız ve temizlik konusunda ciddi takıntılarınızın olması gerekir.

22

İŞLER, GÜÇLER, OFİSLER VE ÇALIŞMA HAYATI

Aylıklık hakkımı istiyorum!

En yoğun günler, sabahları bir elimde cep telefonu, bir elimde kalem, kucüğümde kâğıtlar ve databankım-la, birileriyle tartışarak, stres içinde, dükkânların önünden geçerken, eski eşya satan amcalar^ güneşin altında, koltuklara yayılmış, günün ilk Türk kahvesini içiyor oluyorlar! Muhtemelen cumhuriyetin ilan edildiğinin bile farkında değiller! Kıskançlıktan çatlıyorum.

25

iki arkadaşım ile öğle yemeğindeyiz.

Biri reklamcı, diğeri finans sektöründe.

işten, güçten, sıkışıklıktan, stresten ve bayram tatilinde uzak bir adaya gidip bir daha dönmekten bahsediyorduk ki, şu or-taya

26

Çalışan kadınlar olarak, üçümüz de, Amerikan Güzeli filminin aynı yerine takılmışız:

Stres ve sorumluluktan fenalık geçirip, her şeyi bırakan işadamı ve aile babası Kevin Spacey'nin, hamburgerciden iş isterken, "Hiyerarşi veya ücret umurumda değil. Sadece en az sorumluluk isteyen pozisyona talibim!" dediği sahne.

Bayılmışız o repliğe!

Sonra teker teker döküldük.

Yapılacak işler listesi!

Üçümüz de stresten kurtulamıyoruz. Cumartesi günleri de, üstelik kendi isteğimize, çalışmak zorunda kalıyoruz, genellikle yorgunuz ve hayatımızın bir döneminde doya doya yapmak istediğimiz şeyler var. Mesela:

- Öğle yemeğinde, saati kontrol etmeden tatlı ve kahve ısmarlayabilmek.

- Kuaföre acele etmeden gitmek, beklerken ikide bir saate bakıp huzursuzlanmadan dedikodu dergisi okuyabilmek.
- Hafta ortası alışverişe çıkmak.
- Ajanda, cep telefonu, kartvizitlik, telefon rehberi gibi eşyaları evde unutabilmek ve bunu fark edince kalp krizi geçirmemek. Hatta unuttugunu fark etmemek!
- Evde oturup bütün gün kitap okuyabilmek.
- Sabah kalkıp, bugün ne yapsam diye düşünebilmek.
- Ve belki de en önemlisi, aylıklık lüksü. Dolanıp durup, oturup kalkıp, oradan oraya yatıp, tembellik yapmak. Oscar Wilde ne demiş? "Kesinlikle hiçbir şey yapmamak, dünyanın en zor şeyidir, en zor ve en entelektüel!"

Sorumluluklar, tarihler, toplantılar, iç yazışmalar trafiğinde, hiçbir şeyi kaçırmadan, herkesten hızlı koşmaya çalışarak yaşayan bizler, en gergin günlerde hayalini kurduğumuz işlerden bahsetmeye başladık sonra.

Finansçı arkadaşım bir kitapçı dükkânı açmak istiyor.

Reklamcı olan, tekel bayii hayal ediyor! "Stres yok, pazarlama yok, reklam yok. Fiyat belli, talep belli, al, sat, ne güzel!" diye açıkladı sebebini!

Eski eşya satsam?

Benim planım başka. Ben her sabah işe giderken önünden geçtiğim sıra sıra eski eşya satan dükkânlardan bir tanesini devralmayı kuruyorum.

Özellikle güneşli günlerde, kullanılmış sehpa, lamba, ıvır zıvır satan bu adamlar, eski koltukları kapının önüne koyup, açık havada sürekli çay kahve içerek etrafı seyredip, dükkândan dükkâna muhabbet ediyorlar. Zannediyorum Osmanlı'dan beri, nesiller boyu aynı işi yapmışlar.

Hatta belki cumhuriyetin ilan edildiğini bile bilmiyorlar!

Muhtemelen dükkânlar babadan kalma, satışı artırmak gibi bir hedef de yok. Daha doğrusu satış rakamları, talep ve cirolar, kader-kısmet dengesine oturtulmuş!

En yoğun günler, sabahları bir elimde cep telefonu, bir elimde kalem, kucağımda kâğıtlar, dergiler ve databankımla, birileriyle tartışarak, stres içinde, bu dükkânların önünden geçerken, amcalar, güneşin altında, koltuklara yayılmış, günün ilk Türk kahvesini içiyor oluyorlar!

KISKANÇLIKTAN ÇATLIYORUM!

Ev kadınlarıyla iş kadınlarını karşılaştıran, evin insanı yutma-sıyla ilgili yazım tahminimin üzerinde ilgi gördü. Ben Ev Kadınlarını Koruma ve Güzelleştirme Derneği'nden (!) kınama

beklerken, özellikle ev kadınları, e-mailler, hatta telefonlarla, yazıyı çok beğendiklerini, erteledikleri planlarını gerçekleştirmeye karar verdiklerini ilettiler.

Umarım yazıdan, iş kadınlarının hayatının bir gül bahçesi olduğu sonucu çıkmamıştır.

Çünkü değil.

Geçen yazımdan sonra bedbaht olan ev kadınlarının yaşadıkları hayatın çok da fena olmadığını bilmeleri için yazılmıştır... Ve iş kadınları... Tatil yapamıyorsanız üzülme. Koyun kapının önüne bir koltuk. Sabahtan akşama kadar çay içip etrafı seyredin! Çok iyi gelecek.

28 Vakit olsa dükkân sizin!

Oturdum, üşenmeden hesapladım. Kitap okumak, sinemaya gitmek, arkadaşlarla görüşmek, kocamla ilgilenmek, gezip tozmak, sağlık kontrollerimi yaptırmak, dergi okumak, televizyona bakmak veya öylece boşluğa bakmak için günde sadece bir buçuk saatim var! E-mail'lere niye cevap yazamadığımı matematiksel olarak kanıtlamış bulunuyorum.

Okuyucular ve g.a.g. seyircileri bozuk atıp duruyor:

"Size üç kere e-mail çektim, hâlâ lütfedip bir cevap yazmadınız. Teessüf ederim, insan ünlü olunca böyle oluyor demek ki!" rastladığım en yaygın sinirlenme kalıbı.

Özellikle "ünlü olma" bölümündeki hayal gücüne hayranım.

Gözümün önüne geliyor: Altın rengi, saten bir tuvalet giymişim. Aynı renklerdeki kocaman salonumda kırmızı kadife bir Josephine koltuğa uzanmışım.

Caz çalıyor. Önümdeki pufun üzerinde de havyarlı kanepeler var.

Elimde bir bardak şampanyayla menajerime (o kimse) çemki-riyorum!

"Gülse Hanını lütfen (ü değil, dikkat ediniz, şapkalı u). Hayranlarınız cevap bekliyor günlerdir."

"Offf. Çok sıkıldım şekerim. Okuyucu parçaları, seyirci parçaları! Beklesinler ayol! Onlarla mı uğraşıcıim. Ayrıca bu şampanya da ısındı. Nöbetçiler!"

Umberto Eco (ki kendisinin romanlarını, özellikle Foucault-'nun Sarkacı 'm fenalık geçirerek bitiremeyen ben, makale ve denemelerinin hastasıyım) bir yazısında, bir yılını dakika dakika nasıl geçirdiğini hesaplamıştır.

Sonuç olarak bu büyük yazar, akademisyen ve düşünür, kendisi için, günde sadece 1 saat 40 dakika kalmıştır.

Eh fena da değil.

E-mail'lere neden cevap veremediğimi burada, aynı yöntemi kullanarak yanıtlayacağım.

"Çalışan, çağdaş, bakımlı ve evli bir kadın" olmanın tüm gereklerini de yerine getirmeye çalışarak.

Dersimiz: aritmetik

Siz de bu gruptansanız, gelin birlikte toplayalım:

Bir yıl 365 gün, yani 8760 saat.

Günde sekiz saat uyku, 2920 saat.

Kahvaltı yirmi dakika, öğle yemeği bir saat, akşam yemeği 1 saat 20 dakika diyelim. Yılda aşağı yukarı 970 saat eder.

Duş, saç kurutma, tuvalet, diş fırçalama vesaire, günde yarım saatten, 182,5 saat,

Sabah giyinmek, akşam soyunmak, sabahları ne giyeceğine karar vermek, günde 40 dakikadan, 243 saat.

Günde yedi saat çalışma, yani full time bir iş, Hafta sonunu saymayalım, haydi bayram, yılbaşı, yıllık izm, 220 gün çalıştık diyelim, 1540 saat eder.

29

30

Şimdi kadın olmanın farkını yaşayalım, bir sürü angaryay-

Çağdaş kadın spor yapar, kuaföre gider, makyaj yapar.

Spor: Haftada üç gün bir saatten, 156 saat.

Kuaför: Sadece kesimden kesime, boyadan boyaya uğradığınızı varsayarsak, manikür, pedikür ve diğer mecburi ve can sıkıcı bakımlarla, iki ayda bir dört saatten, yılda 24 saat.

Makyaj, bakım: Nemlendirici, makyaj, günde yarım saat, akşam silmesi ve gece bakımı, on beş dakika. Yılda toplam 274 saat!

Alışveriş: Zevk için yapılanı değil, mecburiyi hesaplayalım. Erzak alışverişi ve hediyeler de dahil, haftada üçten, 156 saat.

Ev sorumluluklarına gelelim. Evli bir kadın ya bu.

Temizlik, yemek yapma, derleme toplama: En iyi ihtimali, bir yardımcı olduğunu düşünelim. Yine de ufak tefek işler, sofraya kurma kaldırma, şudur budur, günde bir buçuk saatten 547,5 saat.

Trafik: İşe gidiş geliş, en şanslımız için bile, günde bir saatten, yılda 220 saat.

Gazete okumak: Haber alma özgürlüğü. Günde yarım saatten, 182,5 saat.

Yani, evli, çocuksuz, üstelik de yardımcısı olan, herhangi bir çalışan kadının, sadece gerekli işleri yaptığında, yılda harcadığı zaman 7415,5 saat!

Kendi istediği şeylere ayırmak için, iyimser tahminlerle, yılda 1344,5, günde ise ortalama 3,6 saat kalıyor.

Benim de işim zor kardiş!

Pekiye. Şimdi benim durumumu ekleyin. Normal bir işin dışında, haftada 2 köşe yazısı. Düşünme, bilgi toplama ve yazma aşamalarıyla, üçerden haftada 6, yılda 312 saat. g.a.g.'m metinleri, haftada 4 saatten 208 saat. g.a.g.'in çekimleri, haftada 5 saatten, 260 saat.

Etti, 780 saat ekstra!

Ne kaldı? $1344.5-780=564,5$ saat. Yani günde 1,5 saat!

Kitap okumak, sinemaya gitmek, arkadaşlarla görüşmek, kocamla ilgilenmek, gezip tozmak, sağlık kontrollerimi yaptırmak, dergi okumak, televizyona bakmak veya öylece boşluğa bakmak için GÜNDE SADECE BİR BUÇUK SAATİM VAR!

g.a.g'a haftada 100-150 arası, reklam köşesine on beş-yirmi, gazetede ki köşemin adresine de otuz civarı e-mail geliyor.

Asistanım, sekreterim, hatta odam bile yok!

Anlatabildim mi neden herkese cevap yazamadığımı? Şöhret möhret değil yani! Bitkisel hayattayız.

Halinize şükredin ve boş vakitlerin tadım çıkarın.

OFİSTE BAŞARILI OLMANIN YOLLARI

Size işyerinde başarılı olmanın sırlarını açıklıyorum:

- İşe geç gelmeyin, erken çıkmayın, boşu boşuna göze batar.
- Çok dikkat çekici giyinmeyin ki, uzun öğle paydoslarında yok' luğunuz fark edilmesin.
- Kendinize bir yüz ifadesi bulun. Çok eğleniyormuş gibi güleç bir yüz veya sorunlarla başedemiyormuş gibi stresli, mutsuz bir SU' rat olmasın. Hep önemli bir projenin ortasındaymış gibi gergin, uya' nık ve ciddi bir ifade en iyisidir. Bunu ayna karşısında çalışıp, kıvamı bulduğunuzdan emin olunca yüzünüze yapıştırın.
- Toplantılarda sürekli not alın. Alışveriş listesi yapabilirsiniz, karikatür çizebilirsiniz, ama eliniz

durmasın.

Ofiste dolaşırken, elinizde muhakkak bir iki evrak bulunsun. Masanızın üzeri kitaplar, dosyalar, kâğıtlarla kalabalık görünsün.

'Arada sırada, üç ayda bir uygundur, patronunuzla kısa özel gö' ruşmeler isteyin. Bu toplantılarda maaş, izin ve iş saatleri dışında her Şeyden şikâyet edebilirsiniz. Daha çok iç yazışma ve rapor istemek, ^oordnasyon kopukluğundan şikâyet etmek, yeni projeler üreten bir

31

bin

'm yaratma planınız, uygun konulardır.

22

Bunları yerine getirirseniz, yapmanız gereken başka hiçbir şey yok. Özellikle büyük ofislerde, aslında hiçbir şey yapmadığınızı kimse fark etmeyecektir.

Bütün gün boş oturmaktan sıkılırim diyorsanız, tetris oynamak, internette chat yapmak, kahve falı bakmak, magazin dergileri, tele-fon sohbeti, ofis içi aşk mektubu yazıp ciddiye alanlarla dalga geçmek eğlenceli olabilir.

Bazı arkadaşlar tığ işi ve internet üzerinden altılı ganyan da tavsiye ettiler, ama ben henüz denemedim.

Siz önce benim tavsiye ettiklerimle başlayın!

İŞLER NİYE SABAH BAŞLAR?

Sabah uykusu, uykuların kralıdır!

Özellikle güneş doğarken işe gidenlerin, bu görüşüme gözleri do-larak katılacaklarını hissediyorum.

Ne yazık ki içinde yaşadığımız ekonomik sistemde, işlerin çoğu sabah erken saatte başlar.

Sadece bununla kalmaz, önemli toplantılar da erken saatlere ko' nur.

"Toplantılara zamanında gelmeniz bazen yetenek ve zekânızdan, hatta şirketteki pozisyonunuzdan daha önemlidir.

Diyelim ki sabah uykunuzdan ayrılamadınız ve 9'daki toplantı-ya 9:20 gibi varabildiniz.

Toplantı odasına geç girdiğinizde, sadece patronunuz ve rakipleriniz değil, geçen ay acıyıp işe aldığınız, fotokopi makinesini bile tam olarak çözememiş asistan dahi, size sinirli ve ukala

bakışlar atma hakkını kendinde bulur!

Benim tavsiyem, bu durumlarda klasik bahanelerden kaçınmaktır.

Yakınların hastalığı, trafik, hafif soğuk algınlığı, çocuklarınızla ilgili bahaneler, unutmayın ki, 1800'lerden beri kullanılmaktadır.

Size tavsiyem, uydurma olamayacak kadar imkânsız bir açıklama bulmanızdır!

Ekmekten zehirlenmek, bir sokak kedisi tarafından ısırılıp kuduz aşısı yaptırmak, bindiğiniz taksinin bir mafya babasının cipiyle çar-pışması gibi, hikâyesinin enteresanlığı gecikmeyi unutturacak bahaneler, her zaman en iyileridir.

Toplantı bitip patron gittikten sonra, inanan arkadaşlarla dalga geçmekse ekstra eğlence sağlar.

FOTOKOPİ VELİNİ/İLETİMİZDİR!

Ofislerde âdettendir, her yazışmanın bir sürü kopyası alınır. Hatta bu amaçla asistanlık, stajyerlik gibi pozisyonlar da yaratılmıştır.

"Bir kişi daha almayalım, gerek var mı?" diyen personel müdürüne, talepte bulunan ofis çalışanın cevabı hazırdır: "Aşkolsun, yahu fotokopi çekecek insan yok!"

Yoktur da hakikaten.

Çünkü nedense işyerlerinde fotokopi çekmek en aşağılık iştir!

insanlar kendi kültüblarını dökerler, fincanlarını yıkarlar, masalarının üstünü silerler, ama fotokopi çekmezler.

Kimse kendine gereken evrakın kopyasını kendisi almaz. Bu işi hiyerarşide kendinden bir sonra gelene devreder.

Ya eski çağlarda olsaydı ne yapacaktık?

Tabletlere, papirüse falan yazıyor olsaydık?

Ağaçlar kesilmiş, lifler kurutulmuş, örülmüş, papirüs yapılmış, günlerce elle yazılmış.

' Hmm, çok güzel Nefertiti Hanım, bunun 50 kopyasını alıp arkadaşlara dağıtalım!'

Eee, tabii efendim, iki güneş yılı sonra sabah dokuzda masanızda olur!"

rotokopi makinelerine hak ettikleri değeri verelim.

FAKS CİHAZINA ÖLÜM

Faks icat edilmeden önce ne yapıyorduk acaba?

Posta idaresinin güvenilirlik ve hız sicilini göz önünde bulundurursak, herhalde birileriyle elden gönderiyorduk.

Demek ki, sadece bu işleri yapan bir sürü şirket içi ve dışı, getir' götür elemanı ve şoför vardı. En ufak şirkette bile en az bir veya iki kişi.

Ne yaptığının farkında mısınız?

Şu anda Türkiye'deki işsizliğin sebebini buldum:

Faks!

Yasakla faksı, işsizlik oranı yarı yarıya düşsün.

Gençler artık internet üzerinden chat yaparak arkadaş ve sevgili bulmaya başladılar.

Yani ne demek? Gitti mi bir o kadar da hamburgerci, sinema, muhallebici, çay bahçesi?

Ekonomik krizin sebebini bu gavur icatlarında arayalım!

OFİS "HOBİLERİ!"

Kimse kimseden ofiste bulunduğu süre içerisinde yüzde yüz işe konsantre olmasını falan beklemiyor.

Gerçekleri konuşalım.

İnternette çaktırmadan fal bakma, uzun kahve molaları, telefonda vırvır, uluslararası kaytarma metotlarıdır.

Bazen çaktırmadan tırnağının bozulmuş ojesine rötuş yapan falan da görülür.

Ancak, ben sadece Türkiye'de ofiste örgü örene rastladım!

Devlet dairelerinde yaygın bir uygulamadır.

"Ne yapayım, görünmez işsizim. Daha doğrusu o kadar görünür işsizim ki, buraya başka iş getiriyorum, sırf boş durmayayım diye. Yani sıkılacağıma bir kazak bitiririm," demek olur. Gayet açık ve nettir.

Yani gerekli alet edevat olsa, dikiş dikmek, salça, reçel yapmak, turşu kurmak gibi aktiviteler de gerçekleşecek. Maksat, insan vaktini boşa geçirmesin!

Belki de işyerlerinde dokuzdan beşe çalışmak aslında yanlış.

Sabah mahmurluğu, gevezelik, "g.a.g'da gördün mü?" sohbeti, beş çayı, sigara molaları, akşam üstü rehaveti derken, insanların çoğunun günde ortalama bir iki saat çalıştığını (o da iyimser bir tahminle) göz önüne alırsak...

Bilemiyorum otoriteler ne düşünür, ama mesela benim için, 11 'le 15 arası, öğle yemeği molası da dahil, çok uygun.

Daha verimli olacağıma garanti veririm!

ZORLUKLARA KATLANMA

Her işin kendine göre zorluğu, stresi vardır derler.

Yalan!

Bence yalan.

Bir sürü meslek var ki, stresin neden kaynaklandığını anlamak mümkün değil.

Mesela postanede, mektuplara damga basan arkadaşın stresi, olsa olsa geçim sıkıntısından, özel problemlerden falan kaynaklanıyordur.

Yoksa işin kendisinde pek bir şey yok, itiraf edelim.

"Evvvet, damgayı alıyorum, işte mektup, doğru yere basmalıyım, acaba basabilecek miyim, yoksa kenara mı gelecek? Ah, bu strese dayanamıyorum." Böyle bir şey yok ki.

Veya kaligraflar:

"Lütfen beni bu telefondan aramayın. Benim hafta sonuna kadar bütün küçük a'ların içini doldurmam lazım! Sinirlendirmeyin beni! Patlayacağım stresten!"

işin gerginlik katsayısıyla, işi yapanın sinirliliği galiba ters orantılı.

35

36

Beyin cerrahları, pilotlar falan, gayet sakin, güler yüzlü insanlar genellikle. Ama mesela tanıdığım bütün santral memureleri ters ve gergin tipler.

Her Şeye sinirleniyorlar.

Kardeşim, stresini azalt, en kötü ihtimalle yanlış numarayı bağ' layacaksın. Öteki beyinle oynuyor, o n'apsın?

GERÇEK MESLEĞİNİZ NE, SÖYLEYİN!

Birçok casus filminde değişik karakterler gözümüze çarpar.

Mesela, köşedeki kitapçının gözlkl, sessiz sedasız tezgâhtan, aslında bizimkiler için çalıŐmaktadır ve bir sürü kitabın içinde de si' lah falan saklıdır.

Sonra, esas ocuk veya esas kız, özel bir görev için, garson, dans' ı, kasiyer kılığına falan girer; komedi unsuru da varsa, bu işleri be-ceremeyip bir alay salaklık yaparak acemi olduğunu belli eder...

Ben etraftaki birçok profesyonelden Őpheleniyorum.

Mesela spermarketlerdeki görevliler.

Elbette hepsi üzerine alınmasın ama, Őöyle Şeyler oluyor.

'Merhaba, baharatlar ne tarafta?

'Ayy, eee, hiç bilmiyorum!

Şimdi bu kızın, kesin gizli bir görevi var!

Ben marketten çıktıktan iki saniye sonra, silahını çıkarıp, taklalar atarak bir seri katil falan yakalıyor diye mit ediyorum. Çünkü eğer gizli görevde değil de gerçekten kendi iŐindeyse, çok üzücü.

Sonra bazı garsonlar, onlar kendini biliyor:

'Acaba bu menüdeki sebzeli tavuk haŐlama mı, kızartma mı? \ani nasıl yapılıyor?

'Őimdeee, tavukla yapılıyor. Ve... Sebze konuyor.

Hadi ya!

Şimdi bu adam kesin casus!

On dakika önce gelmiş, kılık değiştirmiş, gizli görevde.

İnsanın bu kadar mı dünyadan haberi olmaz?

Bence çoğu kasiyerin, garsonun, elektronik dükkânı çalıŐanının asıl mesleği bu değil.

Onlar bilgi toplamak veya binlerini takip etmek için görevlendi' rilmişler!

MESAI SAATLERİ

Mesai saatleri her mesleğe göre değişir.

Tabii en şanslılarımız, sabah dokuz akşam beş çalışıp, hafta son--lan da gezip tozan çoğunluktur.

Ancak her meslek boye değildir. Gecelen alışan insanların ha' yatını hep merak etmişimdir.

Mesela şarkıcılar, hatta ocuk şarkıcılar.

Anne babalar nasıl hallediyordur bu durumu acaba?

"Küçük Abdurrahman, oğlum, ben sana sabah olunca yatılacak demedim mi? Git uyu bakalım, çocuklar hava aydınlıkken ortada do' laşmaz! Gece programın var çocuum, ondan sonra serviste uyuyor' sun! şarkı sözlerini unutacaksın, bak karışmam. Git uyu bakalım, aman da aman, Allah zihin açıklığı versin."

Tabii sadece şarkıcılardan değil vampirlerden de bahsetmek la' zım.

Bence biraz haksızlık ediliyor.

"Viuni zannediliyor ki, adamların soluk tenli olması, pelerin giymesi falan, rknlğn altını çizmek için.

şimdi efendim, adam gece çalışıyor, gündüz uyuyor. Güneş gr' myor. Yoksa istemez mi bronzlaşmak? işten gtten vakit mi var?

Ayrıca tabii pelerin giyecek, gece kıyafeti, abiye. Bunun soğuğu var, karı var, Transilvanya kışı var.

Mesleğinin gereği.

Eşofman mı giysin?

Bana sorarsanız, tercih ettiğim bir mesai saati yok. Neden der-en'z, saatle hiçbir problemim olamaz, ben mesaiye kılım!

37

HER ŞEY MAL MÜLK, HER ŞEY PARA PUL!

Bir istirahatım var, sevgili okuyucularım!

Kriz gazeteciyi fena vurdu. Tam da Nişantaşı'na taşınıp kendimizi New York Times'ta çalışıyor

zannederken. Eskiden Gucci müşterisi olan, kadın dergilerinin kızları bile, öğlenleri simit-krem peynir "modası" başlatmışlar. Bütün dergiciler de, sanki maaşlarla ilgisi yokmuş, hakikaten bir trendmiş de herkes havalı olduğu için mecburen uyuyormuş gibi davranıyor. "Yoksa çıkıp Park Şamdan 'da yiyeceğiz ama, moda bu, n'apalım! " gibisinden.

işler düzeliyor, piyasalar toparlanıyor falan diyoruz ama... Kriz, basını fena vurdu.

Özellikle de Nişantaşı'nı karargâh edinmiş Sabah'ı. Biz bu mahalleye ilk geldiğimizde nasıl havalıydık, nasıl. En başta da dergi grubu...

ucci'den, Armani'den ya da gelir düzeyine göre daha hesaplı

mağazalardan, en azından ucuzluk zamanı, gerekli gereksiz alışverişler...

Maaşı, Downtown'da öğle yemeklerine, Buz'da akşam üstü içkilerine gömmeler...

İyice azıtanların, sabah kahvaltısını bile Nişantaşı kafelerinde "croissant" ve "eggs benedicf'le edip, ellerinde kapaklı kâğıt bardakta kahveyle, yürüye yürüye işe gelmeleri...

Bir ekabirlikler, bir şımarıklıklar... Zannedersin ki New York Times'ta çalışıyoruz!

Nişantaşı'nda kriz oldu mu şimdi?

Yıllarca İkitelli'de mecburi hizmet yaptıktan sonra, şehrin en havalı semtine taşınınca, bir Batı metropolü manzarası, bir Manhattan ilüzyonu yaşadık.

Derken kriz patladı.

O, sabah kahvaltılarım bile evde etmeyen arkadaşım, geçen gün elindeki yemek fişlerine şingırdayan bozuklukları katarak, getirttiği tostun parasını ödemeye çalışırken, bir yandan da: "Bu Nişantaşı'nın..." diye söyleniyor.

Ev değiştirenler, hatta tekrar anne-babasınm yanına taşınanlar... Arabasını satanlar...

Cep telefonunun kapanması, kredi kartına haciz gelmesi, zaten günlük problemlerden olmuş,

Eskiden Gucci müşterisi olan, kadın dergilerinin kızlarıysa, öğlenleri simit-krem peynir "modası" başlatmışlar.

Bütün dergiciler de, sanki maaşlarla ilgisi yokmuş, hakikaten bu bir trendmiş de herkes havalı olduğu için mecburen uyuyormuş gibi davranıyor. "Yoksa çıkıp Park Şamdan'da yiyeceğiz ama, moda bu, n'apalım!" gibisinden.

Eski Türk filmlerinin, "Biz fakir insanlarız, ama en değerli varlığımız gururumuzdur" sahnesi!

Okuyucuların parasıyla tiyatro

Bizim g.a.g. programının yönetmen yardımcısı Dağhan Küle-geç, rahmetli Altan Erbulak'm torunu. O anlattı:

Altan Erbulak 70'li yılların başında, Milliyet'te Taş Arabası isimli köşesinden, okuyuculara şöyle bir çağrı yapar: "Tiyatro kuruyorum, para yetmiyor. Beni seven okuyuculardan destek istiyorum. Herkes 1 lira gönderse, bir sürü para toplarız!"

Yarı şaka bu çağrıya, o kadar çok cevap gelir ki, gerçekten çok ciddi bir miktar toplanır ve Kocamustafapaşa Çevre Tiyatrosu biraz da böyle kurulur!

Durumun kötü olduğunu biraz da bu vesileyle anladım.

Son günlerde, çok hoşuma giden bu hikâyeyi, Erbulak'm esprisinin altını çizmek için herkese anlatıyorum.

Bütün gazeteciler aynı tepkiyi veriyor. Önce gülüyorlar, sonra aniden yüzlerine ciddi bir ifade geliyor. \ Gözler tavana dikiliyor, dudaklar sessizce oynuyor.

Hesap yapıyorlar hesap!

Herkes, espriyi bir tarafa bırakıp, parlak bir fikir bulmuş gibi, kendi okuyucu kitlesinden ne kadar istese kaç para toplayacağını hesaplıyor:

"Benim dergim 15.000 satıyor, herkes 1 milyon gönderseee..."

"Benim yazıları kimse okumasa, 100.000 kişi rahat okuyordun Hepsinden 500.000 lira gelsee..."

"Sevgili okuyucular, desem, mağazaların önünden geçerken vitrinlere bakamıyorum, ben nasıl moda dergisi yaparım, desem, 5000 kişi benim moda sayfalarının hayranı olmuş olsaa..."

Her şey düzeliyormuş, falan, bilmem.

Basının durumu vahim, yönetime duyurulur!

43

44

Avro yapma bana!

Üç sene önceydi. Kriz evveli refah günleri. Her şeyin fiyatı dolar üzerinden.

Koltuk kaplatmak için kumaş alacağım. Fiyat sordum.

Satış elemanı çok tecrübeli.

Hani şu sattığı ne olursa olsun, (ayakkabı, elektrikli diş fırçası, kurşunkalem, ucuz viski) bir

tarafını sağ elle yukarıda, bir tarafını sol elle aşağıda, sanat eseri gibi tutup gösterenlerden.

"Metresi 18 öro!" dedi!

"Öro mu? Yapma yahu?" diye, hem sinirlenip hem gülererek kendimi dışarı attım.

Şimdi bu yeni paraya alışmaya çalışıyoruz. Her seferinde soruyorum, "Parite kaçtı?", "Dolar mı daha değerli, bu mu?" diye...

Asıl problem "Euro"nun isminde. Kimi "yüro" diyor, kimi "yuuro", bazısı "öro"...

Halbuki doğrusu başkaymış.

Türk Dil Kurumu'nun, 21 Mayıs 1998 tarihli kararına göre, "Euro", Türkçe'ye "Avro" şeklinde geçmiş!

Avro!

Rumca kökenli, argo bir kelime gibi gelmiyor mu size de?

"Avro yapma bana kardeşim!" veya "Alırım avronu aş-şaa!" denecek sanki...

Ve "Euro" cinsinden fiyat söyleyen bütün satıcılara cuk oturacak!

REKL/M AİLELERİ

Reklamlar gerçekçi değildir ve gerçekçi olmamalıdır. Bir fırın reklamı hatırlıyorum.

Hikâye şu, standart Türk ailesinin başına gelebilecek, sıradan bir olay.

Şimdi bunların Japon ahçıları var!

Japon ahçı, hepimizin evindeki mutfaklar gibi, 150 metrekare' lik, yüksek tavanlı, tamamen metal, teknolojik mutfakta, Japon ye' meği yapıyor.

Hepimizin hayatından bir kesit yani!

Çocuklar çok seviyor. E, bütün çocuklar sever Japon yemeği!

O arada bir bakıyorlar ki Japon şef yemeği o markanın fırının' da pişirmiş, onun için çocuklar o kadar sevmiş.

Evin babası Japona bu konuda şakalar yaparken kamera uzak' laşıyor, reklam bitiyor.

Bu reklamdan sonra bütün Türk babalar kendilerini fakir ve ba' şansız hissettiler. "Vay be! Bütün Türkiye nasıl yaşıyor, bir de bize bak. Yapamadım ben, beceremedim. Japon değil, Türk ahçı bile yok evde!" diye.

Reklamlar ideal hayatları, güzel evleri, hoş insanları gösterip bize ilham verirler. Reklam dünyası ışıltılıdır ve parayı pulu düşünmez, öylece saçar!.

OLMAZ DOSTUM, BENDE DE YOK!

İlişkilerde, işyerinde, arkadaşlıklarda çoğu zaman düşündükleri' mızı söylemiyoruz. Yuvarlak laflar ve bahanelerle işi idare etmeye çalışıyoruz.

Başka ne yapacağız ki?

Diyelim ki bir arkadaşınız sizden borç istedi:

-Yani çok mecbur kalmasam asla borç istemem biliyorsun.

Altyazı: Borç istiyorum, vermezsen çok ayıp olacak.

-Biliyorsun senin için canımı veririm...

Altyazı: Hazırlıklı ol, avucunuyalayacaksın.

-Ama şu anda benim durumum da hiç parlak değil. Azıcık bir Param vardı, onu da dün vadeliye koydum.

tyazı.- Uç kuruş param var onu da sana mı vereceğim, yok artık

45

-Ben seni de zor duruma sokmak istemem tabii, Ama zaten ben ka ne faiz veriyorsa, ben de borcu geri verirken onu öderim.

Altyazı: Öyle kaldın mı cimri herif, bakalım şimdi ne bahane bulacaksın.

-Ehh, O zaman tabii, dostluk böyle günlerde belli olur, yann gön dereyim sana parayı.

Altyazı :A//ah kahretsin, birkaç gün savsaklarım herhalde, sonra da telefonlara çıkmam.

'Abicim, zahmet etme, ben akşam üstü uğrar alırım.

Altyazı: Alnımızda enayi yazmıyor, işi şansa bırakmayız, kendi miz gelir, söke söke alırız.

'Nasıl istersen canım kardeşim.

Altyazı: Pis herif.

'Şimdiden sağ ol varol canım.

Altyazı: Ne uğraştırdı cimri köpek, vereceği üç kuruş.

İyi ki hayat böyle değil. İyi ki insanlar tam olarak ne düşündük' lerini söylemiyorlar.

VESTİYER NEDİR ki?

Günlük hayatta birtakım uyanıklar tarafından sürekli söğüşteni-yoruz.

Birçok örnek var.

Mesela vestiyer denen olay.

Bir restorana gidersiniz. Bir adam sizin paltonuzu alır, asar, çi' karken de geri verir. Siz de ona mecburen para verirsiniz.

Şimdi ben buna tam olarak niye para veriyorum, biri anlatabilir mi acaba?

Yani yemeği yedim, parasını verdim anladık. Çünkü yemekleri birileri pişiriyor, birileri getiriyor.

Ama paltomu kendim asabilirim!

Asabildiğim gibi, geri de alıp giyebilirim. Yani zaten, her gün evde yaşadığım bir şey, ne gibi bir hata yapabilirim ki?

Vestiyer olayı ilginç. Diyelim ki vestiyere eleman alınacak. Nasıl bir beceri aranıyordur ki?

"Palto asabilir misin?"

"Hem de çok iyi!"

"Hmm. Peki askıdan geri alabilir misin?"

"Şimdi açık söyleyeyim, o konuda o kadar iddialı değilim. Ama asma bölümünde, benden iyisi yoktur!"

Bir sürü böyle yer var, çaktırmadan kazıklandığımız.

Çamaşır yumuşatıcılar mesela. Kardeşim çamaşırı sertleştiren deterjan değil mi? Onu da siz yapmıyor musunuz? Eee?

Bir de, bambaşka bir örnek vermek istiyorum.

Kiralık ev tutarken "hava parası" diye bir şey vardır.

Yani depozito değil, peşinat değil, hava parası.

işte adam kazıklayacaksın, böyle açık açık yapacaksın. Dalganı geçeceksin. Katakulli yapmadan, göz göre göre...

Uyanıklık böyle olur.

işine gelirse.

LOTODAN PARA ÇIKSA, MESELA...

Lotodan para çıksa ve zengin olsanız, loto yüzünden para ka' zandığınızı söyler miydiniz?

Ben söylemezdim.

Çünkü çok aptalca. Diyelim ki sordular:

"Ne kadar güzel bir ev, ne müthiş bir sanat koleksiyonunuz var üstat. Söyleyin bakalım, bu genç yaşta nereden kazandınız bu pa-raları?"

Ben şöyle derdim: "Boş bir zamanımda bir bilgisayar yazılımı ha' zırladım, kendim eğlenmek için. Sonra onu sağ olsunlar Amerikalı' lar beğenip satın aldı... İşte bu yani."

Veya:

"Matrix filmini biliyorsunuz. Hah. Senaryosunu ben şeyaptım. iyi para veriyorlar valla Hollywood'da. Öyle oldu."

Yoksa "Bilet aldım, loto çıktı, şansa bak abi!" iğrenç!

Loto moto gibi şeylerden servet kazanan insanların en büyük şikâyeti, daha önceden var olduğunu bilmedikleri, sahte akrabaların ortaya çıkmasıdır.

Bu nasıl oluyor ben anlamıyorum. Yani aksi bu kadar kolay ispat-lanacak bir şeyi, hangi salak şarlatan deneyebilir ki?

"Merhaba, lotoyu kazanmışsın, duyduk çok sevindik. Bizim de elimiz biraz sıkışmıştı. Ben teyzenin oğluyum!"

"Benim teyzem yok ki kardeşim."

"Ya... Eee...Var, var. Ama sen bilmiyorsun!"

Nasıl yutturacaksın ki böyle bir şeyi?

Tut ki, şarlatan olarak, görümce, elti, kayınbirader gibi daha karışık akrabalık ilişkilerine güvenip, işin içinden uzun denklemlerle çıkmaya çalıştın:

"Hayati, tebrikler, lotoyu kazanmışsın. Sen beni hatırlamazsın. Ben senin teyzenin, oğlunun,

babasının, kayınçosuyum. Ya."

"Teyzemin oğlunun babasının kayınçosu... Babam oluyorsunuz

yanı!

Piyango, loto falan kazanmak aslında kolaydır, zengin olmak zor-

dur!

KRİZ BİZİ BİTİRDİ!

Kriz bizi çok değiştirdi.

Gazoz şişesi depozitosu, bozuk para, indirim kuponu gibi, eskiden oraya buraya attığımız şeylere saygı göstermek gerektiğini öğrendik.

Öğle paydosunda, kebab yerine simit yer olduk.

Tatiller, Bodrum yerine balkonda geçmeye başladı.

ilkokuldan sonra ilk defa, hangi sebzenin hangi mevsimde yetiştiğini öğrenmek zorunda kaldık. O mevsimde ucuz oluyor diye.

"Aaa, ne abuk fiyatlar canım, deli bunlar, deli ayol!" gibi söylenmelerin yaş sınırı 64'ten 16'ya indi!

Savaş görmüş bir nesil gibi, her şeyde pazarlık etmeye, hiçbir şeyi atmamamaya başladık.

Torunlar bize o kadar sinir olacak ki!

Aslında çok da sinir olmayabilirler.

Çünkü onlar büyüdüğünde, ülke hâlâ borçlu olacak. Bizi anlayacaklardır!

Gördüğünüz gibi sadece eğlence programı değil, mesaj da veriliyor. Hem güldürüyor hem düşündürüyoruz yani.

Kolay mı?

49

DOSTLAR ALIŞVERİŞTE GÖRSÜN. (EĞER HAVALI BİR MAGAZAYSA TABİİ!)

53

Christmias in Tahtakale!

İnternette hızlı çalışan tek yayın organı olan fıslıtı gazetesi "Tahtakale 'deki çeşit bolluğu " lehine öyle bir işlemiş ki, Etiler-Nişantaşı-Boğaz üçgeninin "beyaz halkı" toptan burada. Tek problem, tanıdıklarla burun buruna gelm^ tehlikesi. Bu arada "sosyete" Tahtaka-le'ye uyunca, Tahtakale de sosyeteye uymuş.

Arkadaşları, irenkli bir kedi merdivenini burnuna doğru sallayıp gülüyorlar: "Davut, oolum bah bunu da tah, bunu da!"

Davut'un üzc-rinde kırmızı pantolon, beyaz manşetli kırmızı Noel Baba gömleği, kafasında kukuleta.

Dükkânın öniündeki kaldırıma oturmuş.

Oturmak değin de Türk usulü "cömmüş". Takma sakalını çenesinin altına indünniş, dirsekleri dizlerinin üstünde, sigara içiyor.

Yer: Tahtak%1e.

Davut da yeryüzünün en bezgin Noel Baha'sı.

Kedi merdivenini görmezlikten gelip, uzaklara bakar gibi yapıp "Çık" yapıyor. Arkadaşlar bıyık altı gülümseyişlerle, ısrarlı:

"Niye oolum, yahıştır!"

Davut, Amerika'da, takma göbekler, yüzlerinde makyaj, ellerinde kocaman çanlarla, alışveriş merkezlerinde saati 20 dolardan çalışan, "Ho ho ho" diye bağırıp, çocuklarla ilgilenen tiyatro öğrencisi Noel Baba'lara benzemiyor.

Bir kere kavruk, dudaklarının kenarında hep bir sigara var ve arkadaşlarının nezdinde karizmayı darmadağan ettiği için sinirli!

54 Ancak Noel Baba'nın vatanının, Davut'un memleketine daha

yakın bir bölgede olması, onu daha otantik bir Noel Baba yapmaz mı diye de düşünüyorum...

Ayol sosyete burada!

Geçen yıllardaki Nişantaşı-Akmerkez yılbaşı kalabalığı Tah-takale'ye taşınmış. Sudan ucuz çamlar, yılbaşı süsleri, paket kâğıtları, kapanın elinde kalıyor.

İnternette hızlı çalışan tek yayın organı olan fıslıtı gazetesi öyle bir işlemiş ki, Etiler-Nişantaşı-Boğaz üçgeninin "beyaz halkı" burada.

Kalabalıkta birilerini ezerken, ellerini kollarını doldururken, "Fiş almazsam ne kadar?" derken ve Tahtakale'de olmanın rahatlığıyla en bakımsız durumdayken tanıdıklara yakalananların hali

görmeye değer. Elizabeth Kubler Ross'un "Ölüm ve Ölmek Üzerine " kitabında bahsedilen, öleceğini öğrenen insanların sırasıyla verdiği 5 psikolojik tepki gibi:

Reddetmek: "Yok canım onlar değildir!" Kızgınlık: "Tam sırasıydı ha karşılaşmanın!" Pazarlık: "Şöyle uzaktan el sallayıp geçsem?" Depresyon: "Şu halimize bak. Kriz yüzünden kepaze oluyoruz!"

Kabullenme: "Aman, ne olacak, gördü beni zaten, gidip konuşayım bari."

-Aah, görmedim kalabalıktan.

-Yaa, ben de ilk defa geldim zaten, çok anlattılar da, meraktan şeyettim.

-Ben daha da ilk defa geldim hatta. Tahtakale nerede bilmezdim bile!

-Ben en ilk defa geldim, bütün ömrüm boyunca!

Sonra bir sır kardeşliği:

-Ayol Akmerkez'deki çamlar burada 5 milyon!

-Sorma. Bak ben neler buldum...

"Sosyete" Tahtakale'ye uyunca, Tahtakale de sosyete'ye uymuş.

Davut ve arkadaşlarının, tezgâhtarlık-hamallık-kasiyerlik, dükkân temizliği ve çay getirme işlerinin üzerine, bir de metazori Noel Baba sorumluluğu binmesinin sebebi bu.

Dolayısıyla otantik Noel Baba'lar Tahtakale'nin yeni müşterilerine gıcıklar!

Bu yeşil-kırmızı, çam ağaçlı, "Merry Christmas"lı, karnına basınca Jingle Bells'ı söyleyen oyuncaklarla dolu ve her yılkinden daha hareketli "Tahtakale yeni yıl'na uyum sağlamış, mutlu Tah-takaleliler de var.

Ben kucakladığım yılbaşı süslerinin parasını ödemek için kuyrukta beklerken, mağazadaki kalabalığı zevkle seyreden dükkân sahibi amca hem çayını içiyor hem mırıldanıyor: "Çıngıl beis, çıngıl beis, çıngıl beis!"

Bir kelimesini bile uydurmuyorum!

Tahtakale Christması'm görmeye değer!

Kahve bahane, çarşı şahane!

Sıcaktan ölenler, Kapahçarşı'ya koşsun! Hem se~

rin hem de herkes sizinle akraba olduğunu iddia ederek samimiyet kuracak. Güzel bir ortam ama, bir alışverişi, iki Türk kahvesini abartmayın!

Sizi çok iyi anlıyorum!

Bu şehirde, yani İstanbul'da yazlar tabiatıyla sıcak ve kurak geçiyor. Geceler iyi de, gündüzler cehennem.

Sokaklar sıcak, bunaltıcı, tozlu...

Vakit geçiniyor. Evler basıyor, ofisler daraltıyor.

Haydi diyelim, işi kırdınız, attınız kendinizi dışarı.. Şık kıyafetleri, havalı butikleriyle Nişantaşı bile çekilmiyor.

Size tek kelime söyleyeceğim: Kapahçarşı!

Ölüyorum, yelpaze getirin!

Oturmuşuz Nişantaşı'nın o havalı kafelerinden birine.

Yanımda Sex and the City kızlarından, yani çok gezen, çok şık giyinen, çok bakımlı bekâr arkadaşlarımdan biri.

Güya bahçedeyiz, güya tepemizde pervaneler dönüyor, güya kırılmış buz dolu bardaklarımızdan, teorik olarak serinletici, soğuk çay içiyoruz.

Ne yazar... Perişanız.

Utanmasak Bülent Ersoy gibi çantamızda yelpazeyle dolaşacak, ikide bir çıkarıp rüzgârlanacak, klimalı mekânlara girdiğimizde "Allah-ü tealaya hamd-ü senalar olsun!" falan diyeceğiz.

Sohbetlerde repliklerin arası açık. Sıcaktan mütevelit, sorularla cevaplar arasında uzun esler var.

Dmnnn!

Durumdan vazife çıkardım.

Ertesi gün soluğu, bence Ortadoğu ve Avrupa'nın en müthiş alışveriş merkezinde aldık.

"Soluğu aldık" derken, sözlük anlamında. Çarşı'ya girer gir-

mez Kuzey Kutbu'na gelmiş gibi olduk ve hemen bütün günü burada geçirmeye karar verdik.

Cennet'in doğusu burasıymış!

Bahanemiz de hazır: Hesaplı, antika takı bakacağız..

En son ne zaman gittiniz bilmiyorum.

Ama Kapahçarşı'da şahane bir geleneksel alışveriş şekli var ki hiç değişmemiş. Sıcak bir karşılama, bütün malların zevk için bile olsa gösterildiği bir şov, süper eğlenceli pazarlıklar, çay kahve, hizmette zaten sınır yok...

Büyük modern alışveriş merkezlerindeki çağdaş sistem eksiksiz ve hatta fazlasıyla burada var. Kredi kartı, her türlü döviz, hatta neredeyse takas kabul edecekler!

Buna karşılık, alışverişin insani tarafları ve 1.sınıf "geyik" hiç değişmemiş.

-Eski, antika takı var mı?

-Oooo, buyruun, buyruun. Bakın, çarşının en iyi gümüşçüsü biziz.

-Çok iyi, bravo. Eski, antika takı var mı?

-Allah aşkına size şu mercanları gösterelim, çıkar evladım!

-Mercan istemem. Eski, antika takı var mı?

-Türk kahvesi içeriz değil mi? Nasıl olsun?

-Eski ant... Türk kahvesi mi? Ee... Çok şekerli!

Burada belirtmem gereken şu: Benim Türk kahvesiyle ilgili, zaaf sınırlarını aşmış, maraz haline gelmiş bir durumum var.

Reddedemiyorum.

Türk kahvesi servisi yapmayan bütün restoranlarda ciddi tatsızlıklar çıkarıyorum.

Bu açıdan, Kapahçarşı benim için bir rüya!

57

58

Hanımefendiler yakın akrabam!

Her dükkânda racon şu: Kahve çayın hemen ardından, eğer orada bir şey beğenmediyseniz,

tesadüfen girdiğiniz dükkânın sahibi, sizi alıp, istediklerinize yakın bir şeyleri satan ahbab dükkâna götürüyor. İçeri giriyorsunuz:

- Ooooo, buyrun, buyruuuun.

-Hanımefendiler benim yakın akrabam! Gereken ilgiyi göster ağabey, indirim felan. Yabancı değiller.

Ve yine aynı hikâye.

Türk kahvesi, şov, başka dükkâna götürülüp akraba süsü verilerek, daha doğrusu "Akrabam, yani iyi insanlar, bakıcı değil alıcılar, bu kıyağımı unutma" koduyla tanıştırılma...

Kapalıçarşı, bence İstanbul'un en renkli, en çok çeşitli ve en hesaplı alışveriş merkezi. Yok yok.

En son ne zaman gittiniz bilmiyorum ama, dericilerde yapılan modelleri, eski takıları, ev aksesuarlarını görünce insanın aklı duruyor. Bahçe ve balkon için bir sürü eşya, pareo olarak kullanılabilecek peştemallar (biz öyle yapacağız!), mercanlar, turkuaz-lar tam bu yaz için.

Nobel ödüllü yazar Necip Mahfuz'un bir romanına da ismini vermiş Han El Haliü Çarşısı, Kahire'de muhakkak ziyaret edilmesi gereken yerlerdendir. Egzotik, zengin, büyük ve Ortadoğu'nun alışveriş cenneti diye anılır.

Kahire'ye gittiğimde büyük hayal kırıklığına uğradım, çünkü Han El Halili, Kapalıçarşı'nın beşte biri, belki onda biri büyüklüğünde, karşılaştırdınca sınırlı, yavan bir çarşı olarak çıktı karşıma.

İnanın bu dünyaca ünlü Han El Halili'deki her şey ve fazlası, daha çok çeşitle Kapalıçarşı'da var.

Onlarca dükkân dolaşıp, özellikle Bedesten'e bir kez daha hayran kalıp, kendimize "akrabalardan" oluşan bir çevre yaptık!

Günün sonunda Sex in the City arkadaşım, Abdulla'da güllü, defneli doğal sabunların arasında kendini kaybetmişken, ben de çarşının havalı kahvesi Fez'de oturup (evet, inanılacak gibi değil ama) bir Türk kahvesi daha içtim... Etrafta sadece turistler vardı, ve biz, sanki günü birlik başka bir ülkeye gitmiştik...

Kapahçarşı'dan, akşam üstü hâlâ serinlememiş bunaltıcı havaya çıkarken, artık kafein yüzünden tiklerim vardı!

Kahveyi biraz azaltacağım, ama Kapalıçarşı'ya ayda bir gitmeyi düşünüyorum.

Size de şiddetle tavsiye ederim.

Bu metropolde, bu manzarayı, özellikle bu havalarda, atlamayın...

KADINLAR VE

Erkekler ne der?

Çirkin kadın yoktur, az içki vardır.

Kadınlar ne der?

Mutsuzluk diye bir şey yoktur, az ayakkabı vardır..

Erkeklerin futbol için hissettiklerini, kadınlar, alışveriş, daha çok da ayakkabı alışverişi için fanatikçe yaşarlar.

Çok fazla ayakkabı sahibi olmak, yenisini almamak için bir bahane sayılamaz!

Kadınların bir başka özelliği de, ayakkabı modelleri arasındaki mi' lirnetrik nüansları, ayakkabıyı yapan ustadan daha iyi fark etmeleri' dir.

Bize göre hiçbir ayakkabı birbirinin aynı değildir ve küçük de' taylor, ayakkabıya karşı hissettiklerimizde bizi uç noktalara götürebilir' dir.

'Şekerim bak, süper bir ayakkabı aldım.

'Hayatım, bunun aynısını sen geçen sene almamış mıydın?

'Ne? Ne? Nasıl aynısı? Ne diyorsun sen?'

Bu en büyük hakarettir!

59

60

-işte böyle hayatım, bunun gibi topuklu, bej, bilekten bağlı. -Onun bantları var, öööö iğrenç. Bu ipli. Süper, süper. Bu konuda çok spesifik olabiliriz.

Bantlı iğrenç, ipli süperdir. Ucu küt iğrenç, ucu sivri süperdir. Hayat boyu bana minnettar kalmanıza yol açacak bir tavsiye vereyim:

Kadınlarla ayakkabıları arasına girmeyin! ;

KEKİK SUYU GELDİ, YADINIZ!

Özellikle son günlerde iyice gözüme batmaya başladı.

Mahalle bakkallarında camlara çok tuhaf kâğıtlar asıyorlar.

Mesela: "Kekik suyu geldi", "Çörekotu bulunur".

Şimdi, normalde büyük süpermarketlerde bile bulunmayacak bu garip ürünler, neden sanki dev bir talep varmış gibi cama asılarak duyuruluyor?

Yani "Süper beyaz peynir var", "Ucuz deterjan getirdik" falan olsa tamam.

Ama aynı mahalleden yüzlerce kişinin aynı anda kekik suyuna ihtiyaç duyup, bakkalından ısrarla isteyip, bakkalın da malı aldıktan sonra "Yazayım da on binler dükkâna akın etsin" diye "Kekik suyu geldi" ilanı asmaşı size de biraz garip gelmiyor mu?

Mahalleli öyle mi toplanmış?

"Bu mahalle kekik suyu mahallesi, yukarısı bira mayacıları, deniz tarafı çiçek poleni bağımlıları..."

Böyle bir şey mi var?

Bence kahraman bakkal süpermarkete karşı döneminde, artık bakkallar daha aktivist.

Bizim bilmediğimiz gizli bir örgüt kurmuşlar, bu yazılar da onların haberleşme kodları.

Birbirlerini sokakta görüyorlar, fısır fısır, gizemli bir konuşma:

-Kekik suyu geldi abi, anlatabildim mi?

-Hmmm. Anladım. Peki. O zaman, söyle bütün arkadaşlara, çiçek poleni bulunur!

Eğer böyle bir durum varsa bakkalları destekliyorum. Çünkü imaj hiçbir şeydir, veresiye yoğurt eklemek her şeydir!

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ!

Hepimiz bilinçli tüketici olmaya çalışıyoruz ya. Kazıklanmayaca-ğız, paramızla alınabilecek en iyisini alacağız.

Bu amaçla hayatımızın en gerzek durumlarına düşüyoruz bazen.

Marketlerde sebze meyve seçenlere dikkat edin. Herkes kavun karpuzu şöyle bir atıp tutup tok toklar.

Niye?

Siz biliyor musunuz niye öyle yapıldığını?

Tok tok diye bir ses çıkınca iyi de, tak tak diye çıkarsa bozuk kar-puz mu? Bence çoğu insan tam olarak bilmiyor ama âdettendir diye elliyoruz.

Aynı şekilde, mesela beyaz eşyalar. İyi olup olmadığını inceleyerek nasıl anlayacaksın ki? Motorunu göremiyorsun, görse de bir şey anlamın mümkün değil.

Geriye tek seçenek kalıyor, kapağını açıp kapatmak.

Buzdolabı, bulaşık makinesi, mikrodalga fırın, hepsi bu kapak açıp kapatmanın kurbanıdır. Alışveriş sırasında, eşyaların kapağı üç beş defa açılır, kapatılır. Sanki o paraya değip değmediği bu şekilde anlaşılır.

Onun için ben beyaz eşyacı olsam şunu yapardım. Özel programları, sağlamlığı falan boş ver.

Ama kapak süper olsun! Açılırken, uzay gemilerinin içindeki kapılar gibi "trınkışşı" diye bir ses çıkarsın, ışıklar yanıp sönsün, tüketici etkilensin.

Gerisi mühim değil.

61

PARTİLER, DAVETLER, İNSANLAR,

DOSTLUKLAR VE ALLARIN BELASI

SOSYAL HAYAT!

Sosyetik davetlerin püf noktaları!

Lütfen dev diskoteklerin giriş kapılarıyla ve bayii toplantılarıyla karıştırmayınız! Sergi açılışlarından, defilelerden, ünlü şirketlerin yıldönümlerinden ve Ç1-rağan 'daki düğünlerin bir kısmından bahsediyorum. Dikkatle okuyunuz! Uzman falan olduğumdan değil, gözlemim iyi, o açıdan.

Elbette burada gerçek anlamıyla bir sosyetiklikten bahsediy-

ruz.

Yoksa geçen gün, bizim evde çalışan Ayşe Hanım anlatıyor: "Yook, yok, Gülse Hanım, bu kapıcının karısı turşu bile yapmaz, sosyetik o!" diye. Bu tür bir sosyetiklik değil yani.

Benim de bir davetten ötekine, sosyal bir kelebek edasıyla gezdiğim falan yok tabii de, gazeteci dediğin gözlem yapar. Bu se-

bepile şu anda oturmuş benim yazımı okuyorsunuz, yoksa ben sizinkini okurdum, değil mi efendim? Zaten bu partilerden birkaçına gitmek, hepsine gitmek demektir.

Uzattım, ucu kaçıyor...

Bakınız, üç bölüme de ayırdım, bir karışıklık olmasın diye.

Giriş

Bir kere geç gidin!

Amerikalılar "fashionably late" derler. Yani havalı ve moda şe-, kilde gecikmek. Sizin meşgul ve önemli bir insan olduğunuz, bu davete de çok ısrar ettikleri için "lütfen" katıldığımız anlamına gelir.

Çıkarken de çok geç kalmayın. Çılgın eğlence gecelerinizi daha samimi ortamlara saklarsınız.

Davet mekânına giriş çok önemli. Diyelim ki üstünüz başınız, ayakkabınız, çantanız tamam. Ama davete pısrık pısrık girdiniz. Olmaaaaz. Her şeyin bir raconu var.

Öncelikle önünüzdeki grup sizden daha tanınmışsa, biraz bekleyin. Onların rüzgârında kalmayın. Ayrıca muhtemelen onlar içeri girdiklerinde biraz durup, çanta karıştırır gibi yapıp, etrafa bakıyor gibi yapıp, cemiyet fotoğrafçılara poz vereceklerdir. Bu esnada yol tıkanacağından, tanınmış grup veya çiftin arkasında kek gibi beklemek, size baştan kaybettirir!

İçeri girdiğinizde, bir sürü insan, kim gelmiş diye kafasını çevirip bakacaktır. Bu noktada yapacağınız en akıllıca iş, eğer kimseyi tanımıyorsanız da, uzakta gördüğünüz hayali bir arkadaşla el sallamak ve hızlı adımlarla oraya doğru yürümektir.

Sakin serseri mayın gibi etrafta dolaşmayın veya insanları seyrederek bir noktada durmayın. Bu, yapabileceğiniz en büyük hatadır. Oraya eş dost ahbap görmeye veya sosyal mecburiyetler yüzünden değil, ünlüleri seyretmeye geldiğiniz hemen anlaşılır.

Yok eğer hafif sosyetik ve ünlüseniz, o zaman cemiyet fotoğ-

rafçılarının karşısında uygulanacak en iyi strateji şudur: Uzakta bir noktaya bakıp gülümseyin. Hem iyi çıkararsınız hem de objektife bakarak poz vermediğiniz için "cool"luğunuz bozulmaz, "N'apalım işte, çocuklar çekiyor" gibi bir durum olur.

Bazı cemiyet muhabirleri daha da ısrarcıdır, illa ki demeç almak isterler. Ne var ki, çoğunlukla sorular o anda akıllarına gelir ve "Eaa, defile başlamadı ama, sizce giysiler nasıl olacak?" gibi zekâ örnekleriyle karşılaşmanız olasıdır.

Hiç bozmayın.

"Yıldırım Bey her zaman çok güzel şeyler yapar," diye başlayın ve ne anlatmak istiyorsanız anlatın: Firma reklamı, kişisel bilgiler, kitap tanıtımı, tuttuğunuz takımın propagandası... Mikrofon sizindir!

Gelişme

Eğer içeride yüksek volümlü müzik varsa yandınız. Sohbet ihtimalini kafanızdan çıkarın. Böyle

durumlarda insanlar birbirlerinin söylediklerini tam olarak anlamasalar da mimik, jestler ve dudak okuma yöntemiyle iletişim kurarlar. Alışmak biraz zaman alır ama öğreneceğinizden eminim.

Dikkat etmeniz gereken şey çok derin ve dallı budaklı sohbetlere girmemek ve karşımızdakiinde espri yapıyor gibi bir yüz ifadesi gördüğünüzde, espriyi duymasanız da gülmektir.

Ne var? Siz gerçekten eğlenmeye geldiğinizi mi zannediyordunuz?

Sergi açılışları ise daha sakindir. Yalnız burada da sohbeti abartmadan, eserler hakkında yuvarlak yorumlar yapın: "Son günlerde gördüğüm en orijinal işler", "Çok etkilendim, hem estetik, hem şaşırtıcı" gibi kalıplar hayatınızı kurtaracaktır!

Açık büfelerde itiş kakıştan kaçınm, ayıp oluyor! En iyisi, çok aç gitmeyin ve önünde kuyruk olması muhtemel istakoz, suşi gibi yiyeceklerden vazgeçin.

1

Davetlerde insanı zorlayan noktalardan biri de bir elde çanta, bir elde kadeh veya tabak olduğu halde insanların ellerini sıkmaktır. Üçüncü eliniz olmadığı için, omza asılan çantaları tercih edin, selam vermek yerine kadeh tokuşturun ya da samimi olsun olmasın, herkesi yanaklarından öpün! Bu seçim o ana kadar aldığınız alkol miktarına bağlı!

Böyle davetlerde, birlikte durup sohbet ettiğiniz insanlar da önemlidir ve davetin geri kalanındaki prestijinizi belirler. Eğer 1'den 10'a bir değer vermek gerekirse, bir manken size 2, ama mesela Cem-Ünüt Boyner çifti 9 puan civarı kazandıracaktır. ,, (10 puanı Clinton, Cameron Diaz gibi yabancı ünlülere saklıyoruz.)

Yalnız, dikkat! Zaman zaman çok popüler davetlilerin etrafında "şöhret halkaları" oluşur. Bir tür "sosyete groupie"liği de diyebiliriz. Ortada üç beş kişilik havah ve ünlü grup, etrafta onları uzaktan tanıyan veya sohbele katılmaya çalışan tereddütlü gülümsemeleriyle "dahil olma" çabasında on kişi!

Bu gruplardan, vebadan kaçır gibi kaçın ve kendi halkanızı oluşturmayı deneyin! Olmadı, bir köşede, marjinal "yalnız kovboy" veya kovboyları oynayın.

Böylece davete nezaketen katıldığınız, aslında şu anda Tibet'te bir manastırda veya New York'ta bir şiir okuma seansında olmayı tercih ettiğiniz düşünülür ki, bu groupie olmaktan daha iyi bir ihtimaldir.

Sonuç

Sosyetik davetler işinizin, hayat tarzınızın veya insanlarla tanışma şeklinizin bir parçasıysa devam edin.

"Hiçbiri değil, ama ünlü görmek istiyorum" diyorsanız da bu fırsatları kaçırmayın. Ama gerçekten iyi vakit geçirmek istiyorsanız tavsiyem şudur:

Güzel yemek, arkasından iyi bir filmi geride bırakacak havalı davet henüz organize edilmedi!
Bana inanın...

SOSYAL MÜSKÜİ/tT

Hayatta, asla içinde olmak istemeyeceğiniz sosyal durumlardan bahsetmek istiyorum. Bilmem son zamanlarda başınıza geldi mi?

- Birinin elini sıkacakken, şu veya bu sebepten, elin havada kalması.
- Sarhoş bir arkadaşla birlikteyken, resmi tanidiklarla karşılaşip, sarhoşu tanıştırma mecburiyeti.
- Sevmediğiniz hediyeği dükkânda değiştirmeye çalışırken, hediyeği alana yakalanma.
- Birini davet ettiğiniz yemekte, hakikaten para almayı unuttuğunuzu görüp, beleşçi duruma düşme.
- Ve, bir klasik olan, birini birine tanıştıırken, ikisinden birinin veya daha kötüsü, her ikisinin de, ismini unutma, ki bana olmadı değil.

Biz, şehirlerde, insanların arasında, gruplar halinde yaşayarak, hayatı kolaylaştırdığımızı zannediyoruz, palavra.

GÜLÜMSEYİN, ÇEKİYORUM

Zordur fotoğraf çekilirken poz vermek.

Genellikle bu esnadaki utanç ve gerginlik, insanı aksi yapar.

"Çekiyoruuuum!" duyulduğunda, "Ee hadi çek!" "Yeter artık, kaç tane çekeceksin?" gibi fırçalar atılır.

Zordur objektife bakıp doğal gülümsemek.

Bir de herkes, herhalde fotoğrafın çekilme anını takip eden tu-haf sessizliği doldurmak için, fotoğraf çekildikten sonra, çok merak ediliyormuş gibi, kendi performansını özetler:

"Ay, gözümü kapattım."

Aaa, somurtuk çıktım."

69

1

"Ahhay, konuşırken çektin, sesli çıkacak, aha ahah aha!" Kime ne? Herkes nasıl olsa o

fotoğrafta sadece kendine bakacaktır!

DOSTLUK YALAKLARI

Size en yaygın dostluk yalanlarını açıklıyorum, karşılaştığımızda beni hatırlayın diye: "Gel ama sıkılırsın." "Kesin görüşelim, özledim." "Dur yanımda kâğıt yok, ben seni ararım." "Aradım ama cebin kapalıydı." Ve daha klasik örneklerden: "Düğününüz o kadar güzeldi ki." "Ayyy, gördüğüm en şirin bebek, Allah bağışlasın." "Ayol, ben bu böreği böyle lezzetli yapamıyorum işte." Ve sizi daha fazla üzmemek için söylemeyeceğim birçok örnek. Herkese güvenmeyin, hayatı öğrenin.

GÜLSE KUR4LL4RI

Hayatın yazılı olmayan kurallarına lütfen saygı gösterelim.

- Yeni araba aldıysanız, muhtemelen bir iki gün içinde biri çarpıp boyayı bozacaktır.
- En çok beğendiğiniz elbisenin size uygun bedeni muhakkak kalmamıştır.
- Bir işin bitmesi için ek süre istemek hiçbir şey fark ettirmez, çünkü her şey gecikip yine son güne kalacaktır.

Tatiller, düğünler ve yılbaşı geceleri asla hayal edildiği gibi geçmez.

- Hiç kimsenin evinde yeteri kadar dolap yoktur.
- Aşk, her zaman biter, o rejimle kilo verseniz bile geri alırsınız; ve sigara da bırakılmaz, sadece ara verilir.
- Eğer bu kurallara hazırlıklıysanız, mutlu olacağınız kesindir.

GERÇEK DOSTLUK!

Sizin de başınıza benzer şeyler gelmiştir muhakkak:

"Ya senden bir iyilik isteyeceğim. Beni kırmayacağımı biliyorum. Bak Gülfe, sen benim çok yakın arkadaşısın!"

Hayır, değilim; iyilik miyilik de isteme. Çünkü adım Gülfe değil, Gülse!

Arkadaşlık göreceli bir kavramdır.

Çoğu zaman ahbaplıkla, hatta bir kere bir yerde, tanışmış olmakla karıştırılır.

Lütfen kuralları doğru koyalım: Eğer tanıdığımız kişinin doğru is-mini ve soyadını, ne iş

yaptığını, medeni durumunu, nerede otur-düğünü ve cep telefonunu bilmiyorsanız, o sizin arkadaşınız değil, tanıdığınızdır.

"Kankayız", "yakınımdır" ve "o benim canım ciğerim", arkadaş-lık kelimesinin içini bu kadar boşalttığımız için icat etmek zorunda kaldığımız şeylerdir!

Özellikle mail arkadaşlığı, ve chat yapmak "arkadaşlık" kavramını darmaduman etmiştir. Ben İstanbul'dan "kozmicimbom" ve Ada-na'dan "elvis78" in, birbirlerine bu isimlerle hitap ederek, internet üzerinden yaptıkları, playstation konulu sohbetlere, arkadaşlık adı verilmesini reddediyorum!

GÜLSE KUR4LLARI-2

Havaalanına gideceksiniz ve geç kalmışsınız.

Sırasıyla şunlar olur: Taksi bulamazsınız, trafik tıkanır, bavulunuzun sapı kopar. Kan ter içinde, son dakika, havaalanına vardığınızda, uçağınızda iki saatlik rötat vardır!

Bu ve bunun gibi olayların sebebini biliyorum. Yukarıda birileri bizimle dalga geçiyor. Bir tür kozmik kamera şakası!

Eşofmanın üzerine pardösü giyip, en berbat halinizle köşedeki bakkala gidersiniz ve hayatınızda kendinizi en çok beğendirmek istediğiniz insanla burun buruna gelirsiniz!

71

Kırk yılda bir işi kırıp alışverişe çıkararsınız ve o gün muhakkak patronunuza rastlarsınız.

Yemeğe misafir çağırdığınız gün, hem elektrik hem su kesilir.

Açık hava düğününüzde yağmur yağar, hayatınızın en önemli partisinden bir gün önce grip olursunuz!

Zam isteyeceğiniz gün, uyuyakalıp toplantıya gecikirsiniz; aylar-dır beklediğiniz maç başlamadan dört dakika önce yayın kesilir.

Hayat böyledir.

DANS, MÜZİK, GECE HAYATI, EĞLENCE...

75

Yıllar önce, bir yaz gecesi...

O gece, içimizden biri âşık oldu, bir çift kavga etti, birimiz hayatının içkisini içerek midesini bozdu, acid-jazz'm yeryüzündeki en iyi müzik türü olduğuna topluca karar verdik, dünyayı tekneyle dolaşan 60 yaşlarında bir Fransız çiftle tanıştık ve biz, 20'U yaşların başında olduğumuz

o gece, çok eğlendik.

Yakın bir arkadaşım bir yerlerden bulup çıkarıp, eski bir fotoğrafımızı e-mail'le göndermiş.

Üç kız bir erkek, bir Bodrum akşamı, kaldığımız otelin terasında, gevezeliğe öyle bir dalmışız ki, fotoğrafın çekildiğinin farkında değiliz.

Hiçbirimiz objektife bakmıyoruz.

Ama ağızımız kulaklarımızda.

76

Arkadaşımın üzerinde rüküş, dore bir elbise! Bende iğrenç bir fosforlu yeşil bluz! 90'li yılların başı. Herhalde 'Ne güzel yandık, bu parlak kıyafetler de çok yakıştı, harika olduk!' diye düşünüyorduk!

Ellerimizde de, içinde ne olduğunu çözemediğimiz kırmızı sıvıyla dolu martini bardakları var.

Miami'nin en fakir ama özentili mahallesinde bir parti mi? Hanedan dizisinin küçük bütçeli bir taklidi mi? Belli değil.

Aslında, tatil köylerinin, "İyi vakit geçiren Alman turistler" katalog fotoğraflarına da benziyor.

"30 yaşında olmak, rezil olmaktan iyidir! Şu halimize bakın!" diye yazmış arkadaşım.
"Bangladeş Vogue'undan bir fotoğraf diye de not düşmüş!

Birbirimize gönderdiğimiz e-mail'lerle, o kıyafetlerin sebebini çözmeye çalışırken, o gece de berraklaşmaya başladı.

Biz o gün tekne kiralayıp haddinden fazla yanmıştık. (Bu bölüm resimlerde de açık ve seçik görünüyor!)

Biz o gün, akşam üstü, Bodrum'a inip sahilde kızarmış patates yemiştik. Hatta güneş çok güzel batıyordu, ama patatesler berbattı!

O gece, aslında barmene kendi yaptırdığımız, vişne sulu bir kokteyl içiyorduk ve hava çok sıcaktı.

Terasın manzarası harikaydı, ve 'Acaba bu gece otelde mi otur-sak?' diye düşünmüştük.

Hayatı yaşa!

Ama o fotoğraf çekildikten az sonra, sekiz-on kişi, hep birlikte dışarı çıktık, gezdik tozduk, gülme krizleri geçirdik, dans ettik...

O gece, içimizden biri âşık oldu, bir çift kavga etti, birimiz hayatının içkisini içerek midesini

bozdu, acid-jazz'ın yeryüzündeki en iyi müzik türü olduğuna topluca karar verdik, dünyayı tek-
neyle dolaşan 60 yaşlarında bir Fransız çiftle tanıştık, ve biz, 20'li yaşların başında olduğumuz o
gece, çok eğlendik.

O kâbus giysilerin içinde çok mutluyduk!

Belki de hayatımızın en güzel gecelerinden biriydi.

Akmerkez Beymen'de çok ilginç bulduğum bir sergi başladı. 71'den 81'e Beymen...

Beymen'in eski müşterileri, dükkândan o yıllarda aldıkları ve hâlâ sakladıkları giysileri armağan
etmişler sergiye. Anılarıyla, hikayeleriyle birlikte.

Giysilerle bellek arasında, kokularla olduğu kadar olmasa da, güçlü bir bağ olduğunu
düşünürdüm hep.

Sadece gelinlikler midir önemli olan ve saklamaya değer?

Ya çocukken alınan bayramlık elbise, âşık olduğunuz gün giydiğiniz kırmızı tişört, seçerken
bunalım geçirdiğiniz mezuniyet tuvaleti, ilk kravat, hayatınızın işine başvururken üzerinizde olan
siyah takım?

Hatta, 23 yaşındayken, hayatınızın en güzel gecelerinden birinde, Bodrum'da giydiğiniz ve
içinde kendinizi herkesten güzel hissettiğiniz, çirkin, fosforlu yeşil bir bluz?

O daha mı önemsiz?

Asıl amaç, her iyi günü, bütün detaylarıyla paketleyip saklamak galiba...

"Seviyeli Meyhane!"

Şarkı başlıyor ve mesela nakarat bölümü gelince şarkıcı coşuyor: "Unut onu göönlüüm, yaz
çocum!" Powerpoint bilgisayar programı, tasarlandığı günden beri ilk defa böyle bir amaca
hizmet etmek için şaşkınlıkla devreye giriyor...

77

"Bilmemneli Meyhane" eğlence kültürünün geldiği noktayı (siz de benim gibi bu konunun
cahılıyseniz, ve en son peçete/garson ceketi yakma haberlerinde kaldıysamz) ibret-i âlem için,
kısa süre önce duyduklarım ile aktarmak isterim.

Mekân: Kimilerinin çilgınca eğlendiği, "neşeli" şarkıcıların sahne aldığı, meyhanelerden biri.

Şarkıcı seyircilerden istek parça alıyor. Sahnenin arkasında DJ kabinindeki bilgisayara bağlı bir
dev ekran var.

Örneğin Mehmet Beyler "için için yanıyor" şarkısını mı istiyor? Ekranda hemen "MEHMET BEYLER, İÇİN İÇİN YANIYOR" yazıyor. Böylece, teknoloji sayesinde değerli müşteriler isteklerini peçeteye yazıp gönderme zahmetinden kurtuluyorlar. Peki.

Ama iş bununla kalmıyor.

Şarkı başlıyor ve mesela nakarat.bölümü gelince şarkıcı coşuyor: "Unut onu göönlüüm, yaz çocum!"

Powerpoint tasarlandığı günden beri ilk defa böyle bir amaca hizmet etmek için şaşkınlıkla devreye giriyor. Ekranda nakarat: "UNUT ONU GÖÖNLÜM".

Derken seyircilerden biri şarkıcıyı sinirlendiriyor: "Ohoo, Yılmaz Morgül bu şarkıyı daha iyi söylüyor!"

Şarkıcı cevap veriyor: "Yılmaz Morgül halt etsin, yaz çocum!" Powerpoint çalışıyor, dev ekrandan herkes okuyor: "YILMAZ MORGÜL HALT ETSİN!"

Herkes çılgınlar gibi eğleniyor.

Aynıyla vâki. Hatta ekrandaki son cümle tarafımdan sansürlenmiştir!

Dolayısıyla, anladığım kadarıyla "Bilmemneli Meyhane" ekü-risi kendi arasında bir kapalı kulüp oluşturmuş; bu "kültürü" geliştirdikçe geliştiriyorlar. Bir tür yüzük (ya da peçete) kardeşliği.

Sizin bu saatten sonra onların arasına girmeniz söz konusu bile değil...

İÇİYORUZ, BİR ŞEY OLMUYOR!

İçecek reklamlarına sinir olmuyor musunuz?

Söz konusu gazozu, meyve suyunu içer içmez, odaya birdenbi-re güzel kızlar, yakışıklı çocuklar doluyor, bir partiler, bir eğlenceler.

Siz içiyorsunuz...

Eee hiçbir şey yok.

Kanepe aynı kanepe, televizyon aynı televizyon, siz aynı siz.

"Bak yahu, onlar buzlu içiyor, ben de köyüm," deseniz, nafile. Ben denedim, hiçbir şey olmuyor.

Özellikle yaz mevsiminde büyük hayal kırıklığı.

Elâlem diyor meyve suyunu, hoop, plajda samba yapmaya baş-lıyor. Etrafta şahane insanlar, lüks bir hayat, müzik, su kayağı yapan-lar, paraşütle atlayanlar...

Sizinki, meyve suyunun sahtesi midir, yerlisi midir nedir, içiyor-sunuz içiyorsunuz, aynı kadife kanepede, sıcaktan bacağınıza yapışmış, aynı bunaltıcı ev, sokaktan aynı simitçinin aynı sesi.

İçecek reklamlarını beklentisiz seyredelim, içeceğin tadıyla yeti-nelim.

DANS PİSTİ

Oldum olası, dans pisti kavramına çok gülerim.

Dans etmek gayet ilkel bir hareket değil mi?

Elini, kolunu, bacağını içinden geldiği gibi sallıyorsun, kendini nasıl hissediyorsan onu ifade ediyorsun.

Bence tarihin belli bir noktasına kadar dans pisti diye bir şey yoktu. Ben Roma İmparatorluğu'nda geçen filmlerde falan görüyorum. Şölenler yapılıyor, insanlar deli deli, sokaklarda, masaların üstlerinde, dağda bayırda dans ediyorlar.

Bence bu arada, bir noktada otoriter bir imparator gelmiş ve işler değişmiş. Etrafta zabıta dolaşmaya başlamış: "N'apıyorsunuz lan? Ne o öyle sokaklarda dans mansı? Yok bundan sonra. Her şeyin yeri var, gidin, yerinde dans edin."

Eski Roma'da, insanlar bu cümleyi ilk defa duyunca, herhalde Çok şaşırılmışlardır: "Her şeyin bir yeri mi var? Aaa, gerçekten mi?!"

79

Ve bence bu noktada sivri zekâlı biri ortaya çıktı ve dedi ki:

"Dans pisti! Arkadaşlar, buraya bir yuvarlak çiziyorum, bunun içinde dans edin. Dışı yasak, lütfen, burada dans edilecek!"

Bugün hâlâ, insanlar masalarından kalkarlar, ciddi ciddi piste yürürler, girince çılgınca dans etmeye başlarlar. Bu arada pistin di' sına taşmamaya özen gösterirler. Dansları bitince de, pistten çıkıp ciddiyetle geri dönerler.

Yani bu parlak fikir sonucunda, insanoğlunun özgür dans haya-ti bitmiştir!

SIK 4KS/M YEMEKLERİ

Yemek ısmarladınız, geldi, gayet lezzetli görünüyor. Bir baktınız, yemeğin üzerindeki gül domatesin hemen üzerinde bir saç teli! Ber-bat bir durum...

Bu saç işi aslında çok garip.

Çünkü saç, mesela ayak gibi, insanların birbirlerinde dokunmak istemeyecekleri bir bölge değil.

Sevgililer birbirlerinin saçını okşar, hatta öper, kızlar birbirlerinin saçını örerler, çocukların "evladım ne şeker" diye saçını okşar...

Ama o saç, diğer arkadaşlarını bırakıp tek başına gezmeye baş' lamasın. "Aaay, iğrenç, tabakta saç var."

E demin okşuyordun, ne oldu?

ÇILGIN KONSERLER

Eğer gerçekten eğlenmek için bir konsere gittiyseniz, işiniz zor' dur.

Sahnedeki grup ya da sanatçı "Haydi, hep birlikte, haydi, her' kes ayağa kalksın!" deyince, verilecek tepki çok önemlidir!

Bu çok ince bir zamanlamadır.

ilk siz yapsanız, "Amma meraklıymış oynamaya," denme ihtimali

olur! Ortalara doğru katılırsanız, "Başkaları yapmadan, bizim millet eğlenemiyor," yorumu yapılır.

Hiç kalkmasanız veya sonlara doğru lütfen katılırsanız "E niye gelmiş ki buraya, eğlenmeyecekse?" denir.

Zordur yani.

Başka bir tehlike, konserlere çok da iyi tanımadığınız birileriyle

gitmektir.

Böyle bir durumda, işaret verildiğinde, ilk kalkıp yerinde dans edenlerden olmak için bir dayanağınız varmış gibi görünür. Tek ba' şınıza değilsinizdir, kalkarken diğerini de zorla kaldırırsınız nasıl olsa.

Ama arada odunlar da çıkar!

Şarkıcı anons eder:

"Hep birlikte, ayağa kalkıyoruz ve dans ediyoruz, haydi?"

Ayağa fırladınız:

"Heey. Hadi kalktım ben. Hey, hey, hey. Hadi kalk, sen de kalk!" diye yanınızdakini dürtüklersiniz mesela...

Cevap acıdır!

"Yok artık. Bence sen de otur.!"

Çok berbat bir andır bu.

Bu tipler bütün salon ayakta bile olsa, ön sıralara "Oturur rmi' sunuuz, göremiyorum!" diye bağırarak cinstendir.

Bunlarla konsere gitmeyin, hatta hiç görüşmeyin.

YAZLIK DİSKOLAR

Yaz gecelerinin tatil diskolarına gitmişsinizdir.

Hakikaten hoş ortamlardır. Herkes yanık tenli, yazlık uçuşan el' biseler. Popüler şarkılar çalınır, deniz ışıllı ışıllı yanar, mehtap, derken insan havaya girer.

iki tane de şemsiyeli renkli kokteyl içmişsiniz, keyifler gelmiş. Dans etmek için piste gidirsiniz. Belki de bir tek siz varsınızdır, ama ör' çok uygundur. Çift olarak mesela slow dans etmeye başladığına

anda, yazlık diskoların kâbusları gelir. Çocuklar!

81

82

Maalesef şehir diskolarının aksine, bu yazlık yerlere onlar girebilirler. Çünkü ya anne babaları da o anda oradadır ve çocukları bırakacak yer yoktur, ya da yandaki oyun parkındansa, koşuşmak için sizin romantik diskonuzu tercih ederler!

Çocuklar için disko, pistte zıplamak demektir.

Siz kendinizi bir Copacabana'da geçen film karesinde zannederken, önce biri gelip pistte zıplar (dans etmez, dikkat ediniz, zıplar) sonra birdenbire bunlar on beş yirmi kişi olurlar!

Ardından da her şey kontrolden çıkar. Bazısı yere yatar, bazısı arkadaşıyla çarpışıp ağlar, hemen koşmaca oyunu başlar ve elbette size de çarparlar.

Ve siz, uçuşan şifon elbisenizi kana bulamamak için yerinize oturursunuz!

Yazlık diskolarda sık sık yaşanan bu hadise, romantizmin katledildiği ve eğlencenin bittiği klasik anlardandır.

SÜRPRİZ PARTİ

Sürpriz parti vardır ya Amerikan filmlerinde, şimdi buralarda da

yaygınlaşıyor.

Hani evden içeri anahtarla girersiniz, her yer karanlıktır, aniden ışıklar açılır, bütün tanıdıklarınız "Sürpriiz!" diye bağırır.

Bana sakın yapmayın! Çok sinirlenirim. Gayet de haklı sebeplerim var.

Diyelim ki doğum günüm, ama unutmuşum. İşten eve dönüyorum, perişan. Tanıdığım herkes orada, giyinmiş, süslenmiş gelmişler.

"Sürpriiz!"

E kuaföre bile gitmedim!

Üstüm başım rezalet.

Eve de iş getirmişim, programım ona göre.

Ben hiç öyle 'Aaay, inanmıyorum, çok şekersiniz!' falan demem

valla. Benden alacağınız en iyi tepki şu olur: "Aaa, bak şimdi. Bir haberim olsaydı. Ufff, olmadı hiç böyle!"

Ya da diyelim ki, ben doğum günüm olduğunun farkındayım. Ama kimse, akşam sürpriz olsun diye beni kutlamıyor! Annem aramıyor, babam aramıyor, arkadaşlarım sus pus. Feci bir durum. Ben öyle bir bunalıma girerim ki, o parti bile beni kurtaramaz! Ayrıca, bakalım kimi davet ettiniz?

Benim belki sadece nezaketten görüştüğüm, ama sinir olduğum arkadaşlarım var. Sosyal ilişkiler o kadar kolay mı? Belki her arkadaş hayatın ayrı bir alanında olmalı ve bunlar bir araya gelmemeli! Çok hassas dengeleri var bu işin.

Çocuk doğum günü mü bu?! "Hadi hep birlikte el ele tutuşup,

şarkılar söyleyelim." Ne alakası var?

Sonra bakalım menüde ne var? Pasta neli? Ya meyveliyse? İğrenç!

Bunlar benim için önemli detaylar.

Bana sürpriz yapmayın, ben kendi organizasyonumu kendim

yapar, sizi çağırırım!

YEDİĞİNİZ İÇTİĞİNİZ BENİM OLSUN!

81

Akşam ne yiyeceğiz?

Genlerinizi inkâr etmeyin. Girin mutfağa, bir şeyler pişirin. Parlak bir kariyere dönüşmese bile, medi-tasyon olacaktır.

"Ayşe Hanım, akşama ne yemek yapacaksınız bize?"

Ayşe Hanım bana bakıyor.

Sanki az önceki cümleyi Sanskritçe söylemişim veya şeffaf-mışım gibi bir bakış bu.

"Ayşe Hanım, evde ne malzeme var?" Aynı bakış, birkaç saniye... Neden sonra: "Hiçbir şey yok efendim!"

"Nasıl hiçbir şey yok? Daha dün bir sürü alışveriş yaptık?"

Kesin şeffafım ve gaipten sesler geldiği için böyle bakıyor. Ya sabır.

"Ayşe Hanım?"

"Efendim?"

"Hani dün patlıcan almıştık? Nerede onlar?" "BUZDOLABINDA KENDİLERİ!"

"Eh, o zaman rahatsız etmeyelim kendilerini. Biz akşam dışarıda yeriz!"

Ayşe Hanım'm patlıcanlardan "kendileri" diye söz etmesinin sebebi, sebzeyle duyduğu özel bir saygıdan kaynaklanmıyor.

Ayşe Hanım Bulgar göçmeni ve Türkçeye çok yaratıcı katkıları olabiliyor zaman zaman.

Ayşe Hanım kafeinsiz kahveye, nereden duyduysa "kokainsiz kahve", su ısıtıcısına da nedense İngilizce "kettle" diyor!

Geçen gün: "Gülse Hanım, siz televizyonda öyle takım falan değil de, daha komik bir şeyler giyseniz. Mesela Cem Yılmaz siyah tişörtle şalvar giyiyor, çok komik oluyor. Siz de öyle yapabilirsiniz," demez mi!

Ben ne bileyim Press Bey'deki Güllü Hamm'ın bizim evde "Ayşe" ismiyle çalıştığını...

Ayşe Hanım'm, akşam yemeği menuyu söz konusu olduğunda, boş bakışlarının sebebi ise,

yemek yapmaktan nefret etmesi!

Belki, birkaç dakika anlamazlıktan gelirse yorulup vazgeçerim diye çabalıyor...

Çünkü Ayşe Hanım, hem kendi evinde hem profesyonel kariyerinde yıllardır yemek yapıyor. Ve bıkmış.

Yemek yapmak, bence yazı yazmak, fotoğraf çekmek, resim yapmak gibi. Mecburiyet haline gelince tadını yitiriyor, bur.

İnsanlara ve hatta kültürlere göre bu konuyla ilgili yetenek, azalıp çoğalıyor, ikii.

Ben leydiykene...

On yedi yaşımın yazı. Her ailenin bizim kuşak ve öncesi kızları için hayalini kurduğu ve çoğunlukla kızların pek de bayılmadan gerçekleştirdiği, "Piyano-Fransızca-İsviçre'de lady okulu"

üçlemesinin son ayağını da tamamlayıp, bir an önce kapağı üniversiteye atmak üzere, Lausanne'daymı.

Hakikaten "finishing school" denen, bir "hanımefendi yetiştirme okulu"yla karşı karşıyayız!

Daha on yedi, on yedi, on yedi yaşımın şahane yazında, üç ay boyunca katlanmam gereken dersler, Fransızca, dans ve dramayı bir kenara bırakırsak, sofr sanatları, çiçek tasarımı, protokol, görgü ve etiket.

Yani on yedi yaşında bir genç kızın en umurunda olmayan konular!

Okulda bütün Avrupa ve Amerika'dan kızlar var.

Dans dışında en çok heyecanlandığımız husus yemek dersleri.

İlk ders: Alman, İskandinav, Brezilyalı, Perulu, İtalyan, İspanyol ve Türk öğrenciler olarak bir aradayız. İki gruba ayrıldık, kendimiz pişirip kendimiz yiyeceğiz.

Domates kesmenin incelikleri!

Zaten önceden kaynaşmış olan Akdeniz ikliminden gelen ekip olarak, bekliyoruz ki, bize pasta kreması, briş yapmayı öğretecekler, akla hayale gelmedik soslu etler, deniz mahsüllü risotto'-lar hazırlayacağız.

"İlk ders: domates kesme!" demezler mi?'

Yemek öğretmenimiz madam gösteriyor: "Domatesi alın, tahtanın üzerine koyun, bıçağı alın..."

Aramızda gevezelik edip duruyoruz. Bazılarımız sıkılıp domatesleri kesip kesip atıştırmaya bile

başladı.

Bir de baktık ki, Alman ve özellikle İskandinav kızlar, dilleri dudaklarının kenarında, pür dikkat, madamı dinleyip, onun gibi yapmaya çalışıyorlar. Daha da tuhafı, yapamayıp domatesi yamuk yumuk kesen, elini doğrayan bile var!

1

89

90

Norveçliler yemek için yaşar, Danimarkalılar yaşamak için yer, İsveçliler ise içmek için yermiş.

Sebebi ne olursa olsun, o yedikleri yemekleri kim hazırlıyor, çözmek mümkün değil!

O gün bizim grup mantar çorbası, Cordon Bleu usulü et, patates püresi ve şeftalili tatlı yaptı.

Kuzeyli grubun yaptığı salata ise yenecek gibi değildi!

Anladım ki, Türkiye'de "yemek yapmayı bilmemek" ile, Batı Avrupa'daki aynı değil!

Onlarda, bilmeyen domates bile kesemiyor.

Türk kadınına madalya veririm!

Bizde kötü yemek yapan, bir sürü yemeği yapıp tuzunu az koyana denir. "Yemek pişirmeyi bilmeyen" de, hiç dolma sarmamış insan manasında kullanılır.

Hem çoğu kadın yemek yapma konusunda çok yaratıcı ve beceriklidir, hem mutfak kültürümüz çok zengindir.

Son yıllarda, yemek yapmak, kadınlar için geleneksel bir zorunluluk olmaktan çıkıp, zevkli bir hobi, bir tür meditasyon, hatta meslek olmaya başladı.

Ben, yemek yapmanın gevşetici ve stresten arındırıcı özelliklerinden haftada bir faydalaniyorum. Genellikle spagetti türevleriyle.

Çalışan herkese tavsiye ederim!

Ama işi daha ileri götürüp, zaten genlerinde var olan yeteneği parlak kariyerlere dönüştüren kadınlar da tanıyorum: Senem Be-til, Defne Koryürek, Ceren Büke gibi...

Ve iddia ediyorum, Türkiye'nin, belki de dünyanın iyi şefleri, yakın zamanda kadınların arasından çıkacak.

Sektörünüzden sıkıldıysanız, bu cümleyi bir daha okuyun!

Sonradan öğrendiklerinizi değil, doğal yeteneklerinizi başarı ve paraya çevirmenin zamanıdır belki de...

Hayatı Değiştiren Kahvaltılar

Sabah insanı değilimdir. Akşam yatmak, sabah bir türlü kalkmak bilmem!

Sabahlarla ilgili sevdiğim şey, kahvaltıdır.

Sabah kahvaltısına bayılıyorum.

Tatil günleri bile, sabah yedide kendiliğinden uyanan sabahçılardan olmadığım gibi, aslına bakarsanız, iş günleri de uyanabildiğim söylenemez.

Sabah insanı değilimdir. Akşam yatmak, sabah bir türlü kalkmak bilmem!

Sabahlarla ilgili sevdiğim şey, kahvaltıdır.

Taze gazete, kahve-çay kokusu...

Belki de, hayatınızın en muhteşem saatlerini geçireceğiniz, inanılmaz bir iş teklifi alacağınız, hatta âşık olacağınız güne başlama dakikaları.

Sabahlar, günün geri kalanı ile ilgili hayal kurmaya açık, uygun ve hatta meyillidirler.

Sabahlar, iyi ihtimallerle doludur.

Diner'lar yeni hayatlar vaat eder

New York'tayken, kendi başıma yaşadığım en büyük keyif, bazı sabahlar gidip "diner"larda kahvaltı edip gazete okumaktı.

Bu "diner"larda günde üç öğün, hatta bazısında 24 saat, yiyecek her şeyi bulabilirsiniz. Sütlü yulaf, yumurta, hamburger, salata, pancake, sebze çorbası, hatta New York'ta, bunların çoğunu Yunanlar işlettiği için patlıcan musakka! Eğer sabahsa, siz sipariş vermeden getirip fincanınıza kahve koyarlar.

Servis hızlı, yemekler açsanız hiç fena değildir!

Benim evimin sokağındaki diner'ın sahibi de Yunandı. Ege hariç, dünyanın her yerinde Yunanlar ve Türkler birbirleriyle ga~

91

§2

yet iyi anlaştıkları için olsa gerek, Türk olduğumu öğrenir öğrenmez, Mamma's Diner, ikram, indirim ve sohbetle sınır tanımayarak ikinci adresim oldu!

Mamma's Diner'a, haftada iki-üç sabah, sırtımda çanta, okula gitmeden önce, çoğunlukla bir omlet ve kahve için uğrar oldum.

Çoğu Amerikan filminde, yeni bir döneme başlama sahnesidir

bu:

Kahraman, diner'ın kapısından içeri girer.

Masaya oturur oturmaz, önlüklü kadın garson bir bardak buzlu su getirir, kahvesini koyar, not defterine siparişi yazar ve gider.

Derken...

Ya kahraman, karşıda oturanla çok ümit vaat edici şekilde göz göze gelir ve hikâye başlar...

Ya gözüne, gazetedeki ilginç ve hayatını değiştirecek ilan çarpar...

Ya diner'ın yaşlı, şişman ve bilge sahibi, bir iki cümleyle hayat felsefesini alt üst eder...

Bazen sanat hayatı değil, hayat sanatı taklit ediyor ya...

Ben de, sabahları o pozlarla girdiğim Mamma's Diner'da, beni (omletin yanındaki çıtır sote patates dışında!) bir şeylerin etkilemesini, başıma olağanüstü şeyler gelmesini bekleyip durdum.

Tam o dakikalarda, New York'ta, hiçbir şeyi umursamadan öğrenci olmanın, sinema okumanın, gezip tozmanın ve alabildiğine hayal kurabileceğiniz bir dönemde olmanın, yaşanabilecek en olağanüstü şey olduğunu fark etmeden...

Bugün, şimdi, veya saat geçtiyse yarın sabah, hayatın en çok şey vaat eden anlarının, yani kahvaltılarının tadım çıkarın!

Hem hayal kurun hem de sadece peynirin, reçelin değil, yaşamda sahip olduğunuz her şeyin lezzetine varın...

Yerli malı, yurdun malı!

Bu arada Türk kahvesi servisi yapmayan restoranlara fena halde takmış durumdayım. Yemek bitiyor... "Kahve alır mısınız?" "Tabii, çok şekerli, Türk kahvesi!"

Garson İRKİLİYOR. Hafif bir yadırgama, bir tür küçümseme ini deseem, "Biz Avrupa yemeği yapıyoruz, ne ilgisi var?" ifadesi mi desem, öyle bir şey:

"Türk kahvesi yok bizde efendim!" Bravo vallahi!

Çok Fransızsiniz mon cher, aşkolsun doğrusu! Madem öyle Fransız restoranınızda niye espresso, cappuccino ve macchiato var? Onlar da İtalyan kahvesi değil mi? Neskafe de var diyorsunuz, o ne kahvesi oluyor? Efenim?

Makineyle italyan kahvelerini yapmak kolay, cezve mezve zor iş diye düşünüyorsanız, vatandaş Türk kahvesi makinesi icat etmiş.

Pazarda bile satılıyor.

Plastik, büyükçe bir cezve. İçine, suyu, şekeri, kahveyi koyup bir kere karıştırıyorsunuz. Fişe takınca, 10 saniyede, harika Türk kahvesi yapıyor. Entipüften bir şey, herhalde 5-10 milyondur. Ama

çok başarılı.

İtalyan, Fransız, Çin lokantaları, kafeler, karma uluslararası

mutfaklar, hatta suşi'çiler...

Bundan sonra yandınız! Yunanistan'da, Mısır'da daha kolay bulunan Türk kahvesini yapmayan restoranları mimliyorum, köşemde teşhir edeceğim!

Sadece turistleri değil, bizi de Türkiye'de, Türk kahvesi zevkinden mahrum bırakmayın.

Gözüm üstünüzde!

93

94

Simitsiz kahvaltıya kahvaltı demem!

Bu kadar kahvaltıdan bahsetmişken, şunu da eklemeyeyceğim:

Amerika'dayken diner'lardaki omletler iyiydi de, bence dünyanın hiçbir sabahında, hiçbir kahvaltı, Türk kahvaltısının yerini tutamaz.

Beyaz peynir, sıcak sokak simidi, iyi zeytin, sahadanda yumurta, poğaçaya, domates, bal ve kaymakla başlanmış bir gün, asla kötü geçemez!

Maalesef Türk kahvaltısı her yerde bulunmuyor. Türk kahvesi yapmayan restoranlar nasıl sinirime dokunuyorsa, kahvaltı için sadece gravyer, kruasan (ki onu da adam gibi yapmayı beceremiyorlar!), jambonlu sandviç ve filtre kahve yapan yerleri de gitmeyerek protesto ediyorum.

Gastronomi konusundaki milliyetçiliğim sürececek...

SEBZE

Bazı yemekler, nüfusun çoğunluğu tarafından sevilmezken, niye hâlâ yapılmaya devam eder ki?

Mesela kereviz? Veya bamya ya da pırasa?

Eminim ki bir istatistik yapılırsa, insanların yüzde doksanı hayatı boyunca bu tür yemeklerden vazgeçebilir.

Yine de, bilinmeyen bir sebeple bu yemekler evlerde yapılmaya devam eder.

Sebzelerin eşitliğiyle ilgili, gelişmiş ülkelerin kabul ettiği bir beyanname mi var?

"Bütün sebzelerin, kereviz, bamya, pırasa gibi, az popüler olanların bile, evlerde en az aşağıda belirtilmiş minimum defa pişmesini taahhüt ediyoruz. Bu, sebze hakları açısından büyük bir adımdır!"

Türkiye bir tarihte bunu mu imzalamış?

Biz bunun kurbanı mıyız?

ÇİN ÇUBUKLARI

Çin yemeği dünyada çok yaygınlaştı.

Çin yemeği yiyenler, (Türkiye'de de böyle), özellikle Çin çubuklarını kullanmaya özen gösteriyorlar. Daha havalı bir şey çünkü.

Yani, "Ayı değiliz, daha önce de yedik, raconu öğrendik," ma-nasında...

Oysa benim teorime göre, Çin çubuklarının icat edilme hikâye-si çok başka.

Çin, biliyorsunuz o zamanlar da kalabalık, hızlı ürüyorlar.

ikide bir de Türkler gelmiş, ne kadar tatlı, ekşi, soslu tavuk, sebzeli pilav falan varsa alıp götürmüşler. Zaten Çin Seddi'nin yapılışı da bu sebepten.

Birdenbire kıtlık tehlikesi baş gösteriyor.

Çin imparatoru diyor ki: "Arkadaşlar, öyle bir şey bulmalıyız ki, halk yemek yiyemesin. Ama aç da kalmasın, çünkü isyan çıkar. Yani, yediğini sansın, fakat yemeğin yarısında nedense doyup sıkılıp bırak-

sın.

Uzak Doğulular, biliyorsunuz, icat konusunda çok başarılı. Hemen bu çubuklarla yeme

çözümünü buluyorlar.

O gün bugündür halk saatlerce yiyip, sonunda yorulup, tabağın yarısında bırakıyor. Yavaş yavaş da az yemeye alışıyorlar...

KRİZİ

Bazı yiyecekleri ne gıda kategorisine sokabiliyoruz ne de uyuşturucu.

Çikolata mesela. Temel besin maddelerinden değildir. Hayat boyu yemeseniz de güzel güzel yaşarsınız. Dolayısıyla gıda diyemeyiz.

Keyif vererek bağımlılığa benzer bir şey yarattığı halde, kanuni olduğu için uyuşturucu da sayılmaz.

Ama bence uyuşturucuya daha yakındır!

Yoksa niye "çikolata krizi" diye bir şey olsun? "Ay çikolata krizim geldi, hemen çikolatalı bir şeyler yemem lazım!" demiyor musunuz?

95

"Şehriye çorbası krizi" var mı?

Veya "Kıymalı patates krizim geldi" diye bir şey duydunuz mu?

.. Ya da pırasa krizi? Çünkü onlar bağımlılık yapmaz.

Aslında "pırasa krizi" var. Akşam evde pırasadan başka yiyecek bir şey yoksa yaşananlara pırasa krizi denebilir.

Bu bağlamda, kereviz de aile içi şiddetin başlangıcı olabilir. Ama çikolatayı herkes sever.

DOĞ4LA ÖZDEŞ KETÇAP!

Deterjan reklamlarında giysilerdeki zor ve iğrenç lekeleri gösterirler.

Pardon ama, bunları seyretmek zorunda mıyız?! Hadi çimen lekesi, kahve lekesi falan tamam. Ama yemek lekesi fecidir. Ayrıca hangi yemeğin lekesi olduğu da söylenmez. O iğrenç şey, salçalı köfte midir, zeytinyağlı fasulye midir?

Yemeklerin sosları sık sık giysilere dökülürken, nedense o ketçap, o şişeden çıkıp tabağa dökülmeyi bilemez bir türlü. Neden öyle yaparlar ketçap şişelerini? Kavanoz yapsalar ya, kaşıkla alsak. Veya tüpte satsalar. Salla, şişenin dibine vur, yine salla... Olmadı, bu deneyimle olgunlaşıp, sabrın değerini anlamış gibi beklemeye başla!

Bence üreticiler bunu iştah açrnak için yapıyorlar. Önce zorlanınca, ketçap döküldüğünde bir şey kazandığını zannedip seviniyorsun. Halbuki bildiğin domates sosu.

Bu tür bazı sosların içeriğine ilk baktığımda, her şeyin doğala özdeş, ama yapay bir şey olması beni derinden sarsmıştı!

Nebati yağ türevi, yumurta tozu, gıda boyası, doğala özdeş domates aroması...

Bu "doğala özdeş" işini de anlamıyorum.

Madem o kadar "özdeş", doğalını niye hâlâ yetiştiriyoruz?

SPAGETTİ WESTERN

İnsanlar yıllardır yiyecekleri sevdikleri şeylerin formunda yapıyorlar: Ay şeklinde çörekler, bohça şeklinde mantılar, kalp şeklinde kurabiyeler...

Spagetti, yani uzun makarna hariç!

Allah aşkına, spagettiye doğadaki herhangi bir şeye benzetmeye çalışsak, toprak solucanından başka bir şey geliyor mu aklınıza?!

Bence yıllar önce italya'da hamur yoğuran bir kadın, iki dakika hava almaya çıkmış ve döndüğünde şu manzarayla karşılaşmış: "Anne, bak hamurdan solucanlar yaptım!"

"Allah kahretsin, seni. Eyvaah, akşama yemek de yok. Gözü kör olasıca! N'apıcaz? Bunları haşlayıp yiyeceğiz mecburen. Artık üzerine peynir meynir koyarız."

Yalnız teorim burada tıkanıyor.

Çünkü nasıl icat edildiği tamam, ama düzgün yenmesi imkânsız, ne kaşığa ne ağza sığan bir yemeğin, en yaygın makarna çeşidi olmasını hiçbir şekilde açıklayamıyorum.

BÖLÜCÜ YEMEKLER

Kimi yiyecekler toplumu ikiye böler: Bayılanlar ve nefret edenler.

Kokoreç böyledir mesela. Bazıları iyi kokoreç için şehrin öteki ucuna gidebilir. Bense resmine bile bakamam.

Yeşil erik, çağla, işkembe çorbası, hatta o çok pahalı havyar da böyledir.

insanların yemekle ilgili zevkleri, çocuklukta gelişmiş.

Mesela şeftalili mama yerken, en sevdiğiniz oyuncağınızla oynu-yorsanız, hayat boyu şeftali severmişsiniz.

Peki sevilmeyenlerin sırrı ne?

Bebek kokoreç yerken, televizyonda korku filmi mi başlamış?

Ya da tam kızarmış ekmeğinin üzerine havyar koyduğu anda annesi mi bağırması?

97

T»

BEBELERE

Çocuklar için çikolata hem yasak hem ödüdür. Belki de bu yüzden sihirli bir yiyecek gibi, çok sevilir. 1

Tabii, kakaonun buralara gelmesi, keşiflerden falan sonra. !

Mesela Ortaçağ Avrupa'sında, elimizdeki kaynaklara göre, özel'likle ortalama halkın elinde, yiyecek olarak patates ve lahanadan

başka bir şey yok.

O zaman ne derlerdi acaba çocuklara: "Aaa, yemekten önce lahana yok! Önce lahananı ye, sonra lahana yersin".

Veya, "Odanı toplarsan, akşama patatesten sonra, sana patates vereceğim." Çocuklar lahanasına maç mı yaparlardı acaba?

Veya lahanaya alerjisi diye bir şey var mıydı ki?

SİGARA TİRYAKİLERİ

Sigara icat edilmeden önce, insanlara böyle bir şeye bağımlı olabilecekleri söylene herhalde gülerlerdi.

"Bak, ileride, içinde yüzlerce hikâye ve görüntü olan resimli kutular, dünyanın bütün kitaplarını okuyup bütün müziklerini dinleyebileceğin ekranlı, tuşlu aletler, istediğin her yere gidebileceğin arabalar, uçaklar olacak.

Bütün bunlar varken, sen, favori eğlence ve rahatlama metodu olarak, içine tütün sarılmış kâğıtları yakıp, dumanını içine çekeceksin! Bir de üzerine para vereceksin." Döverlerdi adamı!

Çağdaş insan, mesela reklamlarda, egzoz dumanından, restoranların yemek kokusunu dışarı veren havalandırmalarının önünden, hatta çiçek polenlerinden kaçıp evine geliyor. Klimayı

çalıştırıp, şööyle kanepeye uzanıyor. Siz reklamın devamını görmüyorsunuz. Ondan sonra sigara yakıyor. Niye? Sokaktakilerden daha zararlı ve içinde katran da olan bir

dumanı içine çekmek için!

Sigara sadece zararlı değil, aynı zamanda vakit alıcı bir şey. Günde kaç kere sigara molası verdiğinizi düşünün. Başka işiniz mi yok? O arada örgü örün. Kurşunkalemleri açın. Bilmece çözün. Bir

işe yarasın.

Sigara tiryakileri şu anda sinirden bir sigara yaktı, hissediyorum.

BOOOZAAAA

İçecek reklamlarını seyrediyoruz. Binbir türlü numara.

"Yaşamın keyfi", "hayatın anlamı", "kalorisiz", "gerçek meyve parçalı", şudur budur.

Sokaklarda, büfelerde satılan içeceklerin bile satış taktikleri var: "Yayık ayrıları", "buz gibi limonata", "günlük süt", hepsi aslında birer reklam sloganı.

Dünyada reklama ihtiyacı olmayan tek içecek var: Boza.

Nasıl satarlar bozayı?

"Boozaa."

Boza. O kadar. Söylenecek başka hiçbir şey yoktur.

Bozayı tanımlayacak bir sıfat yoktur. Boza bozadır.

Ne diyebilirsiniz ki? Bej rengi boza? Oda sıcaklığında boza? Olmaz.

Hâlâ, reklam sloganına ihtiyacı olmayan böyle bir içecek yapılmadı, insanlar da uyduruk meşrubatlar için kendilerini paralıyorlar.

99

İL

İCATLAR, BULUŞLAR KEŞİFLER

İcat çıkarmışlar, elbette denedik!

Olay şu: Koskocaman bir küvet. Elips şeklinde, ama geniş ve uzun. Tepesinde bombeli bir kapağı var. İçinde kırmızı ışık, düğmeler ve iki karış yüksekliğinde su.

Bilet al, otel ayarla, alışveriş yap, bavul hazırla, para harca, evi kapat, anahtarı komşuya ver, telaş et, koştur, göç et...

Neden?

Şehirleri bırakıp, uzaklarda tatil yapmak için.

Niye şehirleri bırakmak istiyorsak bu kadar...

Kendi hesabıma hiçbir zaman metropollerden kaçma isteği duymadım. Tam tersi, gittiğim kasabalarda, yazlık köylerde zaman zaman, mesela bir kırkayak, tepemde uçan bir yarasa, orada olmayan bir sinema, bir kitapçı veya sadece gürültüsünü aradığım için, şehirleri özledim.

O yüzden, köşemde "En sonunda ben de şehir dışındayım. Bulduğum yerde bilgisayar ve telefon yok. Haftaya yazacağımı" cümlelerini okuyan tanıdıklar şaşkınlık içinde beni aradılar:

"Gülse? Ne o? Kelebekler Vadisi'nde misin? Orada çadırda kalınmıyor mu?"

İşin aslını anlatayım: Bodrum'daydım.

Daha doğrusu hâlâ Bodrum'dayım. Ve bildiğiniz gibi burası, telefonu, bilgisayarı, internet kafeleri, uydu antenleri, alışveriş merkezleri, gittikçe çoğalan siteleri, gittikçe çoğalan paparazzileri, gittikçe çoğalan tekneler ve kalabalık yüzünden denize tercih edilen havuzlar, yükselen gayrimenkul fiyatlarıyla, yer yer metropol olmaya doğru dev adımlarla koşuyor.

Şikâyet ettiğimi sanmayın. "Her şey olduğu gibi kalsın, dükkân İM. açılmasın, araba geçmesin, o fakir balıkçı köyü hep öyle yalnız ve fakir kalsın, biz de arada gidip denizin, sessizliğin, ucuzluğun keyfini çıkaralım"cı bencillerden değilim. Bodrum'u bu haliyle de çok severim.

Ders: Refleksoloji

"Burada telefon ve bilgisayar yok"un ne kadar palavra olduğunu anlatmaya çalışıyorum.

Olay şu: Koskocaman bir küvet. Elips şeklinde, ama geniş ve uzun. Tepesinde bombeli bir kapağı var. İçinde kırmızı ışık, düğmeler ve iki karış yüksekliğinde su.

Debbie'yle birlikte başında dikiliyoruz.

Debbie, ayağın çeşitli noktalarının vücuttaki organlarla ilişkisinden yola çıkarak ayak masajıyla bir çeşit arındırma olan "ref-leksoloji" uzmanı.

Biraz önce bir ışık ve mercekten gözlerimi muayene edip, sağlığım ve kişiliğim konusunda tahliller yapmış: "Mideniz biraz hassas. Vücudunuzu beyniniz yönetiyor. Biraz da vücudunuzu dinleyin. Ayrıca hayattaki her şey sizin kontrolünüzde olamaz, biraz kendinizi bırakın." Bunun adı da iridoloji!

Sonra aklına gelmiş: "Kendinizi bırakıp, gevşeyeceğiniz bir yer biliyorum." Ve işte orada, mucize küvetin başındayız!

O iki karış yüksekliğindeki suyun içinde, çok özel bir tür tuzdan bol miktarda var. Yani suyun yoğunluğu deniz suyunun kat kat üstünde, dolayısıyla kaldırma kuvveti de çok yüksek. O suya yatıp kendinizi bırakacaksınız, kapak kapanacak. Ses geçirmeyen küvetinizde, suyun üzerinde yaprak gibi yüzeceksiniz. Tam bir saat! Sonra çok dinlenmiş kalkacaksınız.

Gazeteciyiz ya, hiçbir şeyden eksik kalmayacağız ya.

"Ben bu otele arkadaşlarla bir şeyler içmeye gelmiştim, ne işim var?" falan diyen yok!

"Tamam," dedim, "deneyeyim!"...

Kulaklarıma tıkaçlar tıkadım. Boynumun altına şişme bir yastık verdiler. Suya girdim. Daha doğrusu, üzerine yattım!

Debbie, kapağı kaparken sııttı: "Umarım kapalı kalma fobin yoktur. Sıkılırsan solundaki düğmeye bas, kapak açılır," dedi ve "tlonk" diye kapattı.

Suyun üzerindeyim.

Yavaş, çok yavaş hareketlerle sağa sola kaydığımı hissediyorum. Bazen omzuma küvetin duvarlarından biri değişiyor.

10 dakikalık bir klasik müzik, sonra susuyor.

Tam sessizlik. Kusursuz sessizlik...

Öyle "Ay bizim yazlık çok sessiz"deki gibi ağustosböceği cırıltısı, uzaktan çocuk ağlaması, patlıcan biberci bağırışı, dalga sesi falan değil...

Çöldeki gibi. Çıt yok.

Önce biraz debeleniyorum.

Işıklara bakıyorum, sorumdaki düğmeyi kontrol ediyorum. Yastığı düzeltiyorum. Kafam her zamanki gibi telaşlı: Burada bir saat geçirsem, sonra çıksam, bir şeyler içsem, eve dönsem, yazı yazsam, akşama yazıyı geçsem... İnternette problem çıkar mı acaba.... Kulağıma su kaçsa tuz zarar verir mi? Bu su cilde iyi mi gelir, kurutur mu? Kız çıkarken kapıyı kilitledi mi? Kilitlediyse anahtar odanın neresinde? Bu küvetin havalandırma yeri şu mu? Akşam yemeğini ne yapsak?

106

Su Yumuşacık...

Derken yavaş yavaş sessizliğe ve hissizliğe teslim oluyorum.

Yatakta yatar gibiyim ama bir farkla. Yatak sert bir şeydir. O yüzden tek pozisyonda yatarsanız vücudunuz tutulur. Sürekli dönmek zorundasınızdır. Çünkü sizin yatağa yaptığımız baskının benzerini, yatak da size yapar.

Su öyle değil. Yumuşacık. Bir süre sonra bu vücut sıcaklığının biraz üzerinde ılık suyu da hissetmemeye başlıyorsunuz. İş havada yatmaya dönüyor. Müthiş bir duygu.

Tatil kitaplarımdan biri Engin Geçtan'ın " Hayaf'ı.

"Büyük kent insanının sık kullandığı uyuşturuculardan biri de hız. Aynı şey, telaşsız da aynı sürede yapılabilir, üstelik yapılacak şeye ayrılan zaman ve enerjinin bir bölümü seferberlik sırasında tüketilmeden. Ama hız, insanın içindeki boşlukla yüzleşmemesi için çağdaş normların da pekiştirdiği ve uyuşturucu niteliği kazandığında yavaşlatılması zor bir araç," diyor yazar.

Bense iyice yavaşlamışım, hatta duruyorum. Hatta hatta, zaman yok ki.

Aklımda kitap, kulağımda nedense Aerosmith'in bir şarkısının sözleri: "Life's a journey, not a destination..." (Hayat bir yolculuktur, varış yeri değil ...) On bir yaşındayım, kolej imtihanlarına hazırlanıyoruz. Her günümüz planlı. Okul, kurs, ödev.

Bir dergide My Melody isimli bir parfümün reklam fotoğrafını görüyorum. Bir genç kız, üzerinde bir kot tulumla, çıplak ayaklar, yan gelip kâğıttan yapılmış bir kayığın içine yatmış. Elleri başının arkasında, gözler kapalı ve gülümsüyor. Denizin ortasında...

On bir yaşındayım.

Resme bakakalıyorum. O kızın yerinde olmak için bütün plaklarımı, bebeklerimi (zaten artık sevmiyorum onları), giysilerimi veririm diye düşünüyorum...

O gün bugündür, uykuya dalmadan, gevşemek için o resmi gözümün önüne getiririm.

Küvetteyim...Öylesine suda yüzüyorum. O kâğıt kayıktaki kız gibi.

Söylenenlere göre bu "Floatation tank"de geçirilen 1 saat, 9 saat uykuya bedelmiş. Bana daha da iyi geldi.

Kalktığımda pelte gibiydim. Hemen gazetemin "yetkililerine" bir mesaj yolladım:

"Yazıyı yazmam mümkün değil. Yıllık izin mizin, bir şey koyun. Bulduğum yerde ne telefon var, ne bilgisayar, haftaya anlatırım" diye...

Sen al bunu, olduğu gibi yaz gazeteye! Maksat beni okura rezil rüsva etmek! Ben de, ya bir sonraki yazıyı kurtarmak için Kelebekler Vadisi'ne gidip izlenimde bulunacağım ya da "Sevgili okurlar, evet, ben tembelim, ne yapalım!" diye itiraf edeceğim!

Hahhayt!

Tabii onlar bu "floatation tank" işini hesaba katmadılar.

Tatile çıkamadıysamz üzülmeysin, alın elinize sofrta tuzu, doldurun küveti, kapayın kapıları, koyun bir müzik.

Atlayın kâğıt kayığınıza gidin...

TROLEYBUSU kim İCAT ETTİ?

Toplu taşıma araçları, şehirlerin kişiliğidir bence.

Benim bu konuda merak ettiklerimden biri, 70'li yıllarda İstan-bul'da yaygın kullanılan trolleybüslerin kimin fikri olduğudur.

Hatırlarsanız bu araçlar, tepelerinden antenlerle kablolarla bağ-»ydılar ve genellikle dururlardı. Yani hareket ettikleri ender görülürdü.

Neden?

E elektrik yoktu!

Türkiye'nin en çok elektrik kesilen döneminde, evlere bile doğru dürüst elektrik verilemezken ve her evde çeşitli çap ve ebatlar-

107

da mum, gaz lambası, ışıldak ve türevlerinin, koltuk kanepeden daha demirbaş bir durumda olduğu yıllarda, neden elektrikle çalışan bir

toplu taşıma aracı?

Bunu, hangi geri zekâlı akıl etti?

Elektrik kesintilerinden haberi mi yoktu? Onun yoktu diyelim, kimse çıkıp: "Kardeşim manyak mısın, ikide bir elektrik kesilecek, bu aletler yolun orta yerinde kalacak, köşeleri dönerken yolları kapa-yacak, trafik felç olacak," demedi mi?

Gerçekten ilginç bir belediyecilik seçimidir. Derken teker teker yetmedikleri için körüklü otobüsler çıktı. Körüklü otobüsler yapışık ikizlere benzerler. Hep üzülümüşüm' dür. Kendilerine ait bir kişilikleri, direksiyonları, giriş çıkış kapıları yoktur. Reklam panoları bile ortaktır. Ve aynı Siyam ikizleri gibi bir' likte hareket ettiklerinden hantal ve yavaşlırlar. Köşeleri dönemez' ler, yavaş giderler, yokuş çıkamazlar, insanı yüreği parçalanır.

Toplu taşıma, eğer metro yaygınlaşmazsa, ben ve benim gibiler için malzeme olmaya devam

edecek. Bunu hissediyorum.

ELEKTRONİK BEBEKLER

Yıllardır bir şeyler icat ediyorlar. Bulaşık makinesi, mikrodalga fırın, faks.

Bence bu işi yapan insanlar şu anda korkunç bir gerçekle karşı karşıya: İcat edilecek bir şey kalmadı.

Bunlar da vurdular kendilerini saçma sapan şeylere. Mesela cebe kolaylıkla sığabilecek, elektronik bebekler icat ettiler.

Bebeğe belli aralıklarla yemek vermen, uyutman, sevgi göstermen gerekiyor, ihmal edersen ölebiliyor bile.

Böyle saçma sapan şey olur mu? Bak, büyüt, besle, uykusuz kal, sonra ne mürüvvetini göreceksin onun?

Bir düşün, bir kına gecesi mi yapabileceksin?

Sünnet zaten söz konusu değil!

Bir askere gönderip ağız tadıyla ağlayabilecek misin?

Yaşlandığında, o düdüğü gibi alet mi bakacak sana?

Gereksiz şeyler bunlar.

Robot köpeklerle ilgili düşüncelerim de aynı. Ben insanın üzeri' ne atlayıp yüzünü yalamayan, gerekli gereksiz, elinde torba olan herkese havlamayan köpeğe köpek demem!

Bence teknolojinin işi bitmiştir.

Kim, NEYİ, NİYE İCAT ETTİ?

insanlar icat yaparken neyi, niye icat ettiklerini biliyorlar mıydı

acaba?

Benim bu konuda bir dizi sorum var.

Tükenmez kalemi kim icat etti, icat edeni bırak, hangi salak tükenmez kalem adını verdi? Bu ismi verdikten sonra, kalem tüken'

diğinde ne yaptı?

Yoğurt nasıl icat edildi? İcat edilen ilk yoğurda, nasıl yoğurt ma'

yası katılabildi?

İlk mayayı kim icat etti?

Zeytinyağlı yaprak sarmasıyla mantıyı icat eden kadının, aklın-dan zoru mu vardı? Yoksa çok mu sıkılıyordu?

Fotoğraf makinesini icat eden insan mı, fotoğraflara sırtarak poz verilmesi gerektiği kuralını koydu? Yoksa, o ilk fotoğrafı çekerken, fotoğrafını çektiği arkadaşı, onun elinde tuhaf bir makineyle halini, çok mu komik buldu da güldü ve böyle bir gelenek yerleşti.

Elektro gitarı icat eden adam, gerçekten "dijınvaauv" sesini akustik gitar sesinden daha çok mu beğendi de, icadını piyasaya sürdü? Şemsiyeyi icat eden adam, o şemsiyeyi bir yerde unuttu mu? Örnekler çoğaltılabilir, sizi baymayayım.

İCAT ÇIKARIYORUM: BOĞAZI DOLDURALIM

Herhalde duydunuz, Boğaz'a3. köprü yapılacaktı. Bence böyle geçici çözümler bizi kesmez. Dolduralım denizi olsun bitsin.

109

Yürüye yürüye karşıya gider geliriz!

Köprü trafiği falan kalmaz.

Ayrıca gemi battı, tanker patladı stresinden de kurtuluruz.

intiharlar da biter.

Bu Boğaz başımıza bela, ben size söyleyeyim!

Manzaralı ev kalmaz, sosyal eşitlik de sağlanır.

En önemlisi de, Asya'yla Avrupa arasında hakikaten köprü olmuş oluruz! Kars'a kadar Avrupa kıtasında sayılabığımızdan, belki Avrupa Birliği işi de daha erken hallolur.

Yani Türkiye'nin belli başlı tüm sorunları çözülür.

Gelin "he" deyin şu işe!

Kocaman, üç parça.

Üstelik yazı makinesinin aksine, yazıcı olmadan kâğıt çıkışı da alamıyorsun.

İkide bir kaydet ki yazılar uçmasın...

Neymiş, bütün dosyaları saklayabiliyorsun.

E benim çekmecem var! Üstelik çekmecenin aniden çöküp bütün dosyaları silmesi diye bir ihtimal de yok.

İşin gerçeği şu ki, bize yıllarca, dünyanın en pratik fikri diye, kocaman üç parça ve bir yazıcıdan oluşan, süper pahalı ve kullanması daha komplike bir daktilo sattılar!

Yani asıl parlak fikir, mucitlere değil, yine reklamcılara aitti.

LLL

BİLGİSAYARI SEVİYOR MUYUZ?

Bu ülkede son derece yaratıcı fikirler vücut buluyor. Mesela şu pazarda satılan, fişe takınca l O saniyede Türk kahvesi yapan alet. Sonra, mekanik dolma sarma makinesi çıkmış, bilmiyorum gördünüz mü?

Ve son haber: Gaziantep'te bir adam, asrın icadı diye ortalığı ayağa kaldırdıkları Ginger'ı, iki sene önce oğluna yapmış zaten!

Kesinlikle uydurmuyorum. Adam bisikletçi. Çocuk bisiklet istemiş, "Şimdi uğraşamam, al, buna binersin, ayakta git gel," demiş ve çocuğa Ginger yapmış. Ayrıca, abartmıyorum, bizim Ginger yüzebiliyor da.

New York'ta yapınca "asrın icadı", Gaziantep'te yapınca "çocuğa dütdüt". İşte hayat böyle bir şey, sayın seyirciler.

Zaten biraz dikkat edince, Batı'dan bize gelmiş bir sürü harika icadın aslında o kadar da harika olmadığını görüyoruz. Mesela, bilgisayar.

Haydi şimdi internet var, falan, çok işe yarıyor.

İnternette önce, biz genellikle yazı yazmak için bilgisayar kullanıyorduk.

E bu amaç için pratik bir şey mi ki bilgisayar?

115

Trend gelir hoş gelir..

"Trendsetting" olayı herkesin harcı değil sevgili okuyucular. Kolay mı öyle? Yeni eğilimleri belirleyeceksin, yeni modanın kokusunu alacaksın, yenilikleri herkesten önce sen yapacaksın,

suşu'ydi, sokak ser-gisiydi, ev partisiydi, kloş etekti, hiçbir şeyden geri kalmayacaksın, bir de bu koşturmada iş, güç, ev... Kan ter içinde uyanmışım.

Bir cumartesi sabahı.

Sabahı derken, tembel bir brunch anı, on bir buçuk suları falan değil. Gerçekten sabah. Saat sekiz buçuk.

Sabancı Holding binasında, turk.net strateji geliştirme toplantısına katılmak için beklerken, elimizde kuru pastalar, kahvelerle uyanmaya çalışıyoruz.

Beni buraya davet edenler, aynı zamanda üniversiteden arkadaşlarım.

Hafta ortası elime öyle havalı bir davet mektubu, öyle ısrarlı e-mail'ler ve diğer katılımcıları içeren o kadar havalı bir liste gelmiş ki, o karmaşada kendimi bir cumartesi sabahı Sadıka Ana Salonu'nda bulmuşum!

Zannederim benden başka herkes ya şirket sahibi ya da genel müdür. Üstelik de sadece bilgisayar, yazılım ve internet firmalarından.

Sohbetti, "Ay, iyi ki geldiniz"di, "g.a.g.'ı çok seviyoruz" falandı gırla gidiyor ama bende hoşafın yağı kesilmiş. 776 Aslında hafta ortası aklıma gelmiş olması gereken bir soru, üstü

şamfıstıklı kurabiyeyle neskafe arasında, aklımı kurcalıyor:

"Ben niye buradayım?"

Haftaya da beyin fırtınasına bize buyurun!

Elimize günün programıyla ilgili kâğıtlar tutuşturulunca acı gerçeği anlıyorum: Akşam sekize kadar doluyuz!

Biri atılıyor: "Aslında bu brainstorming toplantılarım, biz, bir bütün hafta sonuna yayıp, şehir dışına giderdik eskiden. Üç gün üç gece beyin fırtınası. Yemek arası, yine beyin fırtınası, uyku, kahvaltı, haydi yine toplantı! Çok güzeldi vallahi. Bugün böyle aceleye gelecek!"

Inınıninü!

Yahu ben bir iki saat oturup kaçacaktım.

Kahvaltı randevum vaar, manikürüm pedikürüm vaar, Beyoğlu programım var, sinemam vaaar.

"Affedersiniz, herkes bilgisayarçı galiba, ben niye buradayım?"

Oh, sordum kurtuldum. Ama cevap çabuk ve kesin:

"Sizi trendsetter kategorisinde davet ettik, toplumdaki yeni modalardan, eğilimlerden haberiniz

vardır, bize büyük faydanız dokunur."

l

"A eveet, tabii. Benim bir iki saat faydam dokunsa, sonra kaçsam."

"Aaa, vallahi olmaz, daha öğle yemeği yiyeceğiz."

"Ayrıca, diğer trendsetter'lar nerede? Modacılar, sanatçılar, şunlar bunlar?"

Kısa bir sessizlik.

"Şimdi tabii, filancaı da davet edecektik, falancaı da, ama internete daha aşına isimler olsun istedik. O zaman da bir tek siz kaldınız."

İş anlaşılıyor.

Bugün burada bütün trendsetting işlerine ben bakacağım! Ne kadar trend varsa getirin, set etmeye çalışırız.

Sebeup, ya hakikaten modacı, sanatçı tayfasının internete özel bir ilgi duymaması, ya da kimsenin, bir cumartesi sabahı, dönüp dönüp bir daha uyuyacağı saatlerde, portaldı, servis sağlayıcıydı, bu mevzularda "beyin fırtınası" yapmayı tercih etmemesi!

Her durumda da, bizim manikür pedikür işi iptal gibi görünüyor.

Ellerimizde kâğıtlar, dosyalar, kalemler, sınıfa girer gibi, toplantı salonuna giriyoruz.

Bu sanal olaylar beni aşar!

Şunu itiraf etmem gerek. Ben hakikaten kendimi, en azından iyi bir internet kullanıcısı zannediyordum.

Hatta amatör şekilde, iptidai web-siteleri hazırlamayı bildiğim gibi, bir zamanlar hiç de fena olmayan bir mizah sitesinin kuruluşunda da içerik ve şekille ilgili katkılarımlı olmuştur.

Ancaaak...

İş çığırından çıkmış sevgili okuyucular!

Bu insanlar bir aldılar sazı ellerine, çık işin içinden çıkabilirsın.

"Arkadaşlar, voice commerce aldı başını gidiyor. Ayrıca por-tal mı servis sağlayıcı mı olma kararı da önemli."

777

"Elbette. Silent commerce'den de bahsetmek lazım. Online hayatlarımızda bizim gelişmiş CRM yaklaşımımızın payı büyük. Ama yine de multi access portal stratejisine yüklenmek lazım."

Hayır, İngilizce problemimiz yok çok şükür ama, bu durum, Azerice dinlemek gibi. Her kelimeyi teker teker sanki anlıyorsun, ama bir araya gelince, Çince!

"E ben bir kahve alayım," diye cevap vermek kalıyor bana da.

Şeytan diyor ki, bugüne bugün trendsetter isen, konuşur uzmanlığını, gir Bazaar dergisinin orta yerinden:

"Marc Jacobs'ın yaptığı o tavırlı militer ceket, sizce yeni yüksek belli pantolonlar ve Yves Saint Laurent'in kadife ve deri sandaletleriyle giyildiğinde tasarım açısından bir mesaj mı verir, yoksa moda kuklası olduğunuzu mu gösterir?" diye sor.

Bakalım ne diyecekler!

Aydınlandım, öğrendim, ve fakat âcizane üç beş önerimi dile getirdikten sonra, strateji belirleme konusuna girmeden, yemek arasında teşekkür edip sıvışiverdim.

Bu trendsetting işi zaten başlı başına bir konu.

Bugün trend her gece dışarı çıkmaksa, gelecek yıl ev partileri moda oluyor.

"in- out" listelerinin ilk yapıldığı çocukluk günlerimizden beri evde oturmakla dışarı çıkmak, uzun etekle kısa etek, lüks yaşamakla mütevazı görünmek, evlenmekle bekâr olmak arasında gidip geliyor "trendsetter" guruh!

Onlar da şaşırdılar artık.

Elâlemin trendsetter'ı da ona göre. Madonna'nın yediği, Tom Ford'un diktiği, birkaç gün içinde dünyada hakikaten moda oluyor.

Bizde öyle mi ya? Sadece golf oynamakla, suşi yemekle, Yoshi Yamamoto tasarımı Adidas ayakkabı giymekle kalmıyoruz ki.

Aklıma Esin Maraşlıoğlu'nun blucininin içinden çıkan iç çamaşırı geliyor hemen.

1

Sonra tek el havada, Türkçe şarkılı, gay şarkıcılı barlara gidip peçete saçmak, ceket yakmak. St. Moritz'e gidip, pardon St. Mo-ritz'i işgal altına alıp otellerde kuzu çevirttirmek.

Bu örnekler söz konusuysa, bana yakıştırılan trendsetter'-hği aynen iade ediyorum!

Trend yaratmak kolay iş değil tabii.

Bir kere iki kurala muhakkak uymanız gerekir:

- Ender görülen ve anatomik, gastronomik ve sosyal alışkanlıklarımıza ters bir şey olacak. (Bkz: Kalçada duran pantolon, soyadan peynir, sabah bire kadar evde oturup, ondan sonra gece hayatına akmak...)
- Ya çok uzun zaman önce terk edilmiş ya da uzun zaman tutmayacak, tuhaf bir eğilim olacak. (Bkz: Eve taş fırın koyup kendi ekmegini yapmak, kâğıt elbiseler, sevgilisiz ve eşsiz, asek-süel yaşamak.)

Bir trendin tutup tutmayacağı testini şöyle yapabilirsiniz:

"Artık herkes..."le başlayan bir cümlenin sonunu, bulduğunuz abuklukla doldurabiliyor, ve bunun havalı bir derginin kapagina yazıldığında yadigarlanmayacağını, tam tersi, satış artıracığını düşünüyorsanız, siz artık bir trendsetter'smiz!

"Artık herkes kebabi soguk yiyor" bak olmadı!

"Artık herkes gay!" yaa, bak oldu!

Trend'de mantık arama!

Demek ki, trendin trend olup olmaması, hayatta gerçekleşmesi ihtimaline değil, kulaga nasıl geldiğine bağlı!

Takdir edersiniz ki, "herkes", kimse bu herkes, cinsel tercihlerini değiştirmektense, kebabi soguk yemeyi tercih edebilir.

Yani ilk trendin katilimcisi kesinlikle daha fazla olacaktır. Ama önemli olan bu değil, onu diyorum yani.

Benim nasıl trendsetter olduğuma gelince, tamamen, iş haya-

1

720

tında gencecik bir muhabirken, Aktüel'de beraber çalıştığım abla ve agabeylerimle ilgili bir konudur.

Yıl 1991. Aktüel yeni çıkmaya başlamış. Kadro acayip. Türkiye'nin en iyi ekibi. Ve fakat o yaş grubu gazetecilerin hepsi 70'li yıllarda, şu veya bu şekilde bir siyasi görüş sahibi olduklarından, çoğunun bir miktar içeride yatmışlığı var. Yine takdir edersiniz ki, insan bir süre hapiste kaldıktan sonra, öyle hemen gece hayatına, trendlere falan dalmıyor!

Bu sebeplerden, Aktüel'e girdiğim günden itibaren "trend, sosyete, eğlence ve diğer boş işler sorumlusu" ben oluverdim.

Haftanın trendi: Bikini izi!

Zaten yaşı 19, şikâyetim de yok.

Her hafta toplantıda soruyorlar: "Eee, ne trendler var bu ara?" diye. Ben de kendimi paralaya paralaya bir şeyler bulmaya çalışıyorum.

O dönemin havali eğilimlerinden bir hafta techno yazıyorum, bir hafta çevrecilik, öteki hafta Ortaköy'de rock barlar. (Tabii, işte böyledir, bugünün trendi, yarının demodelik abidesi).

Aradan yedi sekiz ay geçti.

Ben etegimde ne varsa dökmüşüm. Her hafta trend bulunur mu? Bir toplantıda "Tamam," dedim, "bu kadar benden. Bir ay bekleyelim bari, sonra yine bir şeyler çıkar."

Ortalık karişti. O esnada Vivet Kanetti, müthiş bir fikir getirdi:

"Kendi trendimizi kendimiz yaratalım!"

"Mesela?"

"Meselaaa, bikini izi! Hani yanarsın da, bikiinin altındaki bölgeler beyaz kalır. Onu moda edelim!"

Birkaç erkek de "A hakikaten, çok seksi olur hatta," der demez, Vivet aldı sazi eline:

"Tabii ayol. Nedir ki? Niye bu kadar abartıyorsunuz? N'o-lacak? Biz trend yaratmayacağız da kim yaratacak?"

Toplantıda bazıları onaylayarak hep bir ağızdan konuşmaya başladı.

Ben, işe bilimsel yaklaşarak itiraz ediyorum: "Yok ki böyle bir trend! Bir tane yapan bulun bakalım, yok ki öyle bir şey," diye.

Beni destekleyenlerle, Aktüel'in kendi trendini "yaratması" gerektiğini düşünenler ikiye ayrıldı!

Kavga dövüş, iş, karşılıklı "Sizin kompleksiniz var" suçlamalarına kadar gitti ve neyse ki, "Underground Lezbiyenler" haberinin gündeme gelmesiyle duruldu!

O bikini haberi asla yapılmadı.

Herhalde benim itirazlarım ve pratik zorluklar yüzünden. Plajlar henüz dolmamıştı ve zannedirim görsel malzeme eksikliği vardı!

Ama şimdi bazı dergileri elime alınca, "Hah," diyorum, "işte bunlar yapmış!"

Insan trendin kendine gelmesini beklememeli.

Inek trende bakilir gibi bakilmaz, herkesi boş vereceksin, kendi trendini kendin set edeceksin.

Bu yazinin en manali mesajı da buydu gerçekten!

INTIHARLARI

80'li yıllardi, vvalkman'ler yeni çıkmıştı.

Şöyle bir söylenti çıktı: "O vvalkman'ler var ya. İnsanları yalnız-liga itiyormuş. Uzun süre kullananlar sonunda intihar ediyorlarmış."

Herkes düşünmeye başladı...

VValkman, yani kulaklık kasetçalar bunu yapabiliyorsa kimbilir telesekreter ne yapar? "Ya da yogurt makinesi?!"

Özellikle kadınların işini kolaylaştıran yenilikler, ev hanımları ta-rafından mucize gibi karşılanır.

Merdaneli çamaşır makinesi çıktığında kadınlar şöyle dedi: "Mut-niş bir buluş. Oh be, işimizin yarısı bitti."

727

Bu olay 60'lardaydı, ve bu tarihten sonra otomatik çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, çamaşır kurutucu, elektrik süpürgesi, mik-rodalg fırın, mikser, ve binbir türlü ezme, sıkma, dograma, pişirme aleti icat edildi...

Ev kadınları hâlâ sürekli yorgunlar ve işten şikâyet ediyorlar!

Ben biliyorum ki, bir bu kadar alet daha çıksa, yine şikâyet edecekler.

Gerekçe de şu: "Evin işi bitmez!"

Ev, kendine ait bir bilinci olan, canlı bir organizmaymış ve bu icatlara sinir oluyormuş gibi bir durum. 122 Eve alet alındıkça, ev direniyor. . . •

DOST CANLISI BİLGİSAYAR

Teknoloji o kadar hızlı geliyor ki, biz ayak uydurup nasıl çalıştığını öğrenene kadar başka bir model icat ediliyor.

Hâlâ bilgisayar kullanmayı bilmeyen ve bu işe çekingen duran insanlar var. Çok da haklılar. Kolay değil.

En sonunda, bir süre önce, teknoloji firmaları insanların bu korkularını keşfetti ve aleti alan

insanın, daha kolay anlayacağı, daha basit, daha insancıl kullanma şekillerine sahip modeller üretmeye başladılar.

Bunun adına da 'user friendly" dediler.

Yani, kullanıcı için daha basit programlar, bakınca hemen anlaşılabilir, özel bir eğitim gerektirmeyen modeller anlamında. Mesela, açılış düğmesi yeşil, kapanış düğmesi kırmızı gibi, herkesin anlayacağı özellikler.

Bu "user friendly" kavramı, Türkiye'ye bire bir tercüme olarak girdi: "kullanıcı dostu".

Kullanıcı dostu bilgisayarlar, cep telefonları.

Şimdi tabii biz, daha duygusal insanlarız. Yani öyle Amerikalının, Almanın dost kavramıyla bizimki örtüşmez. Bizde dost gereğinde

canını verir

"Borç verir mi bu bilgisayar?"

"Yoo!"

"Derdini dinler mi?"

"Yoo!"

"Senin için kavgaya girer mi?"

"Yooo!"

Hani kullanıcı dostuydu?

"İşte efendim, kapatma kırmızı, açma yeşil."

Bu mu dostluk?!

Tercüme edince olmaz. Kullanıcı dostu bilgisayar dersin, adam geçer bilgisayarın karşısına:

"Abi, Ayşe beni terk etti."

"Lütfen seçeneğinizi girin."

"Ayşe beni terk etti diyom ooiium!"

"Lütfen seçeneğinizi girin."

Büyük hayal kırıklığı!

"Böyle dost olmaz olsun!" diye pencereden fırlatır aleti sonra. Ya başka çözümler bulacaksın, ya da telefonda yardım hatları kuracaksın, gerçek bir insan çıkacak, nasıl çalışıyor alet anlatacak. Teknolojiden dost most olmaz!

723

HAVALI

Piyasada en çok tutulan ve en havalı binek araçlarını sayalım: Üstü açık arabalar, motosikletler.

Yani, tekerlekli bir şeyin havalı sayılabilmesi için, illa ki tepeden yağmur alması ve insanı soğukta dondurması lazım!

Ben katılmıyorum şahsen.

Üstü açık arabalar bir kere toz yutmaktan başka bir işe yaramaz. Gelen geçenin park halindeyken içine çöp atması da ayrı bir konu' dur!

Eskiden, sıcak yaz aylarında, püfür püfür oluyor diye yapmışlar

bunları. E şimdi klima diye bir şey var. Yani nedir? Üstü açık arabanın dönemi bitmiştir arkadaşlar.

Motosikletler de ayrı konu.

Güya, tercih sebebi, bir yerden bir yere çabuk ulaşmak.

Motokuryelerle pizzacıları tenzih ederim, onların dışında benim motosiklete binen hiçbir tanıdığım, aslında bir yerden bir yere çabuk ulaşması gereken insanlar değil!

Yani ne bir borsacı ne bir doktor.

Ya müzisyen ya ressam, ya öğrenci, ya boştta gezer! Nereye yetişiyorlar çözebilmiş değilim.

Ama olay bu zaten. Motosikletler ve bazı arabalar başlı başına gurur ve hava atma kaynağı.

kozmetik

Bazı modacılar çok üzülüyorum.

Yetenekli insanlar, fakat tutup dünyanın en tuhaf elbiselerini yapıyorlar. Dallar, tüyler, metallere, şapkalar. Sonra da anlatıyorlar: "Bu kıyafette, Birinci Dünya Savaşı'nın acılarına bir gönderme

var!

"Bu kıyafette, insanın evrendeki kozmik yalnızlığını anlatmaya çalıştım!"

Bırak kardeşim, anlatma!

Kadının kalçası geniş, zayıf gösterecek bir şeyler arıyor, olay bu! Senin kıyafetini kimse almaz.

Bunların bu halinden faydalanan uyanık girişimciler de, modadan hiç anlamadıkları halde, şöyle şeyler çıkarıyorlar: Zayıf gösteren çorap, göğüs büyüten korse.

Kapış kapış gidiyor, adamlar milyon dolarları vuruyorlar.

Sen kozmik olayı çözmüşsün, ama evin kira, ne işe yarar?

PUL BİBERLİ PİZZA

Hayatımız taklit!

Amerikalı acıkınca eve pizza veya Çin yemeği getiriyor, çünkü italyan ve Çinli göçmen çok, onların hazırladığı yemekler de ucuz.

Türkler de eve pizza getiriyor ama, ben Türkiye'de hiç İtalyan göçmenle karşılaşmadım!

italyan mahallesi de yok bildiğim kadarıyla.

Bizimki biraz özentî, Amerikan filmlerinden bir sahne.

"Hey dostum, üzgünüm, bu gece çıkmayacağım, bir pizza ısmarlayıp televizyondaki maçı seyretmeyi planlıyorum ahbap!"

Birincisi, hangi gece çıkıyorsun ki bu gece çıkmayacaksın?!

Ayrıca çıksan nereye gidiyorsun ki? En fazla pizzacıya!

ikincisi, seyredeceğin maç beysbol değil, futbol maçı. Bu ne havalar?

Bunlar siparişi verirken de şöyle derler:

"Aaah, selam ahbap, bize bir orta boy pen pitz ve üzerine ext-ra extra cheese!" Sonra aniden uyanırlar: "Bir de abi, sucuk da koyabiliyor musunuz? Sucuğu bol olsun gözünü seveyim! Bi dakika, abi sizde pul biber var mı?"

PİİİFİİİNG!

Hayatta bir sürü saçmalığı, karşı cinsi etkilemek için yapıyoruz.

Düşünsenize... Neden erkekler saatlerce ağırlık kaldırıp pazula-rını şişirmeye çalışırlar?

Veya soğuk havalarda dekolte giymenin mantığı nedir?

Bunlar yine klasik örnekler. Gençlerin yaptığı bazı şeyler daha da saçma. Mesela dövme yaptırmak. Veya şu piercing hikâyesi.

Bazıları kaşını, burnunu, göbeğini veya çenesini deldiriyor.

Kimileri de, dilini deldirip oraya küpe takıyor!

Ama sorsanız, hiçbiri daha seksi olmak için, karşı cinsi etkilemek için, trend diye yaptırdığını itiraf etmez.

Mesela o dilini deldirenler, niye deldirdiniz diye sorunca şöyle diyor:

125.

126

"Kenfimi bu fekilfe ifafe efiyoum!"

Çok güzel ifade ediyorsun!

Bir de konuşabilsen, kimbilir neler söyleyeceksin.

Trendler yüzünden başımıza gelenler utanç verici.

MACERAPERESTİZ, ÇÜNKÜ MODA

insanlar, hiç gerek yokken, tehlikeli şeyleri niye yaparlar?

Maden işçilerinden falan bahsetmiyorum tabii.

Benim gıcık olduklarım, zevk için ve moda diye atlayanlar, zıp' layanlar, uçanlar, tırmananlar, hız yapanlar.

Bunlara ekstrem sporlar deniyor biliyorsunuz.

Bu grubun en komik üyeleri de, şehir içi tatil parkları ve üniver-site kampuslarında düz duvara tırmananlar! ; :

"Sanal dağcı" da diyebiliriz onlara!

Düz duvara, ufak oyuklarla sahte dağ yapmışlar.

Giyiyorlar dağcılık kıyafetlerini.

Kendilerini iplerle bağlıyorlar, sonra plastik dağa tırmanıyorlar. "Ahh, yakaladım seni! Dayan, yaşasın zirveye çıktık" falan filan...

Yükseklik zaten 5-6 metre.

O arada, aşağıda arkadaşları, ellerinde çaylar muhabbet ediyorlar...

Bir yerden türkü çalıyor.

Piknik yapan aileler, havuza girenler, hamburgerci, çoluk çocuk koşuyor. Ama bunlar hâlâ, Everest'in zirvesine vardım varacağım ayaklarında.

Sonra da nefes nefese anlatıyorlar: "Adrenalin böyle müthiş, in-san bağımlı oluyor yani."

Kardeşim bunun hapi mapı yok mu?

Al bir tane, evinde otur, macera filmi koy, playstation falan oyna, heyecanlan.

Hayır, bir sakatlık çıkacak, onun için söylüyorum.

SPORCUNUN SPOR YAPMAYANI MAKBULDÜR!

**<

129

Spor olsun diye!

Saatlerce kan ter içinde yürüyüp hiçbir yere varamamak! Spor kulüpleri için böyle düşünüyorsam, neden gidip birine üye oldum?

"Spor yapacaksınız," dedi doktor.

Acıklı acıklı yüzüne baktım.

"İkide bir belim, boynum, dizlerim ağrıyor diye bana gelmeyin. Hasta değilsiniz. Spor yapmanız lazım."

"Ben hayatımda hiç spor yapmadım," diye tısladım, hayat prensiplerimden birini açıklıyormuşum gibi. "Ben hayatımda rüşvet almadım", "Ömrümde kimsenin arkasından konuşmadım", "Asla kalemimi satmadım," dramatikliğinde...

"Utanmadan söylüyorsunuz bir de. Artık başlayacaksınız," dedi ve kestirip attı doktor.

Hayatımız ellerinde ya...

Hangi muhasebeci "Bugünden tezi yok adara gibi defter tutacaksınız, yoksa bana gelmeyin!" diye kesip atabilir?

Hangi reklamcı müşterisine "Ne bu eski kampanyanızın hali, ne yaptınız siz?" diye hesap sorabilir?

Evinizi yaptırdığınız hangi iç mimar "Utanmadan art-deco seviyorum diyorsunuz ha, bundan böyle art-deco hayatınız bitmiştir! " diye sizi azarlayabilir?

Doktorlar bilim adamıdır, ve gerçekten de hepimizin sefil mesleklerinin üstünde bir işle uğraştıklarından, yaptıklarınızı eleştirme, sizi paylama, hayatınıza kimsenin koyamayacağı kurallar koyma ve bir de üstüne para alma hakkına sahip tek meslek grubudurlar.

Çünkü sağlık söz konusu olduğunda akan sular durur...

Aynı sebepten, spor yapmaya karar verdim.

Entelektüeller niye sportif olmaz?

Oysa sporla, zekâ ve entelektüellik arasında ters orantı olduğuna inananlardandım hep.

Amerikan filmlerinin stereotiplerinden etkilenmişim belki: Zayıf, gözlüklü, entelektüel çocuk, uzun boylu, geniş omuzlu, okulun rugby takımının iri yarı, salak kaptanına karşı.

Ama o zaman neden dünyanın kültürel açıdan en zengin şehirlerinden biri olan New York'ta bütün insanlar zayıf, solgun ve hımbıldı da, tam öyle bir New York'lu olan Woody Ailen'in dediği gibi "Tek kültürel avantajı kırmızı ışıktaki sağa dönebilmek olan Los Angeles", bir kas, geniş omuz, spor salonları, plaj voleybolu ve yanık ten cennetiydi?

New York'ta da spor kulüpleri vardı şüphesiz. 72. Cadde'yle Broadway'in köşesindeki yer mesela. Bütün yürüme bantlarının yüzleri, caddeye bakan cama dayanmıştı ve dışarıdan görülebiliyorlardı. Özellikle akşam saatlerinde Manhattan-'ın en yoğun metro istasyonlarından biri dolup boşalırken, insan-

lar evlerine, restoranlara, caz kulüplerine, şiir okuma seanslarına, sinemalara, tiyatrolara, sevgililerine koşarken, spor salonunda-kiler, ter içinde, oflaya pufloya, saatlerce yürüyüp hiçbir yere yaramıyorlardı!

Hayatı kaçırmamanın daha yorucu bir yolu olabilir mi?

Özellikle bu spor salonlarına sinir oluyordum.

Basketbol oynarken, yüzerken, bisiklete binerken, golf topuna doğru yürürken, eğlenen, keyif alan insanlar çoktu. Ama yürüme bandında gülümseyen, ağırlık kaldırırken kahkaha atan, kürek aletinde cıvıldaayan kimseyle karşılaşmamıştım.

Uçak yemeği, mutfak kültürü için neyse, bu kulüpler de spor için öyle bir şeydi. Kompakt, dar, çabuk, heyecansız, tatsız ve sahte.

Neden gürbüz, kırmızı yanaklı, kaslı bir entelektüel tanıımıyordum? Entelejansiya en başta spora

yeteneksiz olduğu için mi kendini okumaya verip entelejansiya oluyordu?

Yoksa spor yapmak, insanı sığlaştırıyor muydu?

Ömrünü iki sene uzatmak için onlarca yılını terleyerek geçirmeyeceğini söyleyen, kendim gibi, spor düşmanı arkadaşlarımdan birini aradım ve spor yapma kararımı açıkladım.

"Sen son kalemizdin," dedi ve telefonu suratıma kapattı!

Ve ben o nefret ettiğim spor kulüplerinden birine üye oldum.

Spor hayatım başladı, raakiplerim korksun!

"Ne giyeceksin?"

(En sportif arkadaşlarımla Sex and the City kızlarıyla öğlen ye-meğindeyim. Çok alışveriş yaptıkları, geceleri çıktıkları ve bekâr oldukları için onlara Sex and the City kızları diyorum. Her akşam iş çıkışı aynı spor salonuna gidiyorlar. Hepsinin çok kaslı kolları, yanık vücutları var ve somonlu salata yiyerek yaşıyorlar.)

Tek spor kıyafetimin 80'li yıllarda, ortaokuldayken aldığım siyah tayt ve mayo olduğunu anlattım.

757

132

Aerobik yeni çıkmıştı. Ben de bir kez denemiştim.

Sex and the City kızları dehşete kapıldılar!

Sosyetik isimler, Chanel'in spor ayakkabıları, DKNY'un eşofmanları, jimnastik mayolarının demodeliğiyle ilgili uyanlar havada uçuştu.

Derken kulübe gelmeden önce kuaföre giden, makyaj yapan, dolayısıyla spor yaparken terlememeye çalışan kadınlarla dalga geçmeye başladılar. Anladığım kadarıyla süsü pusu abartmamak, ama şık olmak, muhakkak hafif bir makyaj yapmak ama saçın fonlu olmaması esastı. Bıçak sırtı bir denge yani!

Uzun zaman aradıktan sonra askılı bir üst ve düşük belli bir eşofman altında karar kıldım ve spora başlamak gibi mühim bir konuda ikinci bir doktordan görüş almadığıma yanarak kulübe gittim.

Karın kaslarım eksikmiş!

Müzik, bakışlar, nanemsi bir koku. Bir de kalabalık. Üfff.

Gelecek haftalarda neyi kaç kere kaldıracığıma, hiçbir yere va-ramadan kaç dakika yürümek zorunda olacağıma karar verecek insanla tanıştım: Çalıştırıcımla.

"Önce durumunuza bir bakalım," diye gülümsedi bembeyaz dişleriyle, o ve kasları.

Beni yürüme bandına çıkarıp, kondisyonumu ölçmek için bir program verdi.

20 dakika sonra perişan haldeydim. Çalıştırıcım ve kasları koşar adım gelip, makineye bakarak aynı donuk gülümseyişle sonucu açıkladılar:

-Rezalet, hahaha!

-Nesi rezalet?

-"Poor" çıktınız.

-İyi ya işte, bir de "Very poor" var. Demek en kötüsü değilim. Ayrıca ben hayatımda hiç spor yapmadım.

-Belli, hahaha! -Nereden belli? -Kollarınızdan. -Ne var kollarımda? -Çırpı gibi. Hahaha.

-Bundan sonra vereceğiniz programda aklınızda olsun. Kollarım böyle kalacak! Çırpı gibi. - Hahaha!

-Komiklik olsun diye söylemiyorum. Kas yapmak istemiyorum.

-Niye spora başlıyorsunuz o zaman?

-Doktor söyledi. —

-Yaş kaç?

-29, peki 30.

-Haa anladım, hahaha.

-Neyi anladınız?

-Yaşlanma panikleri! Onun için spora başlanıyor! Hahaha.

Öyle bir bakış atmışım ki, çalıştırıcımın gülümsemesi ilk defa söndü ve dişleri görünmez oldu. Bana karın egzersizleri verip, yüzüme bakmadan, kaçarcasına uzaklaştı.

Diğer insanların aksine karın kaslarımın olmadığını, on beş dakika yerde kıvranıp, sadece üç mekik çekerek nefes nefese kaldıktan sonra anladım.

Bu tıbbi tespitimi kime söylesem bana inanmayacaktı. Giyinip bir daha dönmek üzere çıktım.

Dışarıda insanlar sinemalara, restoranlara, arkadaşlarına, partilere gidiyorlardı. Sevinçle aralarına kariştım...

YAGL\ GÜREŞ

Milletlerin geleneksel sporları var.

Kuzey ülkeleri karla buzla savaşıyor, hepsi kayakçı. Afrikalı vahşi hayvanlardan kaçmaya alışkin, onun için iyi koşuyor falan filan.

134

Türkiye'de iklim yumuşak, bitki örtüsü şahane, savaşacak her hangi bir uygunsuz şart, özel bir ihtiyaç falan pek yok.

Onun için atalarımız, önce can sikintisinden, aralarında güreş tutuyorlar.

Sen yendin ben yendim derken, bakıyorlar ki, sadece iklim iyi değil, insanlar da çok güçlü, hemen yeniyorlar. Karşılaşmaların tadı tuzu yok.

Bu çok kolay oldu, zorlaştıralım deyip, yağlı güreşi buluyorlar!

Güreşçilerin rakipleri vick vick diye kayıyor, iş biraz daha zorlaşıyor. Bu şekilde bir süre daha idare ediyorlar.

Ama Türkler güçlü, o da basit gelmeye başlıyor. Diyorlar ki, bu sefer de kollarımızı kullanmadan güreşelim! Daha da zor olsun.

Tamam, hadi derken, Birinci Dünya Savaşı çıkıyor, güreşe mü-reşe vakit kalmiyor!

Yoksa bambaşka bir spor dali icat edilmiş olacak.

Tabii bunlar benim teorilerim ve hiçbir tarihi gerçeğe dayanmıyor. Ama kendi içinde mantığı da var, itiraf edin!v

FUZULI SAB^H KOŞUSU

Özellikle ağaçlı semtler ve bahçeli sitelerde sabah manzarasıdır: İnsanlar eşofmanlarıyla koşuya çıkarlar.

Düşünebiliyor musunuz?

Sabah saat altı! Sıcak yataktan kalk, giyin, kahve iç. Buz gibi havaya çık. Koş Allah koş.

Hayir saat daha çok erken, nereye yetişiyorsun?

Niye yapilir bu?

Aşk için yapılabilir. Seyahate çıkiliyorsa yapılabilir. Zam almak için olabilir.

Oysa jogging meraklıları, bunu sadece dışarı çıkıp koşmak için yaparlar.

İlk insanın koşmak için sebebi varmış. Kaçmak veya yakalamak.

Yeni koşucularınsa tek amacı var: Spor!

W

Evde yapın. Akşam üstü yapın. Niye koşuyorsunuz? Dans edin, hulahup çevirin.

Amaçsızca, hiçbir şeyden kaçmadan ve hiçbir şeyi kovalamadan koşmak o kadar sıkıcıdır ki, sabah koşucuları vvalkman'siz evden çıkmaz. Sıkıntıyı yenmek için müzik dinlerler.

Dünyada başka hiçbir canlı, kendine, bu kadar uzun, düzenli, yorucu ve sıkıcı bir işkence yapmaz. Bu, insanogluna özeldir!

SU BALERINLERİ

Bazı sporların çıkış noktası belli. Mesela koşu, belli ki kaçarken ortaya çıkmış, yüzmeye, suda boğulmamak için...

Voleybol, basketbol, el ve ayak becerilerini geliştirmek için faydalı... Eger o topu kontrol edebiliyorsanız, karpuz, kalem, terlik her şeyi havada tutup atabilirsiniz! Veya soğuk ülkeler için buz pateni, kayak. Hepsi günlük hayatta faydalı şeyler.

Bir de bizim sonradan uydurduğumuz sporlar var.

Mesela şu ucunda kurdele olan sopayı sallayarak yapılan jimnastik hareketleri. Hani yere yatarlar, ayağa kalkarlar, kurdeleyle havada desen yaparlar.

Hayatta böyle bir durumla karşılaşma ihtimaliniz ne? Havada, ucuna kurdele bağlanmış sopayla harfler çizmek ne gibi bir ihtiyaca hizmet ediyor?

Su balesi de böyle.

Madem dans edeceksin, niye suda?

Bunların çoğu bence, aslında balerin olmak istemiş kızlar.

Bale hocaları bunlara: "Yok yavrum, sen çok iri yarisin, senden balerin falan olmaz. Hadi bakiim. Git folklor molklor oyna, ya da iyisi mi gülle at!" dediği için hirs yapmışlar!

Çalışıp didinip su balesi öğrenmişler.

Zaten o hirs, asansör müziğiyle su balesi yaparken görebiliyor-' sunuz. Yüzlerinde hep hirs ve sinir dolu bir gülme ifadesi var!

135

136

Zannetmeyin ki burunları mandalli, nefes alamıyorlar, onun için. Hirstan! "N'aber hocam? Bak balerin oldum, hem de en kralından! Hii, naber? Hu? Nihihahaha!" yapıyorlar.

Gergin gülümsemenin sebebi o.

TARLABAŞINDA ESKRİM

Şimdi diyeceksiniz ki, sen de hiçbir sporu beğenmiyorsun.

Evet.

Ben genel olarak spora sinir oluyorum!

Yani bir insanın her yere arabayla gidip, televizyonu uzaktan ku' mandayla açıp, bütün gün oturup, sonra özel giysilerle gidip, kapalı bir yerde, sahte bir hareketlilik yapmasına, sebepsizce koşup atla' yip ziplamasına sinir oluyorum.

Son zamanlarda kafayı taktığım sporların arasında klasik savaş sporları geliyor. Yani eskrim, atıcılık, okçuluk.

Tamam çok şiklar, çok havalılar. Ama bir problem var. Uzak Dogu dövüş sporlarını örneğin, sokakta da kullanabilirsiniz. Biri çan' tani çarptı, koş arkasından, uçan tekme at. Biri saldırdı, hemen kung' fu numaraları..

Yani kendini savunmayı öğreniyorsun.

E ötekilerin böyle bir özelliği yok ki.

Gece, yalnız, Tarlabası'nda yürüyorsun.

Her şeyden önce yürüme. Niye gece yalnız başına Tarlabası'nda yürüyorsun?

Hadi diyelim ki yürüdün.

Adamin teki geldi, çantani kapti, (ki bu diğer ihtimallere göre

iyimser bir tahmin) kaçtı. Ne yapacaksın? "Haha, ben milli eskrimciyim, kilicim dayanımdıydı.

Çıkarayım.

Hahayt!"

Kilici bırak, sen o beyaz streç kiyafetleri giyene kadar, adam Be'
yoglu'na varır!

Okçuluk da öyle. Çantani kapıp kaçan arabanın lastigine ok mu atacaksın?

Atıcılık daha da beter, suç. Zaten onlardan sokakta çok var, o açıdan çok da banal bir spor. Yani tenisçiden çok atıcı var anladı' gim kadariyla, en çok ilgi gören sporlardan biri Türkiye'de.

Ama diyelim ki, bunlardan birine merak saldınız. Size tek tavsiye var:

Dikkat ediniz. Kenara değil, tam ortaya!

KAYAK MEVSİMİ

Kıştan ve kış sporlarından nefret ederim.

Soğuk ve karın en iyi tarafı, güya, kartopu oynamak, kardan adam yapmaktır.

Aslında kartopu oynamak ılıman iklimlere özgüdür. Tamamen, soğuk ve kar görgüsüzlüğünün belirtisidir!

Alaska'da insanların kartopu oynadığını zannetmiyorum. Kardan adam yapsalar, o adam sonsuza kadar yaşar!

Olsa olsa kari evin içine alıp, erimesini seyrederek eğleniyorlar' dir.

Kar ve kış gibi, kayaktan da nefret ederim.

Amaçsız bir spordur. Dağın tepesine çıkıp çıkıp aşağı inersiniz.

Ayrıca yolda donma, sakatlanma tehlikesi de cabası.

Bazıları bayılır kayaga. Nefes nefese, burunları kırmızı ve sümük' lü, gelirler: "Bu sefer daha hızlı indim."

Aferin sana, aşk olsun doğrusu!

Sen mi iniyorsun ki? Yerçekimi var!

O ayakındaki kayaklar, sen olmasan da, tepeden bırakınca kaya kaya aşağı inecek.

Yani, sana ait bir başarı yok aslında.

Dag tatillerinde kayagi boş verin. Oturun kar manzarasinin önu' ne, şöminenin karşısına, kahve içip kitap okuyun...

137

..m

138

YÜRÜMEK BİLE ZOR!

Evrin teorisini, üç aşağı beş yukarı biliyorsunuz.

İnsanoğlu dört ayak yatay pozisyonda hareket ederken, yavaş ya^ vaş iki ayaklı olmuş. Yani dikey yaşamaya başlamış.

Çok güzel. İnsaniz, zekiyiz, farklıyız, diğer kıyırık yaratıklar ya' tay gezerken biz dimdik yürüelim falan da...

Fizige aykırı!

Olmuyor işte, oluyor mu?

İkide bir düşüyorsun.

Hiç yürürken aniden tökezleyen, kafa üstü düşen kedi gördün mü?!

Halbuki, mesela ben, düz yolda düşerim!

Neden? Denge!

Ufacık iki ayak, koca vücudu taşıyamıyor!

Hayır, masalar bile durduğu yerde dört ayaklı! Nedir bizdeki bu kendine güven?

Sonra, tabii, eve gelir gelmez, özüne dönüp yatay duruma ge-çiyorsun.

Ayak uzatmalı sandalyeler, dev kanepeler, uzaktan kumanda.

Zannediyoruz ki tembellikten. Hayır.

Yatay duruma, yani tabii halimize geçmeye ve orada mümkün olduğu kadar kalmaya çalışıyoruz!

Ayakta durmak ve yürümek çok zor. Ayrıca da bunun, rahatına düşkün olmakla hiç alakası yok.

Biz hâlâ evrimi tamamlamaya çalışıyoruz!

1

YOGA, ORGANİK GIDALAR,

VEJETARYENLİK, DOĞAL HAYAT..

SAKIN EVDE DENEMEYİN!

lal

Neden yogaya başladım?

Kahve, kırmızı et, hirs ve stresle beslenen kentli arkadaşlarımı terk edip, tütsü-yoga-dogal hayat grubuna nasıl katıldım? Ben bunu nasıl yaptım!

"Yoga yap," dediler.

"Hem spor hem gevşeme. Vücudu güzelleştiriyor. İnsanın ruhu da dinleniyor."

Şehir dışında yaşayamadığım, sessizlikte daraldığım, kırsal alanlarda bunalım geçirdiğim için, şüpheliydim.

Sig bir kategorizasyon vardı kafamda:

Kentli doğmuş kentli insanlar hava kirliliğinden çok şikâyet etmezler. Şehrin gürültüsünü severler.

Hirsa, kırmızı ete, deri giysilere bayılırlar.

Kahvesiz ve televizyonsuz yaşayamazlar. Börtü-böcekten hoşlanmazlar.

11

Tatil günlerinde geç kalkarlar. Gece yaşamayı, dozunda stresi, hizi, ve kapitalist sistemin bütün olanaklarını severler.

Kentte doğmuş dogal hayatçılar ise şehirde olmaktan sürekli şikâyet ederler, hatta bazen şehir dışına yerleşirler.

Vejetaryen olurlar.

Kök boyalarla boyanmış batık giysiler giyerler, bitki çayı içerler.

Hint müziği dinlerler, erken yatarlar, yarışmazlar, acele etmezler.

Bir de yoga ve meditasyon yaparlar.

İki gruptan birbirine geçiş de yoktur.

Bakiş aim buydu, ve hep birinci gruptakilerden olmuştum!

Sitar sesine, ham dokuma giysilere, tütüye ve tofu'ya karşıydim.

Yoga yapanlara, ukala bir gülümseyişle "Sen şimdi erdin mi yani?", "Astral yolculuk nereye?" gibi zevzek espriler yapardım.

Ben küm, yoga yapmak kimdi.

İstanbul'da organik gıda trendi başlayana ve ben bir kepekli pirinç hayrani olana kadar da ne yedigim umurumda degildi.

Kebapiların dostu, vejetaryenlerin korkulu rüyasıydim!

Faşist dogacılar!

Bodrum'da tatil yapıyoruz. Organik gıda patlaması henüz başlamamış.

Yaz kiş oraya yerleşmeye karar veren, üstelik bu amaçla bir köy evi tutup burayı yer minderleri, bakralar, cibinliklerle dayayıp döşeyen bir arkadaşım, bizi Bugday'a kahvaltiya götürdü.

Bugday "o zamanın" ender vejetaryen restorani ve dogal ürünler dükkânı. Rakipleri yok. Şimdiki gibi degilleeeer.

Isaac Asimov (bir yandan kara deliklerle uğraşırken) ne demiş?

"Beslenmenin birinci kuralı: Tadi güzelse zararlıdır!"

Ama Bugday farklı. Nefis mercimek köfteleri, zeytinyağlılar

yapıyorlar. Kahvalti yerine tahin, kuru üzümlü-cevizli bugday, çavdar ekmeği filan veriyorlar.

Bir de benim gibi tipik Türkler için, ancak istek ve yalvarış üzerine, beyaz peynir...

Çünkü müessesenin sahibi Viktor tam bir "vegan". Yani sadece et, tavuk, balık yememekle kalmıyor, peynir, tereyağ, süt, yumurta gibi hayvansal ürünlere de dokunmuyor, dokunani yapıyor!

Tam kahvaltının ortasında, dinazorlar zamanından kalma, kanatlı, kuş büyüklüğünde, dev bir böcek geldi ve iğrenç bir çitirtiyle masanın ortasına kondu. Çiğlik çiğliğe kalktık. Ben rulo yapıp hayvanın kafasına indirmek üzere gazete aranırken, Victor koşup yaratığı şefkatle ellerine aldı ve (sanki ilk fırsatta bu defa kafamıza konsun diye) bahçeye bıraktı.

Bugday, dogal hayat yanlisi bir restorandi ve böcek ilaeci kullanilmasi yasak edilmişti.

Dolayisiyla ömrümüzde resimlerini bile görmedigimiz, Bodrum'un bulunduğu iklim kuşagina özgü ne kadar mahlúkat varsa, Buđday'da müşterilerle huzur içinde yaşıyordu. Çünkü "Onların da bizim kadar yaşama hakkı var"dı.

"Ya benim huzur içinde yemek yeme hakkım?" diye tanı bir şehirli gibi söylene söylene tekrar masaya oturdum.

Viktor da gelip bana uzun bir "doğal hayat" konferansı çekti. İnsanların sindirim sisteminin et yemeye uygun olmadığından, hormonlu gıdaların zararından falan bahsetti...

Tam ikna olmaya meyletmiştim ki, bahçede dolaşan kediyi göstererek, "Bak," dedi, "kedimize bile hayvansal ürün vermiyoruz. Et, süt, hiçbir şey!"

"Yahu kedi etobur hayvan, ne yiyor peki?"

"Otlar, buğdayla besleniyor. Artık etin, peynirin kokusuna bile dayanamıyor, istemiyor!"

Kediye baktık. 250 gram falan kalmıştı. Etrafı kokluyordu.

Viktor gidince "vejetaryen" kediye gizlice bir parça beyaz peynir attım.

143

144

ît

'i

k

Evet, kedi peynirin kokusuna dayanamıyordu gerçekten. Çünkü zevkten kendinden geçiyordu!

Kimbilir kaç ay süren radika-ekmek-mercimek eziyetinden sonra, zavallı hayvanın o peyniri bir yutuşu vardı ki, gözleriniz ya-şarır!

Kendimi kaybedip şöyle bağırılmışım: "Faşist doğal hayatçı-lara karşıyım!"

Astral yolculuğum rahat geçti!

Bu olaydan tam 5 yıl 6 ay sonra, YogaŞala'nın kapısında ne arıyorum?

Bir Deepak Chopra kitabı okumayı bile beyhude bulmuş bir insanın, kokulu masaj yağlarının, doğal sabunların, "bindi"lerin satıldığı, herkesin alçak sesle konuştuğu bir yerde ne işi var?

Yazılarımı okuyanlar, doktor tavsiyesiyle, ömrümde ilk kez spor yapmaya karar verdiğimi, spor salonu tecrübemin ise, tam beklediğim gibi, başarısız olduğunu hatırlayacaklardır.

Yürüme bantları benim için kan ter içinde saatler harcayıp, hiçbir yere varamamak olduğundan, hoplayıp zıplamadan, sakın sakın yapılan yoga, kulağıma hoş geldi.

Tavsiyeler üzerine, bir cumartesi öğlen, ben ve çıplak ayaklarım (yoga öyle yapılıyor) üçüncü gözümü bulmaya hazırız!

İlk dakikalar gerçekten beklediğim gibi başladı. Yoga hocam Zeynep hem yapıyor hem anlatıyor. Nefes al, ver, esne, gevşe, hem de oturarak. Ooh, tam bana göre. Hayatımın sporunu buldum!

"Spor kasları sertleştirip kısaltır. Yoga ise gevşetip uzatır."

Biliyordum, biliyordum. Sporun zararlı bir şey olduğunu biliyordum!

Bir dakika. En az ben esniyorum. Herkes daha iyi yapıyor. Hani bu başlangıç dersiydi? İmkân yok. Buradaki herkes eski yogilerden! Bir ben çaylağım. Aldatıldım! BU BİR KOMPLO!

"Yogada başkalarıyla kendinizi karşılaştırmayın. Bu bir yarış

değil. Hareketleri iyi yapmak zorunda değilsiniz. Ama kendinizi dışarıdan seyredin. Bu dersteki endişeleriniz, hırsınız, korkularınız, dışarıdaki yaşama tavrınızı da gösterir!"

Hoppalaa. Nereden anladı? Esne, nefes al, gevşe, nefes ver.

"İç organlarınızı gevşetin. Mideniz, kalbiniz, karaciğeriniz..."

Karaciğerimin tam nerede olduğunu bilsem çok gevşetmek isterim ama...

"Nerede olduğunu bilmeseniz de, organlarınızı kafanızda canlandırın ve onları dinlendirin!"

İşte karaciğerim. Dün akşamki kırmızı şaraptan sonra biraz halsiz görünüyor! Yediğime içtiğime dikkat edeyim biraz.

Pekiye yogaya başladığıma göre şimdi vejetaryen mi olacağım? Oh yo! Esne, nefes al...

"Ne vejetaryen olmak zorundasınız ne yoga yapıyorsunuz diye sigarayı bırakmanız gerekir. Ama bir süre sonra, sadece beyninizi değil, vücudunuzu da dinlemeyi öğrenince, kendi kendinize bunları yapmak isteyebilirsiniz."

Güzel, çıkışta iskender yiyebilirim! Gevşe, nefes ver.

İlk yoga dersimde başarıdan başarıya koştum!

Son dakikalarda, yerde yatıp iç organlarımı gevşetirken, başka bir boyuta geçtim.

Astral seyahat diyebileceğim bu tecrübe, hocam Zeynep tarafından çok yüzeysel bir biçimde "E için geçmiş demek!" şeklinde açıklansa da, bu beni yıldırmadı!

Yogaya devam edeceğim. Birkaç hafta içinde yerden yükselmeyi planlıyorum. GÖRÜR O ZEYNEP!

Hey gidi hey! Şimdi organik kayısılar, kepekli pirinçler yediğimi, bir de üzerine yoga yaptığımı görse, kedisini otlar besleyen Viktor ne derdi acaba...

146

Tabiata yalakalık olmaz!

Elimizde dolaştırıp durduğumuz, herkesin ne olduğunu tahmin etmeye çalıştığı "egzotik bitki", meğer Türkiye'deki en yaygın kokulu ötmüş. Şehirler bize ne yapıyor?

Sık yapraklı, bir karış uzunluğunda, yeşil bir bitki.

Elden ele dolaştırıp bakıyoruz. Herkes bir tahmin yapıyor.

"Hindiba!" diye bağırın, hayatında hindiba görmediği gibi, hayvan mı, meyve mi, ot mu olduğunu bile bilmeyen, cesur cahillerimiz bile var.

En sonunda DJ'lik yapan bir arkadaşımız aldı, evirdi, çevirdi, burnuna götürdü ve:

"Pizza!" dedi. "Pizza gibi kokuyor. Pizzanm içine koydukları baharat karışımının hammaddesi!"

Böyle bilimsel bir yaklaşımı hepimiz takdir etmek üzereyken, bitkiyi bayram tatiline gittiği Kekova'dan toplamış olan doğase-ver dostumuz patladı:

"Kekik be, kekik! İnsaf."

Kekik? Bizim bildiğimiz kekik, kuru, sert, kıtır, gri bir şeydir. Bunun gibi ot kokmaz. Kekik böyle mi olur yahu?

Evet, tazesini öyle olurmuş. Biz o yeşil yaprakların kurutulup, ufalanmış halini biliyormuşuz.

Alın size tam bir metropol manzarası.

Biz nerede yaşıyoruz?

Şehirde doğup büyüdüyseniz, taze süt yağlı, doğal zeytinyağı acı gelir size. Hormonsuz meyvelerin kokularını, önce kokulu silgilerden, büyüyünce de parfümlerden bilirsiniz.

: • Ülkede en çok yetişen kokulu ot da, birdenbire "pizza bitkisi" oluverir!

Başka kokular vardır hayatınızda: Egzoz kokusu, benzin kokusu, plastik kokusu, boya kokusu, teksir kâgidi mürekkebi kokusu, yanmış lastik kokusu, yeni araba kokusu... Bayramda Antalya'daydık. Bir golf otelinde. Yazılarımı okuyanlar, sporla ilgili düşüncelerimi biliyorlardır. Onun için golf molf oynamadım.

Ancak, aynı otelin müthiş bir "spa"si var. Meraklisi olmayanlar için anlatayım: Spa, hem sağlığını hem güzelliğinizi artıran, çeşit çeşit bakımlar, türlü türlü masajlar yaptırabildiğiniz, şifalı havuzlarda yüzebildiğiniz, kaplicanın pek lüks türüne deniyor.

Bir ay boyunca haftada yedi gün çalışmanın perişanlığıyla, o spa'ya bir girdim, bir daha çıkamadım.

Ne golf sahalarında yürüdüm, ne organik tarım yapan domates seralarını gezdim, ne deniz kıyısına indim... Ve bayram bitti!

İçerisi daha rahat, doğayı boş ver!

Büyük kentler bize ne yapıyor?

Dışarı çıkıp iyot kokulu serin rüzgâr, dik dik bakan güneş ışığı eşliğinde, belki biraz çamurlu veya tozlu, engebeli yollarda, ihlaya pihlaya yürümek yerine, içeride, tam vücut isimiz göre ayarlanmış havuzun içinde, parfüm kokan hava ve dozunda ışıklandırılmış mekânlarda kalmak daha mı cazip geldi?

Bu, evrimin bir parçası mı?

Asfalt yollar, asansörlü, isisi ayarlanmış evler, hazır yiyecekler, otomobiller, internet yalan dünya mı, yoksa gerçeğin ta kendisi mi?

Doğa, sadece ihtiyacımız olan su, hava ve ışığı sağladığı için seviyor gibi görünmeye çalıştığımız, romantikleştirmeye uğraştığımız can sıkıcı bir şey mi?

141

Bunların üçünü ve belki başka hayati kaynakları suni olarak imal edebiliyor olsaydık, doğaya bu kadar yalalaklık yapar

miydik?

Akbabalara, yılanlara, akreplere, dikenli otlara, dondurucu soğuklara, kasırgaya, yakıcı güneşe, kum fırtınalarına, depreme, toprak denen, savrulunca ortalığı mahveden, kahverengi toz yığınına niye ihtiyacımız olsun ki o zaman?

Şelale manzarasını, evimizdeki, yeni çıkan, üç boyutlu televizyonlardan görebiliyorsak, sorarını size, o manzaranın gerçeği mi daha makbul, televizyondaki daha renkli ve istediğiniz zaman hazır

görüntüsü mü?

Laf aramızda, kuru kekik de tazesinden güzel kokuyor!

Olay "tamamen duygusal" mi?

Aslında tabiatla iğrenç, sahte bir çıkar ilişkimiz mi var?

Yagmur ormanlarının her saniye azalmasına niye üzülüyoruz?

Ucu bize dokunacak da ondan. O ormanlar bitince biz de biteceğiz.

Yoksa kime ne o ağaçlardan, ismini bile bilmediğimiz hayvanlardan... ;•••••'.

Çevreciler beni mahvedecek!

Halbuki bilmiyorlar ki aslında onların tarafındayım...

Arabesk tabelalar

Beşiktaş'taki "Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasi Anıtı"nın etrafını yeşillendirip, çiçek dikmişler.

Ne yazardı eskiden? "Çimlere basmayın", "Çiçekleri koparmak yasaktır".

Bunlar zaten başlı başına komik. Adam kocaman yolda yürüyecek yer bulamayıp 50 santim genişliğindeki çim bölüme basıyor ki, bu tabela konuyor.

Hayır, belli ki basıyorlar. Neden çiğnendiğinde bozulmayan adi çimen kullanılmaz şu ülkede?

Ama daha da ilginç, yeni tabelalarda şöyle yazıyor: "Biz tükendik, bari bitkiler yaşasın!"

"Ben zaten bu dertlerin tiryakisi olmuşum" veya "Batsın bu dünya" tonunda bir park tabelası. İnsanın aklına sigara içip ağlayan bir park bekçisi, rakıları koymuş demlenen belediye encümeni geliyor.

"Biz tükendik" de krizle ilgili olsa gerek.

Neden sonra anlaşılıyor ki, tabelanın üstünde minik bir dinazor çizimi de var. Yani "Biz tükendik, bari bitkiler yaşasın", dinazorun konuşma balonu!

Küçük dinazorun nesli tükenmiş, "Bari," diyor, "çimler, çiçekler kalsın".

Artık özgür ve demokratız ya, anıtımız bile var ya.. "Basma", "koparma", "yasaktır", olmaaz. Ayrıca çok kaba!

Millet Akdenizli, hepsi duygusal çocuklar. Vatandaşın kalbine hitap edeceksin, o şirin dinozorla yüreğini burkacaksın ki, şehrin parkından çiçek koparmamayı öğrenecek!

E, belediye daha ne yapsın? :

ŞEHİRDE DOĞAÖZLE/Kİ

Büyük şehirlerde o kadar rahat yaşıyoruz ki.

"Yediğimiz önümüzde, yemediğimiz arkamızda. Her yere otobüs' le, arabayla gidiliyor. Hayatımızın çoğu zaten kapalı binalarda ge-çiyor.

Aslında insanoğluna aykırı bir durum.

Zannediyorum bir taraftan doğayı, zor şartları, avcılık alışkanlı' ğımızı özlediğimiz için, bunu başka şekillerde tatmin ediyoruz.

Mesela giysilerle: Her tarafı cepli pantolonlar, kocaman kocaman botlar, sırt çantaları, asker montları.

Şehir İstanbul, her yer cadde sokak, park tek tuk, bahçeli ev çok ender, iklim yumuşak...

Böyle bir durumda altı çivili dağa tırmanma botlarının canı sıkılmaz mı?

149

Her şeye eyvallah, bu kıyafetlerin aynısından bebelere niye yapıyor?

Bebek kamuflej desenli montu ne yapacak?

Mamayla peşinden koşturan anneden mi saklanacak?

Cepli pantolonunun ceplerini ne yapacak? Çıngırağını, diş ka-sıma halkasını falan mı koyacak? Hani olur da Everest'in zirvesin' de bir diş kaşıntısı tutar, o basınç farkında hiç çekilmez!

Şehirliler olarak çok özeniyoruz zor doğa şartlarına. Oysa hiçbir cazip tarafı yok.

İM DOĞAL KAHVALTI!

Vejetaryenlik, organik tarım, doğal gıdalar, benim anladığım işler değil.

Beslenmeyle ilgili tek kural öğrendim: Bir şeyin tadı güzelse mutlaka zararlıdır. Bu da benim işime gelmiyor.

Şekersiz, kepekli kurabiyelerin, diet bisküvilerin, kahvaltıda üzerine süt dökülüp yenen çavdar

gevreklerinin tadı ortak: Kokusuz

mukavva!

Süt dökünce de sütlü mukavva. Süte yazık.

Ben beyaz un, beyaz şeker, tereyağ ve kırmızı etten yanayım.

Öteki türlü daha uzun yaşanabilir tabii.

Ama öyle bir hayata uzun yıllar katlanmaktansa intihar edecek

insanlar tanıyorum.

O zaman ne işe yaradı o kadar yulafli gevrek? Öldün gittin. Ayrıca diet ekmeklerinin kalorisi de normal ekmekten fazlaymış,

yeni yazdı gazeteler.

Ben, kebab, tatlı, kaymak ve hamur işleriyle dolu, kısa ama zevkli

bir yaşamı tercih ederim!

GORİL DOSTU!

Uzun yıllar gorillerle, yunuslarla yaşayıp, onlarla iletişim kurmaya çalışan insanlara çok gülerim.

Dünyanın ücra bir köşesinde, yıllarca kalırlar. Ve, evet, en sonunda hayvanlarla bir bağ kurarlar.

Mesela, hayvanın dilinde, yüzükoyun yere yatmanın teslimiyet, el çırpmanın savaşa çağrı, arka ayaklan kaşımının sevgi belirtisi olduğunu falan öğrenirler.

Ne yazık ki, hayvanların davranış biçimleri insanlardan daha baskın çıkar. Ve sonuç olarak da, bilim adarnı, ormandan dört dörtlük bir goril olarak dönse de, gorilde hiçbir değişiklik olmaz!

Dolayısıyla daha az gelişmiş türde hiçbir değişiklik olmadığı gibi, medeni bir insanoğlu da, o zor yıllardan sonra şehre mağara adamı kılığında döner!

Bu açıdan böyle araştırmaları beyhude bulurum.

DOĞAL TAVUK YETİŞTİRME YURTLARI

Yeni çıktı, bilmiyorum duydunuz mu...

Tavukçuluk firmaları, reklamlarında, tavuklarının kapalı çiftlikler' j de değil, gezip dolaşabildikleri açık alanlarda yetiştirilmesiyle övü-! nüyorlar.

Yani, bu reklamı yapan firmaların sattığı tavuklar, hayattayken, kü-î çük bölmelerde oturup yem yiyerek değil, açık arazide eşelenerek, koşarak, oynayarak, (tavuklar nasıl oynuyor bilmiyorum) büyümüşler.

Şimdi, bu reklamlar, eğer tavuklara yapılıyorsa çok etkili olurdu!

"Yüüi tavuk olsam, tercihim bu firmalardan yana kullanırdım. \ani zaten hayat kısa, sonumuz belli, bari güzel yaşayalım.

Ancak, tavuğu yiyen açısından, tavuğun güzel anılarla dünyamızı terk etmiş olmasının ne gibi bir farkı var, onu anlayamadım.

\ani âşık olmuş, koşuşturmuş, arkadaşlar edinmiş bir tavuğun kızartması iyidir de, hayatı oturarak, ve boş boş bakarak, hiçbir duygusal iniş çıkış olmadan geçirmiş tavuğun ancak ızgarası mı yapılabilir?

Doğal hayatçılarsa, bu kapalı kalmış tavukların vücudundaki sıkıntının etlerine, oradan da yerken bize geçtiğini ve zararlı olduğunu söylüyorlar.

152

Tamam da, o eşelenmiş, açık hava tavuklarından biri, süper gergin bir hayat yaşamış olamaz mı?!

Diğer tavuklarla kavga, horozun kaprisleri, tilki korkusu, "yem sa-ati geldi, aman önce ben koşturayım yoksa kalmaz," falan filan. Bir sürü dert.

Halbuki ötekiler sakın. 'Yediğin önünde, yemediğin arkanda, kendine ait bir oda! Gerçek hayat her zaman daha stresli değil midir?

SİGARA ÖLDÜRÜR

Sigara öldürür, alkol süründürür. Sürekli bu.

Şunu anlayamıyorum, bizi öldüren toksinler değil mi?

Yani kimyasal atıklar, şunlar bunlar.

Halbuki içki ve sigara, yüzde yüz doğal maddelerden yapılmı' yor mu?

Yani doğal hayatçıların istediği gibi.

İçki, arpadan üzümünden imal edilmiş; sigara da, tütün denen, şirin bir bitkinin yapraklarının kurutulmuş hali!

Yani bir nevi kekik, rezene, sarı kantaron falan gibi bir şey. (Sarı kantaron lafını çok sevdiğim için bu örneği verdim.)

Yani bunlar tamamen doğal ürünler.

Demek doğadaki her şey de sağlığa faydalı değil!

Belki semizotunun da fazlası kanser yapıyordur?

Veya kabuklu mercimek kalbe zararlıdır.

Ne bilelim? Baksanıza sigaraya.

Bitkilere karşı bu kadar saf olmayalım, biraz şüpheli yaklaşalım.

Sevgili doğal hayatçılar, bakalım bu incilerime ne diyeceksiniz!

HASTALIKTA, SAĞLIKTA VE BİLİMUM EVHAMDA....

1

155

Hastayım, yaşıyorum!

Baktım grip oluyorum, gittim eczaneye. "Ver evladım oradan," dedim, "antibiyotik, parasetamol, pastil, boğaz fis f ısı, ne varsa." İnsanın memleketi gibi yok. Amerika'da olsa günlerce sürünecektim. Neden mi?

Patlayacağım!

Hastayım ve evde oturuyorum.

Grip oldum. Şu ara herkes grip.

Bu "herkes" lafına bayılıyorum.

Arkadaşlarıma "Grip oldum," diyorum. "Yaa, herkes hasta bu aralar," diye cevap veriyorlar. Herkes hastaysa pencereden baktığımda dışarıda gördüğüm sağlıklı yüzlerce insan kim?

"Herkes" fonetik olarak da çok ilginç. Yedi sekiz kere tekrarlayınca anlamını kaybediyor. Çünkü "kes" insan demek değil ki. "Her kes" ne demek? "Her kez," olsa "bütün defalar" olur ama...

Evde oturup bunları düşünüyorum. Durum vahim. En son 5 yaşındayken hafta ortaları evde oturmuş biri için çok berbat günler...

Evin içinde dolaşıp, resmin köşesine, koltuğun kıyısına, vazonun ötesine, halının berisine

takılıyorum. Ev kadınlarım anlamaya başlıyorum.

Genç kadının nesi var, doktor?

156 , — da.

Neyse ki çok berbat bir soğuk algınlığı değil bu.

1995'te öyle bir grip geçirmişt看 ki... Bak tarih bile akhm-

Boğazımın acısından hiçbir şey yutamıyorum, geceleri uyuyamıyorum. Sürekli ateşim var.

İkinci gün zar zor kalkıp okulun sağlık merkezine gittim. Kapıda kuyruk. Herkes hasta (işte o herkes!), ama kimse benim kadar kötü değil.

Ayıptır söylemesi, New York'ta okurken oluyor bunlar. Yabancı ülkede kapılan virüs inşam daha çok etkilemiş, söylenenlere bakılırsa. Bağışıklığın yok ya...

Kültür aldılar, tahliller, şunlar bunlar.

Dediler ki: "Bakteri yok, antibiyotik vermeyeceğiz. Grip olmuşsunuz. Dinlenin, meyve suyu için, çay için, pastil alın, dört beş günde geçer."

Bir hastalık hastası için pek tatmin edici bir tedavi değil. Ben iğne falan versinler istiyorum.

Yok. Eve git, uyu, bekle ki geçsin.

Antibiyotik için ruhumu satacağım. Eczaneler antibiyotik isteyenlere morfinman muamelesi yapıp, reçetesiz kutusunu bile göstermiyorlar. Zaten doktor da "Antibiyotik alma," diyor. Reçetesiz alabileceğiniz soğuk algınlığı ilaçları da uyku vermekten başka bir işe yaramıyor.

Eve döndüm.

Sabahtan akşama kadar çay, meyve suyu, çorba, pastil. Geçmek ne kelime? Daha kötü oldu. Bir gün, iki gün. Yine sağlık merkezi.

Kültür, tahlil, muayene: "Bir şey yok. Grip olmuşsunuz, zaten salgın. Uyuyun, dinlenin, bol sıvı alın, geçecek!"

Boğazımın acısından uyuyamıyorum ki. Sesim de kısıldı mı sana! Bademciklerimde ender rastlanan bir mikrop olduğuna eminim.

Alfred Hitchcock'un kâbus sözleri aklımda: "Şişmiş bir boğaz için çok iyi bir tedavim var: Kes gitsin!"

Bademcik acısıyla dolu, yarı uyur-yarı uyanık bir sabaha karşı, hastalık hastası yanım, hayal gücümle elele vermiş, Acil Servis dizisinin en dramatik bölümünü yazıyor:

-Bu genç kadının nesi var, doktor?

-Yabancı bir öğrenci, durumu çok kritik. Ender bulunan bir virüs. Vücuda bademciklerden girip bağışıklık sistemini göçert-miş. Buraya getirildiğinde şuuru kapalıydı. Bir, iki, üç, ver!

(Doktorlar, elektrik şoku veren, seyahat ütüsü gibi aletlerle göğsüme bastırıyorlar, yataktan iki metre havaya zıplıyorum!)

-Neden daha önce müdahale edilmemiş doktor?

-Bu ilginç virüs, gribe benzer belirtilerle vücudu yormaya başlar. Oradan eklemlere, karaciğere ve kalbe gider. Sonra bağırsakları düğümler(1). Okulun sağlık merkezinde teşhis edilememiş. Eve gidip yatması söylenmiş. Bir, iki, üç, ver! Tanrı aşkına, Sam, solunum makinesi hazır değil mi?

-Daha çok genç, doktor, daha çok genç!

-Kendine gel Sam, artık tıp fakültesinde değilsin! 89 saattir nöbette olduğunu biliyorum ama kendini toplaman gerekiyor dostum!

-ONU KAYBEDİYORUZ!

-Lanet olası! Şu solunum makinesi nerede?

Bu noktada tepem atıyor!

157

158

Yataktan kalkıp, sabahın yedisinde, üçüncü randevumu almak için okulun acil servisini arıyorum.

Hemşire, ismimi verir vermez beni tanıyor: "Haa, siz. Bu hafta iki kere gelmişsiniz zaten. Bakın Gals, (bana öyle diyorlar) hakikaten başka test veya muayeneye gerek yok. Hepsini yaptık. Basit bir soğukalgınhğı geçiriyorsunuz!" der demez ben KENDİMİ KAYBEDİYORUM:

"Ben burada ölüyorum! Boğazım o kadar acıyor ki geceleri uyuyamıyorum. Ateşim yüksek. Salak testleriniz beni ilgilendirmiyor! Adam gibi bir doktor istiyorum, ilaç istiyorum. Randevu istiyorum!" Güya bağıriyorum ama sesim kısık.

Fısır fısır, nefeslenerek konuşuyorum, sapık gibi!

Kadın içini çekiyor:

"Cumartesi ikide gelin o zaman," deyip çaatt diye kapatıyor.

Cumartesi ertesi gün! Yine arıyorum: "Durumum acil, bugüne randevu istiyorum!" demek isterken, aniden, beklenmedik bir biçimde Türk yanım "pörtlüyor":

"Neler yapabileceğimi biliyor musunuz? Sizi dava edeceğim. Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz?!"

O anda durup dışarıdan kendime bakıyorum.

"Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz!" ne demek?

Ben bunu nasıl söyledim?

Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz?

İnsanlar çaresizlik, kızgınlık, büyük üzüntü gibi duygusal patlama anlarında "özlerine" dönüyorlar.

Bir arkadaşım çok kızdığı anda annesini görüyormuş kendinde: "Siz de takdir edersiniz ki", "Üstüme iyilik sağlık!", "Allah sonumuzu hayır etsin" gibi anne laflarıyla, annesi gibi sesini tizleş-tirerek kavga ediyormuş!

New York'taki berbat grip salgınından iki hafta önce.

Şehrin yeni açılmış en havalı gece kulübünün önündeyiz. Ana

baba günü. Girmek imkânsız. Ama biz tüyoyu önceden almışız: "MichaelPm arkadaşınız," diyeceğiz.

Michael kim? Barmen mi? Michael Jackson mı? İçeride doğum günü kutlayan biri mi? Kimin umurunda. Mühim olan girmek.

Ama önümüzde bir grup problem çıkarıyor. Daha doğrusu kapıdaki bodyguard onlara problem çıkarıyor ve nedense onları içeri sokmak istemiyor. Yüzlerine bakmadan "Özel parti var," diyor ve gitmelerini söylüyor.

Gruptan orta yaşlı bir kadın, hafif aksanlı bir İngilizceyle bağırıyor: "Ben, seni, kulübünü ve ülkeni satın ahırım! Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" Amerika'yı satın almaya talip JJR kadın dönüyor ve hepimiz tanıyoruz: İstanbul'da bırakın bir yere sokulmamayı, her yerde kapılarda karşılanacak meşhur soyadlı bir Türk hanım!

Söylene söylene çekip gidiyorlar.

Biz de, her kimse, Michael'ın hatırına, şak diye giriyoruz içeri.

"Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" galiba oradan aklımda kalıyor...

İlaç verin, ilaaaç!

Hemşire, neyse ki "Bilmiyorum, kimsin?" diye sormuyor.

Kelimeleri heceleyerek "Du-ru-mu-nuz a-cil de-ğil!" diyor. Ama yine de beni acil servis doktoruna bağlıyor.

20 dakika konuştuktan ve adamcağıza bütün kayıtlarımı tekrar inceledikten sonra, aynı şeyleri yüzüncü kez duyuyorum: "Sıvı, pastil, uyku. Bir iki güne geçer."

Milyonlarca dolar tazminat almayı planlayarak uyuyakalıyo-rum.

Öğlene doğru kalktığımda ise bayağı iyiyim.

Cumartesi, saat ikide, randevu yerine sinemaya gitmeyi tercih ediyorum.

,f

160

Dün değil evvelsi gün. Baktım hasta oluyorum, gittim eczaneye, "Evladım," dedim Bülent Ersoy gibi, "ver oradan, antibiyotik, pastil, gargara, parasetamol, vitamin, echinacea, boğaz fisfısı, ne varsa, çekinme."

Hepsini yutup duruyorum. Nasıl mutluyum, anlatamam! İnsanın vatani gibi yok hakikaten...

Hastalık hastalarına hizmetimizdir!

Woody Ailen 'in dediği gibi, insanlık tarihinin en güzel cümlesi "Seni seviyorum," değil, "İyi huylu çık-tı"dır! Bu noktada, yani hasta olmadığınızı öğrendiğiniz anda, gök masmavidir, güneş pırıl pırıl parlar, kuşlar cıvıldar, bütün insanlar dosttur, hay at güzeldir!

"Hiçbir şeyiniz yok," dedi doktor. Hafiften sinirlenmeye başlıyordu.

Bense kendimden çok emindim:

"Nereyi kastettiğimi anlamıyorsunuz," diye ısrar ettim. "Bakın tam çenemin altında, gırtlakta, top gibi bir şey."

Son bir haftadır boğazımda bir kist, çok sıkı bir apse, hiç olmazsa bir nodul olduğuna emindim. Şu şarkıcıların ses tellerinde

olan cinsten.

İlk fark ettiğimde çok küçüktü, emin bile olamamıştım. Ama içime bir şüphe düştüğünden beri elim hep boğazımda, yoklayıp

duruyordum.

Hatta bazen arkadaşlarımın parmağını alıp, boğazımı sıkıp, baloncuğu dışarı çıkarmaya uğraşıp "Bak, bak, orada, yuvarlak," diyordum.

Kimi fark edemiyor, kimi gülerek "Aaa hakikaten, ne komik!" yapıyordu. Duyarsız şeyler! Ben burada ölüm kalım mücadelesi verirken, aa ne komikmiş!

Bir hafta boyunca, her gecem Mayo Clinic kitabından hastalık bulup teşhis üretmekle geçti.

İnternette bu konuda daha da zengindi.

Akıl almaz hastalıkları, hafif bir boğaz ağrısıyla başlayan insanların dehşet verici hikâyelerini okuma imkânı vardı!

Apseyse ve bu kadar zamandır oradaysa, eklemlere yerleşmiş ve hatta zarar vermiş bile olabilirdi. Belki de kalbe bile gitmişti!

Apse değil nodülse, o zaman ameliyatla kurtulurdum. Başka bir tür kistse, hatta tümörse ihtimalleri düşünmek bile istemiyordum!

Aklımı oynatmak üzereyken, doktora gittim.

En son bademcik muayenesi yaptırdığımdan beri tıp çok ilerlemiş.

Ağzınızın içine kalem gibi bir şey sokuyorlar, ucunda kamera var. Hem ekranda bademciklerinizi, ses tellerinizi falan seyrediyorsunuz, hem doktor anlatıyor:

"Gördüğünüz gibi her şey çok sağlıklı, boğazda enfeksiyon yok, burundan akıntı yok, tahriş yok."

"Göremiyor olabilir misiniz? Yani ben bir top olduğuna eminim," dedim.

Herhalde, yıllarca eğitim ve Hipokrat yemininin vermiş olduğu sabırla, "Hangi top?" diye içini çekti doktor.

Çenemin hemen altında gittikçe şişen yeri, o hızla büyüyen, vücudumu kontrol altına alan, gençliğimi kemiren korkunç nodulu gösterdim!

Doktor kamerayı kapatırken söylendi: "Onlar sizin tükürük bezleriniz! O kadar çok oynamışsınız ki şişmişler. Tükürük bezlerinizi rahat bırakın, geçer."

Woody Ailen'in dediği gibi, insanlık tarihinin en güzel cümlesi "Seni seviyorum," değil, "İyi huylu çıktık"dır!

\

Bu noktada, yani hasta olmadığınızı öğrendiğiniz anda, gök masmavidir, güneş pırıl pırıl parlar, kuşlar cıvılda, bütün insanlar dosttur, hayat güzeldir!

Ancak hastalık hastalan ders almazlar. Kafamı kurcalayan son soruyu da sormalıydım:

"Madem öyle, niye biri ötekinden daha şiş?" "Onlar hiçbir zaman eşit değildir, biri büyük, biri küçük olabilir," dedi doktor, ve ilk defa endişeyle yüzüme baktı: "Hep böyle hastalık mı kurarsınız kafanızda?" Evet, kurarım. Hem de nasıl.

Hastalık hastaları beni anlayacaklardır. Baş ağrısı, gaz sancısı, boğaz şişmesi, eklem sızısı, yorgunluk, benler, nezle, her gün olan şeyler, tedavi gerektirmeyen her basit rahatsızlık, bizim gibi insanlar için korkunç hastalıkların habercisidir.

Evlerimizde tıp kitapları bulunur ve biraz da bu yüzden, bir sürü hastalıkla ilgili yalan yanlış bir şeyler biliriz.

Kitapta sıralanan yedi belirtiden sadece birinin bizde bulunması bile, o hastalığın son aşamasında olduğumuzun kanıtıdır...

Hayatında kalp rahatsızlığıyla ilgili hiçbir işaret olmayan, 30 yaşında bir kadın, neden ikide bir elektro çektirir?

Islak saçla sokağa çıkıp boynu tutulan insan, beyin tomografisine niye ihtiyaç duyar?

Birkaç yıl önce tepe noktasına varan bu durumu, kendi halim sinirime dokunduğu için, artık kontrol altında tutabiliyorum. Tüm hastalık hastalarına, konuyla ilgili âcizane tavsiyelerim

var:

- Asla tıp kitabı okumayın, evde bulundurmayın, kendinize teşhis koymayın.
- Hastalıklarla ilgili sohbetleri dinlemeyin, sürekli hastalıktan bahseden arkadaşlarınızla ilişkinizi gözden geçirin!
- Her dakika vücudunuzu dinlemeyin. Rutin sağlık muayenelerinizi yaptırın, gerisine karışmayın. Unutmayın ki ciddi hastalıkların çoğunun ciddi belirtileri vardır.
- En ufak bir şüphede, uykusuz geceler geçirmeden, ihtimaller üzerinde durmadan, solugu doktorda alın.

- Hep 'Muhtemelen basit bir şeydir' diye düşünün. Çogunlukla öyle olacaktır.
- Günümüzde neredeyse her hastalığın tedavisi olduğunu aklınızdan çıkarmayın.
- Belki de en önemli rahatsızlığınızın bu durum olduğunu göz önünde bulundurup, ona çare bulmaya çalışın.
- İleri safhalarda hastalık hastası olmanın sebebi, her fobide olduğu gibi, çoğu zaman başka endişelere, stres ve problemlere da-yanıyormuş. Bunları bulup hayatınızdan çıkarın.

HAYAT SİGORTASI NEYE YARAR?

Sağlık sigortasında, hastalanınca tedavi masraflarınız karşılanıyor. Kaza sigortasında, mesela eviniz yanınca para alıyorsunuz, tamam.

Hayat sigortasının işleyiş biçimini tam anlamış değilim.

Yani ölünce para mı alıyoruz?

Öldükten sonra bu parayı nasıl harcıyoruz?

Ne tür bir mal ve hizmet satın alabiliyoruz?

Daha çok cennet meyvesi, daha güzel huriler?

Yani ne işimize yarıyor?

işimize yaramayacak para için, niye hayattayken taksit ödüyoruz? Lütfen biri bana anlatsın.

Ayrıca bu sigortayı satanlardan olmak istemezdim doğrusu. Müş' teriye gidiyorsunuz:

'Hayat sigortası yaptırın! Bak, ne olur ne olmaz. Allah geçinden versin. Sizin gözünüz de toprağa bakıyor biraz!

-Ya gitsene kardeşim şuradan! Allah Allah! " " Veya benim gibi düşünen müşteriler de olabilir:

'Ben bu parayı alabilecek miyim? Yani çünkü, inşallah almam. Siz ölünce vermeyecek misiniz bunu? Keşke hiç almasam!

164

'Olur mu efendim, inşallah size yüklü bir para vereceğiz. Helvanızı da yeriz bu vesileyle! iç karartıcı. Ama, benim gibi sadece kendini değil, yakınlarını da düşünen iyi

yürekli insanlar, hayat sigortalarının baş müşterileri.

SİGORTACILARIN KARAKTER TAHLİLİ

Sigortacılar kötümser insanlardan seçilmeli! iş ilanlarında da bu

yazmalı:

"En az iki veya daha fazla fobisi olan, her zaman en kötü ihti-mali düşünen, bardağı boş gören, üniversite mezunu adaylar aranıyor!"

En iyi sigortacı şu karakterdir:

"Deprem geliyor. Yarın öbür gün. Ben size söyleyeyim. Zaten bu ülkede deprem olmasa, trafikten gider insan. Buyrun poliçenin şurasını imzalayın. Gözüme çarptı, sizin elinizde de bir şey çıkmış ama... Valla, bizim bir Şadı Ağabey vardı, rahmetli, böyle bir şey gördük elinde, üç ay sonra gitti, koskoca adam. Off, hava da ne sıcak, yangınlar başlar yakında!" Öyle tabii.

iyimser bir sigortacı ne diyecek ki?

"Şöyle şöyle programlarımız var, ama, evlerden irak. Allah korusun canım, kolay kolay bir şey olmaz, iyi şeyler düşünün, iyi şeyler olsun. Evet, Allahaismarladık, bir daha görüşmeyiz herhalde."

GÖRÜYORUM. GÖRÜYORUM

Eski Türk filmlerinde, gözlerinin açılması için ameliyat olan jön veya esas kızın, bandajları açılır ve oyuncu "Görüyorum, görüyorum!" der.

Çıkan bandaja hiç dikkat ettiniz mi bilmiyorum.

Gözün açılması esnasında, o kadar ciddi bir ameliyattan arta ka-

lan pamuk, yara bandı, gazlı bez gibi bir şey göze çarpmaz. Bir tentürdiyot izi bile yoktur.

Sadece kafanın etrafına, oldukça uzun, beyaz bir bez defalarca dolanmıştır. Sanki bu, doktorların bir oyunudur: "Sürpriiz, aslında bir hafta önce iyileştiniz, ama biz kafanıza çarşaf kesip doladık, böyle ağır ağır açınca daha eğlenceli oluyor!" veya "Sürpriz partii, iyi ki doooğduun, kör jööön!" diyeceklerdir.

İ İyi görmek çok önemli, insanlar bunun için nelere katlanıyorlar.

l Mesela lensi kim icat etmiş acaba?

Bence aynı zamanda pazarlama konusunda bir dehaydı. Fikrini

nasıl satabildi ki?

"Biliyorsunuz, gözlükler buruna falan ağırlık yapar, zordur. Şimdi, harika bir şey buldum,

gözlükleri atıyoruz, onun yerine, gözlük camını gözün içine sokuyoruz! Tabii özel suları falan da var, biraz bakım isteyen bir şey. Hatta mikrop kaparsa, kör bile olabilirsiniz, dikkat etmek lazım. Nasıl? Yine de süper fikir değil mi? Carnı gözüne sokuyorsun! Bence çok tutacak."

Helal olsun gerçekten!

165

169

Gençler ve hep genç kalanlar!

29 yaşımı, 30 yaşıma bağlayan gece, gerçeği anladım!

Sekiz ay önceydi,

Ayıptır söylemesi, yabancı bir ülkede tatildegdik. Otel odasında hazırlanırken, 30 yaş kutlamalarım için son derece hevesliydim.

40'larm yeni 30'lar, 30'larmsa yeni 20'ler olduğunu iddia eden birçok Sex and the City bölümü izlemiştim.

(İnsan bir televizyonda gördüğüne, bir de inanmak istediğine inanıyor.)

Bu savda doğruluk payı vardı aslında. Çoğumuz, artık 20'le-rinde "teenager" hayatı yaşıyor, 30'larmda adam gibi bir işe başlayıp evleniyor, ancak 40'larında küçük çocuklara sahip, daha iyi para kazanan, birazcık olgunlaşmış insanlar haline geliyorduk.

Anne babalarımızdan 10 yıl daha geç geliştirdik yani.

Bizim zamanımızda böyle miydi,...

Dolayısıyla ben de o gece, hesaba göre, 20'li yaşlarımın baş-

770

lamasını kutluyordum. Saç modelim, dar blucinim ve ruh halim de "Taş çatlasa 23, 24" diyordu ki...

Televizyonda Duran Duran konseri başladı!

80'lerin Beatles'ıydı Duran Duran grubu.

Lisede hepimiz fanatikleriydik.

Arada sırada birimizin evinde toplanıp cips yenen, Duran Duran plakları (Gençler için not: Plak 80'li yılların CD'sidir. CD'den daha büyüktür. Pikap denen aletlerde çalınır...di!) dinlenip,

videodan konser izlenen partiler verirdik.

İşte o partilerde seyrettiğimiz konserler, Madison Square Gar-den gibi dev mekânlarda yapılır, punk saçlı kızlar, metal bilek-likli, boyunlarında zincirler olan oğlanlar, çığlık çığlığa, korumaları atlatıp grup elemanlarının üzerine saldırır, ayılır, bayılır, birbirlerini ezerlerdi.

Grubun o zaman 20'li yaşlarda olan birbirinden süslü ve yakışıklı elemanları, konser bitiminde, bu kendini kaybetmiş gençler kalabalığını zapteden polis çemberi sayesinde arabalara ulaşabilirlerdi. Hey gidi hey...

30. yaşımı kutladığım gece televizyonda seyrettiğim konser ise yeniydi.

Duran Duran'ın, gruptan ayrılmayan elemanları bir araya gelmiş, eski şarkılarını söylüyorlardı.

En iyi durumdaki eleman, solist Simon le Bön, orta yaşlı bir adam olmuştu.

Geri kalan üyelerin durumunu anlatmaya yüreğim dayanmaz.

Ama bam telime basan onlar olmadı.

Kamera Duran Duran'dan kopup seyircilere döndü bir ara.

Madison Square Garden yine doluydu.

Ama o çılgın gençlerin yerinde yellere esiyordu!

Onların yerine 30'ların ortalarında, hatta 40'larında, üstleri başları düzgün, ayakta, sakın sakın konseri seyreden, sevgilisine/eşine sarılmış, müzikle hafifçe sallanan seyirciler vardı.

Kimdi bu moruklar?! Duran Duran hayranları neredeydi? Ve gerçek beni sarstı: BU SAKİN İNSANLAR, O MANYAK GENÇLERDİ ZATEN!

Birdenbire 30. yaş kutlamalarım o kadar da eğlenceli gelmemeye başladı.

O bar senin, bu kulüp benim gezmek yerine, iyi bir akşam yemeğinde karar kıldık.

30 yaş eşiği

30 ilginç bir yaştır.

Bence fizyolojik değil, daha çok kullandığımız desimal sistemin sonucu olarak, 29'dan çok farklıdır.

Kozmetikçiler "Bu kreme 30 yaşında başlayın," derler mesela. 29 çok erken, 31 çok geç olacakmış gibi.

Bazı kadınların 3 O'dan önce evlenmek gibi bir derdi vardır.

İş ilanlarında "En az 30 yaşında olmak" gibi bir özellik aranır.

9 modunda 30 yaş hiçbir şey ifade etmez ama. Önemli olan yaşlar 27, 36, 45, 54 diye gider. Yani eğer 9 temelli bir matematiksel sistem kullanıyor olsaydık, bu yazıyı 6 sene sonra yazıyor olacaktım!

30, 34, 43 değildir bir eşik atladığınızı gösteren. Büyümenin başka işaretleri vardır.

Yıkılmıyorum, ayaktayım!

30. yaşımı idrak etmeden üç beş ay önce.

Popüler kulüplerden birinde, başka birinin doğum günündeyim.

Bangır bangır müzik, herkes dans ediyor, göz gözü görmüyor.

Saçım başım, blucinim, her şey yerli yerinde. Hatta yeni tanıştığım bir genç kadın "Evli olmak için çok genç değil misiniz?" gibi bir soru sorup minnettarlığımı kazanmış.

777

Karşıdan bizim dergilerde çalışan üniversite öğrencisi, stajyer genç kızlarımızdan biri geldi ve bana şöyle dedi: "Gülse, yıkılıyorsun!"

"Yapma yahu?" ,-'

"Hem de nasıl!"

Sonra gülererek, "Burası patlıyor," deyip, basıp gitti, pistte dans etmeye başladı.

Düşünmeye başladım: Ben bir tane votka-portakal içtim. Neden yıkılayım ki? Demin kalabalıkta biri çarptı, sendeledim, onu mu gördü acaba? Sigara dumanından gözlerim kızarmış olabilir mi? Herkes beni sarhoş mu zannediyor şimdi? — Ayrıca burası niye patlıyor?

Ertesi gün daha çok "partileyen", benden genç olmasalar da "hep genç kalan" arkadaşlarımdan gerçeği öğrendim: "Yıkılıyorsun" demek; genç argosuyla "Çok hoş görünüyorsun" manasına geliyormuş. "Patlamak" da, "Burada müzik iyi, çok kalabalık, çok eğlenceli, herkesin kafası kıyak, coşulmuş" gibi bir şey demek oluyormuş.

Diyeceğim o ki, sayılar değil önemli olan.

Artık ilk gençlik yıllarınızı terk ediyor olduğunuzun daha belirleyici bir işareti vardır: Genç argosunu anlamamak.

Gençlerle iletişimin bu kadar çok konuşulduğu bir zamanda, belki dikkate şayan bir tespitimdir!

DİSKODA MATİNE!

Gençlik göreceli bir kavramdır. On altı yaşındayken, 30 yaşın-daki insanların tek ayağı çukurda gibi gelirdi bana.

Şimdi de, daha genç olduğum yıllarda aklımın başında olmadığını düşünüyorum. O kadar saçma sapan şeyler hatırlıyorum ki.

Mesela matine diye bir şey vardır diskolarda, biliyorsunuz, genç-ler için.

İnsan gündüz diskoya gider mi?!

Dışarıda güneş parlıyor, açık hava, sen kapkaranlık bir yerde, te-pende yanar döner top, bangır bangır müzik, arkadaşlarınla kola içip etrafa bakıyorsun!

Hayır etraftakiler de senden farklı değil ki.

Sonra da "Ay cumartesi süper eğlendik!"

Tam bir felakettir. Kızlar makyaj yapar, yakışmaz, erkeklerin okul kravatları bir türlü yerinde durmaz, hep yamuk yumuk.

Öğretmenlerle saç, baş, tırnak, etek boyu kavgası...

Odaya kapanmalar, günlük tutmalar. Dinlediğin müzikler ayrı rezalet.

Gençliğin ve ergenliğin en güzel tarafı oldukça çabuk bitmesi-dir!

dır.

APARTMANSAL BELİRTİLER!

40, 50, 60 yaşına gelmek hiçbir şey ifade etmez.

Bir insanın yaşlanmaya başladığını gösteren başka belirtiler var-

Bir tanesi apartman hayatıyla ilgilidir.

Apartmanda yaşayan insanları kabaca iki gruba ayırabiliriz: "Gürültü yapanlar" ve "Gürültüden şikâyet edenler!"

Gençken hep gürültü yapan tarafsınızdır. Müziği sonuna kadar açarsınız, evde zıp zıp zıplarsınız, parti verirsiniz.

Eğer bunu yapanlardan şikâyet etmiyor, hatta üst katta çalan müziğe tempo tutuyor veya çıkıp partiye katılıyorsanız, hâlâ aynı gruptasınız demektir. Endişeye gerek yok.

Ne zaman ki kendinizi bir süpürge sapıyla tavana vururken veya üstünüzde sabahlık ve kızgın bir ifadeyle komşunun zilini çalarken buldunuz, anlayın ki, öteki gruba, şikâyetçi yaşlılar tarafına geçmiş-

siniz.

Artık kırışıklık kremi kullanmaya ve emeklilik dönemini planlamaya başlayabilirsiniz.

Pencerenin önünde oturup, sokakta oynayan çocuklara bağırma-

174

ya başladığınızda ise, bilin ki her türlü uzun vade plan ve kırışıklık kremi için artık çok geçtir...

NEDİR?

insanın yaşlandığını anlamasının, buruşmak, kırışmak, sağlıkta bozukluklar gibi işaretlerden çok daha belirgin, enteresan belirtileri vardır.

Bunların önde gelenlerinden biri şikâyet etmektir.

Aslında yaşlanmanın nüfus kâğıdı yaşıyla hiç alakası yoktur. Mesela, eğer ruhen yaşlandıysanız, ister 35 yaşında olun ister 85, hava hiçbir mevsimde asla sizin istediğiniz gibi değildir.

-Ay, hava da çok sıcak.

-Ay, hava da çok soğuk.

der durursunuz.

Hiçbir şey olmasa, ılık bir bahar havasına, "Ay, hava da bir garip!" denir.

Başka şikâyetler de olabilir tabii:

"Ay geç kaldık, ay çok erken geldik"; "Ofis de çok gürültülü bugün, ofis de çok sessiz bugün"; "Bu ev de çok küçük, bu evde çok büyük"; "Televizyonda da hiçbir şey yok, televizyonda da bir sürü program var aynı saatte, insan hangisini seyredecek?" şeklinde, gün-lük hayatın her detayını şikâyet mevzuu haline getirdiyseniz, üniversite yıllarında da olsanız, gözünüz toprağa bakıyor demektir.

Ya bu huyunuzdan vazgeçin ya da vasiyet yazmaya başlayın.

GÜZELLİK GEÇİCİDİR, AMA HERKESE BULAŞMAZ!

177

Sayın jüri üyeleri...

1

Yarışmalarda jürinin işi kızlardan daha zordur.

Kızların kendilerini göstermek için üç dört şansları vardır: ilk geçiş, kıyafetli geçiş, soru cevap bölümü, mayolu geçiş.

Birini batırsalar, ötekini kurtarabilirler.

Oysa jüri üyesinin 15 dakikalık şöhreti sadece 30 saniye sürer.

Uzun zamandır beklediğim teklifi aldım:

Bir yemek yarışmasında jüri üyesi olacağım!

Türkiye'nin önemli gurmeleri ve bir de (nedense) ben, oturup, birbirinden iddialı yemekleri tadıp not vereceğiz.

"Hmm, evvveet. Doymun bir tat. Türk motifleri de var. Bir yandan da gerçek bir 'nouvelle cuisine' örneği."

228.

Hem hapur hupur atıştırıp hem ukalalık edeceğiz yani.

İkisini de severim!

"Jüri üyesi olur musunuz?" dediklerinde önce korktum. Kısa bir süre önce bir mankenlik yarışmasında jüri üyeliği yapmışğım var. Kazık bir iş. O tür bir yarışma zannettim.

"Bu yarışmalara katılan genç kızların Barbi olmak yerine, yaş itibarıyla, evde Barbi oynuyor olmaları gerekmez mi?" tartışmasıyla ilgili bir zorluktan bahsetmiyorum.

Çok genç yaşta çalışmaya başlamak herkesi vaktinden çabuk olgunlaştım ve ideal bir durum değildir.

Ama özellikle Türkiye'de, çocuklara yaptırılan bazı işlerin mankenlikten daha zevksiz olduğu kanısındayım.

Oto tamiri, halı dokuma, sokakta simit/selpak satma, ayakkabı boyama gibi uğraşlar, inanın, kameraya bakarak gülümsemek ve podyumda yürümekten daha zordur.

Ayrıca, modellik yapmak yerine, mesela, günde 12 saat halı dokumayı 'tercih eden' bir kızımızın kazancının da 20'ye 1 oranında daha düşük olduğunu hesaplayabiliyorum.

Ama problem şu:

Bu yarışmalarda "En güzel kızı" seçiyorsunuz.

Bu ne demek? "Geri kalanlar çirkin. Bambaşka hayaller kurmaya başlamak, ya da bunalım geçirmek üzere evlerine gidebilirler!"

Yine de kabul ettim.

Jüri selamını atlatırsan geçtin!

Elbette, bir büyük otelin salonunda toplandık.

Bir masaya dizildik. Karşımızda uzunlamasına podyum. İki yanında seyirciler oturmuş.

Podyum karanlık, ama ne hikmetse jüriye spotlar tutulmuş. Dolayısıyla herkes bize bakıyor!

1

Yarım saat kadar kâh sırtıp kâh aramızda konuşuyor gibi yaparak, ve de utançtan ölerek öylece bekledik. Bu esnada, seyirciler bize puan vermek için bol bol vakit buldular. Ford Model Ajan-sı'nın Amerikalı temsilcisinin makyajı iyiydi. Moda fotoğrafçısı Hasan Hüseyin'in saçları ve Yıldırım Mayruk'un ceketi de fena puan almamıştır zannediyorum. Ben dore ayakkabılarıma güveniyordum, ama ne yazık ki ayaklarım masanın altında kaldı.

Kendimizi mayolu geçiş için hazır hissetmeye başlamışken, ışıklar karardı ve sunucu sahneye çıktı.

Yarışmalarda jürinin işi kızlardan daha zordur.

Kızların kendilerini göstermek için üç dört şansları vardır: İlk geçiş, kıyafetli geçiş, soru cevap bölümü, mayolu geçiş.

Birini batırsalar, ötekini kurtarabilirler.

Oysa jüri üyesinin 15 dakikalık şöhreti sadece 30 saniye sürer: "Bay/Bayan Falan Feşmekan, Carcurt kurumunun bilmenine 2. başkanı," dendiğinde, ne çok geç, ne çok erken, doğru zamanlamayla hafifçe doğrulmanız, seyirciye (ne sağ, ne sol sırayı unutmadan) başınızı belli belirsiz eğerek selam vermeniz, bu esnada çok yılışmadan zarifçe gülümsemeniz, daha da önemlisi asla objektiflere bakmamanız, bir de işi uzatmamanız, ama çok da kısa kesmemeniz gerekmektedir.

Küçük bir hata sizi bitirebilir!

Diyelim ki isminizin okunması bitmeden aceleyle ayağa kalktınız...

Bunu hissettiğiniz için utanıp aceleyle hemen oturmayı planlarken, yüzünüzdeki gülümseme yerini endişeli bir panik ifadesine bıraktı.

Üstelik erken oturduğunuz için, sunucunun isim okuma ritmini bozdunuz.

Jüri içindeki ağırlığınız bitti demektir. Sizin verdiğiniz puana puan denir mi artık?!

Ya yarışmayı televizyondan seyreden arkadaşlarınız? "Ay, nasıl heyecanlıydın, hop oturdun, hop kalktın, GÜL GÜL ÖLDÜK!"

122

•DP

On yıl bunu dinlersiniz!

Bunları düşünerek ismimin okunmasını bekledim ve müteakip saniyelerde dikkat kesilerek her şeyi dört dörtlük yaptım.

Sandalyeden doğruluş açısı ve yüksekliği, zamanlama, baş hareketleri kusursuzdu. Yalnız kendimi kasmaktan, yüzümde, gülümseme yerine "İıy, nereden geldim buraya!" şeklinde bir ifade belirmiş olabilir.

Kızların geçişi başladı.

Milli kozmetik!

ISO. İtiraf etmeliyim ki, mankenlik ve fotomodelliğe en uygun ırk

olduğumuzu düşünmüyorum.

Ancak 1942 yılında "Bütün güzellik, makyaj, ve zarafet meselelerinin cevabını veren kitap" olarak tanımladığı "Güzel Kadın" adlı esere imza atmış Cemil Cahit Cem'e de şu hususta katılıyorum:

"Türk kadınlarının bacakları, daima, Avrupahlarmkine nispetle güzel olmuş, hele ayaklarıysa birçok Avrupalı seyyahların hayretlerini celbedecek kadar ufak ve zarif kalmıştır. Bu, bizim asil ırkımızın şükre değer bir hususiyetidir!"

Alın size "milli kozmetik!"

Yazar şunu da belirtmeden geçemiyor: "Bugünün ayak ve bacak hatalarının mühim ve belli başlı bir sebebi, dümdüz asfalt caddelerdir. Bıı suretle, ayaklar yerin intizamsızlığına uyarak hisle-i'ile basacakları yerde, hep aynı şekilde basmaktadırlar. Binaenaleyh, ekseri caddelerimizin Avrupanmkiler kadar muntazam olmayışım, biraz da hoş nazarlarla karşılamalıyız!"

Caddeler 2002 itibariyle hâlâ engebeli olduğundan mıdır nedir, bizim kızların ayaklan, bacakları gerçekten güzel.

Fakat yürüyüşler içler acısı.

Mankenlik kursuna gitmiş bir ikisi dışında, zıplaya zıplaya yürüyenler mi istersiniz, yengeç gibi yan yan salınanlar mı, heyecandan tek kolunu oynatmayı unutup sakat gibi adım atanlar mı?

Jürinin önüne gelip, elini beline koyup, kısa bir süre durup gülümsemeye sıra gelince işler daha da karıştı. Öyle reveranslar var ki, bizim Ayşe Hanım'ı aratır.

Top model Ayşe Hanım!

Ayşe Hanım iki yıldır bizim evde çalışıyor. 80'li yıllarda Bulgaristan'dan göç etmiş. Dolayısıyla Türkçesi oldukça iyi, ancak arada aksıyor ve ne dediğini çıkaramıyoruz.

İlk geldiğinde, Bulgaristan'da ne iş yaptığını sorduk. "Mode-lidim" falan gibi bir şeyler söyledi. 'Herhalde mankenlik yapıyordu gençliğinde,' diye düşündük. Neden olmasındı?

Ayşe Hanım 1.80 boyunda, güzel yüzlü bir kadın.

Gucci defilesinde değil ama, mesela Olgunlaşma Enstitü-sü'nün amatör ekspozisyonları havasında bir gösteride veya prova mankeni olarak Ayşe Hanım'ı pekâlâ gözümüzde canlandırabildik.

Veya bir katalog çekiminde:

Arkada Sofya manzarası, önde mavi tulumuyla Ayşe Hanım, elinde tost makinesiyle gülümsüyor.

Biz Bulgaristan'ın ünlü mankeninin, neden bizim evde dolma sararak vakit geçirdiğini düşünürken, gerçek ortaya çıktı: Ayşe Hanım "modellik" değil, tekstil fabrikasında "modelistlik" yapmıştı!

Bu haber Ayşe Hanım'ın bizini gözümüzdeki eksantrik kişiliğinden hiçbir şey götürmedi,

Ne zaman ki içinde merdiven olan bir eve taşındık, Ayşe Hanım'ın yürüyüşü değişti!

Eskiden bezgin bezgin sürüklenen kadın, "Ayşe Hanım!" diye çağırıldığını duyunca koşar adım, boyun dik geliyor, karşımızda duruyor. Dizlerini kırıp reverans yapıyor ve "Buyrun efendim!" diyor!

181

182

İngiliz dizileri çizgisinde, merdivenin tetiklediği bir değişim!

O sanki Ayşe Hanım değil de, bir Mrs. Dashwood. Salona giriyorum, eldivenlerimi çıkarırken, gelip reveransını yapıyor.

"Mrs Dashwood," diyorum, "lütfen kütüphaneye çay getirin. Ayrıca doğu kanadındaki yemek odasının şöminesini yakın. Erkekler avdan dönmek üzeredir. Mutfağa haber verin, bu akşam bildircin yiciz."

Mrs. Dashwood (Jane Austen'ı saygıyla anıyoruz!) yine reveransını yapıp odadan çıkıyor.

Halbuki ben bi kola istemiştim!

Yarışmaya dönersek...

Mayolu geçiş, tuvaletler vs.

Jüri üyeliğinin son anları manevi bir işkence oldu. Onlarca genç kız gözünüzün içine bakıyor. İşimizi çabucak bitirip, önde üç kız sevinç, arkadaki diğerleri hayal kırıklığı gözyaşları dökerken, sessizce dağıldık.

Patlıcanlı böreğin bozulması, marine edilmiş levreğin depresyon geçirmesi gibi bir ihtimal yok.

Onun için yemek yarışmasının jüri üyeliğini ipe çekiyorum...

Çirkin kadın yoktur!

Bakım yaptırmamış kadın vardır. Ancak bu kozmetik işleri o kadar karıştı ki, neyin neye yaradığını öğrenmeye çahşmaktan-sa, çirkin kalmak tercih edilebilir. Temel'e sormuşlar "Güzel mi olmak istersin, aptal mı?" diye. O da "Güzellik geçicidir," demiş! Onun gibi.

Son zamanlarda kafam tamamen karışmış durumda.

Yıllarca Bazaar dergisini çıkardım.

Bakımdı, kozmetikti mevzularında bir şeyler öğrenmiş olmam

gerekir, değil mi? Zaten problem de tam anlamıyla bu. Yarım yamalak bilgi!

Cildi nemlendireceksin, temiz tutacaksın. Bunları herkes bilir.

Ama ya vitamin konusu? Cilt vitaminsiz kalmamalı. Bu arada alfa hidroksi asitlerle vitamini birlikte kullanırsan cilt tahriş olabilir.

Göz çevresiyle dudak çevresi de ayrı bir konu. Serbest radikallerden korumak için özel kremler var. Kolajenin cilt altına enjekte edilmedikçe, krem halde etkisi yokmuş. Her şey aslında Q10 denen maddede bitiyormuş.

Boyun olayı bambaşka.

Eller, kollar, selülit vs. hususlarından bahsetmiyorum bile!

Sürsek sürsek, ne sürsek?

Eğer yirmili yaşlarınızı bitirdiyseniz, yaşlılık başlangıcı belirtiler başlasa da başlamasa da, kozmetik konusuna derinlemesine eğilmekte yarar var. Önlem açısından.

Ama bu da görüldüğü kadar basit değil.

Televizyonda yeni çıkan bakım kremlerinin reklamlarını seyrediyorum: "İşte, İsviçre bilmemne laboratuvarlarında üretilen formüle sahip krem. 15 günde mucizeyi göreceksiniz. Çünkü bu krem hem alfa hidroksi asitler hem de glikan içeriyor. İkisi bir arada."

Hay Allah. Ben bunları hep ayrı ayrı alırdım. Onun için içimde böyle bir, ne bileyim, eksiklik hissettim hep! Ayrıca Glikan kim? Saylonluların lideri mi?

Çare yok. Oturup okuyacaksınız. Moda dergisi, ansiklopediler, tıbbi dergiler, varsa eğer öyle bir şey "Dermatologun Sesi" gazetesi, ne bulursanız!

Ya da işi profesyonellere bırakacaksınız.

Bu amaçla, Nişantaşı'nda yeni açılan, Motus (isminden de anlaşıldığı gibi çok havalı, çok şık) spor ve bakım merkezindeyim. "Size prenses bakımı yapacağız," diyorlar.

181

Heyecan içindeyim.

New age müzikler eşliğinde, şık bir odada, etrafta dişçi aletlerine benzeyen aletler, ortalarında da bornozların, havluların, altında ben!

Kremler sürülüyor sürülüyor, siliniyor.

Masajlar yapılıyor, yine kremler sürülüyor.

Uyudum uyuyacağım.

Derken bir uzman sorusu aklıma geliyor: "Sizce cildim nasıl? Önce kırışacak mı, sarkacak mı?" diye her genç kadının aklında olan, ama kolay kolay dillendirilmeyen soruyu soruyorum! Güzellik uzmanım "Hiçbir şey olmayacak!" diye fısıldıyor...

O bir melek! Ben de prensesim zaten!

Şimdi elektrik veriyoruz!

Neden sonra, elime, etrafına ıslak havlu sarılmış bir kablo tutuşturuyor:

-Gülse Hanım, ben söyleyene kadar bunu elinizden bırakmayın.

-Neden? Elektrik mi vereceksiniz? Aha aha aha.

-Evet, hafif bir akım vereceğiz! Ne? Nasıl ya?

-Yüzünüze saf oksijen sürüyorum. Elimdeki metal aletle yüzünüzde gezinip, cildinize vücudunuzda olan, düz bir akım vereceğim. Böylece oksijen, cildinize işleyecek.

Niye böyle şeyler hep benim başıma gelir ki? Otur evinde, nemlendiricini sür, kitabını oku. Al sana prenses bakımı! Elimdeki uçtan da minik minik iğne batmaları başladı mı sana!

-Benim elime iğneler batıyor. Kaç volt bu elektrik?

-Gayet normal. Bu etki ettiğini gösterir.

Kötürüm kalayım da gör! Ondan sonra cildin güzelmiş, ne işe yarar.

Elektrik faslından sonra, bu defa diş oyma aletlerinin vızır vızır iğrenç sesine sahip başka bir metal uçla, farklı bir bakım daha yapıyor yüzüme.

Artık alıştık ya, kuzu gibi yatıyorum!

Ben aslında İskandinavım!

Ardından yine kremler, yine masajlar. Çıkışta muhallebi kıvammdaydım. Aynaya bile bakmadım. Kapıda bir arkadaşım ile karşılaştım. Hoşbeş bitince şöyle dedi: "Kendini yorma, git eve uyu!" Anlam vcremeyip yoluma devam

ettim.

Bir çorapçıya girdim, alışveriş yapıyorum, satış elemanı bir süre hiçbir şey çaktırmayıp, sonra aniden kafasını kaldırıp bana şöyle dedi:

-Siz hasta mısınız?

-Yoo.

-Hayır, bembeyazsınız da. Ekranda daha şey duruyordunuz.

Aynaya bakmamla yerimden sıçradım!

Karşımda benim Norveçli versiyonum duruyordu!

Elektrikti, kremdi derken, yazdan beri biriktirdiğim, sonra Ma-uritius'a gidip özenle cila çektiğim, dokunmaya kıyamadığım tüm güneş yanığım silinmişti. Derimi kaç kat soyduklarım

biliniyorum ama, bebekliğimden beri bu kadar beyaz olmamıştım!

Yalnız hakkını vermek lazım.

O gün bugündür cildimden pek memnunum, pek iltifat aldım.

Diyeceğim odur ki, ya kendinle fazla uğraşmayacaksın, ya da uzmanından tavsiye alacaksın.

Demek ben elektrik akımından şikâyet ederken, o esnada epidermis tabakası bayram ediyormuş. Ben atalarımın arasında bir İskandinav olup olmadığımı merak ederken, meğer ko-lajenler Q10'larla el ele vermiş, karnaval düzenlemişler!

Glikanları bilmiyorum, onlardan haber çıkmadı...

185

EkRAN GÜZELLERİ

Reklam kızları. Top modeller. Dergilerdeki mankenler...

İstedığınızı giyin, saatlerce makyaj yapın. Asla onlar gibi görüne-mezsiniz.

Bir kere onlar kapıdan içeri girdiklerinde, hafif bir rüzgâr eser ve saçları uçuşur.

Onlar topuklu ayakkabıların üzerinde yaylanarak ve yavaş çekim yürürler.

Siz yapabilir misiniz?

Onlar, durup dururken dudaklarını öne doğru uzatırlar, kafalarını arkaya atarak ve ağızlarını açarak kahkaha atarlar, parmaklarını İM. ağızlarına götürüp (nedense) tırnaklarını ısırırlar.

Siz bunları yapsanız deli derler. Onlar yapınca herkes hayran hayran seyreder.

Çok güzeldirler.

Kırışıklıkları, sivilceleri, selülitleri yoktur. Gözlerinin beyazı bembeyazdır, dudakları şekillidir, saçlarında kırık bile yoktur.

Çünkü yüzleri ve vücutları, bilgisayarda, çeşitli rötuş programlarıyla, tarafımızdan düzeltilir!

Yıllarca moda dergisi çıkardım, bana inanın.

Ve bu kızlar, öyle güzel, öyle mükemmel görünürler ki, diğer kadınlar, yani odaya girince saçları uçuşmayanlar, onlardan için için nefret eder!

REJİMİN İÇ YÜZÜ!

Biraz kilolu olmak zengin gösterir!

Hayır. Yalan.

Sadece şişman gösterir. ;/

Şişmanlık göreceli bir kavramdır. •••••"

Bir grup "zengin gösteren" kadının arasında, mesela, 80 kiloy-sanız, "Ayol inceciksin, artist gibisin, balık etisin!" denir. Siz de inanırsınız.

Sunu kabul etmek lazımdır: Kimse kimseye "şişmansın" demez.

"Şişman mıyım?" sorusuna,

"Saçmalama yahu!" veya, . •

i "Olur mu canım, sen incesin!" yerme , "E yani..." veya

i Zaten ben çok zayıf sevmiyorum, ne o mankenler öyle!" ce-

vabı verildiğinde, anlayın ki, ilk pazartesi rejime girmelisiniz!

Pazartesi uluslararası rejime başlama günüdür. Pazar günü baş-lanamaz mesela, nedense! Yalnız şunu da unutmayın:

Şişmanlar her istediklerini yiyebilirler, yüzleri daha gergin ve parlak, elleri daha kemiksiz, daha güzel olur. Kalabalık sokakta biri çarpınca, yere düşüp yaralanmazlar! 187

Bazen ani rejim haberleriyle ülke sarsılır: s "Ekmek şişmanlatıymış,"

Eee, bütün o ekmezsiz yılların hesabını kim verecek?

"Üzüm şişmanlatıymış."

E hani meyve yiyin dediydiniz?

O tek başına şişmanlatmaz, ama bununla birlikte yiyince çok kötü. Ötekini pişirmeden yersen iyi, pişirirsen içindeki şeker ortaya çıkıyor, falan, bir sürü laf...

Tıp AiDS'e ve kansere çare bulmak üzere, ama hâlâ neyin şişmanlatıp neyin zayıflattığı tam olarak belirginleşmiş değil!

Bence bir grup şişman doktor arada çıkıp kafa karıştırıyorlar.

"Üzüm yiyin üzüm, hohoho. Hay Allah, üzüm şişmanlatıymış, yeni bulduk! Göğüs kanserini

çözmek üzereyiz ama, üzümün kalorisini hesaplayamıyoruz, hahhahahayt!"

Şişman diyetisyenlere güvenmeyin!

KİBRİT KUTUSU BÜYÜKLÜĞÜNDE DENİZANASI!

Bana kalırsa bir insanın çekebileceği en acı yoksunluk, yeme içmeyle ilgili olanlardır.

Dolayısıyla rejim denen şey de, insanın kendi kendine yapabileceği en büyük işkencedir.

188

Aynı muamele, size herhangi bir otorite tarafından yapılsa, iş, insan hakları mahkemesine, servet tazminatlara kadar gider!

Düşünsenize, üç hafta her gün sadece lahana çorbası! Veya iki hafta sadece tereyağlı ekmek! Üç gün sadece meyve suyu ve şekersiz çay, kahve!

Bir de bu vardır rejimlerde: istediğiniz kadar çay, bitki çayı.

Ay ne güzel, 40-50 bardak içerim artık, ne özgürlük!

Veya sınırsız marul.

Yaşasın, artık bu rejimle yağsız tuzsuz marullara istediğim gibi saldırabilirim. Ne özgürlük ne özgürlük!

Rejim yapan insanlar yaz mevsiminde de karpuz yemenin ucu-nü kaçırırlar. Çünkü karpuz aslında katı bir yiyecek gibi görünmesine rağmen bir yerde sıvıdır.

Mesela güneşte bırakıldığında kuruyup tamamen yok olabilir.

Yani denizanası gibidir.

Böyle bakıldığında denizanasının yenemediği için diyet meraklıları açısından büyük bir kayıp olduğunu da söyleyebiliriz.

Ama emin değilim, rejimlerde, yakında yağsız tuzsuz sınırsız denizanası da önerilebilir.

Maksat işkence olsun.

GÜZELLEŞİYOR MUYUZ?

Evrim teorisini doğru kabul edersek, uzunluk kısalık gibi özellikler, ihtiyaçtan doğmuş.

Yani, daha uzun ağaçlardan meyve toplayarak yaşamak zorunda olan veya vahşi hayvanlardan kaçmak için daha çok koşan ırklar, daha uzun boylu oldu.

Peki bizim evrime ne gibi katkılarımız olacak?

Bilgisayarda daha hızlı yazabilmek için incelmış ve yeni kaslar yapmış işaret ve orta parmaklar.

Cep telefonu için, iyice gelişmiş, dolayısıyla 20 santime uzamış baş parmaklar. Artık avlanmadığımız, koşuşturmadığımız için incel-

miş kollar bacaklar. Solaryumlar ve ozonsuz güneş yüzünden, ko-yulaşmış, pul pul olmuş bir cilt. Fastfood'dan şişmiş göbek.

Televizyon seyretmekten dev gibi olmuş gözler...

Farkına vardınız mı bilmiyorum ama, ET'ye dönüşüyoruz, bir-kaç yüzyıl kaldı!

189

Işıklar, müzik, sahne!

Öyle bir yer, öyle bir iş, öyle bir ortam bulun ki kendinize, o sizin sahnemiz olsun. İsminizi tepeye yazdırmayı unutmayın!

Çırağan'daki Q Club'a, son zamanların bombası Nez'i seyretmeye gittik.

Genellikle "Türk Madonnası", "Türk suşisi" gibi benzetmeler sinirime dokunur.

Ama Nez için söylenen, "Türk Shakira'sı" sözüne pek bir diyeceğim yok.

Nez gerçekten başarılı. Şarkısı, dansı, özellikle de sahneye hakimiyeti. "Sahnesi iyi" derler ya... Öyle bir sanatçı.

Enerjik, seksi... O mekâna, ışıkların altına çok yakışıyor.

Cici kız, PJ Harvey!

Bir arkadaşım, Atlanta'da okurken, geçen yaz ülkemizde de sahneye çıkan, ünlü İngiliz rock şarkıcısı PJ Harvey, şehre, konsere geliyor. Bir şekilde ahbap oluyorlar ve PJ'i birkaç gün şehirde gezdirme görevi, bizimkinde kalıyor.

'Kendi halinde, ufak tefek, sessiz bir kızcağız,' diye düşünüyor arkadaşım, şaşkınlıklar içinde.

Hafif utangaç, hatta sıkıcı biri. O açık saçık, çığlık çığlığa şarkıları yazan ve söyleyen bu mu?

Derken, üçüncü günün gecesi, artık "arkadaş" olduğu PJ Har-194. vey sahneye çıkıyor.

Ve kıyamet kopuyor.

O sessiz, ufak tefek, silik kız sahnede bambaşka birine, bir şeye, bir canavara dönüşüyor!

Çılgınlık atıyor, yerlerde sürünüyor, meydan okuyor... Seks, skandal, isyan, rock'n roll, PJ'in 1.55'lik, ama sahnede, sanki 5-10 metreyi bulan gövdesinde üç boyutlu hale geliyor!

Kadın, sahnede, yani kendi mekanında, devleşiyor ve yüz binleri ayağa kaldırıyor...

Küçük dev kadın

Aklıma Annette Insdorf geldi.

Columbia'da, beni en çok etkileyen sinema hocalarından biriydi. Uluslararası ünü olan, çok önemli bir film tarihçisi ve eleştirmen Annette Insdorf...

Bu 50 yaşlarındaki kadın, okulun koridorlarında öyle bir yürürdü ki, herkes çil yavrusu gibi dağılıp duvarlara yaslanarak yol verirdi.

Bütün erkek öğrencilerle gayet işveli konuşur, kız öğrencilere o kadar da bayılmazdı!

Ders anlattığında ağzının içine bakarak dinlerdik. Çok zekiydi, çok eğlenceliydi.

Uzmanlık alanı, sinemada Musevi soykırımının konu edildiği filmlerdi. Dünyada bu konuda otorite kabul edilen Insdorf'un, annesi, Auschwitz'de sağ kalmayı başaran ender Yahudilerdendi.

"Herhalde güzelliği sayesinde kurtuldu, kırabilir..." diye anlatırdı.

'Belli, Annette de çok güzel' diye düşünürdük.

Hepimiz hayrandık. Rengârenk giyinir, boynuna akla hayale gelmedik eşarplar bağlar, harika gülümser, çok seksi yürürdü.

Ünlü Fransız yönetmen François Truffaut hakkında yazılmış en iyi kitaplardan birinin yazarıydı Annette.

Hatta uzun zaman birlikte olmuşlar, denirdi. Truffaut, bazı filmlerindeki kadın karakterleri, Annette'den esinlenerek yaratmış, dedikodusu da vardı.

Odasına heyecanlanarak girilen tek profesördü.

Columbia Üniversitesi, Sanat Okulu binasının yıldızıydı.

Bir gün Annette'i ilk defa okul dışında gördük.

Sınıf arkadaşlarımla, okula yakın bir kafenin yola bakan masasında oturuyorduk.

Önümüzden Annette yürüdü, bizi fark etmeden karşı kaldırıma geçti ve manavdan alışveriş yapmaya başladı.

"Aa, bakın Annette," dedim.

Bir gariplik vardı, ama ne?

Derken içimizden biri, aynı anda düşündüğümüz şeyi söyleyiverdi:

"ANNETTE CÜCE!"

Nasıl da şimdiye kadar fark etmemiştik!

Annette'in bir vücut özrü vardı. Boyu normalden çok kısa, sırtı kambur, kafası vücuduna göre çok büyüktü.

Sokaktan geçen insanlar, hatta Japonlar bile, yanında dev gibi kalıyordu. Kocaman saçları, rengârenk tuhaf görünümlü giysileriyle Annette çok zavallı görünüyor, hatta biraz deliye benziyordu.

Sokaktan geçenler, onu fark etmeyip çarpıp duruyorlardı.

Annette, okuldaki enerjisine hiç uymayan, yorgun, acıklı bir yüzle, bir elma, bir muz aldı ve kese kağıdıyla yoluna devam etti.

Kafede öylece donduk kaldık...

O sokaklar Annette'in "sahnesi" değildi. Yabancı yerlerdi.

Film okulunun koridorları, kürsüsü, Truffaut'nun resimlerinin süslediği odası olmayınca, gerçek çırılçıplak ortaya çıkıyordu.

"Taş yerinde ağırdır," derler ya...

Sahneni bulduysan, orada kal!

Gecen yaz, Cannes Film Festivali sırasında bir partide, Annet-

ly f)

te'e rastladım. Kırmızı bir tuvalet giymişti. Yanında 30'larında olduğunu tahmin ettiğim sevgilisi, etrafında ağzının içine bakan bir sürü filmci vardı.

Bir süre lafladık. Annette, sevgilisinin ve dostlarının çemberi içinde, festivaldeki kötü filmlerle dalga geçerken, sanki yine kendi sahnesindeydi!

Işıklar saçıyordu ve 1.30'luk boyuyla çok güzeldi!

Hayatta hepimizin ait olduğu mekânlar var.

Büyüdüğümüz, ışıldadığımız yerler, odalar, ofisler, dükkânlar, sınıflar, sokaklar, bize ait "sahneler".

Nez, PJ Harvey, Annette Insdorf, kendilerininkini bulmuşlar.

Umarım siz de bulmuşsunuzdur...

10 Derste, canlı yayında yapılmaması gerekenler!

Kendinizi kasmayın, çok rahat da bırakmayın. Cevap verirken acele etmeyin, bir de elinizdeki kâğıtla

origami yapmayın. Benim gibi spastik görünmeyin yani!

Sevgili okuyucularım,

Henüz çiçeği burnunda bir televizyoncu olarak, televizyonda program yapmanın en zor taraflarını açıklıyorum:

1. Sokakta, restoranda, dükkânlarda sizi tanıyan insanların tepkilerine uygun cevap verme mecburiyeti:

-Biz sizin büyük hayranınızız, siz şeysiniz, şey... Program da neydi? Şeydi değil mi? Neydi ayol? Ay siz birisisiniz, kimsiniz?!

-Birse (!) Hanım, ben reklamcı olmak istiyorum, ne öğütlersiniz? Sizin çevreniz vardır, ben metin yazar olmak istiyorum, Coca Cola için müthiş bir fikrim var. Anlatayım... (3-5 dakika) Bir elimden tutan olsa... Mesela siz?

-Niye hep siyah beyaz giyiyorsunuz? Niye daha açık giyinmiyorsunuz? Niye etek giymiyorsunuz? Niye ekranda yaşlı gösteriyorsunuz? Niye iki hafta üst üste aynı ayakkabıyı giydiniz? Niye...

-O anlattıklarınızı siz yazmıyorsunuz değil mi? Yok canım. Hayatta inanmam. Hadi hadi! Olamaz ki? Kim yazıyor gerçekten? Yok canım.

2. Birtakım televizyon programlarına konuk olarak çağırılmaya başlamak.

Azıcık tanındık ya...

Bu tabii, daha zor bir durum.

Benim gibi, hafif mahcup biri için, zaten "Haydi, hoppa, hep birlikte" denir denmez otomatikman parmak şıkırdatılan, sanatçıyla yan yana geçilip ev dekorunda göbek atılan, düğün salonu tadında programlar ölümden beter!

Bütün ünlülerin isminin basma "Sevgili" koyup dedikodularının yapıldığı, "seviyeli" ilişkiler yaşayan ve "artık sadece işiyle gündemde olmak isteyen" şöhretlerin geyik yaptığı bir durumda da benim yerim yok.

Aslında eğlenceli olabilir, ama yıllarca dalga geçmişiz, eşin dostun gözünde ne duruma düşeriz?

Ayrıca onlar da beni ne yapsın? Dedikodu basını için bir hiçim!

Atlanan zıplanan yarışmaları da hemen reddediyorum.

Sporun s'siyle ilgisi olmayan, ancak her türlü yarışma ve oyunda

(Adam asma olabilir, tabu olabilir, sessiz film olabilir) benliğini

128. garip bir hırs kaplayan ben, ilk turda kesin bir yerimi sakatlarım

diye...

E geriye ne kaldı?

Sakin sohbet programları ve müzik televizyonları.

Ve bir müzik televizyonu, Number One TV, beni konuk olarak çağırınca kalkıp gittim.

Müzik televizyonlarında ilk kez!

Daha doğrusu şöyle oldu:

Son derece ciddi sesli Reyhan Hanım beni aradı, davet etti ve "Ee, şimdi bunu gençler seyrediyor değil mi, 'genç işi' bir şeyler giymek lazım, şöyle 'sipor' kıyafetler, hehehe" gibi sohbeti sulandırma çabalarımı püskürterek, iş toplantısı tarihi kararlaştırır gibi güne karar verdik.

Telefonu "Canlı yayın, biliyorsunuz tabii!" deyip kapatıve-rince, aldı beni bir düşünce!

Canlı yayın ne demek?

En küçük bir dil sürçmesi, bir salak lakırdı, "maksadını aşmış" (ne demekse) bir söz, anında Edirne'den Kars'a (!), 70 milyona (!) ulaşıyor...

Neyse ki Number One TV, "dermişim free" diyebileceğimiz bir müzik kanalı.

Yani parmağı kamera aracılığıyla seyircinin gözüne gözüne sokmak, VJ'lerin o günkü saç modelleri konusunda "Nas olmaş? Yaaaa, yalancaaa, güzaaaal" diye kameramanlarla dakikalarca sohbet etmesi, şiir okumak, "Sevgili Sezen", "dermişim", aşk konusunda öğütler yok!

Bunlara da güvenerek "Ya herrü, ya merrü" deyip, "genç işi" beyaz kotumu, beyaz tişörtümü giyip gittim.

Tarihi bir gün olacakmış meğerse o gün!

Senegal galibiyetinin üzerinden birkaç saat geçmiş, Sony Ericsson programının üç sunucusu Pınar, Burçin ve Yiğit'in üzerlerinde milli takım formaları var.

Ben de koltuğun üzerindeki minik Türk bayrağım elime aldım ve program başladı.

Erkekseniz teker teker gelin!

Canlı yayının şöyle bir özelliği var: Hiçbir soruya verdiğiniz cevabı sonradan beğenmiyorsunuz.

-Ne tür müzikler dinlersiniz?

- Leonard Cohen'in yeni albümünü aldım geçen gün, bir de şeyy...

-Gardırobunuzu açınca neler görüyorsunuz?

-Giysiler. Haaa, şey, daha çok kot mu acaba? Bilmem, daha çok rahat...

-Dergilere koyduğunuz konulara neye göre karar veriyorsunuz?

-Aslında kafamıza göre! Eheheh, öyle değil tabii ama...

-g.a.g.'daki esprileri nereden buluyorsunuz?

-Bilmeni, öyle aklıma geliyor, gözlem, etraftaki, şeyler, kem küm...

Aslında sohbet hiç fena geçmedi.

Bu gençlik programları tempolu oluyor, bilirsiniz. Yarım saat boyunca onlar nefes almadan soru sordu, ben de nefesim yettiği kadar cevap verdim. 3'e karşı 1'dim ne de olsa.

Neden sonra, program bitip hepimiz kameraya el sallarken, fark ettim ki, bütün sohbet boyunca ayakları uzatıp, koltukta kay-kılıp, bir taraftan da elimdeki Türk bayrağıyla origami yapmışım!

Ben bu sebeple canlı yayın gerginliğini atıp, evde oturur gibi rahat rahat konuşmuşum, ama bayrak yorgun görünüyor.

Şimdi bunu seyreden vakti bol bir vatandaş, bana kızmasın?

İş Hülya Avşar'm ay yıldızlı balonlarına dönmesin? İşin yoksa mahkemeye sununla bununla uğraş...

Şöhret zor iş şekerim!

Sen otur efendi gibi dergilerini yap, ne işin vardı televiz-yonda!..

TELEVİZYONDA GÜNDÜZ PROGRAMLARI

Bayıldığım bazı televizyon programları var.

Dünyada eşi benzeri olmayan karışımlar. Hakikaten.

Ev dekorunda, genellikle kadın sunucu olur. Konuklardan biri türkücü, biri doktor, biri de manken mesela.

Yani hem eğlenelim hem öğrenelim!

Ama ikisi tamamen birbirinin içine girmiş!

Sohbet edilirken, türkücüden şarkı isteniyor. Türkücü de kalkıp, evin ortasında, kanepenin önünde playback yapmaya başlıyor!

O da tamam. Ama eğlencede sınır yok! .. Sunucu, mankenle doktoru da kaldırıp zorla göbek attırıyor.

Önce el falan çırparken, bakıyorlar bir ev partisi havası, herkes canı gönülden figür falan yapmaya başlıyor. En sonunda şarkı biti' yor, oturuluyor.

Şimdi böyle bir durumda hakikaten bir evdeyseniz ne olur?

Oturur, aynı tonda güle oynaya sohbet edersin.

Ama böyle olmuyor.

Az önce lay lay lay diye göbek atmış sunucu, oturur oturmaz, birdenbire şöyle diyor:

"Evet doktor bey, bağırsak düğümlenmesi belirtileri nelerdir?!"

Haydaaa. "Yahu hani göbek atıyorduk, n'oldu?"

Bir süre hastalıklardan bahsediliyor, canlı telefonla dert dinleni' yor. Ortalık kasvet, gözleri dolanlar...

Sonra yine: "Eh, artık bir şarkı dinleyelim mi? Ama herkes aya' ğa hep birlikte, haydi bakalım."

Yine göbek havası! Umurlarında değil. Her şey çok normal!

Sakın yanlış anlaşılmasın, ben bu programlardan gözlerimi ala' mıyorum ve onları çok beğeniyorum!

GÖSTERİ DÜNYASININ ÇOCUKLARI

İyi ki bir sirkte falan doğmadım. Düz yolda yürürken düşen bir insandan, ipin üzerinde takla atmasını falan bekleyeceklerdi!

Hep üzülmüşümdür sirk ailelerinin çocuklarına.

Çocuk belki, ne bileyim, mühendis olmak istiyor. Yok, illa ki as-lan terbiye edeceksin!

Bu kadar özel yetenek gerektiren işlerde doğuştan kabiliyetli olma ihtimali çok düşük. Bir sürü çocuk heba oluyordur.

'Senin oğlan, bugün gündüz vakti, sokmuş kafayı timsahın ağzi' na, uyuyordu valla!

-Vay kerata, gönderelim şunu askere de hanyayı konyayı anla-sın!

Veya

-Baba, ablam bugün trapezde, havada ters takla atmadan gösteriyi bitirmiş ha..

-Hanım, bu kızdan bir halt olmayacak, evlendirelim bunu!

'Olmaz ayol, çok genç daha.

'O zaman, verelim birinin yanına, ateş mates yutsun, evde otur' masın!

Halbuki belki kız süper bankacı olacak!

-Baba, ben bu yılandan korkuyorum.

207

-Salak mısın oğlum sen? Boa yılanından korkulur mu? Sinirleri bozuk bu çocuğun!

-Babası, kızma, bu yaşta olurmuş öyle garip korkular!

ENGELBERT HUMPERDINCK!

insan her imkânsızlığa, her çaresizliğe, her dezavantaja karşın umudunu kaybetmemeli. Amaçları için savaşımaya devam etmeli.

Açıkhava Tiyatrosu'na dünyaca ünlü bir şarkıcı geliyor. Adamın adı Engelbert Humperdinck!

Şimdi Engelbert Humperdinck ismiyle dünyada tanınma ihtimali nedir? Yani kaç kişi ismini hatırlayabilir?

Adam yapmış, başarmış. Ünlü!

Bizde daha az tanınan sanatçıların hemen ismini değiştirirler.

Afişlerde görürsünüz, Mehtap Güneş, Oryantal Venüs, falan.

Nedense, genellikle de böyle gökyüzü cisimlerinin adları seçilir!

Adam bu kuralı almış, çöpe atmış.

"Benim adım bu, beni bütün dünya Engelbert Humperdinck olarak tanıyacak! Mecburlar kardeşim, öyle iyi şarkı söyleyeceğim ki, o ismi ezberleyecekler!" demiş.

Yani, sanatçı bize ne vermek istiyor? Bütün imkânsızlıklara rağmen vazgeçmek yok.

202

FİLMLERİ

Mafya, İtalya'ya özgü bir şeydir.

Belki de bu yüzden, başka ülkelerin, mesela Türklerin mafya tiplmeleri, bana hep biraz yapay gelmiştir.

Özellikle de filmlerde.

Mafya dediğin spagetti yiyip, Napoli şarkıları dinlerken, birilerinin ölüm emrini verir. Sonra da dışarı çıkıp kızının düğününe katılır ve kızıyla dans eder.

Şimdi bunlardan hiçbirini bize uymaz.

Mafya babası spagetti yerine, mesela ekmek bana bana menemen veya ince sarılmış zeytinyağı yaprak dolma yerse, karizma biter.

Napoli şarkıları da dinleyemeyeceğini ve kendi yöresinin müziklerinin de muhtemelen ya çok oynak ya çok hüzünlü olacağını göz önüne alırsak...

Ayrıca, geleneklerimize göre, bizde kızın düğününde dans etmenin göbek atmaya tekabül ettiğini de düşünürsek...

Koskoca mafya babasının hiçbir ağırlığı kalmaz!

Bu yüzden Türk film ve dizilerinde, mafya babalan, akrabasız, düğünsüz bayramsız, koyu gözlükler ve takım elbiselerle, yemek yemeden, müzik dinlemeden, karanlık odalarda, büyük koltuklarda öylece oturan insanlar olarak karakterize edilir!

O adam, üstelik gayet de az konuşarak, o karanlık odada, 24 saat öyle oturur... Filmde kavgalar dövüşler olur, aşklar yaşanır, gece olur, sabah olur, aylar geçer, ama mafya babası hâlâ orada,

aynı koltukta, aynı kıyafetle oturmaktadır!

205

İYİLER. KÖTÜLER VE ÇİRKİNLER...

Bir filmin iyi olduğunu anlamanın en iyi yollarından biri şudur: Filmin ilk dakikasından, kimin iyi kimin kötü adam olduğu belli oluyorsa seyretmeyin, vaktinize yazık.

iyi filmler sürprizlerle doludur.

Daha az iyi olanlardaysa, kötü adamların kötü olduğu zaten yüzlerinden okunur.

Eski Türk filmlerini gözünüzün önüne getirin:

Kötü adamların hepsi hem çirkin hem pis hem katil hem ahlâksız hem de ırz düşmanıydı! Yerlere tükürdükleri yetmiyormuş gibi, "nıhıhahaha" diye kötü yürekli kahkahalarla gülerlerdi!

Siz hiç Ayhan Işık'ın, "nıhıhahaha" diye güldüğünü gördünüz mü?

204

Türk filmlerinde, bütün iyi adamlar gayet naziktirler, sadece gülümser ve teşekkür ederler. Sevdikleri kız, nedense çözülemeyen, gerzekçe bir karışıklık yüzünden yanlış anlayıp, kendilerini içkiye verdikleri dönemler haricinde de sakal tıraşlarını ihmal etmezler!

Kadınlarda da aynı ayırım vardır.

Eski Türk filmlerinde, bir kadın sarı saçlıysa ve sigara içiyorsa, bilin ki o kötü kadındır!

Bunun tek istisnası Filiz Akın'dır, ama o da zaten zengin bir ailenin yurt dışında okuyan kızı olduğu için sarı saçlıdır!

Ben özellikle bu tür filmlerde kötülerin tarafını tutup, filmi de onların kazandığı anlarda bırakmayı tercih ederim...

ERKEKLER, VE TABİİ, MECBUREN ARABALARLA FUTBOL!

207

Ben de futbol yazdım!

Dünya Kupası, Avrupa Şampiyonası, Şampiyonlar Ligi... Bunun sonu gelmez. Sabah kahvesi keyfi dağıtılmış, pembe diziler zaptedilmiş, evin her köşesi bilfiil işgal edilmiş, mutfak fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir! Böyle bir durumda bile yapmanızı istediğim şey azıcık sabretmektir. Ruh sağlığınızı korumanız için aşağıdaki tavsiyelerimi okuyun.

Lütfen dırdırılanmaymız!

Biliyorum, biz, yani kadınlar, genellikle futbol seyretmekten hoşlanmıyoruz. Pazar günlerinin futbola esir olmasından şikâyetçiyiz, evet.

Ayrıca, Greenpeace'de çalışabilecek, insanlığa başka konularda faydalan dokunabilecek, Televole'lerden anladığımız kadarıyla en azından şarkıcılık yapabilecek, gencecik, eli ayağı tutan 22 ada-

mm sabah akşam bir topun peşinde koşmasını beyhude bulmanızı da paylaşıyorum!

Sonra birinin o topu iki direğin arasına gerilmiş ağa takmasının, bunu sadece seyreden, konuyla doğrudan alakalı olmayan bir güruhun ömrünün en büyük mutluluğu veya yıkımı olmasını anlamamız zaten mümkün değil!

Ama gözünüzü seveyim dırdır yapmayın!

Dünya Kupası bu, az buz şey değil.

Evde olabilirler, kanepeyle bir bütün olmuş olabilirler; maçları, aynı maçların özetini, özetler üzerine yorumları ve yorumlar üzerine yorumları, yani 24 saat futbol seyredip, ken-208. di kendilerine bağırıp çağırıyor olabilirler.

Hatta daha kötüsü de olabilir. Bütün maçları kendileri gibi bir grup arkadaş getirerek seyredebilirler.

Bu da yetmiyormuş gibi, holigan misafirler için bira, kola, çay, patlamış mısır, sandviç, saatine göre kahvaltı, maçın sonucuna göre rakı sofrası talepleri olabilir.

Sabah kahvesi keyfi dağıtılmış, pembe diziler zaptedilmiş, evin her köşesi bilfiil işgal edilmiş, mutfak fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir!

Böyle bir durumda bile yapmanızı istediğim şey azıcık sabretmektir.

Farz edin ki bir ay boyunca marka giysilerde yüzde 90 indirim var. Farz edin ki, alışverişi televizyondan seçerek yapıyorsunuz. Farz edin ki, özellikle ayakkabılar sebil!

Ya, işte onun gibi bir şey.

Kontrol edilemez bir aşk, kutsal bir kardeşlik, bir MÜPTELA-LIK gibi yani...

Futbol topu yoksa golf oynasmlar!

Bazılarınız şimdi hemen "Ay nedir bu futbol merakı? Biraz voleybol, basketbola, şöyle daha hoş sporlara meraklı olsak ya!" diyecek.

Ey Türk kadını:

Gelişigüzel seçilmiş herhangi bir Türk gencinin ortalama fiziki özelliklerini alırsak, mesela basketbolda üstün başarı gösterme ihtimali nedir?

Amerika'da basketbolün bu kadar popüler hale getirilmesinin sebebi, biraz da zenci gençleri sokaktan, aylaklıktan uzak tutmak, onlara bir amaç, bir hayal vermektir.

Çünkü zencilerin fiziği basketbol için idealdir ve böyle bakıldığında neredeyse hepsinin dünya çapında olma şansı vardır.

Basketbola ben de bayılıyorum.

Hayatımda en yoğun şekilde spor karşılaşmalarıyla ilgilendiğim dönemler de 12 Dev Adam'a rastlar.

Basketin taze popülaritesi, başarılarımız, basket oynamaya başlayan gençler, hepsi harika.

Ama futbolun da Türkiye için, özellikle Anadolu'yu, varoşları düşünürsek gayet gerçekçi ve faydalı bir spor olduğu kanısındayım.

Aynı çevreler için golfu, tenisi, kayağı da çok pratik bulmuyorum!

Çünkü futbol, nihayetinde bir top ve dört büyük taşla, yani minimum bütçeyle, her yerde oynanabilen bir oyundur.

Tamam da biz ne yapacağız?

Gelelim evdeki fanatiklere.

- Onları hoşgörün.
- İlişkinizi gözden geçirmeyin. Kendinizi kaybedip sonradan pişman olacağınız bir şey yapmayın.
- Televizyonun önünden geçmeyin, maç sırasında futbol dışı gereksiz sorulardan kaçının.
- Futbolun saçmalığını, o anda oynanan maçın önemini tartışmak, kanal değiştirmeyi teklif etmek gibi füzuli çabalarla kendinizi de adamı da yormayın.

209

210

• Birdenbire futbolla ilgilendiğinizi varsayın, maçları dikkatle izleyin, puanları takip edin. Hatta fikstürü kesip buzdolabının üzerine yapıştırın.

• Her takımdan yakışıklı bir oyuncu bulup ona platonik bir aşk beslemeye başlayın! Maçları onu

görmek için seyredin.

- Yalnız olmadığınızı unutmayın.
- Hiçbiri işe yaramazsa, Pasiflora, kava kava özü, kedi otu gibi bitkisel sakinleştiriciler var, onları deneyin.
- Ve yakında bu çilenin, en azından bir süre için biteceğini aklınızdan çıkarmayın!

ONUN Arkadaşı var

Çağdaş toplumlarda evlilik, kadın için bir sürü eğlenceli şey de' mektir:

Beyaz, şahane bir elbise, güzel bir yüzük, kendi seçeceği eşya' larla dolu bir ev... Kadın, bekârlığında yaptığı, kendine özgü zevk' lerden hiçbirini rafa kaldırmak zorunda da kalmaz.

Arkadaşlarıyla görüşür, alışveriş yapar, kuaföre gider, kitap okur, film seyreder. Hatta arkadaşlarıyla akşamları çıkmaya devam eder, çünkü o şehirli ve özgür bir kadındır!

Ama modern erkek için, bekârlıkta yaptığı keyifler artık bitmiştir.

Çapkınlık yapamaz, çünkü yasaktır.

Gece çıkıp arkadaşlarıyla içki içmeye gidemez, çünkü karısı izin vermez, zira o şehirli ve özgür olmayan bir erkektir!

Futbol seyredeceği zamanlar kısıtlanmıştır çünkü karısı sıkılır.

Makreme yaparak da oyalanamayacağına göre...

Erkek için geriye bir tek ilgi alanı kalır: Arabası.

Ve erkekler, özellikle evlendikten sonra, hayatlarındaki diğer boş' lukları arabalarıyla duygusal bir bağ kurarak doldururlar.

ONUN ARABASI VAR

Biliyorsunuzdur, geçtiğimiz günlerde bilimsel olarak kanıtlandı:

Kadınlar, erkeklerden, genetik olarak daha gelişmiş yaratıklar. Biz biliyorduk zaten.
; Cinsellik herkeste varolan içgüdü.

k j Ama ikinci temel içgüdü, yani saldırganlık, kadında daha gelişmiş ' formlarda ortaya çıkıyor. Alışveriş ve dedikodu biçiminde örneğin.

Alışverişle saldırganlığın ne alakası var diyorsanız, ünlü marka' ların ucuzluk günlerinde dükkânlara bir uğramanızı tavsiye ederim. Asırlarca savaşmış erkek cinsinde ise, değişen hiçbir

şey yok. Erkek piknik yaparken doğayla, bilgisayar oyunu oynarken bilgi' sayarla, evde tamir yaparken tamir ettiği eşyayla, futbol oynarken, hatta futbol seyrederken bile, karşı takımla sa yaşıtığını zannediyor.

Kadınları ağlamaktan perişan eden romantik aşk filmleri, verem 211 olan insanlar, erkeklerin umurunda değil.

Ama filmde bir savaş sahnesi, cephede yaralı arkadaşını taşıyan bir asker falan çıksın, en sert erkek bile başlıyor gözlerini silmeye! ı f O erkeğin bir savaşa katılıp katılmaması önemli değil. ;, Hatta askerliğini 28 gün bedelli bile yapmış olabilir. " Erkekler hayatı, oyunları, her şeyi savaş zannediyorlar ve her da' kika kahraman olmak peşinde koşuyorlar.

GÖBEK ALTI KEMER

Erkekler için göbek büyük problem.

Eğer belli bir yaşa geldiyseniz, günlük diyetinizin temel taşları, kebab, rakı ve kaymaklı ekmek kadayıfıysa, egzersiz rutininizi araba^ dan eve ve evden arabaya yürümek oluşturuyorsa, büyük ihtimalle sizde de içinde ne olduğu merak uyandıran dev göbeklerden var de' mektir!

Dev göbeklere sahip erkekler, giyim konusunda da zannediyo-rum epey zorlanırlar.

Bu dev göbeklerle normal insan silueti için yapılmış takım elbi' seleri giymek zordur.

Dolayısıyla kumaş pantolon ve kemer konusunda iki çözüm geliştirilmiştir:

Birincisi, göbeği kendisi kadar dev bir pantolonun içine rek, kemeri göğüs altından bağlamak. (Bazıları pantolon askısı da kul' lanır ve fakat bu pipo içme zorunluluğu yüzünden pek rağbet gör-meyen bir yöntemdir!)

ikincisi ve benim akıl sır erdiremediğim çözüm, pantolonu normal bedende alıp, göbeğin altında giymek.

işte bu, fizik ötesi bir fenomendir!

Yarı çapı elli santime yaklaşan bir göbeğin alt kısmındaki kemer ve pantolon nasıl yerçekimine direnerek olduğu yerde durur?!

Bu nasıl bir terzilik, nasıl bir kesimdir?

Ya da kemerin tokası, içeride gizlenmiş bir mıknatısa mı bağlıdır?!

Bu tür geyiklerin konusu olmak istemiyorsanız, yediğinize dikkat edin, göbek yapmayın.

NAYLON ÇORAPLAR

Bence naylon çorap reklamlarını erkekler hazırlıyor.

Niye mi?

Kadınlar hazırlasa, reklamlar şöyle olurdu:

Herhangi bir kadın, elinde çorapla çıkardı. "Bakın," derdi, "bu incecik çorabı çekiştiriyorum, esnetiyorum kaçmıyor. Bakın, bel lastiği yumuşak, uzuyor, yani ne kadar kilo alırsanız alın, belinizi sıkmayacak. Bunlar de renk çeşitlerimiz." Bitti!

Bir kadının, bir naylon çorap hakkında tüm bilmek istedikleri bunlar.

Başkalarına ait muhteşem bacaklar bizi ilgilendirmiyor!

Biz çorap reklamlarında, 1 .80 boyunda, incecik mankenlerin, upuzun, sütun gibi bacaklarını niye seyrediyoruz?

Çünkü o reklamları erkekler hazırlıyor!

KABA KUVVETE KARŞI MIYIZ? KİME EL KALKAR, KİME KALKMAZ?

215.

Dayağı tadında bırakınız!

Eğer dayak yiyen kadınlar, hep ilkokuldaki gibi erkeklerle eşit güçlerde olsalardı, iş mahalle kavgasına döner miydi? Yoksa, o şartlarda, zaten erkekler mum gibi mi olurdu?

İlkokulda çok kavgacıydım!

Özellikle, kızlara kötü davranan oğlanları pata küte dövmeyi görev edinmiştim!

Elim de ağırdı galiba. Benden korkarlardı.

"Kızlar-erkekler savaşı" oyununu bu dönemde icat ettik. Kurallar çok basitti: Kızlar ve erkekler iki gruba ayrılıyor, "Hücum!" denince, herkes tarihi filmlerde gördüğü "Allah Allah!" sesleriyle birbirine saldırıp dövüşmeye başlıyor!

On beş dakikalık teneffüs bittiğinde, daha az ağlayan, pes etmeyen grup kazanmış oluyor.

Kazanan grup, ter içinde, saç baş dağılmış, siyah önlükleri tozdan bembeyaz, yakalar kopmuş, ama gururlu, sınıfa girip ders boyunca, karşı gruba ikide bir "N'aber, mahvettik sizi!" manasında dil çıkarıyor!

"Öteki", kızlar için bütün erkekler.

Erkekler için, bütün kızlar. O yaşlardayız.

"Karşı tarafa hissedilenler karışık.

Düşmanlık, merak, saldırganlık bir arada. Erkeklerin, beğendikleri kızların saçlarını çektikleri, ellerine kalem batırdıkları dönem.

Bir gün baktım ki kızların hepsini kıstırmışlar köşeye. Onlar ciyak ciyak ağlarken, oğlanlar hem gülüp hem tekme atıyorlar.

Kendimi kaybedip öyle bir giriştim ki, ders zili çaldığında hayal meyal gördüğüm şu sahneyi hatırlıyorum: Beslenme sepetinden hep muhallebi çıkan Mahmut, gözlüğü kırılmış, bir yandan ağlıyor, bir yandan da, "Ya haksızlık ya, Gülse gelmeseydi biz yeniyorduk savaşa!" diye yakınıyor.

Okulun demirbaşı olmuş, bizden üç yaş büyük ve boyu daha o yaşta neredeyse 1.70'e varmış, mahallenin en çok vukuat çıkaran çocuğu, kavgalarda genellikle berabere kaldığım Gökhan ise, köşede salya sümük!

Ertesi gün, annesi geldi okula.

Beni Öğretmenler Odası'na çağırdılar.

Öğretmen, Gökhan, annesi, karşımda duruyorlar. •

Gökhan, enine boyuna, ikisinden de iri. Küskün küskün önüne bakıyor. İki katım hacminde. Önlüğü bile özel dikilmiş, çünkü onun boyuna göre önlük yok.

Bende de ponponlu çoraplar, saçlar iki yandan tutturulmuş.

Annesi, "Evladım, niye dövüyorsun Gökhan'ı?" der demez, odadaki diğer hocalar makarayı koyuverdiler!

"Bana ne!" dedim. "Önce o bana vurdu!"

Önce o bana vurdu!

Türkiye, kadın dövme istatistiklerinde birinci.

(Bunu her okuduğumda ilk kez duymuşum gibi irkiliyorum.)

Dünyada birinci olduğumuz başka bir şey var mı? Sanatla, bilimle, ekonomiyle ilgili bir konu mesela?

Son haber de tüy dikti: Dövmeyi abartmayalım, misvak veya mendille, hafifçe çarpmak kâfidir! Misvak malumuâliniz, o zamanın diş fırçası. Hafif, küçük bir alet. Maksat, terbiye etmek, uyarı, sembol.

Sebepler: Kadının ailenin, evin huzurunu kaçırmaması.

Diyelim ki çorbanın tuzu fazla. E huzur mu kalır o evde?

Altında da çeşitli görüşler: "Evet doğrudur", "Yok, aslında tam öyle değildir."

Bir Batı ülkesinde bunun "tartışıldığını" düşünebiliyor musunuz?

İlkokuldaki gibi olsaydı, yani kadınlarla erkekler arasında fiziksel güç açısından pek fark olmasaydı, ne olurdu acaba?

Kadınlar "Önce o bana vurdu!" diyebilselerdi...

Kadın döven erkekler, kontr dayağı yiyince, Gökhan gibi korkup sinerler miydi?

Yoksa bizim ilkokulda yaptığımız, bir türlü galip gelinemeyen "savaş"lar mı başlardı evlerde?

Ve kadın dövme konusunda, yemek tarifı veriyormuş gibi, alet edevat tercihini konu eden insanları neyle dövmek lazım?

Misvak? Mendil? Beysbol sopası?

Sembolik olarak yani.

Huzur açısından...

Bayılırız kavgaya!

En küçük tatsızlıkta, yumruklar, tokatlar konuşur.

277

218

Sadece bunlar da değil, bizim yerel kavga figürlerimiz vardır.

Mesela göğüs darbesi, parmak uçlarıyla rakibin alnını itmek, bir de aralarından en popüleri: Kafa atmak!

Kafa atma işini anlamak zor.

Yani amaç, rakibin kafasını kırmak veya beyin sarsıntısına sebep olmaksa, aynı tehlike senin kafan için de geçerli değil mi?

Yumurta tokuşturmak gibi, yüzde elli şansın var.

Sonra işi çözdüm!

Adam, elbette, içgüdüsel olarak, en az kullandığı organını tehlikeye atıyor! Eline meline bir şey olsa mesela, Allah korusun, tespih çekip sigara bile içemez!

SEN BENİM Kİ/V\ OLDUĞUMU BİLSEN N'OLCAK?

Tehditlerin çoğu, yaparı komik duruma düşürmekten başka bir işe yaramaz.

"Bir daha seni burada görmeyeyim, bacaklarını kırarım"ın, hakikilik açısından, "Yemeğini yemezsen seni öcülere veririrTden pek bir farkı yoktur.

Bir de daha üstü kapalı tehditler vardır.

Mesela bir klasik olan:

"Sen benim kim olduğumu biliyor musun?"

Genellikle "Yo, bilmiyorum, kimsin?" denmez.

Bu tehdit, arkasından başedilemeyecek bir gerçek çıkması ihtimaline karşılık, "Bana ne lan, kimsen kimsin!" diye üstünkörü geçiştirilir.

Zaten "Kimsin bakalım?" dense de, kimse: "Eh, ben 1965, izmit doğumluyum. Hesap uzmanıyım, özel bir şirkette çalışıyorum. Hobilerim arasında kartpostal biriktirmek..." falan diye anlatmaz.

Genellikle:

"Ben bilmemkimin yeğeniyim!" diye bağırlır!

Böyle bir şey vardır.

Kimse, nedense, önemli birinin oğlu, kardeşi, komşusu, asker arkadaşı falan olduğunu iddia etmez.

Herkes muhakkak o adamın yeğenidir.

Yeğenlik kavramı önemlidir.

Torpil yaptırabilecek kadar yakın ve kutsal, ama yalanın ortaya çıkması ihtimalinde de, "Canım, yeğeni dediysek memleketlisi," veya "Canım, yeğeni dediysek, uzaktan," diye idare edilebilecek, bıçak sırtında, kendine özgü bir akrabalık ilişkisidir!

219

221

a» |

11'

"Çıkma"mn görgülüsü

Okuduk, inceledik... İşte evlilik öncesi, çıkma, iltifat kabul etme, nişan bozma gibi ilişkilerle ilgili görgü kurallarının Frenkçe kitaplarda yazanı. Yani doğrusu. Yalnız tabii, gerçek hayat, her zaman kitaplar-daki gibi olmayabilir.

Yine eşsiz bir hizmet peşindeyim.

İşyerim yeni binasına taşındı.

Ve benim 11 yıllık iş hayatı sonrası hâlâ bir odam yok!

Ne var ki bu defa sağ olsunlar, en azından hizmetime özel bir bölme vermişler. Bir çalışma masası, sandalyesi, önünde bir sehpa ve bir misafir koltuğundan oluşuyor. Sağ taraf cam, önünde bir

bitki. Etrafı da ferah.

Yani dört de duvar koysalar basbayağı oda olacak. Tek o

eksik.

224

!!

Bu da bir şeydir. Şikâyetimiz yok. Biz basın emekçisiyiz, her zaman halkla iç içeyiz!

Ve fakat, fena halde "danışma" havasmdayım. Bütün gün bu:

"Muhasebe nerede?"

"Aktüel kaçınıcı kat?"

"Burada kahve makinesi var mı?"

Sadece bunlar olsa iyi. Masanın önündeki sehpayla koltuğu cazip bulan eş dost, kahvesini kaptığı gibi, soluğu benim "danış-ma"da alıyor.

Mevsimden midir, son günlerde Ahmet Altan'ın kitabı, Richard Gere'in filminden midir nedir, herkes hasar gören ilişkilerden dertli.

Nedir bunun raconu?

Metropol hayatı bizi duman ediyor.

Sadece işin duygusal tarafıyla değil, pratik problemleriyle de uğraşmak zorunda kalıyoruz:

"O beni iki kere aradı, ben onu arasam mı?", "Mesafe koyup akşam değil öğlen buluşsak diyeceğim ama, öğlende ben çalışıyorum!", "Ayrıldık da, ortak arkadaşları nasıl paylaşsak?", "Be-yoğlu'nda benimkiyle yürürken, eski sevgilimle karşılaştık, tanış-tırsa mıydım, ayıp mı oldu!"...

Gelip derileşenlerin yüz çeşit stresinden doksanı "Neyi nasıl yapsaydım"la ilgili. Oturup sesli düşünüyorlar.

"Kemküm, ben de tam yazı yazıyordum" falan, nafile!

Doğrudur, aile terbiyesi sınırları içinde insana çatal bıçak tutmayı, "Ha" değil "Efendim" demeyi öğretirler de, aşk meşk mevzularında medeniyetten hiç bahsedilmez.

Derken elime bir kitap geçti: Modern Görgü. Yazar, İngiliz 'Drusilla Beyfus. 90'larda yazılmış, yani çağdaş bir eser.

Çıkma teklifinden, boşanırken mücevherlerin geri verilmesine kadar, aklınıza gelen bütün alengirli konular, görgü kuralları çerçevesinde, detayları ve bütün olası senaryolar düşünülmüş kaleme alınmış.

En sık duyduğum sorunlar ve en ilginç bulduğum çözümleri bu yazıya alıyorum, ofisteki misafir koltuğumu ise bundan sonra sadece işle ilgili konular, dedikodu ve kaliteli geyik amaçlı çalışma arkadaşlarımla sınırlıyorum!

Hizmetim budur, okuyan öğrensin, arzu eden kesip saklasın.

iltifat kabul etme:

iltifat edilen kadın gizemli bir biçimde gülümseyebilir, utanmadan neşelenebilir, iltifat fazla iddialıysa reddedebilir veya sıcak bir teşekkürle karşılık verebilir.

Yazarın gözden kaçırdığı hangi iltifata, bunların hangisinin yapılacağı. "Deniz Akkaya'da bile böyle bacak yok!" cümlesinin ardından "Ay çok sevindim, yaşasın!" diye utanmadan neşelenme, "Ayşe Hanım, bu ömrümde yediğim en iyi su böreği!" iltifatı karşısında gizemli gülümseme uygun kaçmayabilir.

Bu hususlara dikkat ediniz.

Çıkma teklifini reddetme:

En problemlili çıkma teklifleri arasında "Seni ne zaman arayabilirim?" ve "Ne zaman dışarı çıkabiliriz?" gibi ucu açık sorular sayılabilir. Bunlar yalanın manevra alanını daraltan tekliflerdir. Böyle bir durumda araya tatil vb. imkânsızlıkların girmediği bir altı hafta veya daha uzun süre

sonrasının tarihi verilebilir. Teklifi yapan erkek de çok kalın kafalı değilse anlar.

Yani "Ne zaman boşsun?" sorusuna, "Valla bilemiyorum, gelecek yaz bir ara bakalım!" gibi bir pişkinlik son derece uygundur.

"Çıkma teklifi" tamlaması, lise yıllarını hatırlatsa da, Türkçesi bu.

O yıllarda "Benimle çıkar mısın" diye teklif edilirdi; cumar-tesi günleri pizzacı ve film matinesi anlamına gelirdi.

Kızlar birbirlerine "Kaç çıkma teklifi aldın?" diye sorarlardı ve bu konuda rekabet çok acımasızdı!

225

Cici kızlar, çıkma tekliflerinin nasıl reddedileceği konusunda uzman olmuşlardı. Bahaneler çok seri sıralanırdı: "Annemlerle yemeğe gideceğim", "Ders çalışmam lazım", "Grip oldum", "Alışveriş yapacağım", "Babam izin vermez"... "Yazar bence bu konuda zayzaf kalmış!

Nişan bozma:

Bizde "nişanı atma" diye tabir edilir. "Yüzüğü attı" da derler. Genellikle gerek nişanlılar gerek aileler arasında kavga dövüş çıktığından, en iyi ihtimalle yüzük birinin kafasına atıldığından olabilir bu.

Oysa yazar başka şeyler söylüyor:

Nişanı bozan hangi taraf olursa olsun, bunu açıklamak kadının görevidir. Arkadaş ve akrabalara telefon edilir, daha resmi düğün davetlilerine evliliğin gerçekleşmeyeceğine dair notlar gönderilir. Her şekilde, sebep açıklanmaz. Tarafların y akınları meraklarını kontrol etmek durumundadırlar.

Ben öyle bir yakın tanımıyorum! Kim ayrılırsa ayrılсын, ilk soru "Neden ayrılmışlar"dır ve düğünün kendisinden, gelinliğin modelinden, âşıkların nasıl tanıştıklarından çok daha cazip ve lezzetli bir dedikodu malzemesidir!

Bu hususlara dikkat ediniz.

Eğer iş, evlilik aşamasına geldiyse, o konuda başarılı olmak için, zannediyorum kimsenin yazabileceği belirgin kurallar yok.

İçgüdülerinizle hareket edin!

Dostlarım bana Gülse der!

Evlendikten sonra, kadın için, şu soyadı işi bir kâbus. Eskisi, yenisi, ikisi birden, neyi seçersen seç, sanki

başka bir fraksiyona üye oluyorsun. Tarafsız kalmak mümkün değil!

g.a.g. programının montajı yapılıyor.

Bir telefon:

"Gülse Hanım, programda ekrana isminizi yazacağız. Hangi soyadını kullanıyorsunuz?"

Eyvaaah!

O kadar bela bir iş ki.

Bu yüzden neler geldi başıma.

Evlendiğimde Şener olan soyadımı, dergideki editör yazılarımda Birsel diye değiştirdim, Sex and the City kızları sinir-lendi.

Selahattin Duman da "Şu bizim Gülse Şener koskoca dergi editörü ama, feministlere inat, kocasının soyadını aldı. Bravo, kadın dediğin böyle olur!" gibi bir yazı yazıp beni iyice bitirdi!

Gülse Şener kalsa ayıp. "Ben senin soyadını almam, arka. daş!" gibi kompleksli, lüzumsuz bir tavrı.

Gülse Şener Birsel ise asla olmaz!

Büyük tektaş, Çırağan'da düğün, çift soyadı!

İki soyadı, en sinir olduğum şey. "Ben evliyim ama ezdirmem kendimi!" veya "Ben evlenmeden önce öyle önemli bir insan, öyle bir şöhrettim ki, geniş çevrem ve hayranlarım anlasın diye eski soyadımı da tutuyorum!" tavrı...

İsmin bir marka haline gelmiş olsa neyse...

Üniversiteden mezun olduk, bir sınıf arkadaşımız hemen ev-leniverdi.

Bir baktık, çift soyadı kullanıyor.

227

228

Hayatında hiç çalışmamış. Ünlü olmayı bırakın, sınıfta bile pek tanıyan yoktu!

İki soyadı da "er"le bitiyor mu sana!

Bu çift soyadı işi, resmi belgelerde kolaylık sağlaması dışında, tektaş yüzük, Çırağan'da düğün

gibi, statü ve hava atma vesilesi olmuş bence!

"Ben şehirli, modern ve şık bir kadını!" demenin bir yolu.

"Herkes öyle yapıyor, benim neyim eksik?" diye düşünen, Meksika dizilerindeki gibi uzun isimlerle dolaşılıyor. Mesela, Ayşe Gülay gibi ilk ismi de ikili olanların durumu daha da vahim.

Godard'ın Weekend filminde, üst sınıf bir burjuva çiftin arabasına bir hippie atlar ve kafalarına silah dayayıp çifti sorgulamaya başlar. :.,:--

Kadına sorar:

"Senin adın ne?" t

Kadın ismini ve soyadını söyler. Hippie kızar:

"O senin kocanın ismi, senin adın ne?"

Kadın bu defa ilk isminin sonuna kızlık soyadını takar. Hippie yine mutlu olmaz:

"Bu da babanın adı, senin kendi ismin yok mu?!"

Zaman zaman misojen olmakla eleştirilen Jean-Luc Go-dard, sistemin temelini özetleyen gayet feminist bir mesaj vermektedir.

Şener, Birsal, ya da Şener Birsal...

Dostlarım bana Gülse der!

Dünya Kadınlar Günü'nü idrak ettiğimiz şu günlerde, erkeklerle aynı işi yapan kadınların daha az para alması konusunda bu kadar yaygara yapmayan ve şu soyadı işini her kadın için probleme dönüştüren bazı feminist arkadaşlara sevgilerimle...

HERYERkAR/WLİK!

İnsanlar merak eder durur, evlilik niye sevgililik gibi değildir diye.

Çok basit.

insanların sevgiliyken gittikleri yerlere bakın. ., •'!-,

Mesela ilk çıkma. ,

Sinemaya gidilir.

Bu son derece yanlış bir seçimdir, çünkü daha yakından tanış/ mak için gidilen bir yerde, insan ne birbirini görebilir ne de birbiriyle konuşabilir!

Sonra mum ışığında yenen akşam yemekleri.

Yine karanlık, üstelik bir de alkolün etkisi eklenmiş.

Loş ışıklı barlar, gürültülü diskolar...

Görüntü ve sesin net olmadığı bir sürü yer!

Derken evlenilir ve güneş ışıklı, kahveli balayı sabahında, gerçek ortaya çıkmaya başlar.

Ciddi bir ilişki peşinde olan çiftlere, gündüz saatlerinde, çirkin bir semtte, floresan ışıklı bir yerde çay içmelerini tavsiye ederim.

Bu, ilişki için en iyi test olacaktır.

SEN NE DEDİN? BEN NE DEDİM?

Uzun ilişkiler ve evlilikler zor olabilir.

Benim gözlemlediğim kadarıyla, bu tür ilişkilerde edilen kavgaların yüzde doksanı, aslında ne olduğu, kimin kime, esasında hangi kelimelerle, ne dediğinden ibarettir!

-Ben öyle demedim.

-Hayır aynen böyle dedin.

-Esas sonra sen şöyle dedin, bir de böyle baktın!

-Ne? Ben asla bakmadım! Nasıl baktım?

Tavsiyem şudur: Herhangi bir tatil veya beyaz eşya harcamasından kısılarak satın alınıp, en çok kavga edilen mekâna yerleştirilecek bir sesli güvenlik kamerası.

-Ben öyle demedim!

-Dedin şekerim, arzu edersen kasedi izleyelim. Bak, demişsin! Teşekkür ederim, kavga bitmiştir. Aç televizyonu, vakit kaybetmeyelim, g.a.g.'ı falan seyredelim!

229

230

SEN DE EVLEN, SEN DE!

Diğer insanları kendine benzetmeye çalışmak konusunda evli çiftler ön saflarda bayrak taşır.

Misyonerler ve vampirlerden sonra, kendi gruplarını en çok genişletmeye çalışan tür bunlardır!

İlla ki herkes evlenecek.

"Ay hadi artık sen de evlen."

"Bak sana şahane birini bulduk, nasıl uygunsunuz nasıl!"

Böyle bir hırsları vardır.

Onu onunla tanıştırlar, bunu buna ayarlarlar, bekârların tanışacağı yemekler verirler.

Rezalet.

Tasvir hep aynıdır: "Ay, nasıl iyi bir kız, tam sana göre!" ; "Ay ne kadar iyi bir çocuk, biliyor musun, tam evlenilecek adam!"

Sen, kendin, karınla veya kocanla, "iyi insan" diye mi evlendin?!

"Ayy, dilenci çocuğa sadaka verdi, bak kermeslerde de gönüllü çalışıyormuş, ay ne iyi insan, hayallerimdeki erkek, hemen evlenmem lazım!" Böyle bir şey yok ki.

Kimse, iyi insanlığa falan bakmaz.

Ben size söyleyeyim, diğer ilişkiler için hangi yüzeysel kriterler geçerliyse, evlilik için de öyledir!

TÜRK KADINI ALDATMAZ, ÇÜNKÜ...

Aldatmayla ilgili artık bir kelime daha duymak istemiyorsunuz, biliyorum. Çünkü son zamanlarda filmler, kitaplar, bıktık.

Fakat, bu konuda da çok malzeme olduğu kesin.

Mesela, birlikte olduğu kadının kocası aniden eve geldiğinde dolaba saklanan adamla ilgili, hem yerli hem yabancı, yapılmadık espri kalmamıştır.

Halbuki bu, son derece batılı bir çözümdür.

Türkiye'de şimdiye kadar gerçekleşmiş olduğunu ben sanmıyorum.

Neden dersiniz, Türk evlen, dolaba saklanma olayına müsait değildir!

Türk evlerinde hiçbir şeye yer yoktur. Yani, bir iğne alsanız, onu koyacak yer bulamazsınız. Koskoca adam nereye, nasıl girecek?

Örneğin, yatak odası dolapları (ki onlara bazılarımız gardırop ve dolap kelimesini birleştirerek,

"gardolap" tabirini uygun görürüz) her zaman tıklım tıklımdır.

Nedense bizde gardıroba giysilerden daha farklı şeyler de konur: Yorganlar, örtüler, çocukların oyuncakları, açılır kapanır sandalye...

Hatta çoğunun kapısı bile tam kapanmaz.

Bu durumda ne yapacaksın? Adamı balkona saklayacaksın.

O da olmaz.

Çünkü bizde, balkonlar da "gardolap" olarak kullanılır!

Şezlong, saksı gibi eşyalann aksine, ne kadar fazlalık varsa, balkonda yerini alır: Bisiklet, tüp gaz, karton kutular, patates, soğan, eski kanepeler, kova, süpürge, merdiven...

Yatağın altında da, leğenlerin içinde, deniz yatağı, zıpkın, mayo gibi yazlık takım taklavat olunca, Türk kadınının evlilik dışı bir macera yaşamaması, aşağı yukarı imkânsız hale gelir!

Zaten bu kadın, muhtemelen, evin derli topluluğunu bozmak-tansa, yasak aşkına veda etmeyi tercih edecektir.

Bu sebeplerden, Türk kadını kolay kolay aldatmaz!

237

'35

Canım annem, güzel annem, senin aklından zorun mu vardı?!

Hani çok kutsal bir şeydi bu iş? Hani çocuğu kucağına alınca insanın feleği şaşıyor, hayatın anlamı çözülyordu?

Herkeste öyle olmuyor muydu yani? Yalan mı söylediler bize yıllarca?!

"Kendi kendime sorup durdum," diyor Sibel, "benim yanımda hiç mi arkadaşım yoktu? Kimse niye zahmet edip uyarmadı beni? Nasıl herkes ağız birliği etmiş gibi gerçekleri sakladı?"

Söz konusu gerçekler, uçkâğıtçı bir kooperatif, berbat bir tatil köyü veya uyuşturucu müptelası bir kocayla ilgili değil. Sibel yeni anne olmuş bir kadın sadece! "Neden kimse bu işin bu kadar zor olduğunu, sezaryeni,

emzirme dönemini, uykusuz ayları, ilk bir seneyi anlatmadı?"

diyor.

Buralarda 80'li yıllarda, belki aslında daha da önce, ağır hasar almaya başlayan evlilik

kurumunun kerameti, bir nevi her genç kadının evlenme mecburiyetinden ortaya çıkıyordu. İyi, kötü, berbat, her evlilik mühim ve ne olursa olsun hayırlı uğurlu, büyülü ve kutsaldı.

Ya ne yapacaktınız başka? İş, güç? Sosyal hayat? Aşk meşk?

Oturacak ev bile vermezlerdi belki.

Alternatifi, ne kadar güzel, akıllı, başarılı olursanız olun "kız — kurusu" hayatıydı. En iyisi, bulup birini evlenmek ve mutlu ya da mutsuz, işin manevi afyonuna kapılıp gitmekti.

Bu zihniyetin ancak kırıntıları kaldı.

Anneyim, pişmanım!

Yıl 2002. Aylardan Eylül.

Altı kişi oturmuş konuşuyoruz. Üçümüz anne. Üçümüz değiliz. Taze anneler bu ender sosyalleşmeyi yudum yudum içiyorlar.

Yıl 2002.

Ve ilk kez ailesini terk edip tek başına yaşayan, ilk kez geceleri kız kıza gezip tozabilen bizim kuşaktan, yine ilk kez daha önce duymadığımız sözler duyuyoruz.

"Çocuk sevgisi insanın aklını başından alır, annelik, kadının hayatında önemli şeydir"e aslında o kadar da katılmayan yeni anneler itiraf ediyorlar. Yazının girişinde bahsettiğim Sibel dökülüyor: "Hayatım alt üst oldu!" Ve hemen toparlıyor: "Yani tabii şimdi çok seviyorum ama..."

Şimdi beş yaşında kızı olan bir başkası: "İlk doğum yaptığımda 'Anne oldum, hayata başka gözle bakıyorum' gibi bir şey hissetmedim. Tam tersi, çocuğu görmeye tahammül edemiyordum! Evden çıkamıyorum, süt vermem lazım, uykusuzluktan perişanım.

İşimi, arkadaşlarımı özledim. Psikologa gitmeye başladım. Birden anladım ki ben çocuk istemiyordum, etrafın dolduruşuna gelmişim!"

Biz, çocuksuzlar, gözlerimiz yuvalarından fırlayarak dinliyoruz!

Hani çok kutsal bir şeydi bu iş? Hani çocuğu kucağına alınca insanın feleği şaşıyor, hayatın anlamı çözülmüyordu?

Herkeste öyle olmuyor muydu yani? Yalan mı söylediler bize yıllarca?! Üçüncü anne de dökülmeye başlıyor: "Doğrusunu isterseniz ben de ilk bir sene çocuğa karşı pek bir şey hissetmedim. Birbirimizi tanıdıkça iletişim kurmaya başladıkça sevdim. Ama ben sevgililerimi de severdim!"

İyi mi?!

Haydi, dökülün bakalım!

Derken biz çocuksuzlar da itiraflara başladık:

"Ben hamilelikten korkuyorum, doğumdan korkuyorum, işimi bırakmak istemiyorum."

"Ben ömür boyu birinin sorumluluğunu istemiyorum. Kendim için yaşamak istiyorum. Hayatımdan memnunum, hiçbir şey değişmesin!"

"Ben çocuk sevmiyorum. Sinirime dokunuyorlar."

Kimimiz büyük konuşup "asla" dedi, kimimiz biyolojik saatinin vücut kimyasını esir aldığı ve sabah yataktan "Bırakın beni çocuk yapacaaaaam!" diye kalkacağı güne kadar beklemeye karar verdi! Anlaşıyor ki, en azından bazı insanlar için, çocuk sahibi olmakla ilgili hikâyelerin çoğu birer mitos. Çocuk yapmak; evlenmek, ev almak gibi... Yalnız tabii, onların aksine geri dönüşü yok.

Kendini hazır hissedeceksin, emin olacaksın, mucize beklemeyeceksin, sorumluluktan kaçmayacaksın, bir sürü şeyi göze alacaksın. Sonrası heyecanlı ve genellikle keyifli.

237

238

Yıldız yağmurları, periler, keman çalan melekler beklemek saflıktan başka bir şey değil. O zaman çocuk yapmayı yeryüzündeki en büyülü olay gibi anlatan anneler palavracı mı?

Yoo.

Hayatlarımızdaki başka boşluklara doldurduğumuz bir şey mi acaba annelik? Bize bağımlı, tehlikesiz, ne zamandır bulamadığımız, şahane bir sevgi mi mesela?

En sonunda etraftaki herkesten saygı, ilgi ve ihtimam? Bir konuda çok başarılı olabilme ihtimali? Yapılacak bir iş, bir meşguliyet? Hep isteyip durduğumuz, bize tamamıyla verilmiş bir sorumluluk?

Ve artık bazı kadınlar, hayatlarındaki boşlukları doğru malzemeyle, istedikleri gibi doldurmaya başlayınca, melekler de kemanlarını koltuklarının altına sıkıştırıp gidiyorlar mı?

"Mecburiyet", "tercih" olunca gerçekleri konuşabilme cesareti mi ortaya çıkıyor?

Anneler saatlerine bakıp homurdanarak ufak ufak evlere dağıldılar.

Hava henüz kararmamıştı, keyfimiz yerindeydi, biyolojik saatler sakindi. Biz de kalkıp ilk gördüğümüz sinemaya daldık!

ÇOCUKLUK BERBATTIR

insanlar çocukluk günlerini özler, "Ah ah, ne güzeldi çocukluğum, keşke o günlere dönsem!" derler.

Halbuki çocukluk berbattır!

Nasıl unutursunuz? Çocukluk, sizin yapacağınız her şeye başkalarının karar verdiği bir dönemdir!

istediğiniz zaman yemek yiyemezsiniz, istediğiniz zaman televizyon seyredemezsiniz, tek başınıza dışarı çıkamazsınız. Okuyacağınız kitaplara, ne zaman uyuyacağınıza, kimle arkadaşlık edeceğinize, ne-kadar çalışacağınıza, neyi, ne zaman ve ne kadar yiyeceğinize bile başkaları karar verir!

Çocukluğunuzda koyulan yasakların size şimdi uygulandığını düşünün!

Şimdi şöyle diyebiliyorsunuz: "Ay, öğlen çok yedim, akşam yemeği yemeyeceğim. Ama şuradan biraz çikolata alayım."

Çocukken mümkün mü? Diyelim ki, şimdiki yaşınızda, size aynı şeyler yapılıyor:

"Hayır çocuum, çikolata yiyemezsin. Yemekten önce yasak. Ayrıca akşam yemeği yenecek. Yiyeceksin. Hem de ıspanak yiyecek-

sin!

"Asla yemem. Ayrıca ben gecemi planladım, harika bir film başlıyor, onu seyredeceğim."

"Olmaz. Film yok. Ispanağımı yiyip erkenden yatacaksın! Yatma- 22S. dan önce de ayaklar yıkanacak, süt içilecek."

Çocukluk sıkıcıdır, berbattır ve bitmek bilmez. Bence herkes büyüdüğü için şükretmelidir.

ÖZGÜR BEBEKLER

Belli bir yaşa gelene kadar, bebekler her şeyi yapma hakkına sahiptirler!

Altlarına çişlerini yaparlar ve hiç utanmazlar.

Ağızlarındaki yemeği "puff" yaparak her yere püskürtür ve buna oyun süsü verirler.

Her yere kusup, sonra etrafa gülümserler.

Kuralları onlar koyarlar.

Sebebi basittir.

Bebeklerin bütün organları, küçük, az gelişmiş ve nahiftir. Ses telleri hariç.

O ses telleri hiçbir çocukta, hatta hiçbir sopranoda yoktur!

Avaz avaz ağlamaya başladıklarında herkes canından o kadar bezer ki, bebeğin her istediği yapılır,

istedikleri saatte uyur, uyanırlar. Sabaha kadar uyumasalar bile, güler yüzle sallanır, pırpışlanırlar. Aynı bebek, bunu 6 yaşında yap-

240

i l

l

sa, "Hadi bakalım, saat kaç oldu git uyu, koş!" diye azarlanır.

Bebek, muzlu mamayı tükürürse, şeftalili mama yapılır; onu beğenmezse çileklisi verilir. Ama üç dört sene sonra, aynı çocuğa, zorla pırasa yedirilir!

Ve, her istediğinin yapıldığı bir dünyada, o sevinçle, hızla büyüyen bebek, çocuk olunca korkunç bir hayal kırıklığına uğrar!

Bebeklik belki de tüm insan hayatının en harika dönemidir. Ne yazık ki kimse değerini bilmez.

BEBEK DOĞU/n GÜNLERi'

Çocuk sahibi olan ailelerde reflekstir. Her şeyden önce, gidip bir video kamera alınır.

Bebeğin her dakikası kaydedilir, ilk adım, ilk doğum günü, ilk diş...

Bu aile filmlerinde, bebekler gayet doğaldır. Gülerler, zıplarlar, kamerayı yakalamaya çalışırlar. Çok şekerdirler.

Dolayısıyla onların dışında video kameraya kaydedilen herkes, salak durumuna düşer!

Kameranın yöneltildiği bütün dost ve akrabaların eli ayağına ka' nşır. Diyelim ki kamera amcayı çekmeye başladı. Amca önce el sal' lar, güler, bir adım ileri gidip dil çıkarır, çok zorda kalırsa "En büyük Cimbom!" gibi popülist sloganlara düşer! Derken, uzaklaşmayan kamera, koskoca amcayı, utanıp sıkılan, kötü espriler yapan, en sonun' da "Ya., çek şunu suratımdan be!" diyen gergin bir şaklabana do' nüştürür!

Böyle durumlarda, kameraya öpücük yollamak, bir başka yaki' na sarılıp, ondan güç alarak, resim çektiriyormuş gibi kol kola poz vermek ve çocukluktan kalan nanik hareketi, vakit kazandırıcı çözümlerdir.

Bu video çekimlerinin mutlu ettiği yegâne tipler, aslında sahne sanatçısı olması gerekirken, hasbelkader ev kadını olmuş, orta yaşlı hanımlardır. Özellikle bebek doğum günlerinde, müzik çalmaya başlar başlamaz, bebeği kaptıkları gibi ortada dans etmeye başlar' lar.

Kamera, seyirciler, müzik her şey vardır ve aslında bebek bir aksesuardır!

Hele bebek üç dört yaşına geldiyse ve kendi başına da dans edebiliyorsa, sahne sanatçısı ruhlu teyze, bebeği taşımadan, sadece elinden tutarak, daha özgür figürler yapma şansını da elde eder!

Şöyle veya böyle, bebekler eğlencelidir.

ÇİKOLATA /E/fİE, ISP/»NAK YE!

Doktorların şeker çikolata düşmanlığını anlamak mümkün değil.

Çocukken az çekmedik.

"Şeker yeme, dişlerin çürür!"

Yahu, onlar süt dişleri. Nasıl olsa yarın öbür gün dökülecekler, istediğin kadar şeker çikolata yiyip, dişlerini hiç fırçalamadan dolaşma, hatta çürümüş kahverengi dişlerle umursamadan sırtıma lüksü yalnız çocukken var! Bıraksanıza rahat.

Yıllarca şunu dinledik: Ispanaktan önce pasta yok, çikolata yeme, ispanak ye.

Sonra da, biz büyüyünce, keşfettiler ki, çikolatada insanı mutlu eden, gayet yararlı feniletilamin maddesi var. Ispanakta da hiçbir halt yok!

Hatta zannetikleri gibi demir bile yok. Temel Reis koskoca bir ya' lanmış yani!

Y& bizim mutsuz çocukluklarımızın hesabını kim verecek?

Bir araya gelip en azından tazminat davası açalım derim. Bana katılın, köşeyi dönüp en azından şimdi mutlu olalım.

EV YAPUM ELA\4 ŞEKERİ!

Ne gereksiz bir azap yaşadık çocukken... Kilo alman mümkün değil, alsan bile kimse şikâyetçi değil; buna rağmen, her türlü çikolata, şeker, abur cubur yasak. Neden? Öyle.

241

Bence anne babalar da tam olarak bilmiyordu niye olduğunu. Çocuklar ağlayıp tepinirken, onlar da kendilerine göre çözümler bulmaya çalışıyorlardı. Mesela ev yapımı abur cuburlar.

"Annee, çikolataaa."

"Aa, bak, ben sana kakaolu süt yaptım, aynı Şey, daha güzel!"

"Annee, Őekeer!"

"Ay boş ver Şekeri, bak, ekmeğin üzerine ilek reçeli sürdüm, aynısı, hadi ye!"

Sonra da uluya uluya ağlayan çocukları susturmaya uğraşırlar!

E sizin suunuz! Kakaolu sütle çikolatanın ne alakası var?

Elma Şekeri diye, elmayı çubuğa saplayıp bala batırıp verirler o-cuğa!

ocuk küçük olabilir, ama salak mı?

Tat alma duyusu mu yok? Aradaki farkı anlamaz mı?

Bu muameleye maruz kalan çocuklar büyüdüklerinde de, kaçınılmaz olarak kafayı yemekle bozdular.

ANNELERE BULAŞMAYA GELMEZ!

Anneleri fkelenormeyin, çok tehlikeli olabilirler.

Anneler, yıllarca altınızı değiştirip, size zorla yemek yedirmeye çalıŐmıŐ, aylarca uykusuz bıraktığınız insanlardır ve bu sebepten, sinirleri yay gibi gergindir.

Bu aŐamaları geçirip, bu ileleri çektikten sonra, bir annenin rasyonel ve sağlıklı olmasını beklememek gerekir!

Mesela bir baba kızarsa azarlar, anne terlik atar.

Neden terlik? Çünkü eline o anda geçirebildiği  boyutlu, kavranabilir tek obje odur. ^ni o anda elinde eki olsa, onu da fırlatabilir!

Bunun sebebi, mesela sizin az yemek yemeniz de olabilir tabii. Aslında iyiliğinizi istemektedir yani.

Zaten çoğu zaman, annelerin cezalarıyla, ceza verme sebepleri arasındaki mantık ilişkisi tartışılır.

Mesela anne bağırır: "Ayağına bir Şey giy, Őteceksin, giy çabuk, bacaklarını kırarım!"

Şimdi, ocuk Őtse, en geç bir haftada iyileşir. Ama bacak kırığı, nereden baksan bir ay.

Dediğim gibi, anneler rasyonel değildir.

SAKLAMBAÇ

Çocukluğunuzda oynadığınız oyunları hatırlayın. Bence şimdiki hayatlarımızı çok etkiledi.

Mesela, sınıfsal ve her şeyssel gruplaşmalar, bence o noktada başladı.

Çocuk oyunlarının çoğu, nedense hep birilerinin grup dışına atılması ve kalanların da hain kahkahalar atarak, kendi içlerinde kulüp oluşturmasıyla ilgiliydi!

\akan topta gurur yapıp kaçmaz, topu yersin, yandın, çık.

Endetura bir ki üçte (!) yüzünü kontrol edemezsin, gülme tutar, yandın, çık.

Saklambaçta, hile yapıp yasak yerlere saklanmazsın, buldum seni, yandın çık.

Yani, en iyi kaçan ve saklanan, en üçkâğıtçı, en saman altından su yürüten, en hislerini belli etmeyen tiplerin birinci olduğu veya finale kaldığı organizasyonlar.

İş hayatı gibi, çok korkutucu.

Bir de ebe vardır.

Oyunun kalitesine göre kral veya bütün angarya ve zevksiz işleri yüklenen bir enayidir ebe.

Ebe, çocuk oyunlarının genel müdürü olarak da görülebilir.

Dikkat edin, şu veya bu şekilde, hâlâ aynı oyunları oynuyoruz!

243

247

Nasıl leydi oldum!

Kanepede oturmuşum, bir bacak önde. Yanında resim altı: "Gülse Birsal leydi okulu mezunu!" Hop-palaa. Kardeşim onu biz, bu köşede espri diye yazdık. Fotoğrafta geniş açı kullanılmış, eller de önde, yaba gibi kocaman çıkmış mı sana... Yani demeye getiriyorlar ki: "Leydi okulu, meydi okulu, pide gibi ellere çare yok!"

Bir nevi mesleki dayanışma duygusu zannedirim. Veya mesleki deformasyon da denebilir. Röportaj tekliflerini geri çevirirken ezilip büzülüp ter içinde kalıyorum.

Bir özürler, bir mahcup haller ki sormayın: "Ben sizin gazete-yi/dergiyi/programı çok beğeniyorum, bayılıyorruin, hatta hastasıyım! Ama... Bu hafta ben... Daha doğrusu....Eylülde program

248

yeni döneme giriyor, o zaman mı yapsak... Ben utangacımdır da, konuşamam... Hay, Allah, ne yapsak. Yapmasak?!"

Bu noktada bana oynanabilecek en kurnazca oyun şu:

"Gülse Hanım, iki günümüz var, çok heveslenmiştik, kabul etmezseniz sayfalar boş vallahi!"

Bu esnada hemen editör ruhum, bedenimi ele geçiriyor. İşe prodüksiyon açısından bakıyorum:

"Panik yapmayalım. Ne zaman baskıya giriyorsunuz? Filmler müessesede mi yıkanacak, dışarıda mı? Kasetlerinizi çözen asistanınız var mı? İyi, bu bize zaman kazandırır. Yarın 11'de yapsaaak, siz hemen ofise gitseniz, resimler taran-saaaa!"

Kardeşim, sana ne?!

Sen röportaj yapmak istiyor musun, istemiyor musun onu söyle.

Ne karışyorsun elâlemin prodüksiyon planına. Sen olmazsan başkasını bulurlar röportaj yapacak.

Yine aynı şey oldu.

Bir Güngör Bayrak, bir ben!

Milliyet Cumartesi'den aradılar. Günlerden çarşamba. Yine hesap kitap yapıp, bütün sorumluluğu omuzlarımda hissedip ertesi güne randevu vermiş bulundum!

Röportaj gayet iyi geçti. Özgeçmiş, köşe yazıları, g.a.g, dergiler, sinema, şudur budur her şeyi konuştuk.

Bol bol da resim çektik.

Ekip koşarak sayfaları hazırlamaya ofise gitti, ben hafta sonu için Sapanca'ya...

Cumartesi. Sapanca. Saat: 10.30. Güneşli bir sabah.

Kahvaltıya, arkadaşlarıma yanına indim.

Masada bir dalgalanma:

-Ooo, Leydi Gülse, günaydın!

-Sana artık Güngör Bayrak diyebilir miyiz? -Kalkın, yer verin yahu, leydi geldi.

Uyku sersemi, en geç ben kalktım diye dalga geçiyorlar zannedip sırttım.

Güngör Bayrak esprisine bir mana veremediğimi, beyaz peynirimi bitirdikten sonra ifade

edecektim ki, gazeteyi gösterdiler.

Sağ olsunlar, kocaman bir fotoğraf: Balkondaki banka, tam fotoğrafçı arkadaşın tarif ettiği gibi yan oturmuşum. Tek ayak öbüründen önde. Eller dizlerin üstünde.

Yanında resim altı, sıkı durun: "Gülse Birsal Avrupa'da bir leydi okulundan mezun!"

Öyle bir mana çıkıyor ki, sanki "Kardış, ben leydi okuluna gittim, bu eğitimimin önemli bir parçası ve beni bugün bulunduğum yere getiren mühim bir tecrübedir, özellikle bunu yazın! Ayrıca zarif zarif oturmayı da orada öğrendim, bakın isterseniz göstereyim, siz de resmimi çekin!" diye ısrar etmişim!

Bu arada fotoğraf çeken arkadaş, arkadaki manzarayı da alabilsin diye geniş açı kullanmış.

Dolayısıyla benim ön tarafta duran eller yaba gibi, daha arkadaki kafam küçücük! Yani leydi okulu, meydi okulu, pide gibi ellere çare bulunmuyor sonucu da çıkıyor röportajdan!

Kapris yapacağım valla!

Halbuki muhabir arkadaşımız Yiğit Bey bana röportajın bir noktasında "Siz köşenizde, lisede gittiğiniz bir leydi okulundan dem vurmuştunuz, çok komikti gerçekten, nasıl bir yer orası?" diye sormuş, ben de "Yok canım, ben yaz için gittim, Fransızca öğrenmeye!" deyip üç beş anımı anlatıp geçmişim... Bu kadar.

Tevekkeli değil bütün artizler, mankenler, "Söylediklerimizi yazmıyorlar, çarpıtıyorlar!" deyip duruyor. Kızlar haklıymış vallahi!

249

Güngör Bayrak esprilerine yol açması dışında, şirin bir röportajdı, sağ olsunlar. Ama bundan sonraki söyleşilerde, yıllardır sanatçı taifesinden gördüğümüz her kaptisi yapmayı düşünüyorum:

"Soruları önceden fakslayın. Fotoğrafları ben veririm. O konuya girmem, girerseniz söyleşiyi bırakır giderim. Kapak olursam röportaj veririm. Karşımda ayna olmadan poz veremem! Üçten önce hiçbir yere gelemem, uyku saatim. Son saniyede günü ve saati değiştirebilirim. O fotoğrafçı olmaz, bu olsun. Kıyafetleri ben seçerim. Evde röportaj vermem. Kendi niakyözümü isterim, ama parasını siz verirsiniz, dolar olarak! Kaç sayfa koyacaksınız? Sayfa çıkışını ben onaylamadan 250. basamazsınız! Bi dakika, ben vazgeçtim, canım istemiyor!"

Ne şaşırıyorsunuz?

Bunlarla uğraşıp durduk senelerdir. Kolay mı?

Boşuna mı ufaktan televizyon sektörüne kayıyoruz? Bizimki de can...

Kalburüstü hanımlara diksiyon dersi!

Makyajlar tastamam, parfüm kokusundan geçilmiyor, vücutlar taş! Bir de konuşmayı öğrensek!

Aylardır "Defile yaz, moda yaz, gittiğin davetleri yaz" (sanki her gece o kokteyl senin, bu davet benim geziyoruşum gibi) diye, üzerimde psikolojik baskı uygulayan, çoğunluğu kadın, gazeteci arkadaşların gönlünü hoş etmek için gözlem yapmaya başladım.

Ayıptır söylemesi, yıllardır iş gereği, defile defile gezdik.

Mankenleri, davetlileri kanıksamışız.

Şöyle bir adım geri atıp bakınca, ilginç metropol manzaraları

çıkırtı ortaya.

Daha çok da bir doğu metropolünden!

Giy tuvaletini, kahvaltıya gidiyoruz!

En son gittiğim defile mesela.

Mekân harika. Organizasyon mükemmel. Konuklar, olması

gereken herkes.

Bir konuda Türk kadınlarının hakkım vermeliyim.

Defiledeki bütün davetliler çok bakımlıydı. Saçlar, solaryum, manikür-pedikür, makyaj tastamam!

Ancaaak...

Yerime oturdum.

Önce önümden kuyruklu bir tuvalet geçti.

Ardından yanar döner, payetlerle süslü, şifon bir elbiseyle, gösterişli mücevherler.

Saatin 16.00 olduğuna dikkatinizi çekerim!

Hanımfendiler,

Ne olursa olsun, gündüz saatlerinde bir defileye katılırken, tuvalet giyilmez!

Hatta, sırtı bele kadar açık şifon elbiseler, stras bantlı saten ayakkabılar, yüze göze, dekolteye pırıltı sürmek de uygun düşmez. Bunlar gece kıyafeti, gece süsüdür çünkü. Gündüz saatlerinde, abiye gece giysileriyle dolaşmak, Orta Doğu'ya özgü bir alışkanlıktır. Arap kadınları sever öyle gezmeyi.

Hatta onlar Yves Saint Laurent'in, Dior'un, haute couture tu-valetleriyle, birbirlerine ögle yemeğine, akşam üstü çayına giderler.

Ama onların sebebi var.

Zavallııkların bu giysileri yerinde/zamanında giyecekleri bir gece hayatları, o tür bir mondaniteleri yok.

Halbuki biz bu konuda hiç fena değiliz. Partiler, düğün-dernek, kokteyl, açılış gırla gidiyor. O zaman neden? Çünkü işi bilmiyoruz.

257

252

Gündüz giysisini kot, iş giysisini illa ki döpiyes, şık kıyafeti muhakkak payetli, işlemeli, abiye kumaşlı bir şeyler zannediyoruz.

Gündüz giysisinin şık olanını seçmek zordur ve bu, Batılıların, İtalyanın, Fransızın iyi becerdiği bir şeydir.

Onlar bir eşarp, bir kolye, kemer, şapka, şal kullanıp, hemen en basit gündüz kıyafetinin bile havasını değıştirirler.

Erkeklerde de aynı problem var. Çoğu Türk erkeği, tek pantolonla tüvid ceket, kravatsız, ceket cebine mendil kullanmayı, gömlek üzeri süveteri bilmez.

Bizde erkekler, ya takım elbise-kravat, ya da Amerikan giyim kültürüne yenik düşerek, tişörtlü, spor pantolonlu hafta sonu kıyafetini giyer durur.

Betül Mardin, bir gün, Türklerin misafir ağırlamayla ilgili en büyük eksiğinin, hangi saatte ne ikram edeceklerini bilmedikleri olduğunu söylemişti.

Müthiş bir tespitti.

Yemek öncesi çay-pasta, akşam üstü kısır, sabah kahvesinde zeytinyağlı dolma, saat dördte öğlen yemeği, kulağınza tanıdık geliyor mu?

Bu kıyafet işi de öyle. Herhalde zamanla yerine oturacak.

Ne diyorsun hemşerim?

Haydi hepsini geçtik. En felaketi geliyor:

Şu diksiyon kirliliği ne Allah aşkına?

Bütün defile, etraftan Şu konuşmaları dinledim:

Nabaaeerr? (N'aber?)

Napıyosaaan? (Ne yapıyorsun?)

Nasılsaaaan? (Nasılsın)

Çak Őukeaerr? (Çok Şükür)

Cannaaaam, çok Őıksaaaan! (Canım, çok Çıksın)

Silam söölee, tıمام maaa? (Selam söyle, tamam mı?)

Çok gůzaal, di mee? (Çok gůzel, deęil mi?) (Özellikle bu sonuncusu beni delirtebilir!) İŐte havalı bir defileden gůzlemlediklerim. , :

Bakınız, ekonomi de düzeliyor, artık bahane yok. Şu Şanslı azınlığın da, köy kökenli, burjuva murjuva^ biraz daha rafine olmasının zamanı gelmedi mi?

Koskoca bir imparatorluk geleneğine ayıp oluyor. Di mee?

Dilinize hâkim olun!

Yok olan dünya dilleri arasında Türkçe yok elbette,.. Dilimiz sadece, hayatımıza göre Çekil deęiŐtiriyor. Ama bütün bu deęiŐikliklere rağmen, yabancı dil öğrenmemekte de inat ediyoruz.

"Arkadaşlar, trend kelimesi Türkçeye geçti mi?"

"Gay mi yazacağız, Türkçesi öyle okunuyor diye, 'gey' mi?" Dergilerin yazı iÇlerinde kafalar karışık. Yeni yaşam biçimleri, yeni kavramlar geliŐtikçe, bu kelimelerin Türkçeye nasıl geçe-ceğiyle ilgili sorular ortaya çıkıyor.

Her yerde duyabileceğiniz konuŐmalardan biri: "Dün akşam, üzerimde bir sweatshirt, elimde bir mug cap-puccino, zappingyaparak boyfriend'imın aramasını bekliyorum. Gay arkadaşım yanımda, son zamanların trendy barına gidelim diye ısrar ediyor. Süper bir mekânmiş. Oysa benim sabahın köründe beyin fırtınası var."

Alın size İstanbul 2002! Yeni bir hayat, yeni bir aşk, yeni bir iş, yeni bir biz!

Ve yepyeni bir dil!

251

Sevgilim azıcık "denyo!"

Geçen gün, büyük gazetelerin birinde bir haber...

İşadamı açıklıyor: "Sevgilim Bilmemkim Hanım, biraz denyo!"

Denyo ne? Denyo kim?

Bu kadar yaygın kullanıldığına göre, argo margo, var demek böyle bir kelime.

Ayrıca "Hanım"dan sonra söylendiğine göre çok argo da değil midir nedir?

Türkçe ne zaman yok olacak acaba?

UNESCO'nun bu konuda bir araştırması var. Dünya dillerini yok olma ihtimallerine göre 6 gruba ayırmışlar.

Mesela Kırım Tatarcası "Ciddi anlamda yok olmaya yüz tutan" diller arasında.

Bu da, o dilin 100'den fazla konuşanı olduğuna, ama bunların arasında çocuk bulunmadığına işaret.

Gagavuzca, Türkmençe, Başkırca gibi başka Türk dilleri de "yok olmaya yüz tutmuş" grupta.

Dillerin yok olması sadece üzücü değil, tarihi anlama açısından da kayıp.

Geçtiğimiz yıllarda, Süryanicenin türemiş olduğu, eski ve tükenmiş bir dil, Aramice yazılar bulundu.

Aramice, İsa'nın ve etrafındakilerin kullandığı dildi. Bu gos-pel'lerin, yani dini yazıların, İsa'nın ta kendisi tarafından yazıldığı bazı dini çevrelerce iddia edildi. Yazılarda geçen, Tanrı'y-la insanın arasında hiçbir kurum olmaması gerektiğiyle ilgili sözler, kimilerince, kilisenin, şimdiki haliyle Hristiyanlıkta yeri olmadığı şeklinde yorumlandı.

Bu konu üzerinde tartışmalar sürerken ve Aramice dilinin uzmanları yorum yapmaya devam ederken, Vatikan, bulunan gospel'lerin sahte olduğunu ve kilisenin bunları reddettiğini açıkladı.

Hatta bu hikâye, sonradan Stigmata adlı gayet kötü bir filme de konu oldu ve kilise tartışmaları tekrar gündeme geldi.

Çek şu umbrella'yı mirror'm önünden!

Avrupa'da, şimdilik yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olmayan 40 dil var. Modern Türkçe de bunlardan biri.

Zamanında Arapça ve Farsçayla, evet, belki zenginleşmiş, ama birçok kelimesini de kaybetmiş, yeni kavram ve icat isimlerini Fransızcadan, şimdi de her fırsatta İngilizceden almış ve almakta olan, metropollerde değişen bir Türkçe.

Doğrusunun İstanbul'da konuşulduğu iddia edilen Türkçe.

Çok akademik oldu galiba, hafifletiyorum:

Her zaman yeni kavramlar gerekmiyor yabancı kelimeler

kullanmak için.

Birkaç yıl önce, bizim dergilerden birinin fotoğraf çekimi.

Nihat Odabaşı, Seren Serengil'i çekiyor.

Serengil'in ilginç bir özelliği var, karşısındaki aynadan kendini görmezse, poz veremiyor!

Dolayısıyla ikide bir Odabaşı'nı uyarıyor: "Nihat'çim, umbrella'yı çeker misin, mirror'ı göremiyorum!" diye.

Bizim çekim ekibi bir başladı, günlerce, yok "Arabanın yan mirror'ına çarpmışlar", yok "Yağmur yağıyor, umbrella da almamışım".

Bu gazeteciler böyle işte!

Özellikle Ararat filminin uluslararası platformlardaki tartışmalarında, en çok kulağımıza çalınan şu: "Türlere bir yerde haksızlık ediliyor. Onlar kendi taraflarından hikâyeyi anlatamıyorlar ki. Çünkü İngilizce bilmiyorlar!"

Daha korkunç ne olabilir?

Ben hem anadiline bu kadar yabancı sözcük soğan, günlük hayatta Amerikan kültürüne bu denli yakın olan, hem de hâlâ yabancı dil öğrenme konusunda bu kadar başarısız başka bir ülke bilmiyorum!

Aslında İngilizcenin bu kadar yaygınlaşması, diğer dillerin ölümü mü olacak diye de tartışmalar var.

London Times'taki 29 Mayıs tarihli makaleye göre, artık, Londra'ya gelen turistler, İngilizlerden daha doğru ve iyi bir İngilizce konuşuyorlar!

Ayrıca daha küçük dillerin yok olma sebebi, sadece İngilizce değil, küresel ticaret, hızlı iletişim ve uluslararası diplomasinin artmasıyla, herhangi bir ortak dil arayışı.

Hoş, ortak bir dilin olması insanları kardeş yapacak, sorunlar çözülecek, bütün dünya el ele tutuşup şarkılar söyleyecek diye düşünmek de saflık olur.

Ama birbirimize yabancı kelimelerle hava atmadan önce, o kelimelerle cümle kurmayı öğrenip, azıcık da yabancılara hava at-sak, Batıyla el ele tutuşup şarkı söylemesek de, en azından derdimizi anlatacağız...

Yani "denyoluk" etmesek de dil öğrensek diyorum!

Hah, anladım şimdi ne demek olduğunu.

Tevekkeli değil yabancı kelimeleri öğretmek için cümle içinde kullandırırılar...

İYİMSER EĞİTİMCİLER

ilkokul ve lise hayatınız boyunca neler öğrendiniz?

Ben size söyleyeyim:

Trigonometri, ki ne olduğunu hatırlayan bile azdır.

Kimya elementlerinin kısaltılmış isimleri, ki sadece bulmaca gözerken kullanırsınız! Divan edebiyatındaki kalıplar, ki hatırlamıyorum, ayrıca hatırlasana ne olacak?!

Bence, gençlerin eğitiminde büyük eksikler var.

En gerekli bilgilerden hiç bahsedilmiyor.

Örneğin, nasıl iş bulunur?

Faturalar nereye, nasıl ödenir? Şehirde hangi otobüs, nereye gider?

Karşı cinse ilgi nasıl belli edilir?

Soba nasıl kurulur?

Sebzenin meyvenin tazesini nasıl anlaşılr?

Veya nasıl yumurta pişirilir?

Özellikle bu, hayatınızda sık sık başvuracağınız bir bilgidir, âmâ okulda öğretilmez. Ne der yemek pişiremeyenler?

"Valla yumurta bile kıramam!"

Ama trigonometri okudun, değil mi? Tek hücreli canlıları da biliyorsun...

Eğitmciler, nasıl iyimser bir gelecek hayal ediyorlar bizim için, acaba?

"Evladım, ne yumurtası? İleride sen Divan edebiyatı için yeni ku- 25% ramsal kalıplar üretmeye çalışırken, ahçın da yiyecek bir şeyler hazırlar! Faturaları da şoföre verirsin, öder!"

HADİ KIZIM. İNGİLİZCE KONUŞ!

Anne babaların çocuklardan bekledikleri şeyler bazen çok zor.

En yaygın olaydır, çocuk on bir, on iki yaşına gelmiş, üç beş kelime yabancı dil öğrenmişse, hemen turistlerin yanına gönderilir:

"Hadi çocuum, git konuş, hadi bakiim, o kadar okula yolladık!" diye.

Sıkıysa sen git konuş!

Tanımadığın insanlar!

Hatta, hadi kıyak yapalım, git Türkçe konuş!

Bakalım, durup dururken ne diyeceksin...

Yapamazlar, ama çocuğu yollarlar.

Çocuğu ne gibi bir sürpriz beklemektedir? Bakalım turistler nerelidir ve o yabancı dili biliyorlar mıdır? Veya, egzotik Türkiye tatillerinin ortasında, bir çocukla sohbet etmek isterler mi? Kimse düşünmez.

Çocuklardan beklenen bu tür şovların hiçbir sınırı yoktur.

Akşam oturmasına gidilir, çay içilmekte, televizyon seyredilmektedir.

258

"Hadi oğlum ingilizce konuş."

"Hadi kızım bale yap."

"Hadi oğlum folklor oyna, şiir oku, fıkra anlat, şarkıcı taklitleri yap."

Bu tür yersiz ve zamansız gösterilere yavaş yavaş alışan çocuk, bir süre sonra meslek seçimini belirler:

"Anne, ben dansöz olucam!"

"Ne? Kırarım o bacaklarını! Doktor olacaksın, mühendis olacak' sın!"

E madem mühendis olacaktı, ne oynattınız çocuğu ona buna?

Bir mühendisin gidip her an yabancılarla başka bir dilde sohbet etmesi, fıkra anlatması, düğmesine basılınca bale yapması gerekmiyor ki.

Ancak animatör falan olacaksa faydası var.

Çocukları rahat bırakın kardeşim.

FASULYE DENEYİ

Çocukluğumuzun en büyük vakit kayıplarından biri, aynı zaman-da da mega hayal kırıklıklarındandır!

Fasulye deneyinden bahsediyorum.

Evde, iki kat ıslak pamuğun arasında fasulye yetiştirmek zorunda kalanlar var mı aramızda?

Çocukları bitkilerle haşır neşir etmek, tohumdan bitki nasıl çıkıyor göstermek, güzel bir fikir.

Ama niye fasulye? (

Pamuklan ıslatırsınız, fasulyeleri arasına koyarsınız.

Güneşin önünde durmalıdır ve sıcak bir yerde olmalıdır. Camın önüne kaloriferin üstüne koyarsınız. Anneniz "Ayy, ne çirkin oldu salonda!" diye şikâyet eder... Direnirsiniz.

Her gün kontrol edersiniz, pamuğu ıslak tutarsınız. Günlerce beklersiniz.

Küçük, yeşil başlar verince, pamuğu aralarsınız ki, kafasını çıkar-sın.

En sonunda uzun, manasız, yeşil bir bitki çıkar. "Yaşasın, fasulye!" Eee.

N'olacak şimdi?

Hiç, ondan sonra o atılır. Bu kadar.

Çünkü ne yenir, ne de süs bitkisi olacak kadar güzel bir şeydir. Lüzumsuz bir deneydir.

Ne bileyim, nane yetiştirseler çocuklara, yemeklere konsa, çocuk kendini faydalı hissetse.

Sadece bu deneyle de kalmaz.

Fasulyeler farklı renklere boyanır, onlarla yazı yazılır.

Rezalet.

Fasulye, ilköğretimde en çok zulüm gören tahıldır.

259

263

Hayvan sevenler ve sadece ilgi duyanlar!

Ayda bir aşısı, pire spreyleri, tarakları, bakımları, vitaminleri. Yok efendim, eğitimi, psikolojisi, oyunu, süs faresi, sudum, buduru... Ne bu be? Bilseydim çocuk yapardım! En azından, büyüyünce bana bakar!

Her defasında aynı şey.

Bütün hayvan dükkânlarının önünde, anne babalarının kucaklarında boy boy bebekler, çocuklar ve ben, saatlerce vitrindeki kedilere, köpeklere bakıyoruz. Büyülenmiş gibi!

Ve genellikle, mesela Himalaya cinsi, pofuduk bir kediyle aramızdaki cama rağmen sıcak bir iletişim kurduğumuz anlarda, yanımda kim varsa, ona dönüp "Haydi alayım şunu!" manasında, acıklı ve sürprizlere gebe bakışlar atıyorum.

Ancak cevap, yine kim olursa olsun, aynı: "Hadi hadi, yürü, kedi falan yok, sen onu da atarsın!"

264

Kendimi, ev hayvanları üzerinde çeşitli deneyler yapan, ruh hastası oğlan çocukları gibi hissediyorum.

Önce şunu açıklığa kavuşturayım. Kedi medi atmış değilim!

Birkaç kez alıp geri vermiş olabilirim sadece!

İşle eğlenceyi karıştırmayacaksın!

Benim hayata bakışım, felsefem, aslına bakarsanız, birçoğumuzun da aynen hissedip, açık açık söylemeye utandığı bir kural üzerine inşa edilmiştir:

Yapmak zorunda olduğun işleri mümkün olan en az çabayla tamamlamak!

İkinci, belki de daha önemli bir hayat kuralım da, yaşadığım her şeyi "ciddi iş" ve "eğlence" şeklinde ikiye ayırmaktır.

Yazı yazmak, kariyer, sağlık, ev hayatı, ciddi işlerdendir örneğin.

Arkadaşlıklar, ilişkiler, yemek yemek, kitaplar, filmler, cilt bakımı, seyahat, spor gibi alanlarda "eğlence" kategorisine girer benim için.

Yani bu konularda zorunluluk, sorumluluk, belli saatler, kurallar olmamalı ve bu konular, benim isteğim dışında (örneğin fazla gezip tozup yorgun düşmek gibi durumlar hariç) yorgunluk kaynağı olmamalıdır.

Bunun için "En son ben aramıştım, şimdi sen arayacaksın, yoksa küserim!" tipi arkadaşlıklardan

kaçınıyorum!

Bu yüzden, arkadaşlarımdan hepsi, övünmek gibi olmasın, birinci sınıftır. "İdare edilen", "mecburen görüşülen" kimse yoktur aralarında.

Yirmi mekik, kırk dakika yürüme, yirmi dakika kondisyon bisikleti gibi programlı sporlardan kaçırım.

Dans etmeyi, stilsiz, şapır şupur sular sıçratarak ve kendime göre su balesi yaparak yüzmeyi tercih ederim!

Yemeğin tadını beğenmezsem aç kalmayı yeğlerim, ama bir oturuşta üç porsiyon İnci profiterol de yerim! Uzatmayalım. Evcil hayvan sahibi olmak, bu ikinci grupta zannederdim

hep.

Çocuk yapsam daha mı kolay?

Bu arada kedilere de bayılırım.

Hatta, neredeyse, yaşlı ve hayatta kimsesi olmayan kedi sever kadınlar gibi, oradan buradan kesilmiş kedi fotoğraflarını da etrafa gösterebilecek potansiyeli kendimde görüyorum.

Uzatmayayım...

İki sene önceydi. Bir tanıdıktan iki tane yavru kedi aldım!

Biri siyah, zayıf ve çekingen, öteki beyaz, şişko, gayet sosyal bir tip. Ve bunlar iki erkek kardeş.

Çocukluğumda, bahçede beslediğim kedilerden alışmışım.

Kedi mır mır kucağına gelir, seversin, oynarsın, bu kadar. Arada da yemek verip yemesini seyredersin. Pek şeker yerler kediler.

Gerisine karışmazsın. O kedinin sorumluluğudur.

Öyle değilmiş.

Kediler geldi. Ve tuvalet problemi ortaya çıktı.

Tuvalet aldık, kum aldık. Yerini beğenmediler. Mamanın özel cinsi varmış, bebekler onu yermiş. Nasıl kokuyor anlatamam, balıklı, tavuklu pötibör bisküvi düşünün, feci.

Gittim, ev şeklinde yatak aldım. Elbette asla orada uyumuyorlar. Yazıcının üstü favori yerleri. Kâğıtlar tüy içinde.

Titizliğim tuttu mu sana. Tuvaletlerini arka balkona koydum ve fakat girip çıkamıyorlar. Kapıyı

aralık bırakıyorum, üşüyüp başka yerlere kaçıyorlar. Kendilerini sevdirmiyorlar, kaçıyorlar. İkinci gün veterinerde aldık solğu. Orada kedi sahipleriyle ahabap olduk. Genellikle üstü başı tüy içinde, mutlu ve sakin insanlar!

N 1 <

,4

256

Birinin kedisi geçen sene kist aldırılmış, "Bir hafta Pasiflora'y-la ayakta durdum," diyor.

Ayda bir aşıları varmış, yok efendim pire spreyleri, tarakları, bakımları, vitaminleri. Eğitimi, psikolojisi, oyunu, süs faresi, şu-duru, buduru...

Yahu bilseydim çocuk yapardım! En azından büyüyünce bana bakar.

Üçüncü gün, pire spreyi sıkıp tarama faslından sonra, tırmık ve tıslamalar eşliğinde, hiç sevilmediğimi anladım.

Bu soğuk savaş birkaç gün sürdü. Sonra bana değil ama ortama alıştılar. Evin bir ucundan öteki ucuna kovalamaca oynuyorlar, atlayıp zıplayıp vahşi hareketler yapıyorlar, çok eğleniyorlar, fakat kırıp döküyorlar ve ben, sadece tuvalet temizleyip, mama veren, tırmıklanarak pire spreyi sıkı, antipatik yurt müdiresi rolündeyim.

Hiç sevmedim. Sorumluluk, zorunluluk, iş, yorgunluk. Bahçe kedileri böyle değildi. Hani eğlence?

Ve iki kardeşi, eminim çok mutlu oldukları eve, annelerinin oturduğu yere geri yolladım. Rengârenk oyuncakları, evleri, yastıkları ve mamalarıyla.

İki hafta sürdü.

Yılmayıp, bundan bir yıl sonra aldığım, çok daha şirin, çok daha iyi huylu ve fakat çok daha beyaz ve dökülen tüylü Van kedisi "Van Damme"la olan kısa ama düzeyli ilişkiyi ise başka gün anlatırım.

Zaten benzer bir hikâye. Tek fark, sebebin tüyler olması.

Hayvanseverler, size sesleniyorum. Benim gibileri hayvan dükkânlarına yaklaştırmayın, yaklaştıranları uyarın.

Bizden ne köy olur ne kasaba...

HAYVAN HAKLARI

Hayvan hakları, son zamanların tartışılan konusu.

Benim kafam, bu hususta biraz karışık. ! Bu haklara kim karar verecek? Hayvanlara bırakırsak yandık!

Onlar, salonun ortasına çiş yapmaktan, sahibini yemeye kadar, geniş bir yelpazede, her şeyi kendilerinde hak olarak görüyorlar!

Başka bir problem: insanlar için işkence gibi görülen şeyler, hayvanlar için gayet normal kabul ediliyor.

Mesela arabaya koşulmak, tasmayla gezmek, kafeste tutulmak, her gün aynı şeyi yemek!

Hayvan hakları işi çığırından çıktığında, mesela, muhabbet kuşları sahiplerine dava açabilecek mi?

"Uç aydır hapis tutuluyoruz, hâkim bey, bu adamdan (kanadıyla emekli Müştak Bey'i gösteriyor) davacıyız. Ayrıca manevi işken-ce görüyoruz. Bu aynı adam, üç aydır, her gün sabahdan akşama kadar, kafesin yanında durup, bize "Babacığım "dedirtmeye çalışıyor! Yani kararı adalete bırakıyoruz!"

insanlar için iyi olan bazı şeyler de, hayvanlar için kötü. Mesela kedisine elbise giydiren, kafasına kurdele takan tipler var. E bakalım o kedi, o rengi sevmiş mi? Kimse sormuyor!

Hadi diyelim ki, haklar belirlendi. Hayvan nasıl dava açacak? Nasıl avukat tutacak? Elde avuçta yok, okuma yazma bilmez... Karışık işler bunlar.

FAKAT, O DA NE?

Boğaz kıyısında balık tutanlar akıllı insanlar. Deniz balık kaynıyor, insan hem eğleniyor hem sosyalleşiyor..

Dağ başındaki göl kıyılarına gidip, sessizlik içinde balık tutanlar -sa, sadece kendi sabırlarını deniyorlar!

Niye sessiz sessiz bekliyorlar ki? Balığın bir yerde saklanıp kendilerini seyrettiğini ve saatler sonra, "A galiba tehlikeli biri değil," deyip geleceğini mi zannediyorlar?

Balıkların hafızası 6 saniye arkadaşlar! Balık, 6 saniyede bir şunu

yaşıyor: "Ah ileride yiyecek var, yaklaşayım... Ooo, şahane solu-can! Fakat o da ne? Bu bir olta! Alçaklar! Yer miyim bunu ben!" 5. saniye, 6. saniye...

"Ama o da ne? ileride yiyecek var... Ooo şahane solucan...!" Onun için balığın geleceği varsa, zaten gelirdi. Sevgili amatör balıkçılar, boşuna beklemeyin!

KELEBEĞİN CMRÜ

Zaman göreceli bir kavram.

Mesela kelebeklerin ömrü, bir gün!

Yaşlı bir kelebek, genç olana nasıl öğüt veriyordur acaba?

"Bak yavrum, ben sabahtan beri buradayım. Yani dile kolay, bir ömür! Yaşamım boyunca, bir tek şey öğrendim: Hayat çok kısa, ya-şamaya bak!"

Ya da tam tersi. Yaşlı bir kaplumbağa...

"Şimdi bak, genciz o zaman. 114 yaşımın baharı! Bebek gibi bir Caretta Caretta flörtüm var. Kız, mevsimlik, gelir giderdi, Patara'da yazlıkçıydı bunlar! Şimdi böyle yavaşladığımıza bakma, o zamanlar cıva gibiyiz. Kanım deli, yerimde duramıyorum. Kimse hızıma yeti' şemiyor!"

Ne var? Zaman gibi, hız da göreceli bir kavram!

En güzel hayvanların deniz altında yaşıyor olması büyük haksızlık değil mi?

Mesela, at, çok kocaman olması hariç, güzel bir hayvan olarak kabul edilir. Denizatı, bütün bu güzellikle birlikte bir de minyondur.

Rengârenk balıklar, denizyıldızları....

Karada ne var? Fare, kırkayak, bukalemun!

Özellikle iç içe yaşadığımız hayvanlar en çirkinleri: Uyuz sokak köpekleri neyse, evimizi sahiplenen karasinekler, hamamböcekleri, güveler...

Bilim adamlarına göre, hayvanlar yaşadıkları yerin ortamına benzemeye başlıyorlar. Yani ağaç tırtıllarının, o ağacın yeşili olmaları gibi.

Bilemiyorum ama, ben hiçbir hamamböceğinin fiziki özellikleri kötülüğünde dekore edilmiş bir ev görmedim!

Yani biraz oymalı kakmalı, lüzumsuz desenli, rüküş bir böcek olsa yine kabullenirdik ama...

Belki de, sevilmediklerini bildiklerinden kompleks içindeler ve ruhlarındaki bu kötülük yüzlerine yansımış!

Yani, kedilerle güzel köpekleri saymazsak, eli yüzü düzgün bir hayvan görmek için ya safariye gitmek ya da dalmayı öğrenmek gerekiyor.

VE MUZ

Doğada her şeyin bir sebebi vardır. Hiçbir şey tesadüf değildir.

Mesela, maymunun ana gıdasının muz olması, gayet yerinde bir olaydır. Tamamen planlı bir seçimdir. Aksi halde, maymunun eğlenceli hiçbir hali kalmaz!

Maymun soytarılık yapmak için yaratılmış bir hayvandır.

Yani insanlar kendilerine benzeyen, ama açık ve seçik kendilerinden daha aşağılık, daha salak, daha ufak tefek ve şaklaban bir yaratık görüp, insan olmanın değerini anlasınlar, övünsünler, kendilerini müthiş bir şey sansınlar diye!

Verin maymunun eline çiğ et. Gayet vahşi ve korkutucu!

Verin elma armut, çok normal.

Verin ekmeğe içi beyaz peynir, hiç komik değil.

Ama ver muzunu eline, "Ahahah, ayol maymuna bak, aa nasıl böyle soyuyor muzunu!"

Muz, dikkat edin, hakkında en çok espri yapılan meyvedir de aynı zamanda. Elmanın, portakalın yanında, meyvelerin komedyenidir! Çeşitli şeylere benzetilmesi bir yana, muz kabuğuna basıp düşme esprileri, nedenini anlayamadığım bir şekilde hâlâ yapılmaktadır.

Hayvanların en eğlencelisiyle, meyvelerin en eğlencelisinin bir araya gelmiş olması, bir tesadüf değildir. Doğanın bir hikmetidir!

270

KÖPEK EĞİTİMİ

Hayatta anlayamadığım insan grupları arasında başta gelenler, köpeklerini eğitmeye çalışanlardır.

Aranızda bunlardan varsa, lütfen can kulağıyla beni dinleyin.

Bazılarınız köpeğine terlik getirmeyi öğretti; oturmayı, kalkmayı, patilerini havaya dikmeyi ezberletti. Bazılarınız hayvana elbise ve şapka bile giydirdiniz.

Arkadaşlar, köpek köpektir.

Ne kadar uğraşırsanız uğraşın, Bobi asla insan olamayacak! Vazgeçin.

O köpeği eğitmeye harcadığınız vakit, nakit ve çabayı, bir ilkokul öğrencisine verseydiniz mesela, çocuk şimdiye kadar doktor olmuştu!

Bu terlik getirme işini keyif gibi anlatıyorsunuz: "Eve geliyorum, kanepeye oturuyorum, yatak odasına gitmeye gerek kalmadan, bizim köpek hemen terlikleri getiriyor."

Ne güzel.

Fakat sen bu numarayı hayvana öğretmek için aylarca yerde süründün, bağırdın çağırdın.

Gidip terlik giymek daha pratik olmaz mıydı?

Hayvanları da kendinizi de rahat bırakın!

UZAYLILAR, ZOMBİLER,

DENİZKIZI ARI, VE DİĞER HAYALI

MAHLUKAT!

273

Uzaylılar aramızda!

Amsterdam 'da bulunan Luca isimli çocuk uzaylıy-sa, benim bir sürü arkadaşım da öyle! Hatta bazı sanatçılar ve çoğu politikacı da... Belirtiler aynı zira!

İki hafta önce, Amsterdam Merkez İstasyonu'nun 2 numaralı peronundaki Burger King'de sahipsiz bir çocuk bulundu.

Boynundaki isim kolyesinde "Luca" yazan çocuğun saçları ve kaşları yok.

Fiziksel yapısında, özellikle kafasında çeşitli farklılıklar görülüyor. Davranışları mekanik, tammlanamayan bir dil konuşuyor, daha doğrusu anlamsız sesler çıkarıyor ve karşılaştığı olaylara duygusal tepkiler vermiyor!

Yani gülmüyor, ağlamıyor, heyecanlanmıyor.

Birçoklarına ve Türkiye'deki Sirius Ufo Uzay Bilimleri Araştırma Merkezi'ne göre, büyük ihtimalle Luca bir uzaylı!

Oldum olası severim uzaylıları. Bana bir zararları dokunma-mıştır!

Ne zaman uzay gemileriyle ziyarete gelseler, dış politikaya, ekonomiye, şudura budura dalmış sıkıcı dünyada tatlı bir heyecan olur!

Uzaylı, mahalleyi dolandırıp kaçtı!

Ayrıca en sevdiğim asparagas haberler de uzaylılarla ilgilidir.

Amerika'da sırf "Sapık uzaylı Mississipi'de iki kız kardeşle alem yaptı" veya "Oklahoma'ya uçan dairesiyle inen uzay-lı, 27 yaşındaki porno yıldızına tecavüz ettikten sonra, kadının cüzdanını çalıp uçarak uzaklaştı" gibi yaratıcılıkta sınır tanımayan haberleri için National Enquirer gazetesi alırdım!

Buradaki "haber fotoğrafları" da birer gazetecilik dersiydi.

Mesela Oklahoma'da geçen olayda, porno yıldızının, yatakta, tecavüzden hemen sonra çekildiğini varsaydığım, yorgun, şaşkın, fakat dantel çamaşır ve bol makyajlı büyük boy fotoğrafının yanında, muhtemelen 2. sınıf bir aktörle, bir şeytan çiziminin bilgisayarda birleştirilmiş ve "kötü niyetli uzaylı" olmuş hali yer alırdı.

Resim altları ayrı şaheserdi.

"Nadine (27): Bana uzaydaki kadınların frijit olduğunu söyledi ve evlenme teklif etti. Ona güvenmişim, oysa cüzdanımı çaldı!" veya "Bu boynuzlu, kuyruklu, yeşil renkli adamı görürseniz sakın borç vermeyin ve hemen karakolu arayın!"

Uzaylıların bizim kadar "kirli, çürük ve adi" olabilirliliklerine dair korkularımız kendi kötülüğümüzden!

Kafalarına taş atmaya çalışmanın, hatta, geçen günlerde sey-retmişsinizdir, tüfikle uçan daire beklemenin başka açıklaması olamaz. "Bu antenli herifler gelip tarlama konacak, beni vurup karımı, kızımı kaçıracak!" gibi endişelerden!

Oysa uzaya götürülüp birtakım deneylere tabi tutulduktan son-

ra geri getirildiğini iddia eden insanların anlattıkları dışında, hiçbir kötülüklerini görmedik gariplerin! Hatta pek pratik tipler de değiller!

Niye ikide bir geliyorlar?

İkide bir buralara gelip gidiyorlar. Nereden baksan koskoca uçan daire, bunun yakıtı var, personeli var, yemesi içmesi, cep harçlığı, vergisi... Her seferinde o kadar yol çekilir mi?

Koy bir gizli kamera, neyi merak ediyorsan gezegeninden, oturduğun yerden seyret kardeşim!

Işık hızıyla giden uçan daireyi icat etmişsin, elinde video kamera mı yok?

Amsterdam'da bulunan "uzaylı çocuk" Luca, gerçekten uzaylı mı, araştırılacak. Hatta bu amaçla bizim Sirius'çular bile yetkililerle temasa geçmiş.

Amsterdam'a hiç gittiniz mi bilmiyorum ama bence oradaki tek uzaylı Luca değil!

Amsterdam, New York, Londra, hatta İstanbul gibi şehirlerde, sokağa çıkınca şöyle bir alıcı gözle etrafa bakın! Ne demek istediğimi anlayacaksınız.

İstanbul'daki tek UFO müzesinin Beyoğlu'nda olması tesadüf mü sizce?

İlkokul arkadaşlarınızı bir gözünüzün önünden geçirin. Hatta ilkokul öğretmeninizi, lisedeki kimya hocanızı, üniversitedeki rock grubunun elemanlarını, okul birincisini, mahallenin delisini, ofisteki muhasebe müdürünü, üst kat komşunuzu, kuaförünüzü, Ra-fet El Roman'ı...

Onlar aramızda!

Men in Black filmlerindeki gibi sessiz sedasız, bizlerle kaynaşmış, yaşıyorlar!

Luca'nın saç ve kaşlarının olmaması dışında, elimizde uzaylı olduğuna dair tek bulgular, davranışlarının mekanik olması,

275

duygusal tepkiler vermemesi, gülmemesi, heyecan göstermemesi ve ne dediğinin anlaşılması. Bizdeki bazı politikacıların bana hep başka gezgenlerdenmiş gibi gelmesinin sebebi de böylece ortaya çıkıyor. Adamlar uzaylı!

Belki, ilk başta, düzayak, geminin inmesi kolay diye Ankara'yı tercih ettiler; sonra da baktılar izzet, ikram, yerleşiverdiler.

Böylece yurt dışına "inceleme gezilerine" giden Ankaralı heyetlerin de neden eşi dostu beraberlerinde götürdükleri, seminerlere katılmak yerine neden alışveriş yaparak vakit geçirdikleri de ortaya çıkıyor. Kıyak iş gezisi bir uzay geleneği! Gizli kamera sistemi kurmak yerine ikide bir buraya gelmenin temelinde yatan 226. zihniyet!

Yoksa şark tembelliğiyle, sorumsuzlukla hiç ilgisi yok...

Kötü niyetli uzaylılar yüzünden!

DENİZKIZLARI

O nasıl bir garip tahayyül gücüdür ki, şu tuhaf kahramanlar ortaya çıkmıştır: Dracula, Kurt Adam, Denizkızı...

Hâlâ bunları seyredip duruyoruz.

Dracula, ya da o isimde garip ve kötü bir adam, aslında Doğu Avrupa'da gerçekten yaşamış, tamam. Yani tarihi bir kişilik.

Denizkızını da çok garipsemiyorum, çünkü bu efsaneyi ilk uydu-ran erkeğin hayalindeki kadın olması çok muhtemel!

Kadın bir kere konuşmıyor, biliyorsunuz! Sadece şarkı mınılda-nabiliyor.

Bacaklar yok, yürüyemiyor.

Yani dırdır ve alışveriş olayı söz konusu değil!

"Ayy, evde balık pişirmem, kim temizleyecek onu, kokar da şimdi iyy!" gibi bir kapris de konu dışı, çünkü kız balık kokusuna alışık.

Ayrıca şahane uzun saçlı ve sürekli topless geziyor!

Yani aslında bir erkek için ideal kadın.

Ve fakat kurt adamın nasıl bir özleminden doğduğunu çözebilmiş değilim.

FİL KADIN!

Ne kadar nefrettik hayvan varsa kahraman yapıyoruz: Yarasa adam, örümcek adam.

Bir tane şirin, "köpek adam" yok. Veya "civciv kadın!"

Ben kahraman olsaydım fil kadın olmak isterdim.

Neden dersenez, hayatı, yarasa, örümcek gibi uyduruk hayvan-lara göre çok uzun. 70 yıl. Yani hem süper kahramansın, hem de hiçbir yere yetişmen gerekmiyor.

Ayrıca sempatik.

O kadar yıl boyunca, insanlar gibi bunama falan da söz konusu değil, çünkü hiçbir şey unutmuyor, fil hafızası tabii.

Başarısızlık durumunda kimsenin kafa tutma durumu da olmaz, cüsse ve hafıza malum, suyuna gitmek lazım.

Gotham şehrinin gökyüzüne yazıyorlar: Fil kadın, kurtar bizi!

"Tamam, gideriz ya bir ara. Canım, ben hatırlıyorum bu çocuğu, seri katil değil mi bu? On yıldır adam öldürüyor. Nasıl olsa unutmam, kafaya yazdık. Geliriz kardeşim bir ara, seneye meneye, Allah Allah."

Sıkıysa kafa tut!

271

ZOMBİLER. UZAYLILAR

Bazı korkularımız o kadar gerçekçe ki, film endüstrisine ekmek kapısı olmaktan başka işe yaramıyor.

Mesela uzaylılar.

Bir sürü film uzaylıların gelip dünyayı istila etmesiyle ilgili.

Böyle bir şey olabilir mi?

Güya adamın gezegeninde su bitmiş, dünyanın suyunu alıp götürecektir. Yani uçan daireyi yapıyor, ışık hızıyla buraya gelip gidiyor, ama iki hidrojenle bir oksijeni evinde birleştirip içemiyor!

Geçenlerde, yine böyle bir filmde, uzaylılar dünyaya insanları yemeye gelmiş! Tarlalara işaretler yapıyorlar falan. Çünkü kendi gezegenlerinde gıda bitmiş (hep bir şeyi bitirip geliyorlar ya).

1

278

Fakat en sonunda fark ediliyor ki, su bunları öldürüyor. Asit et' kişi yapıyor!

Peki, Hollywood, sen buna bu kadar para harcadın. Los An' geles'taki hiçbir sivri zekânın aklına gelmedi mi, madem sudan ölü' yorlar, dörtte üçü su olan insanları nasıl yiyecekler, diye?

Siz de ben de de para verip seyrettik mi?

Evet.

O zaman hiçbir şey söylemeye hakkımız yok!

Hollywood'un salaklıklarının en klasiklerinden biri de, zombiler' dir.

Yani yaşayan ölüler. Zaten tanım itibariyle abuktur, çünkü yaşa-yorsa, zaten ölü değildir.

Neyse, yine para verilip film çekildiği için, seyretmişizdir.

Zombiler toprağın altından çıkarlar ve arkadaş grubu halinde, ağır ağır yürüyerek insanlara saldırırlar!

E kaçsana.

Zombinin yetişmesi mümkün değil, dede gibi.

Yani, gördün mü, tabana kuvvet kaçacaksın, bitti.

Niye korkulur anlamıyorum.

Gafil avladı, uzaktan yakaladı diyelim, kendini sıyrır koşarsın, en fazla üstün başın topraklanır. Köpek kovalasa daha kötü!

Bence film yapımcıları "Yok artık, valla bunu da yediler oğlum" diye, gittikçe daha saçma şeyler bulup, şanslarını zorluyorlar.

GÜNEŞ, KUM, DENİZ VE HAYATIN EN SEVDİĞİM BÖLÜMLERİ- TATİLLER!

1

Tatile çıkarken, evinizi evde bırakın!

Seyahate götürdüğünüz eşyalardan hangilerine gerçekten ihtiyacınız olacak? Bir gün bir havayolu bavulunuzu kaybederse bu sorunun gerçek cevabını bulursunuz!

Önemli bir yol ayrımımdayım!

Ya saç düzleştirici fonum olmayacak bavulda ya da neredeyse ansiklopedi büyüklüğündeki "Movies and Methods" kitabım.

Çünkü hafta sonu çantasına ikisi birden sığmıyor!

Daha küçük kitapları canım çekmiyor. İlla ki bunu okuyacağım. Öyle karar vermişim.

Bu duruma göre, tatilde ya güzel olacağım ya entelektüel!

Veya ikisini birden alıp çanta değiştireceğim. Hem eşyalar baştan yerleşecek hem de büyük bavulu uçağa almayacaklar. Bodrum Havaalanı'nda, çocukların üstünde zıplamaya bayıldıkları, insanla-

282

rm önünde iyi bir yer kapmak için itiştikleri bavul bandına gözümü dikip, çıktı mı çıkmadı mı diye heyecanlar çekeceğim.

Porselen kedim olmadan şuradan şuraya gitmem!

Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği 'nde, Milan Kundera, Sabi-na karakterine şöyle dedirtir: "Yerlere, insanlara ve eşyalara çok bağlanmamaya çalışıyorum."

Bunu dedikten kısa bir süre sonra, Çekoslovakya, Rus işgaliyle karşı karşıya kalır ve Sabina arabasına atlayıp, eşyalarını geride bırakarak alelacele İsviçre'ye taşınır. Haklı çıkmıştır.

Zorunlulukları bir yana bırakın, tatiller, maceralar, "gezginlikler" için önemi nedir eşyaların?

Dergilerin en kral konularındandır: "Tatile giderken yanınıza ne alırsınız?"

Kimi insan sayar: "Oyuncak ayını, yastığım, tütsülerim, annemin hediyesi vazom, porselen kedi biblom, şuyum, buyum."

Nedir bu göçebelik korkusu?

Eğer amaç evden uzaklaşmaksa niye gittiğin yere evi götürürsün ki? O zaman otur oturduğun yerde!

Ben otel odalarına, o odalardaki geçicilik hissine bayılırım.

"Al," derler, "küçük sabunlar, küçük şampuanlar, kısa zaman için ihtiyacın olacak şeyler. İşte bu haftanın şehir rehberi, sonrasını, hâlâ burada olursan gelecek hafta düşünürüz."

Göç duygusu çok ferahlatıcıdır. Ucu açıktır. Özgürlüktür.

Ben bavullara, çeşit ve miktarlarını abartsam da, sadece gittiğim yerde rahat etmek için gereken şeyleri koyarım.

Onlar da şart değildir ya...

Karnaval Havayolları'yla gerçek bir karnaval!

Yıl tee 1996. Aylardan Eylül.

İki arkadaşımınla New York'tan Miami'ye gideceğiz. Üç günlük .bir tatil yapıp, dönüşte New York'ta okula başlayacağız.

Ekonomik bir plan yapmışız. En ucuz bilet araştırılmış, eli yüzü düzgün hiçbir havayolunda istediğimiz fiyatı bulamayınca, Mia-mi gezimizi ilk defa duyduğumuz, güzide Carnival Airlines'la yapmaya 3'te 2 oy çoğunluğuyla karar vermişiz. Bu "Karnaval Havayolları" daha çok Miami'ye, Jamaika'ya uçan, ufak bir şirket. Muhalefet yapan arkadaşımıza göre "Kesin bavullar kaybolacak," ama bizim umurumuzda değil.

Miami'de başka arkadaşlarımızla da buluşacağız, gezilecek, tozulacak. Kozmetikler, elbiseler, elbiselere uygun ayakkabılar, onlara uygun takılar, seyahat ütüsünden bigudi setlerine, tüm "hayati" ihtiyaçlarımız üç dev bavulda yerini aldı.

Normal şartlarda birkaç ay yaşayabileceğimiz miktarda eşyay-la, Miami'ye vardık. Ya da öyle zannettik.

Ve "karnaval" başladı.

Elbette, bavullardan eser yok! Üç bavul da kayıp olduğu gibi, uçağın yarısı da bizimle aynı durumda!

Formlar doldurup, çaresiz, otele gittik. Moraller bozuk. Gece yarısı, 24 saat açık bir süpermarket bulup, gecelik olarak kullanacağımız zevksiz birer turistik tişört alıp, yattık uyuduk.

Bavullar gitti, kavga bitti!

Ertesi sabah birer bikini, çamaşır, birer askılı elbise satın aldık.

Plaja, çıplak ayak, üzerimizde marketten aldığımız "Miami'ye Hoşgeldiniz" yazan tişörtlerle gidip geliyoruz. Bir Vanity Fair dergisi aldık, sırayla okuduk.

Ve hayatımızın en muhteşem tatilini geçirmeye başladık!

Bavul yerleştirme, ne giyeceğim derdi, o ona uydu, bu buna uymadı, takı takma, güneş kremi, makyaj, saç kurutma, kitabımı yanıma aldım, almadım, hiçbiri yok!

Detaylarla vakit kaybetmeden sadece gezip tozuyoruz.

Otel odasında gün içinde en fazla 20 dakika geçiriyoruz.

İklim özelliği, öğlene doğru, kısa bir yağmur yağıyor. Plajdan

284

herkes çantasını, kitabını kurtarmak için kaçıırken, biz yerimizden kıpırdamıyoruz. Eşya yok ki islansın!

Anladık ki, seyahatin keyfi böyle çıkıyormuş!

Tatilin son günü, havaalanına gitmek üzereyken, bavullar bulundu. "Aman," dedik, "hiç göndermeyin, biz geliyoruz." Ve o bavullar, açılmadan eve döndü.

Bir daha Karnaval Havayollarıyla uçmadık!

Ama bir sonraki tatilde, eski hamam eski tas, yine bavulları bir sürü ıvır zıvırla doldurduk...

Siz bu yazıyı okurken, ben en azından yarısı hiç kullanılmayacak bir sürü kıyafetin üzerine saç düzleştirici fonu tıkmak ve kitabı da elime almak suretiyle, deniz kıyısına varmış, hatta yüzmüş ve yanmış olacağım.

Kendimi mümkün olduğu kadar evden uzaklaşmış hissetmeye çalışarak.

Eşyalı veya eşyasız...

Size de tavsiye ederim!

Arap Çölü'nden bildiriyorum: Hava yağmurlu!

Geçen hafta Dubai'deydim. Ancak kış ortasında yaz tatili planım tutmadı. Arabistan'ın orta yeri görülmemiş bir yağmur ve kapalı hava sahne oldu. Ne göz varmış sizde ama!

Bravo sevgili okuyucularım! Beddualarınız tuttu!

"Siz bu hafta sonu pencereden çamurlu sokaklara bakarken, beni 26 derece Dubai'de, havuz kenarında hayal edebilirsiniz," demiştim.

Ne yazık ki Dubai'de gerçekleştirmeyi planladığım bu alçakça güneşlenme ve yüzme planım tutmadı. Çünkü 5 yıldır damla düşmemiş Arap çölleri, hasetiniz sayesinde, üç gün boyunca sağanak yağmur ve bulutlu bir havaya sahne oldu.

Ne zaman ki gezi bitti, dönüş uçağına gitmek için otobüse bindik, hava açtı!

Ben Dubai'yi daha uzak sanıyordum. Dört saatte gidiliyor. Uçtuğumuz havayolu, Emirates her detayı düşünmüş.

Yolculuğun başında size farklı etiketlerin olduğu bir kart veriyorlar. Etiketlerden seçtiğinizi koltuğunuza yapıştırıyorsunuz. "Yemek gelince beni uyandırın", "inerken beni uyandırın", "Beni rahatsız etmeyin" seçenekleri var.

"Eğer yemek çok iyiyse, hafifçe omuzuma dokunun, uyanırsam yerim. Baktınız orali değilim, derin uyuyorumdur, yere inmeden bana ilişmeyin" etiketi henüz yok. Olsaydı uyuyacaktım.

Dubai'ye iner inmez havaalanında, yollarda, hep aynı seri katillerin resmini gördük. Hararetle aranıyorlardı ki her caddede dev fotoğrafları asılmıştı. Kırabilir kaç kişiyi temizlediler diye aramızda konuşurken, o cani suratlı adamların ülkenin değerli, saygıdeğer ve de çok zengin emirleri olduğunu öğrendik!

Evet çok önyargılıyım.

Siz değil misiniz?

Bayılır mısınız Araplara?

"Fellah" demez mısınız? "Allahm Arabi"? "Çöl Bedevisi"? Yaaa. Siz var ya siz!

Pakistanlı siyasal bilimci ve yazar Dr. Feroz Ahmad, "Making of Modern Turkey" (Modern Türkiye'nin Kuruluşu) adlı kitabında diyor ki: "Türkler aslında dünyada hiçbir millete karşı ırkçılık

285

gütmezler. Ezeli düşmanları olarak tanınan Yunanlılara bile. Sadece Araplara karşı, ırkçılığa yakın bir önyargı vardır. Türklere göre Araplar, pis, tembel ve güvenilmez insanlardır."

Eh, ben de sizin bu önyargılarınızı yerle bir edeyim de görün!

Arap yapmış!

Denize giremedik ama, gezdik, gördük, öğrendik. Dubai'de işsizlik yüzde !! Onu da üniversiteden mezun olmuş, kendine iş bakan gençler oluşturuyor.

Dubai'de suç oranı sıfıra yakın. İnsanlar arabalarını ve ev-286. lerini kilitlemiyorlar.

Dubai'de her yer tertemiz.

Dubai'de rüşvet almayı deneyen, yolsuzluğa yeltenen herkes smırdışı ediliyor.

Dubai'de petrol 14 yıl sonra bitecek. Bunu yıllar öncesinden hesaplayan "Çöl Bedevisi" turizme ağırlık vermiş. Emirates Havayolları'nı kurmuş. Harika oteller yapmış. Ülkede vergiyi tamamen kaldırmış. Şimdi de 120 kilometrelik bir plaj kazanacakları ve üzerine 3000 ev, 89 otel inşa edecekleri, denizin doldurulmasıyla oluşan palmiye şeklindeki ada projesine başlamışlar.

Yelken şeklindeki yıldızlı Burj Al Arab Oteli'nin, hiç de öyle sanıldığı gibi zevksiz, kitsch, kıro falan olmadığını da belirtmeden geçemeyeceğim...

Dubai'yi yılda 13 milyon insan ziyaret ediyor!

Bunlar sadece parayla olmuyor. Petrol dolarları, içinden şerbet akan altın çeşmelere harcanmamış yani. Zekice yatırımlar yapılmış,

"Allahın Arabi" aynı zamanda çevreyi de koruyor!

Çölün ortasında inanılmaz bir lüks butik otel olan Al Maha' nın tüm gelirleri, çölde yaşayan, ve nesli tükenmeye yüz tutan, antilop, şahin, Arap kurdu gibi hayvanların yetiştirilip doğaya salınması için kullanılıyor.

Bu oteli görmeye çöle gittik...

Yanında peçesi olan var mı?

Çölle ilgili ilk intibam: Evet, çok kum var!

O kadar çok kum var ki, saçlarınızın arasına, ağzınıza, burnunuza, kulaklarınıza giriyor. Hiç durmadan kum çiğniyorsunuz.

Dubaili kadınların artık terk etmeye başladıkları geleneksel kıyafetleri, siyah, çarşafa benzeyen, başı, kulakları tamamen kapatan bir giysi ve burnu, ağız kapatan çok garip bir deri maskeden oluşuyor. Bazıları da sadece göz kısımları delinmiş peçe takıyorlar.

Bu kıyafetlerin hepsi çöle çok uygun. Daha doğrusu çöl için şart!

Hopluya zıplaya, ciple kum tepelerini aşarak yaptığımız çöl safarisinden sonra, resim çektirmek için 15 dakika arabadan indik ve kumlarda yürüdük. O 15 dakika içinde geleneksel kıyafetlerden giymediğimize ve yüzümüzde peçe olmadığına pişman olduk. Hâlâ kum döküyorum!

Böylece çarşafın, peçenin, dinle değil, Arap coğrafyası ve geleneğiyle ilgili olduğunu, bizzat tatbik ederek onayladım!

Çölle ilgili ikinci intibam: Çok sessiz.

Dalga sesi, su şırıltısı, kuş cıvıltısı, rüzgar uğultusu, ağustos böceği cıvıltısı, yani bizim sükûnet sandığımız seslerin hiçbiri çölde yok. "Kum kırıltısı" diye bir ses de olmadığı için, çöl dünyanın en sessiz bölgesi.

Parlak sarı renkte, sulu meyveler yetişiyor çölde. Kumların üzerinde, iple birbirine bağlanmış plastik limonlara benziyorlar. Develer hastalanınca iyileşmek için yiyorlarmış. Antilopların günlük gıdasıymış.

İnsanlar ise yer yemez zehirlenip oluyorlarmış!

Çöl böyle bir yer...

Gökyüzü alabildiğine mavi. Dört taraf, üstünüze örtü örtmüşler veya kapak kapatmışlar gibi....

Bertolucci'nin harika filmi, "Çölde Çay" diye bilinir Türkiye'-

287

de. Orijinal adı "Sheltering Sky"dır. Yani, barındıran, koruyan gökyüzü. Kumlara sırtüstü yatıp göğü seyrederken o geldi aklıma. Kızıl-sarı çöle, uçsuz bucaksız, beyaz bulutlu, mavi gökyüzüne âşık oldum.

Birçok insan benim gibi düşünüyor olmalı ki, Al Maha Oteli her zaman dolu. Müşterilerinin arasında Sting de var. Sting, Desert Rose'u burada yazmış olmalı. (Englishmen in New York'u da New York'ta tabii. Demek bu yüzden bizimkilerden iyi beste çıkmıyor. Gündüz Unkapanı Plakçılar Çarşısı, akşam Etiler barları. İlham perisini koydunsa bul!) "Sheltering Sky"a dönüyorum. Şöyle derler filmde: "Turistle gezgin arasındaki fark şudur: Turist dönüş tarihini bilir."

Biz dönüş tarihimizi gayet iyi biliyorduk ve çöl anılarımıza, safari tecrübelerimize rağmen, tam da turistler gibi, ellerimizde onlarca duty free torbasıyla vatana döndük.

O esnada Dubai'de, bulutlu geçen üç günün sonunda, açan havayla birlikte, yine herkes plajlara koşuyordu!

Mart ayında, Dubai'de alışveriş festivali var. Vergisiz Dubai'de, marka mallar bu dönemde bir kat daha ucuzlayacak. İlgileniyorsanız gidin, hem çölü de görmüş olursunuz. Ama gitmeden önce bana haber verin. Yağmur duasına çıkacağım!

Hint Okyanusu'ndan bildiriyorum, dönmeyi düşünmüyorum!

Evet, İstanbul'un çanırlanmaya başlamasıyla birlikte soluğu Mauritius'da aldım. Pişmanlık veya suçluluk da duymuyorum! Neden? Çünkü iş için gittim.

İş neydi?

Mauritius'un turistik ve doğal güzelliklerini, Emirates'in Ma-uritius uçuşlardaki servis kalitesini yerinde görmek ve incelemek! Bir araştırmacı gazetecilik olayı da diyebiliriz. Ne var? Araş-tırılabilir herşeyi araştırmadıysam iki gözüm önüme aksın! İşte bu çalışmalar sonucunda, adadan izlenimlerim. ("Keşif Günlüğüm" diye de adlandırabiliriz. Daha havalı olur.)

Keşif günlüğüm

30 Eylül 2002 Yolculuk başlıyor.

9 kadın gazeteci, uçaktayız. İkram ve iltifatta kusur yok. Gak deyince şampanya, guk deyince film. Bu esnada, bir nevi iş gezisi ya, Mauritius hakkında internette indirdiğim bilgileri okuyorum:

Afrika'nın güneydoğusunda, bir ucundan öteki ucuna arabayla iki saatte gidilen bir ada burası.

10. yüzyılda Arap tüccarlar keşfetmiş, ama bir şeye benzete-meyip geçip gitmişler. 1498'de Portekizliler gelmiş ama gemiden karaya çıkan fâreler ve maymunlar dışında, adaya kattıkları bir-şey olmamış. 1598'de Hollandalılar adayı sahiplenmiş, Afrikalı köleler getirmiş, 1710'da da terk etmişler. 1715'de Mauritius Fransız kolonisi olmuş, bu dönemde çok gelişmiş, ama 1814'te İngilizlere kaptırılmış. 1835'de kölelere özgürlükleri verilmiş ve işgücü Hintli ve Çinli işçiler ithal edilerek büyütülmüş.

Ada 1968'de İngiltere'den bağımsızlığını kazanmış, 1992'de cumhuriyet ilan edilmiş (evet 1992'de!).

Ve fakat bu koltuklar uyumaya gayet müsait. Gece olmuş. Ayrıca da Dubai aktarmasını saymazsak önümüzde yaklaşık on saat var.

Yarın incelemelerimi daha aydınlık kafayla yapabilmek için,

289

290

film kütüphanesinden "Gosford Park"ı seçip, karşısında uyuklamaya başlıyorum. Amacıma ulaşmam kısa sürüyor.

Bir bardak şarap ve 19. yüzyılda geçen bir ingiliz filmi, her zaman işi bitirir...

1 Ekim 2002 Kara göründü

Uçak uykusu, yatak uykusunun yerini tutmuyor ne de olsa. Palmiyelerin, hindistancevizi ağaçlarının arasından geçip otele vardığımızda muşmula gibiyiz! Bizi "sega" dansıyla karşıyorlar oysa. Kızlar rengârenk uzun eteklerini iki ucundan tutmuşlar kıvrıyorlar. Yanında birer de mango-ananas kokteyli. Arka planda deniz hakikaten turkuaz, kum hakikaten kâğıt beyazı. Bilgisayarla oynanmış falan değil yani, o gördüğümüz Mauritius fotoğrafları gerçekmiş! Ne var ki, uyku gözümüzden akıyor.

Akşam üstüne doğru kendimize geliyoruz. Hava limonata gibi.

Mauritius'ta yaz yeni başlıyor. Denize giriyoruz ve yürümeye başlıyoruz. Açıl açıl, su dizimizi geçmiyor. Küvette oturur gibi oturup debeleniyoruz. Deniz içilebilir güzellikte, ayağımızın altı mercan parçalarıyla dolu. Daha dün, bu saatlerde işteydim. İnanılır gibi değil.

2 Ekim 2002

Palmiyenin kalbini kırmayın. Sadece çıkarın!

Bir tekne dolusu kadın gazeteciyiz.

Allah korusun o katamarana bir şey olsa, Türkiye'de moda dergisi, kadın dergisi, hafta sonu eki, hiçbirşey kalmaz!

Şelaleleri geziyoruz, şnorkelle deniz altı güzelliklerine, bir de birbirimizin bikinili haline bakıp duruyoruz. Hep aynı laf: "Ay sen inceciksin, bir de benim halime bak!" Herkes iltifat peşinde.

Öğlen yemeği, geyik avcılarının favorisi bir dağ parkında. Yediğimiz içtiğimiz de benim olmasın, siz şimdi merak edersiniz: Hint usulü, bol "curry" ile, ki bir karışık baharattır, pişmiş geyik eti ana yemek. Yanında Hint usulü soslar, yani chutney'ler var: Minik minik patlıcan kızartmaları, limon turşusu, şudur budur. Çok lezzetli.

Yemekten önce bize küçük bir şov hazırlamışlar. Yerli kadınlar sac üzerinde kızartılan yassı ekmeklerin pişirilmesini gösteriyorlar. Hayatımızda hiç hamur açan, ekmek yapan görmemiş gibi, ellerimizde fotoğraf makineleri ve "Aa, çok ente-resaaan" nidalarıyla, Alman turist rollerini paylaşıyoruz. Önce kim söyleyecek acaba diye düşünürken, aramızdaki en Türk 29L hangimizse atılıyor: "E aynı bizim gözleme!".

Türkler seyahatlerde böyledir, illa ki, her şey, "Aynı bizim bir şey"dir. "Aynı bizim gözleme", "Aynı bizim beyaz peynir", "Aynı bizim imece sistemi", "Aynı bizim başlık parası!"

Menüde "Palmiye kalbi salatası" deniyor ve uygulamalı olarak palmiye kalbinin nasıl çıkartıldığı gösteriliyor. Mauritius'lu ve gayet katil tipli avcı, kesilmiş palmiye gövdesini katmer katmer soyuyor. Aynı bizim soğan! En sonunda bembeyaz, bir metre uzunluğunda, kol kalınlığında bir silindir kalıyor. O silindir, palmiyenin kalbi, kesip kesip yiyorsunuz. Az sonra önümüze parçalanmış hali salata olarak geliyor. Aaa, tadı aynı bizim taze badem!

3 Ekim 2002

Amazonlar tatilde!

Otel otel geziyoruz. Residence senin, St. Geran benim.

Mauritius'ta çirkin otel yok. Güzelleşmesini bilmeyen otel de yok aslında. Odalar acayip şık, yemekler şahane, servis süper. Sanki hepsi birer butik otel. Türkiye için üzüldüğümüzü duruyoruz. Her otelde bizi "Türk gazeteci grubu" diye tanıtıyorlar. Ve her otelde aynı şaşkınlık: "Aahaha, ne hoş, sadece hanımlar!" Türkiye'de,

>*"

292

gazetecilik konusunda garip bir cinsel kota olduğunu düşünüyorlar herhalde!

Sabah, öğlen ve akşam çok lezzetli yemekler yiyoruz. Yöreye özgü (ne demekse) balıklar, Hint, Afrika ve Çin mutfaklarının karışmasından meydana gelmiş, baharatlı, soslu Mauritius yemekleri enfes. Ve her sabah, herkes birbirine o gece ne kâbus gördüğünü anlatıyor! Her defasında daha az yemek için sözleşiyoruz, ama ne fayda.

Mauritius'un simgesi, pelikanın şişmanı ve yüzü azıcık akbabaya da benzeyen "Dodo" kuşu. Camdan, yeşim taşından, hasırdan Dodo'lar adanın en sık rastlanan hediyelikleri. Ama Dodo kuşu — lan artık yok. Çünkü Hollandalılar, zamanında altın değerinde olan abanoz ağaçlarını kesip zengin olmaya adaya geldiklerinde, bütün Dodo'ları kesip yemişler. Nesillerini tüketince-ye kadar!

Ama haklarını yememek lazım. Canlan içki istediğinden, rom yapmak için, adanın her yerine şeker kamışı da ekmişler. Şu anda Mauritius'un en önemli gelir kaynaklarından biri de bu! Dağ taş adam boyu şeker kamışı. Romlar da hiç fena değil.

4 Ekim 2002 Sepetlerin nesli tükendi

İşte beklediğimiz an. En sonunda alışveriş günü. Heyecanlıyız, neşeliyiz.

Günün ilk bölümündeki kuş cenneti ziyareti ve yedi renkli toprak bölgesi, bu heyecan yüzünden hızlı geçiyor. Aklımızda kalan kendini ters asmış uyuyan dev yarasalar ve hakikaten yedi farklı renkte toprağın içindeki madenler yüzünden, aynı anda bulunması. Fotoğraflarımızı çekip, asıl konuya giriyoruz!

Aslında Mauritius'ta alınacak pek bir şey yok. Ne Dodo kuşu heykelcikleri ne de artık herkeste envai rengi bulunan paşmina şallar pek ilgisimizi çekiyor. Derken gözümüz hasır sepetlere iliyor.

Böyle durumlarda herkes bir işaret bekler. Ne zaman ki aramızdan biri çıkıp, "Bu sepetler Nişantaşı'ndaki dükkanlarda 200 dolar!" diyor, film kopuyor! Sepete doyamıyoruz. Her renk, her desen, çığlıklarla karşılanıyor. Herkes birbirini dolduruyor: "Sen de al, hediye al, eşe dosta al, al

ayol al!"

Bundan sonra Mauritius'un simgesi bu sepetler olacak, Hollandalılar Dodo'yu, Türkler sepetleri bitirdi diyecekler...

5 Ekim 2002

Arkadaşlar tuhaf bir çeşit tacize uğruyorlar!

Şimdi efendim, bunlar tutturdular denizaltı yürüyüşü yapacağız diye. Neymiş? Kafana eski model dalgiç kasklardan geçirip ağırlıkla birkaç metre denizin altına iniyorsun. Orada ayakta durup, balıklara bakıp, Yasemin Dalkılıç pozlarında fotoğraflar çektiirdikten sonra çıkıp hayatın boyunca anlatıyorsun. Sevmem böyle sakat işleri ben.

Küçük bir grup olarak "Hele siz bir yapın, kimse boğulmaz-sa biz de deneriz," dedik ve sahilde, şemsiye altında uyumaya çekildik.

Maceracı gazeteci ekibi ise şarkılar söyleyerek denize açılıyor. Kaskları, ağırlıkları takıp, korkuları yenip, denize atılıyorlar.

Suyun dibi buz gibi, ama olsun. Sıra sıra dizilip, balıklar seyrediliyor, ekmek veriliyor, okşanıyor. Fotoğraflar çekiliyor. Derken bunları daldıran "hoca"lardan biri, "deniz hıyarı" tabir edilen şeyden getiriyor. Hani denizin dibinde yosun gibi durur, salatalığın uzun ve siyahı gibidir. "Elleyin," diyor, daha doğrusu işaret ediyor, çünkü denizin dibinde kimse birbirini duymadığından işaretlerle anlaşılıyor. Herkes saf saf deniz hıyarına dokunuyor. Ne de olsa "çevremizi tanıyalım" dersindeyiz.

Sonra çok tuhaf bir şey oluyor; dalma hocası, deniz hıyarını biraz daha ve ritmik hareketlerle elliyor, ve "Cekirge"lerden tekrar dokunmalarını istiyor. Buna bir anlam veremeyen ekip söyleneni yapıyor ve görüyorlar ki deniz hıyarı artık sert!

294

Herhalde dalma hocası, bunun bütün turistlerin görmesi gereken bir doğa fenomeni olduğunu düşünüyor. Ama bizim ekip denizaltındaki mercanlardan daha kırmızı bu esnada.

Böyle durumlarda en kestirme kurtuluş hep birlikte kikir-demektir. Ve fakat, daha önce de belirttiğim gibi, deniz altında kimse birbirinin sesini duymuyor. Kasklar yüzünden boyun hareketleri, bakışıp sırtıma da imkânsız. Sonuç: Deniz altında, başlıkların içinde kendi kendine gülen, kendi kendine utanan, sıra sıra, bir avuç değerli Türk gazeteci ve çok eğlenen deniz hıyarları!

Unutulmaz bir gün!

6 Ekim 2002 Sırça tekne

Son günümüz.

"Deniz hıyarı" hadisesinden sonra, Mauritius'un denizaltı zenginliklerini, tabanı şeffaf pleksiglastan yapılmış tekneyle incelemeye karar veriyorum! Pek güzel bir çözüm. Mercanlar, rengârenk inanılmaz balıklar, elimde kolam, hem yanıyorum hem televizyon gibi seyrediyorum!

Deniz hıyarlarıyla temasımız yok.

Akşam üstü sepetlerimizi yüklenip Dubai'ye uçuyoruz. Oradaki bekleme süresince, elbette bir alışveriş seansı daha yaşanıyor.

İki film, bir yemek, biraz kestirme derken İstanbul'a varıyoruz.

Hiç gelesini yoktu ya...

Yıllık iznimin bir bölümü!

Tatilcilikle yazlıkçılık aynı şey değildir, dikkatinizi çekerim. Tatilci acele eder, plan yapar, keşfeder... Yaz-

lıkçı ise balkon estiği ve dolapta karpuz olduğu müddetçe, yerinden kalkmadan aylar geçirebilir! Tatilci zamana karşı yarışmakta, yazlıkçı ise zaman öldürmektedir...

Bu yaz Bodrum'da bir ay süreyle "yazlıkçı" olmayı planlarken, sadece bir buçuk gün için "tatilcilik" yapmak kısmet oklu...

Önce tatilin süresi kısaldı. En başında bir ay planlıyorduk. Gidecektik Bodrum'a, "yazlıkçı" olacaktık!

295

Yazlıkçılık, tatilcilikten başka bir şeydir. Tatilci acele eder, yazlıkçı gevşektir. Tatilci sabahtan akşama kadar güneş kremi, beta karoten hapları, zeytinyağı, koka kola, kakao yağı gibi hızlandırıcılarla yanar, yazlıkçı gölgede kitap okur.

Tatilci sabahtan akşama mayoyla dolaşır, geceleri gezer tozar. Yazlıkçı sabahtan tişörtünü, şortunu giyer, sallana sallana kahve içer, gazete okur. Akşam televizyon seyrederek, sessiz film oynar,

uyur...

Tatilci bulunduğu sıcak iklim beldesinin bütün özelliklerini sınırlı zamanda yaşayabilmek için plan program yapar. Bütün plajlara gider, yeni açılan yerlere uğrar, yerel yemeklerden tadar, koşturur durur.

Yazlıkçı balkonunda ızgara yapıp, esneye esneye salıncakta

sallanır!

Tatilci zamana karşı yarışmaktadır, yazlıkçı ise zaman öldürmektedir.

Yazlıktayız, bizi kurtarın!

En son ortaokul yıllarında yazlıkçı oldum.

Her yaz, üç ayı ailelerimizle sayfiye evlerinde geçirmek zorun-

296

da kalan bir avuç ergen olarak, sabahtan aksama kadar şikayet ediyorduk.

Salıncaklar, bahçe sulama, akşam üstü çayları, ızgara partileri, çoban salata, balkondan televizyon seyretme, marketin önündeki duvarda oturan çocuklar, denizde voleybol oynayanlar... Hepsi sinirimize dokunmaya başlamıştı.

Fazla yavaştı, fazla iyimserdi.

Denize gitmeyi reddediyor, odalarımıza kapanıp müzik dinleyerek bu (bize göre) ölü zamanları protesto ediyorduk!

Kısa süre içinde bu uyuşuk yazlıkçılığı feci şekilde özleyeceğimizi bilmeden...

O gün bu gündür yazlıkçılık yapmaya vakit olmadı. Yazlar, kısa, çalınmış, bütün yıl beklenmiş ama yetmeyen, aceleci tatillerle geçti.

Ta ki bu seneye kadar.

Bu sene hayatımda en çok çalıştığım yıllardan biriydi.

Kararım kesindi, bir ay Bodrum, bahçe, televizyon, gölge, ızgara...

"Ben bugün denize inmeyeceğim, her gün her gün sıkıldım" diyebilme lüksü...

Okuyacağım kitaplar, tatil, daha doğrusu "yazlık" giysilerim, CD'lerim, her şey hazırды...

Derken GAG uzatıldı.

Kaldı üç hafta.

Gazetemın genel yayın müdürü Emre İskeçeli ve yayın koordinatörü Levent Ertem, dostluğumuza güvenerek, cebren ve hile ile "yıllık iznimin hiçbir bölümünü, hiçbir zaman kullanmamaya" beni ikna ettiler. "Eh," dedim, "Ne olacak. Bodrum'dan yazarım."

Gitti mi haftada bir tembel akşam üstlerim de sana! Tatil yapacakken kıymet koptu!

Derken g.a.g'ın reklam kasetleriyle ilgili bir gecikme olunca, is biraz daha sarktı.

Kaldı iki hafta!

Ben vallahi iki haftaya da hazırdım. Ama ne oldu?

Ben yıllar sonra adam gibi tatil yapacağım ya... Ankara, Cumhuriyet tarihinin en ilginç hükümet kriziyle karıştı. Veee... Gazeteci bir çift olduğumuz için, "eş durumundan" ben de

burada kalakaldım.

Tatil tarihimiz meçhul.

Belki bir uzun hafta sonu, şanslıysak bir hafta.

Siz bu yazıyı okuren, ben Sapanca'da bir buçuk günlüğüne 'ta-tilcilik' yapıyor olacağım. Bir sürü kitap, dergi, iki haftalık kıyafet ve kakao yağımla birlikte.

Acele acele, koştura koştura...

297

Bodrum gerçeği! Dinim...

Ayıptır söylemesi, en sonunda, tatilim başladı. İki haftadır Bodrum 'dayım. Bu vesile ile, metropoldür ya da değildir, Bodrum 'la ilgili bir mini yazı dizisine başlamaya karar verdim...

Sübjektif gerçeği benden öğrenin, bu konuda objektif olamayacağım, kişiliğim müsait değil. Size Bodrum 'la ilgili tüm bilinmeyenleri artık açıklıyorum!..

Gerçek nedir? Sizin tarafınızdan bakıldığında ne görülüyorsa o! "Gözümle gördüm" denmez mi? Ben de, benim gördüğüm Bodrum'u anlatacağım size. Çünkü şimdi yazlık yerlerle ilgili sosyal yaşam haberlerini nereden öğreniyoruz? Muhtelif magazin programlarından.

E onların ekipleri nerelerde geziyor? Şudur budurlu meyhane, çalgılı şahane, bilmem ne... Bir de Türkbükü'nden manken manzaraları...

Türkbükü'nde izdiham!

Genellikle, önce şöyle deniyor: "Eğlencenin merkezi Bodrum'a gidiyoruz şimdi. Gözde tatil beldesinde, plajlar sereser-pe güneşlenen güzellerle dolup taşıyor". Birkaç üstsüz ve bu sene patlayan tangalardan giymiş turist kız kameralara el sallıyor, birkaç üstsüz olmayan, ama seksi bikinili Türk kız kameralardan kaçıp toparlanmaya çalışıyorlar. Sonra "Özellikle Türkbükü sahilleri ünlülerin akınına uğruyor" anonsuyla, hemen Çağla Şi-ke'lin teleobjektifle çekilmiş bikinili görüntüleri, mankenin iskeleden suya atlayışı. Fonda, minderlere gerçekten dolup, daha çok da taşan insanlar.

Ve "Geceleri bir başka oluyor Bodrum'un, işte magazin turu" derken, sırasıyla Kenan Doğulu, Gülşen, Cenk Eren, Ro-ber Hatemo, İzel, Bengü, ki bu isimlerden bazılarının adını ilk kez bu

programlarda duydum, çalıştıkları lokallerde aşağı yukarı aynı şarkıları söylerken, herkes uysun uymasın, göbek atıyor.

Bu mudur arkadaşlar?

Yani "Geceleri bir başka oluyor Bodrum'un" diye devrik cümleler kurup, Mazhar-Fuat-Özkan'sal bir havaya soktuktan sonra bizi, (bakın ben de devirdim cümleyi hatta) o rakılı göbekler, kötü ses düzenli, zaten çoğu iyi ses düzenine de değmeyecek şarkılar, oluyor mu?

Olmuyor!

O zaman ne demek lazım?

"Geceleri hep aynı oluyor Bodrum'un, şıkkıdı şık şık."

Olmaz. Bu sizin bakış açınız.

Neyse ki benim bambaşka bir bakış açım olduğu gibi, bir de bunu yazılarımda anlatabiliyorum.

Sübjektif gazetecilik!

"Bodrum Gerçeği" adlı yazı dizime başlıyorum. Metropoldür, değildir, o ayrı... Kendimizi kalıplara, başlıklara, bölüm isimlerine hapsetmeyelim.

Sevgili okuyucular, aşağıdaki satırlarda gerçeği, sadece gerçeği ve tüm gerçeği, benim sübjektif gözlemlerimle okuyacaksınız!

Bodrum'da güzel şeyler de oluyor!

Önce en merak edilenden başlayayım.

Ben Türkbükü'nün en eski hallerini bilirim efenim. Dutluk, ke-kiklik, ya da öyle bir şey değildi tabii, yine plajdı. Ama kimse pek yüzüne bakmazdı. Tekneler mekneler hak getire. Bir tek, sakın, bazen klasik müzik çalan, nefis zeytinyağlı açık büfesi, tee o zaman renkli, taze meyveli kokteylleri olan, "Maça Kızı" vardı, giderdik. Demek o Türk "beach" tarihinin ilk örneğiymiş de farkında değilmiz. Şimdi biraz ileriye taşınıp Türkbükü'nün havalı otellerinden biri oldu. Hey gidi hey!

Hiç gitmemişler için kabaca tarif: Türkbükü, Divan Palmira, Ada, Maki gibi birbirinden butik otellerin de yer aldığı, bazısı sakın, bazısı bangırtılı, ama illa ki şık şezlonglu iskele/bar'larm yan yana sıralandığı, Ship Ahoy, Havana gibi "beach club'larda yer bulabilmek için insanların birbirini ezdiği, çok fazla, hatta haddinden fazla teknenin demir attığı bir sahil.

Aslında ne Saint Tropez, ne de "Ay iğrenç ". Şık, lüks, fazla "in", benim zevkime göre biraz fazla kalabalık bir bölge. Türkiye'de "Kim Kimdir" buraya geliyor, doğru. Ama beach club*-larda "Kim Kimdir"leri görmeye gelenler veya "Kim Onlar-mis" gibi davrananlar daha çok.

Birde...

Amanın o gürültü!

299

300

Sabah sabah cıstak!

Yanlış anlamayın.

Ben yüksek sesle müzik dinlemeyi de severim, clubbing'e de aşınayım.

Ve fakat saat 13.00 itibarıyla değil.

Beach club'ların iddialılarında DJ var! İnsanın daha afyonu patlamadan, sabah sabah, bir başlıyorlar, nasıl anlatırdı Gırgır dergisi: cıstak cıstak cıstak ... Garson geliyor, burnunuzun dibinde, ama anlamak ne mümkün. İnsanlar avazlarının çıktığı kadar bağıyorlar: "2 hamburgeeer, 1 kolaaa!"

Garson dudak okumaya çalışıyor. Müşteri iki eliyle yuvarlak yapıyor, hamburgeri anlatmak için. Ardından blender'da karıştırılmış karpuz ve buzdan oluşan "karpuz frozen"i elle tarif etmeye başlarken, ben yorulup pilimi pırtımı alıp kaçıyorum! Halbuki su tam sevdiğim gibi, sıcacık. Ama neyleyim kenarında uyuyama-dıktan sonra denizi!

Bir yer keşfettim ki. Amanın! Ne olur aynı anda gitmeyin. Ne olur orası hep öyle sakin, huzurlu, rahat kalsın.

Gümüşlük'te, antik şehrin tepesinde, Limon diye bir yer. Müthiş, binasız, biraz yaban bir manzaraya tepeden bakıyor. Rahat kanepeler, minderler, ev yapımı limonata, deniz börülcesi, kabak çiçeği dolması gibi yerel lezzetlerin çok lezzetli, rafine edilmiş halleri. Limon'un ekibi de bir acayip. Servis yapanların arasında üniversitede profesör olanlar var!

Limon'daki Bodrum başka

Gördüğüm en vurucu günbatımlarından biri.

Elektrik çaktırmadan kullanılıyor, her yerde mumlar, fenerler. O yüzden hava karardıktan sonra hiçbirini kaçırmadan, bütün yıldızları aynı anda görebiliyorsunuz. Gökyüzünde ne kadar sık yıldız kayıyor biliyor musunuz? Bu gece başlayacak meteor yağmuru olmadan bile..,

Bazı geceler sadece perküsyonla müzik yapılıyor. Ve belki de sürpriz, bir "poi" gösterisi. Yani eline ucunda ağırlıklar olan fosforlu kumaşlar alan bir dansçı, onları müziğe uygun hareketlerle çeviriyor. Göz yanılması, o kumaşları karanlıkta çemberler, elipsler, çizgiler haline getiriyor. Dansçı bazen de, ucunda ateş yanan kumaşlar kullanıyor. Yemek, içki, yıldızlar, perküsyon, ateşle dans derken, iş çığırından çıkıyor. Limon'a yerleşeceğiniz geliyor!

Mekân tavsiye etmek sık yaptığım bir şey değil. Gidebilecek olan var, bütçe, mesafe, vakit sebeplerinden gidemeyecek olan var.

Ama madem konu benim bakış açımdan Bodrum, o zaman yazmaktan kendimi alamıyorum!

Bodrum bu mudur?

Bence budur!..

Bodrum gerçeği, dmn! İkinci bölümmm!

Sübjektif gözlemlerim ışığında Bodrum yazmaya devam ediyorum! Bodrum'u magazin programlarından değil, benden takip edin. Metropoldür değildir, beni yormayın. Yazar benim, ister New York yazarım, ister Şebinkarahisar! Hatta, Suşehri!

Üstteki spota rağmen Suşehrililer ve Şebinkarahisarlılar beni yakın zamanda beklemesin!

Bodrum'un ikinci bölümünü yazıyorum. Maksat, magazin programlarıyla yetinmeyin, "tatil belde" mizi bir de benden dinleyin.

Daha önce Türkbükü'nde gözlemlediklerimi aktarmıştım. Çünkü zaten "Türkbükü'nde duyduklarım"ı aktarmam mümkün değil-

307

lı

302

di. Hatta, Türkbükü'nde bir tara gün güneşlenip hâlâ duyma yetisine sahip kalmak bile mucize. Bölgede her güneşlenen üç kişiye bir DJ düşüyor. Güneşlenen kişi başına kaç desibel düştüğünü hesaplamaksa mümkün değil.

Bunları daha önce okudunuz.

Bodrum'un orta yeri gürültü!

Bodrum'un içindeki desibel durumuna bakarsanız, iş daha da vahim.

Gazetelerde okumuşsunuzdur, Ahmet Erteğün bile evini terk etmek üzere. Ve fakat, üzülmeye şunu da söylemeliyim: Lütfen Er-teğün'ün haklı şikâyeti yüzünden, Bodrum'u huzurevi haline getirmeyelim. Yüreğim kaldırmaz.

Hepimizin gençliğinin bir dönemini heba ettiği, anılarla dolu Barlar Sokağı'ydı, Beyaz Ev'di,

Halikarnas'tı, şuydu, buydu, gece hayatına dokunmayın. Genç turisti de Yunan Adaları'na kaçırmayın.

Marina çevresi dersenez, o başka. Orada üç beş yıl önce bir tek Küba vardı, onlar da hafif müzik çalardı. Halbuki şimdilerde, o yoldan arabayla geçerken camlar zangırdıyor! E Ertegün'e de yazık, diğer mahalle "sakinlerine" de, tekneleri demirlemiş, uyumaya çalışan turistlere de...

Bodrum'un içinde, gece hayatı mahallesi bellidir, oradaki eğlenceye de dokunmamak gerekir. Ötekilere desibel eziyeti mi yaparlar, saat sınırı mı koyarlar bilemem.

Bunların dışında Bodrum'un içi zaten hep aynı.

Liverpool posta idaresi çalışanları ve eşleri, Hollanda işsizlik sigortası devamlı müşterilerinin yanında, azınlık da olsa para harcamaya niyetli Rus turistler, dar sokaklarda omuz omuza volta atıyor. Geri kalanlar da, birkaç yaz içinde birer Tör-kiş Kazanova haline gelen, gördüğüm kadarıyla artık turist kız arkadaş konusunda "Ne çıkarsa bahtıma" zihniyetini bırakıp, bol-

luktan seçici hale gelmiş, eskisinden daha taklit Diesel kotlu ve daha İlhan Mansız saçlı, yerli gençler.

Bazı şeyler hiç değişmiyor...

Yediğim içtiğim sizin olsun!

Daha önce de yazmıştım. Gittiğim, yediğim içtiğim yerleri yazmak tercih ettiğim bir şey değil. Mesafe, bütçe, vakit problemleri yüzünden herkes aynı şeyleri yaşayamayabilir. Ama ne hikmetse seyahatlerden dönüşte de insanlar daha çok ne yenip içildiğiyle ilgileniyorlar.

Ayrıca Wallpaper dergisi taa oralardan gelip haber yapıyorsa, benim de Changa'dan bahsetmem lazım.

Para pul, parite, aylar, boğalar, indi çıktıyla uğraşmaktan içine fenalık gelmiş iki başarılı borsacının, herşeyi bırakıp, biraz da keyif için açtığı bir restoran Changa. Kışlığı, bilenler bilir, Sıra-selviler'de. Bu sene yazlığı da açıldı, Türkbükü'nde.

Bodrum'da yıllardır şikâyet ettiğim şey, Ege mutfağının hâlâ, sadece lezzetli ama en ilkel haliyle balıkçı restoranlarında yeniyor oluşudur.

Changa ilk defa bu kuralı değiştirmiş. Malzemelerin hepsi yerel, ama rafine formüllerle: Favanın üzerine deniz börülcesi koyuyorlar mesela, üzerine koruk sosuyla. Veya kabak çiçeğini yufka gibi kullanıp içi lor peynirli sigara böreği yapıyorlar. Evde de deneyin. Ama malzemeler Ege'den gelmeli.

Ben oradayken Wallpaper dergisinin ekibi geldi. Zannederim Bodrum Changa'yı yakında bu uluslararası dergiden okuruz.

Gece, müzik ve bizim çocuklar!

Marina çevresindeki kakafoni, Barlar Sokağı'nın cümbüşü, magazin programlarından izlediğiniz şıkkıdı şık şık... <

303

304

\-

Aldanmayın, yılmayın! Bodrum'da iyi müzik de var.

Bir gece Mercan Dede oradaydı. Hani tasavvuf müziği, doğu ezgileri ve dans ritmlerini birleştiren, yurtdışındaki ünlü partilerde çalan, asıl adı Arkın Ailen olan DJ.

Çok, ama çok iyiydi.

Biz onunla da yetinirdik ama...

Birdenbire seyircilerin arasından New York'ta yaşayan genç cazcı İlhan Erşahin (ki biz, eskiden, Village'de onun çaldığı kulübe cumartesi brunch'larma giderdik, hey gidi hey...) elinde saksafonuyla beliriverdi.

İki müzisyen ayaküstü, ama uzuun bir jam session yapıver-diler ki... Ortalık duman, herkes ayakta...

Bodrum birdenbire gerçek Bodrum oldu.

Benim sübjektif Bodrum'um...

O geceyi gördükten sonra, niye döndüm, nasıl döndüm bilinmez. Bende bu gazetecilik aşkı olmasa, bir de yıllık iznim bitme-se...

"Bodrum Gerçeği" yazılarım burada son buluyor. NİYE SEVİNİYORSUNUZ?

Tatil herkesi sevindirir. Bazıları için yoğun iş temposundan, okul' dan kurtulmak demektir.

Ev kadınları da çok heveslenir tatil zamanı gelsin de yazlığı gidelim diye..

Niye acaba?

Eğer ev işinden şikâyetçiysen, yazlıkta da aynı şey ola,cak.

Eğer ev işi yapmayan tiplerdensen, e zaten hiçbir şey yapmıyordun, tatil olunca ne değişti?

Bir de, her yazlık sitede var olan emekli amcalar çok sever yazlığa gitmeyi. Televizyonu balkona koymuşsun, denize gitmezsin, öğlenleri uyursun, hava 30 derece ama "esiyor" diye üstünde hırka,

ayağında çorap.

O zaman kışlık evde otur, ne fark eder?

SUYA GİR/İEŞEK?

Deniz mevsimi geldi, işkence başlıyor.

Deniz kenarında göbeği içe çekerek dolaşmak, gölgede kitap okumak, havalı görünen aktivitelerdir.

Karizmanın darmaduman olması denize girmeye karar verme anıyla başlar.

Suyun kenarına gittiğiniz an, "sahnedesiniz" demektir.

Çünkü ya denize karşı oturma açısından, ya da yapacak daha iyi bir şeyleri olmadığından, güneşlenen insanlar, denize giren insanları seyrederek!

Ayaklarınızdan suya girmeye başladığınızda, kritik karar anı gelir çatar.

Su buz gibidir!

\a titrediğinizi çaktırmayarak, bu yavaş yavaş belinize doğru çıkan soğuk sudan zevk almış gibi yapıp, devam edersiniz. (Ki bu su içinde yürüyüş hareketi bile tek başına karizmayı bitirebilir.) \a da seyredenlere rezil olmayı kabul edip, şemsiye gölgesindeki güvenli şezlongunuza geri dönersiniz!

Geri dönerken, bağırarak "Aaa, mümkün değil, çok soğuk, daha mevsimi gelmemiş" gibi ciddi tespitler yapmak veya "Ay, yüzme gözlüğüm evde kalmış, lenslerimi çıkarmamışım" gibi bahanelere sarılmak, artık pek tutulmamaktadır.

Ayağı suya soktuktan sonra, biraz aynı derinlikte, enine dolaşıp, midye kabuğu, taş toplama numaralarından sonra geri dönmek, benim tecrübelerime göre daha inandırıcıdır!

Havuzlardaysa denizdeki gibi sanki su yavaş derinleştiği için ağır ağır giriyormuşsunuz numarası da yapamazsınız.

Atlamanız lazımdır!

Havuz kenarında, derin düşüncelere dalmış süsü vererek dolaşıp cesaret toplamaya çalışırken, on defadan dokuzunda, yerdeki güneş yağına basıp kayılır.

Düşseniz de, akrobatik hareketlerle kendinizi toparlasanız da rezil olursunuz.

iyisi mi yerinizden kalkmayın!

GERİ GİT HEMŞERİM

Niye denizi bu kadar çok seviyoruz?

Nedir bu çabalar?

Aman denize gidelim, aman tatile çıkalım, zaman ayıralım, para harcayalım, mayo alalım, kumlanalım, sıcaktan bunalalım.

Ama ne olursa olsun denize girelim!

Bakalım deniz sizi o kadar seviyor mu?

Bence hayır!

Sevseydi dalgalar açık denize doğru olurdu! :

Nedir dalga?

Sizi kumsala geri iten bir güç. "Gelmeyin kardeşim, gelmeyin, git geri, git geri!" diyen bir şey.

Deniz bizi istemiyor! Daha başka ne yapması lazım bunu anlat-mak için? Hiç mi gururumuz yok?

Ama biz neler neler icat etmişiz? Gemi, sörf, sal, kano, denizde bile motosiklete binelim diye jetski.

illa ki denizde vakit geçireceğiz...

MVUZ KURALLARI

Reklamları görüyorsunuz. Herkes genç, herkesin kanı kaynıyor. Plaj sahneleri, bikinili kızlar, dans edenler, trombolinde zıplayanlar...

Bana çok gerçekçi gelmiyor.

Neden dersenez, eğer bu bir tatil köyünde veya bir otelde geçiyorsa, muhakkak o trombolinde zıplamanın da kendine göre giysileri, saatleri ve kuralları vardır.

Kitleler halinde tatil yapmanın cilvesidir bu.

Odadan çıkılır, kapıdaki rahatsız etmeyin yazısını ters çevirmezseniz olmaz, odanız temizlenmez.

Havlu fişi alınır, havlu sırasına girilir, fişsiz havlu yasaktır.

Havuz kuralları diye bir şey vardır biliyorsunuz. Tabelaya yazarlar, en az 6-7 şıktır: Havuza girmeden duş alın, ayaklarınızı dezenfektan içeren küçük ayak havuzunda yıkayın. Havuz saatleri dışına

taşmayın. Şöyle giyinin. Çocukları sokmayın. Atlamayın. Gürültü

yapmayın. Bir alay laf.

Kahvaltı, yemek saatleri bellidir, odaya yemek götürmek yasaktır, tenis kortu vesaire gibi olanaklardan yararlanacaksanız, bir gün önceden isminizi yazdırmanız gerekir.

Sadece o otelde geçen, para yerine kullanılan fişler, boncuklar... Yani, kendi içinde özerk, otoriter bir ülke! E ben ofiste daha özgürdüm.

Bırakın işe gideyim! Rahat rahat ayağımı uzatır, kahvemi içer, bilgisayarımda fal bakarım.

TATİL KÖYLERİ

Yazın tatil köylerinden birine gitmek isteyebilirsiniz.

Tatil köyleri harikadır. Havuzlar, kumsallar, su sporları, açıkbü-

fe, temalı özel geceler...

Tek kusuru vardır tatil köylerinin: animatörler! .••!•

Maalesef işleri sizi eğlendirmektir ve sizinle henüz tanıştıkları için, eğlence kavramınızı pek bilmezler.

Sizin sessizce kitap okuyarak veya havuz kenarında yatarak eglenebileceğiniz ihtimalini kabullenmezler mesela!

Siz, sakın sakın keyif yaparken, gelip kolunuzdan çekiştirmeye başlarlar: "Ne yapıyorsunuz bakalım burada? İp çekip yumurta atma yarışi var. Siz de kırmızı takıma seçildiniz. Çabuk kalkın. Kazanırsak ödül var: Bir sürahi çilekli votka!"

"Ben ip çekmem, yumurta sevmem, çilege alerjim var, gündüz içki içmem, hele votkayı agzıma koymam" demeye çalışırken, birlikte yürümeye başlamışsınızdır bile!

Bir de bakarsınız ki, siz 35 derece güneşin altında, kumlarda debelenerek, tanımadığınız bir sürü insanla birlikte, öteki ucunun nerede olduğunu bilmediğiniz bir ipi çekip dururken, mavi takımdan biri suratınıza yumurta atıyor!

Ama animatör mutludur, görevini yapmıştır. . , '• • .

Bir süre bunlara katlandıktan sonra, tatil köylerinin bana göre ol' madığını anladım. Artık sessiz ve sıkıcı otelleri veya egzotik, uzak ülkeleri tercih ediyorum.

308

ÇOCUK HAVUZLARI!

Çocuk havuzları dünyanın hiçbir yerinde rağbet görmez. Boşu boşuna para harcanmış yatırımlardır.

Neden dersiniz, benim tanıdığım bütün çocuklar, nedense, boğulmayı göze alarak büyük havuzlarında yüzmeyi tercih ederler.

Ayrıca sadece yüzmezler, aynı zamanda, trampolinin de en aktif kullanıcılarıdır!

Çocuklar aslında yüzmeyi sevmez.

Çocukların havuz sevmelerinin tek sebebi, sürekli çıkıp çıkıp atlama imkânıdır!

Çocuklar nedense böyledir. Durağan veya devam eden hareketleri değil, hızlı döngüleri, tekrarlayan çabuk aksiyonları severler. Mesela masanın etrafında sürekli dönmek. Veya oturup efendi gibi yemek yemek yerine, gidip koşup, gelip bir lokma almak, yine gidip koşup, yine bir lokma. Oturdukları yerde bacaklarını sallayıp, ritmik olarak koltuğun ayaklarına vurmaya severler. Salıncak, tahtirevalli,

hep bu garip pedagojik durumdan ortaya çıkmıştır.

Dolayısıyla hiçbir çocuk, trampolenden atlayıp yüzmez. Düştüğü

anda geri çıkar ve diğer çocuklarla birlikte, yine atlamak için, itiş kakış

sıraya girer!

Çocuğun havuz olayı budur!

Ve sadece bu, başlı başına sizin havuz kenarında güneşlenme ve uzun uzun yüzme zevkinizi tamamen mahvetmiş gibi, çocuk, her atlayışında da, eş dost, anne baba ve akrabaları da ısrarla durumdan haberdar eder, elbette yine çabuk ve ritmik duyurularla:

"Anne, anne bak, anne, anne bak, anne, anne bak, anne"! Ve fakat anne bakmaz!

On yedi, on sekizinci "anne bak" a gelindiğinde, tek istediğiniz

o anda arkadaşıyla çan çan eden annenin boynunu kırarak, trampolini seyrederek pozisyona getirip, çocuğun susmasını sağlamaktır! Çocuk varsa, havuz keyfi bitmiş demektir.

köşe yazıları

Müzik hayatım başladı, korkun benden!

Siz bu satırları okurken, inanmayacaksınız ama, ben bir kayıt stüdyosunda rap yapıyor olacağım!

Albüm yapmıyorum, yanlış anlaşılmasın. O kadar da değil. Zaten "Törkiş Kazanova" adlı besteyi Petek Dinçöz kapınca, ben de müziğe küstüm bir manada. O, benim çıkış parçam olabilirdi. Kısmet.

Dizim başlayacak ya, onun jenerik müziğinde bir bölümü benim sesimden dinleyeceksiniz. Melodik söylemeyeceğim, rap yapacağım. Korkmayın yani.

Müziğe olan ilgim, çocukluk yıllarıma dayanır.

O yıllarda her şımarık kız çocuğu gibi, eve misafir, eş, dost, akraba geldiğinde, onları eğlendirme görevi bana verilirdi.

Sanatçı taklitlerim, gösterimin belkemiğini oluştururdu. Özellikle Nilüfer'den "Göreceek göreceeksiiiiin" adlı şarkı ve Ajda'dan "Kimler Geldi Kimler Geçti" en çok istek alan parçalarımıdı.

Misafir pek eğlenir pek gülerdi, çılğınca da alkışlardı. Ben bunu Tanrı vergisi yeteneğime ve gösterinin başarısına yorardım. Ama tahmin edebileceğiniz gibi, asıl eğlence "Kimler geldi, hayatımdan kimler geçti" sözleriyle başlayan bir

parçanın dört yaşında, göbekli ve ponponlu çoraplı bir kız çocuğu tarafından "en hisli duygularla" okunmasıydı.

İlkokul hayatım boyunca, sınıfın en çalışkan öğrencilerinden biri olarak, okula gelen müfettişleri dumur, öğretmenimi rezil ettim!

Müfettiş: Sen, mavi gözlü, kalk bakalım...

Öğretmen: Gülse en başarılı öğrencilerimizden, müfettiş bey, hem de sınıf başkanı.

Müfettiş: Aferin. Büyüyünce ne olacaksın? Mühendis mi? Doktor mu? Avukat mı?

Gülse: Şarkıcı!

Neyse ki ön sıramda oturan ve yine iyi bir öğrenci olan Serap da dansöz olmak istiyordu.

Oradan kurtarıyorduk.

Sanat müziği denemem

Müzik defterini tamamen kapatmış, kalbime gömmüştüm.

Ta ki...

Geçen yıl, g.a.g.'in ellinci programını kutladığımız o anlamlı güne kadar.

Şov dünyası böyledir işte sevgili okuyucular. Her an her şey olabilir. Sanıyordum ki, g.a.g. korusu esprisini playback falan halledeceğiz.

Ben ne bileyim canlı Türk sanat müziği icra edeceğimi!

Hayır, hadi biz anıra anıra gülüp eğleniyoruz, sazlara yazık değil mi?

Adamlar profesyonel müzisyen. Keman, darbuka, kanun manun, ne varsa kapıp gelmişler.

Bana da kabarık saçlar yapmışlar, simli bir makyaj, kırmızı ruj, ancak kıyafet kot tişört. Şarkıyı böyle kaydedeceğiz, sonra giyinip çekeceğiz.

Ebru Gündeş'in konser öncesi hâli tadmdayım.

O hâlimle adamların yanına gittim!. Saz ekibi, tam olarak g.a.g.'m hedef kitlesi değil tabii. Zaten geceleri çalıştıklarından, "A, işte bu g.a.g.'daki kadın, komedyen yani, hihihohoh"

gibi bir tepki olmadı. Daha ziyade, tam da korktuğum gibi, "Solist hanım böyle buyursun, La minör'den mi girelim?" biçiminde gergin dakikalar yaşattılar bana.

"Ben aslında şarkıcı değilim, komedyenim, dalgamızı geçeceğiz" falan diyorum, kimse beni dinlemiyor.

Viski için, ses açılır

Daha yaşlı ve olgun görünen kemancıyı yakalayıp dedim ki: "Benim sesim kötüdür, siz bana katılın, arada kaynayayım bari." Bilgelik dolu gözleriyle bana baktı ve dedi ki: "Kötü ses yoktur hanımefendi. Herkes güzel sesli doğar. Önemli olan sesi eğitmektir. Bir iki deneme yapalım, bakın siz de inanamayacaksınız ne güzel okuduğunuza!"

O gazla, demişim ki: "La minör'ü falan boşverin, girin, ben size yetişirim!"

Şarkı da Türk musikisinin en zor eserlerinden biri: "Dönülmez Akşamın Ufkundayız" adlı seğah eser. Beste Münir Nurettin Selçuk, söz Yahya Kemal Beyatlı, solist Gülse Birsell!

Daha ilk denemede, ki ben gerçekten ruhumu katarak söylediğime inanıyorum, saz arkadaşlarım dediler ki: "Viski getirtelim sete, sesinizi hemen açar!"

Prodüksiyon çalıştı. Üç dakika sonra viskimi içmiş ve sesimden bir Muazzez Abacı tınısı beklentisi içine girmiştim.

Dönülmez Akşamın Ufkundayız, benim yorumumla post-modern bir biçim kazandı. Neden sonra fark ettim ki, saz arkadaşlarım viskiden götürüp duruyorlar. Kalbime bir bıçak gibi saplanan acıyla, gerçeği kavradım: Sazlar sesime tahammül edebilmek için viski istetmişlerdi!

Keman çalan iyi niyetli amca, hâlâ umudu kesmemiş. Bir yandan çalarken, bir yandan kâh cesaret veren, kâh acır gözlerle bana bakıp tempo veriyor. Ben, viskinin de etkisiyle, döktürdüğümü düşünüyorum ama, bir tane genç kanuni var, o arada, "Öffff" diye fenalık geçiriyor. Bu sefer bende "Acaba Muazzez Abacı kadar iyi değil miyim?" şüpheleri uyanıyor!

Üçüncü denemede sesim kısıldı. "Diyaframdan söylemedi-niz mi?" gibi bir şeyler gevelediler. Diyafram nerede bilsem, şimdiye kadar Ebru Gündeş olurdum, sen ne diyorsun?

Sazlar yıprandı ama o programda hem biz hem g.a.g. seyircisi pek eğlendik.

Şimdiyse kayıt teknolojisinin nimetlerinden yararlanmaya gidiyorum.

Belki de tür yanlıştı. Belki de çağlayan gibi sesim Türk musikisine değil, rap'e daha uygun.

Göreceğiz bakalım...

Türkiye'nin "eşortman" sevgisi!

Hiçbir giysi bu kadar rahat ve çok amaçlı olmadı. Hiçbir giysi bir milletin genlerine bu kadar iyi uyum sağlamadı. Ve hiçbir giysi beni benden bu kadar almadı!

Her şey o perşembe günü başladı.

Zannederim geçen sene bahar aylarındaydı.

g.a.g.'ın çekim günlerinden biriydi ve ben her zamanki gibi, kotumu tişörtümü, çizmelerimi giymiş, evden çıkmak üzereydim.

Birden kendimi yorgun hissettim galiba. "Nasıl olsa stüdyoya girer girmez üstümü değiştirip süsleneceğim" diye düşündüm ve içgüdüsel olarak, giyecek daha rahat bir şeyler aradım. Mesela bir eşofman takım.

Beni biraz tanıyanlar sporla aramın iyi olmadığını, hatta hiç aram maram olmadığını bilirler.

Hayatımda kendime en son aldığım spor giysisi, 1988 yılında aniden aeroibiğe başlamaya karar verip edindiğim siyah tayt, siyah mayo ve sarı tozluklardır.

Şöyle bir aile düşünün: Ağabey eski milli voleybolcu, zamanında Galatasaray'ın takım kaptanı, abla eski milli basket-

bolcu, üstelik bana göre 10 santim dezavantajlı olmasına rağmen...

Ve kardeşleri, bendeniz!

Aerobik kıyafetim dışında bir de yine aynı yıllardan kalma, ağabeyimin son bir umutla hediye ettiği tenis ayakkabılarıyla tenis eteği vardır. Hâlâ saklarım. Tenis hayatım da üç ay sürmüştü bu arada. Mecburi piyano dersi gibi bir şeydi benim için.

Spor yoksa eşofman da yok

Böyle bir insanın neden eşofmanı olsun? Hangi sporu yapıp terledin de, terin soğumasın diye üzerine eşofman giydin?

Ne var ki Türkiye'deki eşofman, daha doğrusu "eşortman" kültüründen haberim yoktu o günlerde.

Türk vatandaşı, eşofmana "eşortman" der. Zannederim "şort" takısı genelde spor kıyafetleri çağrıştırdığındandır bu. Zaten tişört yerine de "tişört" denir. Hani şortun üzerine giyilen giysi manasında! Alakası yoktur tabii. Tıpkı "sweats-hirt"ün de aslında süet olmaması gibi.

Uzatmayalım. O gün, çekime giderken, kimbilir ne zamandan kalma bir Adidas eşofman altı buluverdim. Üzerine de bir "süetşört"!

Aman Allahım o ne rahatlığı öyle. Çekimde hikâyeleri alelacele anlattım ki, bir an önce "eşortmanıma" kavuşayım!

Eve aynı kıyafetle döndüm. Aynı kıyafetle yemeğe oturdum, televizyonun karşısındaki kanepeye yattım. Hayat buymuş yahu! Yatağa da öyle girecektim ki sıcak gelir diye vazgeçtim.

Türk eşofmansız olmaz

Türk ailesinde eşofmanın önemli bir yeri vardır. Oysa bizim aile robdöşambr-sabahlık ailesiydi. Kahvaltıya kadar her-

kes giyinmiş olur ve yatana kadar da öyle giyinik dolaşırlardı. Her kültür aileden gelir tabii. Ben de bu yüzden, eşofman zevkinden bu yaşa kadar mahrum kaldığımı idrak ettim ve arayı kapatmaya karar verdim.

Ertesi gün gidip kendime rengârenk birkaç eşofman altı aldım. Evde olduğum günler lüzumsuzca iki dirhem bir çekirdek giyinmektense, bunlarla dolaşacaktım.

Yıllarca moda dergisi çıkaran bir işkadını olarak sabah kalkıp şık giyinmek zorundaydım.

Oysa bu televizyon işinde hiç kıyafet almasanız da oluyor! Çekimden çekime git. Aralarda da evde oturup yazı yaz. Hele şimdi dizi de başlıyor. Haftada dört gün çekim ediyor.

Tam eşofmanlık!

Böylece koleksiyonum da yavaş yavaş gelişti. Beğendiğim eşofmanların birkaç rengini almaya başladım. Yazlık ayrı, ba-harlık kadife ayrı, kışlık polar ayrı. Kimi sadece alt, kimisi takım. Siyahlar, pembeler, kırmızılar. Yanları şeritliler, fermuar-lılar, sırtı file olanlar...

Türk eşofmanları başkadır tabii. Şu ev kadınlarının giydikleri hani. Bir kere sporla uzaktan yakından alakaları yoktur bunların. "Aabiye" modellerdir. Kadife üzerine payet işlemler, vatkalı, fiyonklar, üzerine takılarla falan tamamlanır. Altına, bir de simli, dolgu topuk terlik, bitti. İster evde fasulye ayıkla, ister komşuya git, ister mantonu geçir çarşıya pazara çık. Çok amaçlı yani.

Eşofman Türk insanının genlerine de daha uygun bir giysidir. Dikkat edin, iki üç kuşak öncesi Osmanlı olduğu için, takım elbiseler iğreti durur bizim adamların üzerinde. Şalvarla, kaftanla, cübbeyle gezmiş dedeleri ne de olsa. Mesela kadınlarımız da terlikle çok rahat eder. Yazlık terlikler moda olduğunda en çok uyan ülke Türkiye olmuştur herhalde.

Eşofman da şalvar benzerliğiyle vatandaşı çok mutlu eder. Mesela beni!

Döpiyes, blucin, elbise hayatım bitmiştir. Gündüzleri eşof-

mandan başka bir şey giymeyi düşünmüyorum. Tamamen bağımlı oldum.

Hele bugün bir de buz mavisi kadife aldım ki. Hatta şu anda üzerimde...

Metroseksüeller "lahmacun kulübü"ne karşı!

Metroseksüelleri kıskanmayın kardeşim. Evet manikür yaptırıyorlar, evet alışverişe vakit harcıyorlar, evet cilt bakımına gidiyorlar. Ve evet, güzel kadınları onlar kapıyor. Çalışın, sizin de olur.

Bir metroseksüeldir gidiyor.

İki günün birinde, bir dergiden arayıp fikir alıyorlar: "Met-roseksüel erkekler hakkında ne

düşünüyorsunuz?", "Türk metroseksüelleri sizce kim?", "Gözlemlerinize göre metro-seksüel erkekler nerelere takılıyor?"

"Gözlemci"yim ya ben. Gittiğim yerlerde gözümü dikip öteki masalara bakacağım sanki. "Hmm, bak şu herif kesin metroseksüel, yoksa niye kol düğmesi taksın. Demek ki bu kebabçıya metroseksüeller de takılıyor, bir dergiden sorarlarsa söylerim" diye.

Bu soruları genellikle "Efendim? Duyamıyorum. Dizi çeki-mindeyim, iyi günler" şeklinde yanıtlıyorum.

Bir kere laf sakat! Bizde bir kelimenin içinde seksüel mek-süel geçiyorsa, insanların aklına hemen bir sapıklık gelir. "Metroseksüel misiniz?" sorusunu bir Türk erkeğine sormak için mangal gibi yürek lazımdır. Zaten onun için benim gibi kadınlara sorup duruyorlar.

Ne metroseksüeli? Biz Antepliyiz!

"Metroseksüel misiniz?"e, klasik Türk erkeğinin vereceği en ılımlı cevap, "Sen ne diyorsun kardeeeş, biz Antepliyiz!" falan gibi bir şeydir.

Oysa nedir metroseksüel? Tıraş olan, saçına başına özen gösteren, nazik, havalı, bakımlı, eğitilmiş, hoş erkek. Ve de asla seksüel bir sapma olmadan. Hatta çok çapkın bile olabilir. Kendisine kalmış.

Kadın ruhundan anlayan, futboldan başka ilgi alanları olan, hediye seçmesini, jestler yapmasını, dinlemesini bilen erkektir metroseksüel.

Fakat bildiğiniz gibi, ülkemizde yukarıda anlattığım erkeklerden pek fazla yoktur. Olanlar da avam bir tabirle, karaborsadadırlar.

Oysa öteki grup, yani diş fırçalamayı, duş alıp deodoran kullanmayı vakit kaybı olarak gören, sinemaya gitmek yerine, evde göbeğini kaşıyarak, eşofmanla maç seyretmeyi tercih eden, çocukluğundan beri saç kesimini değiştirmemiş, genel olarak parfüm yerine sigara kokan, beslenme düzenini lahmacun üzerine kurmuş arkadaşlar, elbette ki, metroseksüeller-den nefret edeceklerdir.

Sebebi açıktır: Kadınlar metroseksüellerin peşindedir ve "lahmacun kulübü" olarak isimlendirebileceğim diğer grup, genel olarak havasını almaktadır!

(Yanlış anlaşılmasın, lahmacun, çok sevdiğimiz, beslenmemizin temel taşlarını oluşturan gıdalardan biridir! Ben bir yaşam tarzından bahsediyorum. Ayriyeten Antepililere sevgiler!) "Metroseksüel" kelimesini, müstehzi bir gülüşle, sanki hafiften gay bir içeriği, bir şaibesi varmışçasına kullananlar da, dikkat edin, lahmacun kulübünün açık veya gizli üyeleridir.

Lahmacun kulübünün oyununa gelmeyiz!

Güya metroseksüellere çamur atılacak da izi kalacak, biz

de kadınlar olarak diyeceğiz ki, "Ayy, en iyisi sigara ve soğan kokan, haftada bir gömlek değiştiren, göbekli, zevksiz, tıraş olmayan, kitap okumayan, kaba bir adam bulayım da, 'metroseksüel' diye dalga geçmesinler!"

Lahmacun kulübü, size sesleniyorum! "O da metroseksüel", "Bunun için de metroseksüel diyorlar!" gibilerinden bir "Havalı erkekleri karalama operasyonu", bir "cadı avı" yürütüyorsunuz, farkındayız!

Bu ayaklan yemediğimiz gibi, ideal erkeğe de bir isim bulmuş oldunuz, sağ olun, var olun. Bundan sonra kızlar "Hayalimdeki erkek, kumral, uzun boylu, nazik, başarılı, esprili, sevecen..." falan diye uzun uzun anlatmak yerine "Kumral, metroseksüel" diyecekler ve bitecek.

Metroseksüeller, bembeyaz dişleriyle sırtarak güzel kadınları kapmaya devam edecekler.

Ve bu esnada siz, yalnız başınıza, gazete kâğıdının üzerinde soğanlı lahmacun yiyor olacaksınız!

Hani söyleyeyim dedim. Belki içinizde hâlâ kurtarılabilecek olanlar vardır diye...

For those of you who don't know, metrosexual is the new catchphrase for those guys who you just can't explain — nice, good looking, well-dressed, educated and straight.

On derste "ödül töreni adabı"!

Belki bir gün işinize yarar. Her duruma hazırlıklı olmak lazım. O gün geldiğinde "Aman plaket düştü," yok efendim "Konuşmamı şaşırımdı" falan istemem! Yazıyoruz, oturun okuyun.

Arada okuyucuya, seyirciye duyurmak lazım ki, doğru adreste olduklarını hissetsinler.

Efendim bir iki hafta önce Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği'nin düzenlediği "Yılın En İyileri" araştırmasının sonucunda, g.a.g., değerli halkımızın oylarıyla, "En iyi eğlence programı" ödülünü aldı!

Geçen sene de aynı ödülü biz almıştık, ayıptır söylemesi. Mutluyuz, gururluyuz! Son programda da, yani çarşamba gecesi, gecenin on ikisinde nefis bir de rating çıkmış ki, diziler arayıp bulamıyor. "Sağ oluuuun" demek istiyorum bu vesileyle!

Geçtiğimiz günlerde benim için çok manalı bir ödül töreni vardı.

g.a.g. programını sadece iki senedir yapıyoruz.

Oysa on iki yıldır gazeteciyim!

Ve geçtiğimiz hafta, hayatımın ilk gazetecilik ödülünü al-

dım. Kabataş Lisesi ve Kabataşlılar Derneği internet oyları ve öğrenci anketleri sonucunda, beni "2003'ün En İyi Kadın Gazetecisi" seçmişler.

Ödül törenine gittiğimde öğrendim ki, erkek gazeteci kategorisinde de Hasan Pulur ödül almış. Nasıl ezildim anlatamam! Bir de Magazin Gazetecileri Ödülü alınca, bu yazıyı yazmak zorunlu hâle geldi.

Ödül törenlerinin güzel yanları: Gurur, mutluluk, coşku.

Ödül törenlerinin zor yanları: Kalabalık önüne çıkıp "olgun" konuşma yapma mecburiyeti. Gerçekten, bakın, delikanlı gibi konuşalım, insan ödül aldıysa, içinden gelen konuşma şu oluyor: "Evet, gerçekten süperim, haklısınız. Bunu çoktan hak etmiştim. Kıskananlar çatlasın. Elemterefiş, kem gözlere şiş! Kategorideki diğer adaylara da buradan 'nanik' yapmak istiyorum, izninizle. Medya mensupları, çekin arkadaşlar, duymayan kalmasın. Ödül aldım bea. En büyük benim! Heyt beaaaaa!"

İnsan psikolojisi budur kardeşim!

Ama maalesef çıkıp şöyle şeyler söylemen gerekir: "Kategorideki diğer arkadaşlarla yarışmak, zaten başlı başına bir gurur. Bu ödül hepimizin. Ayrıca bu ödül aslında ekibimin. Ben bir hiçim. Beni buna layık gördünüz ya, siz benden daha büyüksünüz. 2004 güzel olsun, el ele tutuşup dans edelim. Dünya barışı olsun, falan feşmekan..." E ne anladım ben ödül coşkusundan? Oldu olacak, bir cübbe edinip, dağ başında çile çekmeye falan gidelim.

Ödül alma trafiğinin asla net olmayışı: Sahneye çıktın. Ne yapacaksın? Önce teşekkür mü? Yoksa önce ödülü alıp, sonra konuşma mı yapacaksın? Ödülü veren adamın konuşması nereye sıkışacak? Peki gazetecilere poz verme faslı konuşmadan önce mi sonra mı? Her zaman karışır, Oscar töreninde bile, her zaman sahnede bir arbede olur. Sinir bir durumdur.

Plaketin sürekli kutunun içine düşmesi: Yahu kim icat etmiş bu "plaket" denen şeyi? Güya kutu açılacak, plaket kutu-

nun kapağına dayanıp duracak, sonra eve götürünce de, tozlanmasın, ne bileyim yer tutmasın diye, plaketi yatırıp, kutunun içinde saklayacaksın. Olmuyor işteee! Tam konuşma yaparken plaket yatıveriyor kutunun içine. Hatta bazen ödülü alırken oluyor bu. Kaldırıp düzeltiyorsun, bu sefer durmuyor, yere düşer gibi oluyor. Kapalı tutsan ödül görünmüyor. Plaketi dengede tutacağım diye, gerginlikten lafını unutup insan. Kim bakıyor yahu bu plaket işlerine?

Sevgili okuyucularım, yukarıdaki üç şık da çarşamba günü başıma geldi.

Ancak ben yine de, ödül törenlerine zevkten dört köşe gidip, plaketleri almaya devam edeceğim. Layık görenlere teşekkürler.

Kategorideki diğer arkadaşlar, sizinle yarışmak büyük gururdu. Dünya barışı, vesaire, vesaire...

Neden yağlı yiyecekler daha lezzetli?

Bilim başka şey yalla. İnsan aydınlanıyor, kavlıyor, hayatın anlamını çözüyor. Sadece bu kadar mı? Karakterinde bir tuhafılık bulunmadığını, genlerinin kurbanı olduğunu öğrenerek, kendisiyle barışıyor!

Teorimin doğru olduğunu biliyordum!

Bir belgesel seyrettim ve hayatım değişti.

Evet sevgili okuyucular, o hiç dizi mizi seyretmeyip, Tele-vole'lere kızıp, sadece belgesel seyreden entel Türk var ya, işte o benim!

Yalan tabii. Ama gerçekten büyük zevk aldım izlerken.

"Human Instinct"ten, yani insan doğasını konu alan "İçgüdü" belgeselinden söz ediyorum.

Gerçekten aydınlandım. Kendimle ilgili birçok cevap aldım. Size de tavsiye ederim. Mesela, yazıya giriş cümlemden bahsederseniz.

Neden patates kızartması, iskender kebab, kaymaklı kadayıf falan haşlanmış kabaktan daha lezzetlidir? Ha? Size soruyorum? Obur musunuz? Sağlıksız mısınız? Hayır efendim. Sadece içgüdülerinize göre hareket ediyorsunuz.

Yağlı yiyen kazanır!

İnsanoğlunun varoluşundan itibaren, güçsüzlerin yok olup, güçlülerin kalması süresince, binyıllar boyu, yüksek ka-

lorili, yağlı yiyecekleri tercih edenler, yani "kebabçılar, tatlıcılar" hayatta kalmışlar. Çünkü diğerleri, hani enginar mengi-nar sevenler, vücutlarında yağ depolayamadıkları için, kıtlıklar sırasında ölüp gitmişler.

Yani hepimiz, yağlı seven oburların torunlarıyız ve bunun için bugünlere gelebildik.

Hoş, bundan sonrası için doktorlar tam tersini söylüyor, o da ayrı. Yine de artık kaymaklı kadayıf yerken daha az vicdan azabı duyacağım. Genetik işte kardeşim! Hem yarın öbür gün bir kıtlık, bir şey olur, insan neslini biz devam etti-

— ririz falan...

Hanımlar, kalça bölgenizde biriken fazla kilolarınız canınızı mı sıkıyor? Hiç üzülmeyin, "İçgüdü" belgeselini seyredin!

Basenlere takmayın, cazibe işareti!

Hani o bayıldığımız Kate Moss'lar, efendim, sıska mankenler var ya. Onları hiçbir erkek beğenmiyor farkında değiller! Neden? Çünkü erkekler, birlikte olacakları kadınları seçerken içgüdüsel olarak, ince belli, ama geniş kalçalı olanları tercih ediyorlar. Çünkü binyıllar, öyle kadınların daha doğurgan olduğunu gösteriyor. Onun için basenlere takılmayın, yemenize bakın!

Eş seçerken başka bir ilginç durum daha varmış genlerimize yazılı olan. Newcastle Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada, bir grup kadından üç gün boyunca aynı tişörtü giymeleri istenmiş. Sonra da bu tişörtler farklı erkek deneklere koklatılmış ve hangisinin en güzel koktuğunu düşündüklerini söylemeleri istenmiş.

Yüzde yüze yakın bir oranla, erkekler, kendi bağışıklık sistemlerinden en farklı olan sisteme sahip kadınların tişörtünü seçmişler. Çünkü farklı bağışıklık sistemlerine sahip anne babadan olan çocuklar, hastalıklara karşı daha dirençli olurlarmış ve insanoğlu farkında olmadan, nesillerin gelişimi için, bu seçimi yaparmış.

Üç gün boyunca giyilmiş yüzlerce tişörtü koklamak zorunda bırakılan erkek deneklere ne kadar para ödendiği araştırmada yazmıyor! Ama ben merak ettim.

Böyleyim işte, abuk subuk şeylere takılıyorum. Sivriyim. Ama benim hatam değil.

Küçük çocuk yaramaz, büyük çocuk uslu!

Efendim, ben ailenin küçük çocuğuyum.

Açıklıyorum. "İçgüdü" belgeselinin "Kazanma Hırsı" bölümünde şöyle deniyor: "Çocukken, hayatın ilk yarışı olarak,

en faydalı kaynak, yani anne babanın ilgisi için kardeşlerimizle yarışırız."

Bu yarışta gözlemlenen de şuydu: Küçük çocuklar bunu, çılglık atma, aşırı hareketler, yaramazlık, soytarılıkla başarmaya çalışırken, ağabey ve ablaları da silah olarak "Sabırla beklemek, uslu olmak, yardım etmek veya sevdiğini söylemek" gibi taktikler kullanıyorlarmış. Bunu tamamlayan bir araştırmada da, ilk doğan çocuğun radikal düşünceli, çılgın, yenilikçi olmasının, küçük kardeşlerine göre daha düşük bir ihtimal olduğu bulunmuş.

Böylece benim niye kafadan kontak, ağabey ve ablamınsa niye akli başında, sakın, doğru düzgün insanlar olduğu da ortaya çıkıyor! Her şeyin başı bilim vallahi.

NTV'de yayınlanan "İçgüdü" sayesinde kendimle barıştım diyebilirim!

Siz de seyredin, sonra beni hatırlarsınız.

Bakın orijinal internet sitesinin adresini de veriyorum burada:
<http://www.bbc.co.uk/science/humanbody/tv/huma-ninstinet/>

Eh, bu köşe yazısında verdiğim hizmet de, benim, başka insanlara yardım içgüdümün bir göstergesidir. Ki, bu konu internet sitesinde var.

Bir bakın bakalım.

Tek mi, çift mi?

Yine yer yerinden oynuyor.

Savaş mavaş değil bahsettiğim, Sevgililer Günü!

Belki bu sene unutulur da, şu sinir kırmızı kalpli eşyalarla, "I love you'larla süslü ıvır zıvırla, afrodisyak olduğunu iddia eden mönülerle, çikolatalarla, güllerle muhatap olmayız diye ümit ettim. Ama boşuna!

İşin cılkı çıkmış bir kere. Son üç yüz yıldır birbirinin gözünün içine bakmamış karı kocalar, ilişkileri okul çıkışı şapırda-ta şapırdata hamburger yemekten ibaret ergenler, herkes Sevgililer Günü programı peşinde.

Yılbaşından beter.

Restoranlarda şimdiden yer yok, kulüpler tıklım tıklım, barlar hıncahınç.

Neyi kutluyorsunuz kardeşim?

Yaptığımız şey, dünya var olduğundan beri yapılıyor! Özel bir yetenek, sonradan öğrenilen bir beceri gerektirmiyor ki. Bildiğin hormon, herkeste var!

Dünyalılar ikiye ayrılır!

14 Şubat'ta milyonlarca çiftin süslenip püslenip kikirde-

yerek lokalleri doldurması yetmiyormuş gibi, o gece yalnızlar için de partiler düzenlenmesi gelenek oldu.

Genç bekâr özgür kadınlar partileri, genç kalan bekâr özgür kadınlar partileri, aranan erkekler partileri, ümitsiz bekârlar partileri, biz bize yeteriz partileri...

Yani, o gece sevgili değilsen, illa ki diğer sevgilisizlerle birlikte acı-tatlı, traji-komik, ama ne olursa olsun "mutluluğu tam anlamıyla bulamamışlık" temalı bir gece geçirmek zorundasın.

365 gün şehirlerde çeşit çeşit insan gezerken (bekâr, evli, boşanmış, gecelik ilişkiler yaşayan, ayrılmak üzere, evli ve sıkılmış, âşık ama mutsuz, ilişkide ama aldatan, taze çift olmuş, kimseyi bulamamış, kimseyi istememiş, monogam, poligam, homoseksüel, heteroseksüel, nemfoman, frijit, her neyse...) 14 Şubat günü, sadece ikiye ayırıyoruz: Çiftler ve tekler!

Çiftsen, hediye alacaksın, yemek yiyeceksin, çikolatalara, güllere, internet kartlarına; bütçen, kültürün, alışkanlıkların neye uygunsa, bir şeylere para ve/veya zaman harcayıp, ilişki pek güzelmiş, herkes aşıkmiş gibi yapacaksın. Bu esnada bir yandan da "tek"lere bakıp kendini daha iyi, daha şanslı, daha "normal" hissedeceksin.

Teksen, hayatından çok memnun olsan bile "Acaba kaçırdığım bir şeyler var mı? Biri olsaydı daha mı iyi olurdu?" gibi şüphelere düşecek, isteyerek veya mecburen, senin gibi "tek"lerle programlar yapacaksın.

Eski sevgilileri anıyoruz!

Halbuki Sevgililer Günü'nün mantığı en başından yanlış kurulmuş!

Diğer özel günlere bir bakın: Anneler Günü, Babalar Günü, Öğretmenler Günü...

Üzerimizde hakkı olan, bize vakit ve emek harcamış, ama artık eskisi gibi ilgilenemediğimiz yakınların hatırlanması, onore edilmesi üzerine kurulmuş doğru formüller.

Bu mantığa göre, Sevgililer Günü'nde de eski sevgililerin kutlanması gerekmez mi?

Kavgalı ayrılmış olabilirsiniz. Öğretmenlerinize ilgili son anınız neydi? Veya annenizle hiç mi birbirinize girmediniz? Olur böyle şeyler. Ne de olsa eski sevgilidir, hoş görmek lazım!

Tabii, benim formülümde, bazı skorlar arkadaşlar büyük müşküllerle karşılaşabilirler. "Bir gün içinde hangi birine hediye alacaksın, hangisini arayacaksın. Haftalar yetmez!" diyebilirler.

Burada da aynı prensip geçerli olmalı.

Harcanan emek ve zaman, eski sevgililerin önceliğini belirler.

En uzun beraberlikleri seçtikten sonra, isimleri emek kriterine göre eleyin. Geçmişte

ödevlerinize yardım etmiş, size araba kullanmayı öğretmiş, yemek yapmış, evinizi yerleştirmiş veya hayatınıza buna benzer katkıları olmuş isimleri, o gün, en azından bir demet çiçek veya bir telefonla aramanız hoş bir jest olacaktır! Bunlardan kendini en çok helak etmiş olanını da bir yemeğe çıkarıverin. 14 Şubat mana kazansın.

Ayrıca eski sevgiliyle yenen yemeğin, klasik Sevgililer Günü programlarından daha heyecanlı ve daha dedikodulu olacağı kesindir.

Bu çözümün en parlak yanı da şu: Eski sevgiliyle program yapmak için tek veya çift olmanız fark etmez.

Çiftseniz ve şimdiki sevgili su koyuverirse, suçu hemen bana atabilirsiniz.

Ama zannetmiyorum. Bu değişiklik, onun da işine gelebilir!

Kahve falının püf noktaları!

Derslere başlıyorum. Artık siz de evde deneyebilirsiniz. Kısa zamanda daha popüler, sevilen, aranan bir insan olmanız işten bile değil!

Türk kahvesine olan ve maraz sınırlarını zorlayan merakımı biliyorsunuz.

Gün içinde Türk kahvesi içmeyi bıraktığım dakikalar, göz seyirmesi, sinirlilik, çarpıntı, ter basması belirtilerinin başladığı anlara denk geliyor! Tadında bırakamıyorum yani!

Ne var ki, birçok kahve meraklısının aksine, kahve falı dendiğinde yüzümde müstehzi bir gülüş beliriyor!

Bana hep garip gelmiştir. "Filanca süper kahve falı bakıyormuş" dediklerinde etrafta bir dalgalanma olur, insanlar sıraya girer, ricalar eder, kahve falı konusunda başarısı yayılmış olan arkadaşta türlü yalakalıkla fal baktırmaya çalışırlar! Öteki de kendini bir naza çeker ki... "Ay yorgunum", "Arka arkaya bakamam ööyle", "Ancak ben bakmak istediğimde doğru çıkıyor, ısmarlama olmaz" gibilerinden... Kardeşim, yapacağın, kahve bulaşığına bakarak, kafadan bir şeyler atmak. Ne yorgunluğu?!

Fal hakuranların hâli daha da beterdir. Tutup "Biliyor mu-

—

sunuz, her saniye şu kadar yağmur ormanı yok oluyor" desen "Hadi len" tepkisi verecek arkadaşlar, nedense kahve telvesinin fincanda bıraktığı izlerin, gelecekleriyle ilgili ipuçları

verdiğine, adları kadar emindirler!

Zaman zaman havamı bulmak için eşe dosta kahve falı bakmışlığım vardır. Hatta çok isabetli tahminler yaptığımı söyleyip, "medyum" özelliklerime saygı duyan arkadaşlarım bile var. Bundan gurur duyuyor muyum? (Palavra özelliğimden değil, böyle arkadaşlarım olmasından.) Hayır!

Derslere başlıyoruz!

Olay çok basittir aslında. Siz de, aşağıdaki tavsiyelerle, bir kahve falcısı olup, belli başlı ortamlarda popüler hâle gelebilirsiniz.

Fincana bakıp, "Aaa, senin bir düşmanın var" diye başlayın ve fal meraklısını o dakikada kazanın. "Hatta hemcinsin" diye devam edin. Herkesin gıcık olduğu bir hemcinsi vardır mutlaka. İşi abartıp "Sana yakın bir çevreden, ya aile, akraba veya işyerinde" diyebilirsiniz. Başka ne olacak ki? Ya iş arkadaşı, ya patron, ya kayınvalide, kayınço, görümce mörümce...

Elbette "Nerede, hani?" falan diyen bazı ukalalar çıkacaktır. Fincanın içinde gelişigüzel bir telvelenmeyi işaret ederek "E şekerim bak, yılan çıkmış, atmaca kanadı çıkmış, kedi çıkmış, senin arkanda bööyle uzun saçlı kadın çıkmış" gibilerinden şüphe götürmeyecek kanıtlar sunabilirsiniz!

Bekârların, genel olarak, hayatta iki büyük derdi vardır: Para ve aşk. Evlilerin, genel olarak, hayatta iki büyük derdi vardır: Para ve çoluk çocuk.

Bu konularda herkesin sıkıntıları ve umutları vardır. Fal meraklısının medeni durumuna göre, "Para konusunda sıkıntı var ama aşılacak" ve/veya "Aşk/çocuklar konusunda ufak tefek dertlerin var, takma kafana, uzun vadeli değil, sonradan sevineceksin" deyin, işi bitirin!

Madem kahve falı biliyor ayağına yatıyorsunuz, jargona da

alışın. Mesela, ev yerine "hane" kelimesini kullanmak, sizi sıradan insandan "gizli güçlere sahip geleceği gören yaratık"a terfi ettirecektir. "Evde ufak tefek dertler var" yerine "Hanende ufak tefek sıkıntılar var" demenizi tavsiye ederim.

"Kalabalıklar içindesin, her kafadan bir ses çıkıyor, hep

sine kulağımı tika, kendi yolunda yürü" tavsiyesini yapıp, fin

canın bol telveli, karışık desenli bir bölümünü delil olarak

sunmak her zaman işe yarar. Zira insan sosyal bir hayvandır

ve ister İstanbul borsasında çalışsın, ister otobüse binsin, ister

apartmanda otursun, illa ki bir "kalabalıklar içinde olma" durumu yaşar.

Son olarak "senin yüreğin kabarmış" kalıbından bahsetmek isterim.

Her kalıp gibi, bu da klişeleşme tehlikesi olan bir cümledir ve kullanırken dikkat etmeniz gerekir. Mesela, fala böyle başlarsanız, kimse sizi ciddiye almaz. Ama sonlara doğru, cümleyi evirip çevirip, "Bak, aslında klişe bir laftır ama, fincanda da görüyorsun, bir yürek kabarması var hakikaten" dersanız daha inandırıcı olur. Bu numarayı sokak kahvelerinde kullanmayın. Türk kahvesinin kilosu kaç para? Kahveci yürek kabarması görüntüsü sağlayacak kadar kahve koymamıştır muhtemelen. O zaman da delil gösteremezsiniz. Evlerde bakılan kahve fallarını tercih edin.

Artık kahve falının kralı sizsiniz. Kim tutar sizi?

Yine faydalı bir yazıyla karşınızdaydım. Maksat okura hizmet, gerisi dünya malı ve dolayısıyla dünyada kalır...

Soğuk algınlığının psikolojik izdüşümleri!

Gördüğünüz gibi, ilk tıbbi makaleme imza atmak üzereyim. Biraz heyecan var tabii, olmaz mı? Heyecana boğaz ağrısı, çeşme burun, normal ağırlığının üç katı bir kafatası da eşlik ediyor.

Evet efendim, salgına ben de katıldım. Herkes hasta dediler, biz de geri kalmayalım dedik.

Böylelikle konuya girmiş oluyorum. İsterseniz, basit bir hastalığın (ki mesela İngilizcede "common cold" yani "bayağı, hep görülen soğukalgınlığı" derler, böyle de tapon bir rahatsızlıktır), ruh sağlığımız üzerindeki etkilerini, başlıklar halinde inceleyelim.

Sürü psikolojisi karşısında A ve B tipleri

Demin de dediğim gibi, "Hastayım" dediğiniz anda, "Geçmiş olsun"la birlikte, âdettendir, şöyle cevap verilir: "Salgın zaten!" Ki genellikle de öyledir. Ancaak, salgın gerçeği, iki insan tipinde farklı algılanır:

A tipi: "Salgın mı? E iyi o zaman. Demek herkes hasta. O zaman endişelenmeye gerek yok." Bu tavır, aslında daha geniş çaplı düşünürsek, dünyayı yok olmaya götürebilecek bir tavır-

dır. Bu tipler sürü psikolojisini severler. "Elle gelen düğün bayram" şeklinde isimlendirebileceğimiz bu bakış açısı "Nükleer sızıntı mı varmış? E o zaman herkes ölecek, ben ne yapayım?" veya "Ozon tamamen mi yarılmış? Bana ne kardeşim, ben deodoranımı sıkırım, herkes sıkıyor" noktasına kadar gidebilir.

B tipi: "Salgın mı? Ne? Bu bana özel bir durum değil mi? Ben sıradan mıyım? Yo, yoooo!" Bu tiplerse, şişkin egolarına ve elitist tavırlarına karşın, dünyanın gelişmesini sağlamış, liderlik vasfı taşıyan insanlardır. Kolektif düşünmezler, bireyseldirler. Mucitler, sanatçılar, büyük girişimciler bunlardan çıkar. B tiplerinin ünlüleri arasında Einstein, Marilyn Mon-roe... (birisi beni durdurur mu lütfen?)

Ev halkı ve yakınlarla ilişkiler

Hasta kişi, ev içindeki sosyal tavrını değiştirir. Burada "gender" tabir ettiğimiz, sosyal cinsel kimliklerden bahsetmek lazımdır (vay be!). Erkekler, soğuk algınlığı sırasında, ev içinde, inleme, şikâyet etme, aşırı hassasiyet, endişe, panik, gibi duygular yaşayıp, zaman zaman hastalık belirtilerini abartma vs. tipi çocukluk yıllarının tavırlarını gösterirlerken, kadınlar farklıdır. Gereksiz fedakârlıklar, hasta yatağından kalkıp temizlik yapma, "Dur ben getiririm, iyiyim iyiyim" türü lüzumsuz ataklıklar, tamamen karşı tarafa kendini kötü hissettirmek, vicdan azabı vermek ve nekahat döneminde "Ben hastayken kendi kendime baktım, kimse ilgilenmedi" diyebilmek için takılan sosyal maskelerdir. Ev halkı, bunları yemeyin! Hastayı, gerekirse yatağa bağlayarak, kendine ve çevresine zarar vermesini engelleyin!

Kararsızlık, ikilem ve endişe

Soğuk algınlığı geçiren çoğu şehir insanı, doktora gitmez. Hastalığın seyri esnasında, sırasıyla, hafif ilaçlarla atlatmaya

çalışma, hastalığın ilerleyişine bozulma, antibiyotik alıp almama kararsızlığı ve bunun getirdiği endişeler görülür. "Antibiyotik alsam, bütün vitaminleri öldürüyormuş, ama almazsam geçmeyecek" dönemi beş güne kadar çıkabilir. Bu noktadan sonra depresyon ve panik başlar: "Bu hastalık geçmeyecek galiba!" Sonsuza kadar süren bir grip tıp tarihinde görülmediği gibi, bu psikolojik yan etkiyi geçirmenin tek yolu, efendi gibi doktora gitmektir!

Alışkanlık tuzağı

Birkaç günü geçen rahatsızlıklarda, kişi, bütün gün pijamalarla yatıp televizyona bakma, 12 saat uyuma, çorbanın ayağına gelmesi gibi, aslında mükemmel olan hayat tarzına alışabilir. Soğuk algınlığının etkileri geçtikten sonra bile, bu vicdan azapsız tembelliğin verdiği rahatlık duygusu, kişide alışkanlık yaratabilir. Hasta, iyileştikten sonra bile, bu güzel yaşam tarzından kopmamak için "Yok yok, yine başlıyor galiba, yarın da işe gitmeyeyim", "Daha tam iyileşemedim, öksü-rüyorum biraz" tarzında yalanlara başvurabilir, hatta bunlara kendi de inanabilir. Bundan kurtulmanın tek yolu kişinin kendi elindedir. Dışarıdan yapılacak ilaç ve psikolojik destek tedavisi genellikle işe yaramaz!

Gördüğünüz gibi "Bayağı soğuk algınlığı" sanıldığı kadar bayağı bir hastalık değil! Fiziksel zararı geçici de olsa, psikolojik açıdan, bu dönemde destek alınmasında fayda var.

Bu da benim, tıp dünyasına bir katkı olsun. Bak hasta hasta bilimin hizmetindeyim...

ilk ve son savaş anım!

Üç yaşındayım. Lambaların etrafına kâğıt sarıyoruz. Acaba yılbaşı gecesi gibi bir Şey mi bu "karartma"?

Annemler "Hatırlamana imkân yok" diyorlar.

Aslında haklılar, çünkü üç yaşmdaymışım. Ama bal gibi hatırlıyorum işte.

Belki hatırladığım bölük pörçük karelerle, sonradan anlatılanlar bir araya gelip hikâyeyi tamamlamışlardır.

Yazlıktaydık. Akşam üstü, benim pek anlam veremediğim bir hareketlilik başladı. "Karartma var" deyip duruyorlardı etraftan. Kâğıtlar alınıp, balkonun, bahçenin lambaları kaplandı.

Yılbaşı gecesi gibi bir Şey miydi bu karartma? Etraf kâğıtlarla süslendiğine göre...

Sonra Őöyle dediler sanki, hayal meyal hatırlıyorum: "Bu gece bir oyun oynayacağız. Hava kararınca ışıkları kapatıp, evin içine gireceğiz. Evde de ışık yakmayacağız. Sanki elektrikler kesilmiş gibi. Bir de televizyonu açmayacağız, gürültü yapmayacağız."

Bayıldım bu işe.

Akşam oldu, evin içine girdik. Salonda oturuyoruz. Benim neşem yerinde, kıkırdayıp duruyorum. Oyun ya bu.

Annem, babam, ablam öyle değil ama. Gerginlikten patlayacak gibiler.

Meğer ağabeyim gelecekmiş Bulgaristan'dan o gece.

Ağabeyim arada sakallı, arada sakalsız, bazen John Lennon gözlükleri takan, İspanyol paça pantolon giyen, gitar çalan, uzun boylu bir adam benim gözümde! Arada ortadan yok olup sonra yine geliyor. Üstelik de hediyelerle! Nereye gittiğinden çok hediyeler ilgilendiriyor beni! Dedim ya, üç yaşındayım.

Her dakika seyahatte. Milli voleybolcu çünkü. İkide bir Balkan ülkelerine, oraya buraya maça gidip duruyorlar.

Ama bu defa, tam da gecesi.

Annem söylenip duruyor: "Tam sırasıydı maçın. Havalimanı kimbilir açık mı değil mi? Ne olacak bu çocuklar? Nasıl gelecekler?" diye. Daha kötü ihtimalleri kimse dillendirmiyor.

Meğer benim uzun boylu adam sandığım ağabeyim de, daha on sekiz yaşındaymış o zaman!

Sonra aniden bahçe kapısının gıcırdadığını duyuyoruz ve evet, ağabeyim, kapıda, bavulu ve paketleriyle fırça atıyor: "N'oluyor yahu? Niye kapandınız içeri? Amma korkaksınız ha!"

Annemlerin rahatlama dozundan anlıyorum ki, büyük badire atlatılmış.

O zaman korkmaya başlıyorum.

Sessizce çıkıp balkonda oturuyoruz. Yan evlerde karanlıkta bahçelerde oturan komşulardan bir iki sohbet, karşılıklı ki-kirdemeler, yavaştan gevşeme.

Hayatımdaki ilk, ve umarım, son savaş anım.

Bağdat'ta yaşananları Körfez Savaşı'yla başlayan bir canlı yayın eğlencesi havasında seyrediyoruz.

O yıllarda bir CNN muhabirinin "Bizden ayrılmayın" ama-

ciyla, yanlışlıkla söylediği gibi: "Bu savaş reklamlardan sonra da devam edecek!"

Ne gariptir ki 1974'ten beri ne kansere çare bulundu ne Afrika doyuruldu.

Ama artık karartma falan yetmiyor insanları bombardımandan korumak için.

Artık istediğin yeri, istediğin zaman bombalayabileceğin uydu resimleri, özel ışıklar, kameralar, sığınakları patlatan geliştirilmiş füzeler var.

Öyle lambaların etrafına kâğıt sarmakla kaçamazsın.

Helal olsun! Dünya medeniyeti kendisiyle ne kadar gurur duysa az!

Assolist dinlemenin püf noktaları!

Benim gibi rezil olmayın diye yazıyorum. Yanınıza yaklaşan her assolistin niyeti kötü değildir. Sadece "Semra Özal yapmak" istiyor olabilir

Her şey o ödül töreninde başıma geldi!

Özel Radyo Televizyon Yayıncıları Birliği, internet kullanıcı oylarıyla g.a.g.'ı en iyi eğlence programı seçmiş, sağ olası halkım!

Güzel de bir yemekli tören hazırlamışlar. Gittik, oturduk. Ebru Cündübeyoğlu, garip ama gerçek, benden imza istedi. Ünlü ünlüden imza ister mi? Kitabı çok beğenmiş. Hoş bir andı. Ödülümüzü aldık, şudur budur. Her şey güzel.

Derken son günlerin popüler assolisti çıktı sahneye: Umut Akyürek.

Musiki aşkımı fazla belli ettim!

g.a.g.'ın 50. programını çekiyoruz... Hep "Ben Gülse Birselle ve saz arkadaşlarım" diyorum ya... Haydi, dedik, Türk Sanat Müziği topluluğu gibi giyinelim. Ben klasik assolist, arkada g.a.g. ekibi koro, şarkı söyleyelim 50. programda. Hem eğle-

niriz de. Tabii biraz klasik assolist hareketleri çalışmam lazım. Ara taksimlerde yere, havaya bakarak kafayı sallama, elleri Emel Sayın gibi kullanma teknikleri falan...

Umut Akyürek genç ama eski usul bir assolist. Eğitimli, klasik, ağır... Tam hanımefendi sanatçı. Sahneye çıkar çıkmaz g.a.g. ekibi "Haydi Gülse," dedi, "seyret, ezberle, aynısını yaparsın!"

Diktim gözlerimi Umut Akyürek'in üzerine. Hakikaten mükemmel. "Sahneyi dolduruyor" derler ya. Ve fakat ben Umut Akyürek'in televizyon görüntüsü değil, gerçek olduğunu unutmuşum! Ben ona bakarken, o da beni görüyor tabii! Salonda benim gibi gözünü alamadan bakan başka musiki âşığı da yok, takdir edersiniz ki! En ilgili dinleyen bile, arada sohbetle ve/veya önündeki tandıra dalıyor!

Bu alakamı Sayın Akyürek de fark etmiş olmalı ki, birkaç defa gülümsedikten sonra bana doğru yürümeye başladı! Belki boş zamanlarımda Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne devam ettiğimi falan düşündü. Ve hem ekibin hem benim endişeli bakışlarımızın arasında, hoop diye gelip bana elini uzattı! Bir yandan da içinde sürekli "bülbül" kelimesi geçen bir şarkı söylüyor.

Assolist beni sahneye çıkaracak! Bittim!

"Semra Özal" yapmak!

Bir kere bende sesin s'si yok. Olsa bile şarkıyı hayatımda ilk defa duyuyorum. Her şeyi bırak, sahneye çıkıp assolistle Türk sanat musikimizden bölümler icra etmem, daha doğrusu edememem, ve bunun kameralar tarafından tespit edilmesi, beni imaj, karizma, kariyer açısından ve her açıdan bitirmez mi?

"Söyleyemem, şarkıyı bilmiyorum, sesim yoktur, n'olur, vallahi!" şeklinde gergin yalvarışlarım sonunda, Umut Akyürek, playback'e ağızını uydurmayı bıraktı ve fenalık geçirerek, eli hâlâ havada, dişlerinin arasından:

"Sizi sahneye çıkarmayacağım, sadece elinizi tutmak istedim," dedi!

Allah beni kahretsin! Racondan bu kadar mı habersiz olunur? Kadıncağız bana "Semra Özal" yapacak. Hani assolistler devlet erkanının, hatırlı misafirlerin, ne bileyim Semra Özal'ın yanına gidip elini tutarak şarkı söylerler, o da kafasını sallayarak katılır ya. Olay bu. On saniyelik, iki kuplelik bir şey. Versene elini, ne korkuyorsun! Jestin karşısında böyle mi yapılır?

"A çok özür dilerim" diye ezildim ve g.a.g. ekibinin masaya kapanarak gülmesi esnasında, Umut Akyürek'le "Semra Özal yaptık".

Ben kiim, assolist taklidi yapmak kim.

Umut Akyürek'ten huzurunuzda özür diliyor, kendisini kutluyorum!

Alfa alfa filizine doğru adım adım!

Bıktım bu beslenme araştırmalarından. Ne yiyelim kardeşim? Bıktım be. Kararınızı verin. O güne kadar ben iskenderimi yer, kadayıfıma ekstra kaymak isterim. Bu kadar.

Birisi bana ne yemem gerektiğini söylerse çok mutlu olacağım!

Şimdi de en son tüyler ürpertici gelişmeyle karşı karşıya-yız! Hidrojene yağlar, yani fast food dediğimiz gıdaları pişirirken kullanılan, işlem görmüş, yüksek ısılara dayanıklı yağların kanserojen olduğu çıkmış ortaya.

Buyrun buradan yakın diyeceğim, ama bu yağlar yanmı-yormuş da!

Hamburger köftesinin, patatesin kızartıldığı hidrojene bitkisel yağlar, içinde defalarca kızartma yapıldığı halde yanmı-yor, ancak çok yüksek bir ısıda normal yağlar gibi davranıyor-larmış.

Yani, vücudumuzun 36-37 derece olduğunu düşünürsek, hidrojene yağlar vücutta, öyle oldukları gibi takılarak, obezi-teye, daha sonra da belki kansere yol açabiliyorlarmış.

Ah ben bunları biliyordum da işte...

Efendim, 94 yılında New York'a gittim ben. Okulun ilk günü, yeni tanışılan arkadaşlarla öğle yemeğine çıkıldı.

Broadway'in üzerinde, okula birkaç blok uzaktaki bir "Organik Gıda" lokantasına götürdüler beni.

O gün şöyle düşündüğümü hatırlıyorum: "Organik olmayan gıda nasıl bir şey ola ki? Sentetik tavuk, sentetik pilav, sentetik salata diye yemekler mi var bu Amerika'da?"

90'lı yıllar Amerika'da organik tarımın, hormonsuz, kimya-salsız sebze meyve yetiştirmenin, doğal gıdalarla hayvancılık yapılmasının başlayıp popüler olduğu yıllardı.

Organik Gıda Dükkânı adlı lokantaya girdik. Alt katta, hani bizim meyhaneler gibi bir camlı buzdolabı var. Oradan bakıp yiyeceği seçiyorsun. Ya satın alıp paketlettirip gidiyorsun ya da yukarı katta oturup yiyorsun.

Camlı buzdolabına bakıldığında, kelimenin tam anlamıyla, "bu lokantada yiyecek bir halt yoktu"! Tıpsız otlar, kepekli ekmek, birkaç bulamaç görünüşlü karışım.

Yukarı çıkıp mönüden sipariş verdik. Yanımdaki iki kız "alfa alfa filizli sandviç" istediler. Bense, herhalde nisruaz salata gibi bir şeydir, hani karışık yeşilliğin üzerinde yumurta, ton balığı, zeytin meytin vardır diye "ton balığı salatası"nda karar kıldım.

Sonuç bir fiyaskoydu! Ben ton balığının ne idüğü belirsiz (ve dolayısıyla muhakkak organik) bir sos içinde ezilip perişan olmuş halini didiklerken, arkadaşlarım, içine pis kokulu tatsız tuzsuz alfa alfa filizi doldurulmuş kepek ekmeklerine yumuldular!

Hayatımda bu kadar şaşırdığımı hatırlamıyorum. Bir insan böyle bir şeyi öğle yemeği olarak yiyebilir miydi? Allah açlıkla terbiye etmesindi, ve daha önemlisi ben bu New York denen yerde nasıl yaşayacaktım?!

Çıkışta kendimi bir Çin lokantasına attım ve Amerika'ya gelmiş tüm göçmenler için şükrederek karnımı doyurdum.

O dönemde Amerika'da çıkan yazıların birçoğu beslenme

üzerineydi. Konservelenmiş gıdaların çoğunda kanserojen madde bulunmuştu. Sebze ve meyvelerin iri yaralarına şüpheyile bakılıyordu. Kırmızı et zaten zararlıydı, tavuklar eşelenmeden yapay çiftliklerde büyütülüyordu, denizler kirliydi ve görünüşe bakılırsa, bu durumda alfa alfa filizli kepek ekmeği en güvenli seçenektir!

Bir de tabii, en çok bu hidrojene bitkisel yağ hakkında konuşuluyordu.

Sadece fast food'da değil, her yerde hidrojene bitkisel yağ vardı. Uzun zaman dayanabilen bütün gıdalarda: Cipsler, bisküviler, gofretler, çikolatalar, mikrodalgada ısıtılıp yenen donmuş yemekler...

Ve bu hidrojene bitkisel yağ, vücut ısısında yanmadığı için, hayatının sonuna kadar, tüm anlarında seninle birlikte yaşıyor, ayrılmaz bir parçan oluyor, sonuçta da seni, şişman, nedense kilo veremeyen, üstelik kanser olma riski yüksek kalabalığın arasına katıyordu.

Türkiye'ye geldikten sonra, bu tür takıntılarında büyük ölçüde azalma oldu.

Zaten fast food'dan zevk almayan bir insan olarak, "ne olsa yerim" tavrı içindeydim bir süredir.

Ancak görüyorum ki hidrojene yağlar konusunda bir bilinçlenme var. Organik gıda dükkânları açılmaya başladı. Balımızı bile seçerek yiyoruz.

Ben bu gidişatı biliyorum arkadaşlar. Önce ateş pahasına küçük, yampiri domatesler almaya başlayacağız, yumurtayı köyden getireceğiz. Ardından yediğimiz tavuğun soyağacını isteyeceğiz.

Son aşamada da beni Nişantaşı'nda bir kafede alfa alfa filizi doldurulmuş köy ekmeği yerken göreceksiniz.

Titrerim mücrim gibi baktıkça istikbalime!

Kırmızı halı bizi bozar!

Lüzumsuz bir şey. Takılıp düşmece var, birbirini itmece var. Paparazzisi var, halkı var. Kaplayın halıfleks, hem dayanıklı, hem bakımı kolay.

Hamdolsun bu yılki Oscar'ları da birlik beraberlik ve barış içinde teslim ettik. Ne Sean Penn, ne Susan Sarandon-Tim Robbins ekibi, Bush ve yönetimine küfür etti. Halbuki benim bütün gece beklediğim oydu.

Yoksa Oscar'ların kime gideceği zaten belliydi. Yüzüklerin Efendisi silip süpürecek, Charlize Theron ayakta alkışlanacak, "Soğuk Dağ" filmine mutlaka bir ödül gidecekti.

Zaten her Oscar sonrası, ödüllerden çok, hangi aktrisin ne giydiği, kırmızı halı üzerinde ne açıklama yaptığı konuşulur.

Malumunuz, "kırmızı halı" olayı ülkemizde de başladı artık. Film galaları, sadece gazetecilerin, blucinli gençlerin, meraklıların toplandığı, fosur fosur sigara içilen floresan ışıklı fuaye ortamından çıktı.

Çıktı da, kırmızı halı olayı öyle basit bir şey değil ki!

İlk bakışta, muhtemelen en ucuza yaşanacak en büyük lükstür kırmızı halı. Sonuçta metrekaresi beş milyona mı, on milyona mı alırsın, serersin, bitti. Birden işin havası değişive-

rır.

Ancak, önemli olan halının kendisi değil tabii, üzerinde yürüyenler.

Zamanında, havalı bir derginin editörü olduğum için, yurtdışında böyle kırmızı hahlı davetlere falan katılmışlığım çok. Hem de öyle Naomi'li, Elizabeth Taylor'lı, Prens Char-les'lı davetler yani, boru değil.

Bu esnada, kırmızı halının üzerinde yürüme usulünü de öğrenmiş bulunduk.

(Şunu da söylemeden geçemeyeceğim, düşünüyorum da benim ünlü olmadan önce çok daha ışıltılı bir hayatım varmış yav! Avrupa'da defileler, böyle havalı davetler... Şimdi bütün gün otur evde, üzerinde eşofmanla yazı yaz. Neyse.)

Olay şudur: Kırmızı halı, üzerinde rap rap yürümek için değil, durup fotoğraf çektirmek ve röportaj vermek için var olan bir fon. Ünlü, kırmızı halıya ayağını attığın andan itibaren, zaten yanlarda birikmiş onlarca basın mensubu, ona ismiyle bağirmaya başlıyor. Misal, "Charlize" dendiği anda, Charlize'in, sesin geldiği yana bakıp, vücudunu en fotojenik hale getirerek gülümseyip poz vermesi lazım. Bunlardan yüz tane olunca yıldızların işi zorlaşıyor tabii. On metrelik kırmızı halıda yarım saat geçirenler var. Bir de en ön sırada birikmiş televizyon röportajcılarını ekle. Hepsi birer soru sorsa...

Yani film yıldızının, Oscar gecesi, esas mesaisi bu kırmızı halı.

Halbuki bizde ne oluyor? Geçen gün seyrettim, İstanbul'da bir gala öyle kalabalık ki, kırmızı halı üzerinde ünlüler birbirine çarpıyor, birbirinin ayağına basıyor. Sonra basınımız da gidip, "Bilmemkim size çarptı, acıdı mı?!" gibi, dünya magazin basınında ilk kez sorulmuş sorular yöneltiyor.

Bu raconu da öğreniriz zamanla diye düşünüyorum.

Fakat ithal ettiğimiz her kültürel olaydaki gibi, bunda da "altyapı eksikliğimiz var"! Yurtdışı davetlerde, kırmızı halı, her yandan yere sabitlenir ki, topuklu ayakkabılarla, hanımlar, halının kıvrımlarına takılıp düşmesinler.

Bizde, yanılmıyorsam, kendi haline bırakılan kırmızı halıların ilk kurbanı Yeşim Salkım olmuştur. Bir açılış veya galada, net hatırlamıyorum, daha davetin girişinde yüksek topuklu ayakkabıları bir yere (bence halıya!) takılınca düşüvermişti. Nazar mazar dendi ama, gerçek budur!

Fark ettiyseniz, Hülya Avşar Şov'da da kırmızı halı hoşluğu yapılmış. Hani konuklar kırmızı halıdan yürüyerek sahneye gelsinler, gibi bir jest.

Fakat bunun şarkıcısı vaar, dansözü vaaar.

İlk halılı programda, oryantal Tanyeli, göbek atarken, yedi sekiz defa, halıya takılıp kapaklanmaktan son anda kurtuldu!

Benim tavsiyem, bir an önce bu Batı taklitçiliğinden kurtulmamızdır! Kendimize göre, orijinal bir çözüm bulalım. Mesela kırmızı hah değil de, kırmızı halıfleks kaplatalım gala girişlerine. Böylece kimse düşmez. Ekonomiktir. Ayrıca silinebilir, leke tutmaz.

Çözüm tükenmez, insan yeter ki istesin.

Alışverişte "Hayır" diyebilmenin sırları!

Dolduruşa gelmeyin. "Ayy, çok iyi taşıdınız valla canım" kalıbı, her satış elemanına ilk iş gününde öğretilir. Yemeyin bunları!

Uzun zamandır alışverişe çıkmamıştım. Bu yüzden de sanki eğlenceli bir işmiş gibi kalmış aklımda!

Siz öyle dizilerde, g.a.g.'da falan car car konuştuğuma bakmayın.

Aslında öyle önüne gelenle sohbetler eden, durduk yerde espriler, komiklikler yapan biri değilimdir. Mahcup bir insanım yerine göre.

Bu yüzden alışveriş esnasında da başıma gelmedik kalmıyor.

Ağzı laf yapan, becerikli satış elemanları karşısında "Ehi höhö, kem küm" diye kalıveriyorum.

Gerçekten ısrarcı bir eleman bana snowboard, lobut, köpek maması kabı ve tenis ayakkabısından oluşan bir set (nasıl setse o!) satabilir örneğin. Spor yapmak ve evde hayvan beslemekle ilgili fikirlerim, malumunuz!

Kıyafet ve kozmetik konusunda ne istediğini bilmeyen, sü-'rekli fikir değiştiren biri olduğumdan, beni ayartmak da çok

kolaydır. Satış elemanının, kopya vermek gibi olmasın, kişiselleşmesi yeterli.

-Nemlendirici istiyorum, şu markanın busu!

-Buyrun.

Normal bir alışverişin bu şekilde yürümesi gerekir değil mi? Oysa bazı tecrübeli elemanlar kopup giderler.

-Nemlendirici istiyorum, şu markanın busu!

-Göz çevreniz için ne kullanıyorsunuz?

-Falancayı.

-Ama o kırışıklık için. Sizde morluk var. Maske yapıyor musunuz?

-Ha?

-Bir de tabii kapatıcı lazım. Bunu televizyona çıkan bütün müşterilerim kullanıyorlar, (bu taktik yeni başladı) çok memnunlar. Bitki özlü olduğu için faydalı, içindeki fanfin-fon granülleri de pırıltılı olduğundan, pigmentleri alafortan-foni yapıp yaşı küçültüyor!

-Haaa, hadi ya?

-Tabii, bakın (sürüyor) görüyor musunuz?

(Aynada sadece tereddütlü bir surat görüyorum ama...)

-Ben bir nemeendirici...

-Bu üçünü bir arada alırsanız, yüzde yirmi indirim var, yanında da (evde yüz yirmi tane olan ve çekmecelerin kapanmasını engelleyen, ne küçük ne büyük, kullanışsız boy) makyaj çantası veriyoruz!

-E o zaman...

-Kasaya götürüyorum, güle güle kullanın! Saçınız için bir şey?

-Hö?

Kıyafet konusunda, idareyi ele alan bir eleman, bana dükkânı satın aldırabilir. Ama zevkli ve zeki biri olacak. Yani "Şöyle bir şalvar ister misin canım? Çok moda bu sene, Gizem Özdilli de aldı bundan dün..." gibilerinden bir soruya benim vereceğim cevap, "Haydi Allahısmarladık" olacaktır.

Baktınız ısrar ediyor, favori bahanelerim olan, "Acelem var, sonra bakarım", "Çok pahalı, mümkün değil", "Buna çok benzeyen bir şeyim zaten var", "En nefret ettiğim renk budur", "Bunu ancak annem/kızım/kız kardeşim giyer" den birini seçebilirsiniz.

"Sizi 16 yaşında gösterdi", "Gözlerinizin rengine uydu", "Canım bu kadarcık dekolteden ne çıkar, herkes giyiyor?" gibilerinden kalıpları yemiyoruz artık da...

Şak diye ne istediğimi anlayıp, o tarzda altı tane kıyafet getiren satış elemanından, sadece adalet yerini bulsun, işini iyi yapan insan kazansın diye alışveriş yaparım ben.

Vatikan'ın neresindensin hemşehrim?!

Buralardan olmak havalı bir şey değildir pek. Hep bir orijinallik, bir Batılılık, bir "oralılık" aranır. Ama tabii bu kadarını da hiç görmemiştım.

"Nerelisin hemşehrim?"

En sevdiğim kalıplardan biridir bu. Madem hemşehrin, nereli olduğu belli işte, senin şehriden! Veya, nereli olduğunu bilmediğin adama niye "hemşehrim" diyorsun, hemşehrim?

Ülkemi seviyorum!

Bir ülke düşünün ki, herkes üç aşağı beş yukarı aynı topraklardan geliyor, ama, neredeyse herkes, kendini farklı, ender bulunan bir kültürden, coğrafyadan geliyormuş gibi anlatmayı seviyor. "Efendim benim dedemin annesi Giritli, onun için bizde çok enteresan bir yemek kültürü vardır!" gibilerinden. Yahu dedenin annesi 200 yıl önce yaşamış. O kadar zaman. Bunun dedenin Artvinli baba tarafı vaar, öteki dedenin, ne bileyim Konyalı annesi var, ötekinin Karadenizli teyzesi var, yemek yapmak istemeyen yeni gelinleri var, fast food kültürü vaar... O Girit usulü yemek tarifleri 1800'lerden beri ailede kaldıysa, vallahi bravo!

Bir zamanlar sahne ve sanat dünyamızın ünlü kadınların-

da Balkanlar'dan gelmiş olma modası vardı. Hepsi ya annenin baba tarafından Yugoslav göçmeni, ya babanın anneannesinin kuzeninden Bulgar falandı ne hikmetse! Hatta yanlış hatırlamıyorsam, Ajda Pekkan, "Ben göçmen olduğum için bazı Türkçe kelimeleri telaffuzum çok zor, bu açığı kapatmak için araya Fransızca İngilizce serpiştiriyorum" demişti, ilginç konuşma tarzını açıklamak için. Belki de gazeteciler abartmışlardı, günahları boynuna, ama o yıllarda da uydurma magazin bu kadar yaygın değildi. Bilmem artık.

"Benim anneannem/babaannem Çerkes/Gürcü" ifadesi de yaygındır kadınlar arasında. Çerkes ve Gürcü kızları güzel olur derler ya.

Fakat tabii, bu kadarını hiç duymamıştım. Magazin ağzıyla "sosyetenin tanınmış playboy'larından İlker Mengi, Pa-pa'yla akraba olduğunu açıklamış.

Doğrudur, zaten insan böyle bir şeyi istese de uyduramaz. Ben daha çok bir röportaj sırasında konu buraya nasıl gelir, onu merak ediyorum!

İlker Mengi, gazeteciyi arayıp 'Benim dedem Papa, bunu artık basınla paylaşmak istedim, en beğendiğim gazetesiniz, onun için ilk sizi aradım" mı dedi?

Eğer öyleyse telefonun öbür ucundaki gazeteci, "Tabii tabii, benim amcam da Napolyon" deyip kapatmadı mı? Neden?

Veya bambaşka bir konu için röportaja gidildi de, "Hobileriniz nelerdir, İstanbul gece hayatında

nerelere takılmak moda?" gibi sorular sorulurken, İlker Bey de "Ya, bu arada ben Papa'nın akrabasıyım" veya "Ben gece hayatından anlamam, bana bunlarla gelmeyin, Vatikan'la ilgili sorunuz varsa cevaplayayım" gibi bir cümleyle mi bahsi açtı?!

Bana hep "Aslen nerelisiniz?" diye sorup, orijinal bir cevap beklerler. "Çerkesim, Gürcüyüm, Yugoslav göçmeniyim, şuyum buyum" gibilerinden, "İstanbuluyum" deyince de asla tatmin olmazlar.

Ben sana nasıl anlatayım şimdi. Bir taraf Ege. Uşak, Aydın, falan o civarlardan. Öteki taraf İstanbullu, ama kısmen Ordulu. Zaten onların da birkaç kuşak gerisine gidersen, ühü-üü. Türküz işte, bildiğin Türk.

Zaten o hava atmak ve orijinal/medeni/güzel/farklı görünmek için söylenen, genellikle palavra veya yüzde yirmi oranındaki etnik durumlardan da pek hayır gelmeyeceği geçtiğimiz günlerde ortaya çıktı.

Bilmiyorum "Aslen Vatikanlı" vatandaşlar da yakında bir fişlenme olayıyla karşı karşıya kalırlar mı? Belli olmaz.

Varsayalım ki, ben ekonomistim!

Yatırımdan anlamam, ekonomik tahminler yapamam, paramı idare etmeyi bilmem. Ama varsayalım ki biliyorum, siz yine de benim yaptığımı yapmayın!

Bazen, yıllarca Boğaziçi'nde ne okudum ben diye düşünmeden edemiyorum.

Ekonometri, matematiksel ekonomi, insan kaynakları, istatistik gibi birbirinden kazık dersler oku, hepsinden geç...

İnsanın kendisine bir faydası olur değil mi?

Çok şükür, "Çok para kazanıyorum, bu kadar büyük bir serveti nereye yatırırsam!" diye dertlenen insanlardan değilim. Hani dolardaki yüzde beşlik, onluk düşüş-çıkış, benim birikmiş paramda çıplak gözle fark edilmeyecek bir değişikliğe sebep oluyor! Anlayın.

Yılların istatistiklerine dayanarak şunu söyleyebilirim: Ben nereye yatırım yapıyorsam, takip edin, ve o yatırım aracından kaçın!

Bir de şöyle bir iddialı hâlim vardır:

Zaten üç kuruşun var, bu işten de anlamıyorsun, bırak dağınık kalsın, değil mi? Yok. İlla dolar

alacağım, doları bozup bono alacağım, onu ona böleceğim, kafama göre tahmin-

ler yapacağım, ve sonunda, başlangıçtakinden daha az param olacak.

Ne yapalım, aracı kurumlar kazansın!

Gördüğünüz gibi, yatırım bilgisi feci, fakat bütün ekonomik terimler yerli yerinde. İşte ekonomi eğitimi böyle bir şeydir.

Ekonomi okuyanlar bilir. Kitaplardaki her cümle "Varsayalım ki..." diye başlar. "Varsayalım ki, bir ülkedeki tüm üreticiler eşit rekabet içinde, hammaddeyi aynı fiyattan alıyorlar, fiyatlar tamamen serbest, gelir eşitsizliği yok, devlet kesinlikle işin dışında. O zaman bu ülkede..." diye gider mesela. Bulalım o ülkeyi, oturalım o zaman!

Duymuşsunuzdur. Bir fizikçi, bir kimyager, bir ekonomist ıssız adaya düşerler. Açtırlar. Bir fasulye konservesi bulurlar. Ama nasıl açacaklardır? Kimyager deniz suyu, yosun ve kumu belli miktarlarda karıştırıp bir tür patlayıcı yapmaya çalışır. Denerler, patlamaz.

Fizikçi k conserve kutusunu bir ağacın altına koyar ve ağacın dallarından birine bir taş bağlar. Hesaba göre o taşın ağırlığı ve düşüş açısıyla, k conserve kutusu açılacaktır.

O da olmaz.

Ekonomiste sorarlar: "Senin bir önerin var mı?"

"Tabii," der ekonomist, "varsayalım ki bir k conserve açacağımız var...!"

Bizim kuşağın ekonomiyle imtihanı kumbaralarla başlamıştır.

70'li yıllarda ve daha önce çocuklara kumbara verip para biriktirmeye teşvik etme âdeti vardı. Bankalar falan hep kumbaralar hediye ederlerdi.

Kumbaralar biliyorsunuz, böyle alttan anahtarla açılırdı. Götürürsün annene. Annen şöyle bir sallar ve der ki: "A daha hiç para yok ki, dolsun öyle açarız."

Başlarsın kendini paralamaya. Çikolata almazsın, bayramı beklersin, bahşış peşinde angaryalar yaparsın...

Bir sene geçer, kumbara çiling çiling dolar. Sen o parayla neredeyse ev, olmadı bisiklet falan alırım diye düşünürken, anne anahtarı çevirir, paralar dökülür, sayılır. Ve, aynı anne der ki: "Ayy bak yazık, nasıl değeri düşmüş, çocuğum bunlarla çikolata al, başka bir şey alınmaz"!

Nasıl ya? Çikolatayı daha ta o en başında, "Bekle de para biriktir" dediğin zaman da

alabiliyordum ben? "Ee evladım, enflasyon işte, böyle..."

Niye para biriktirttiniz kardeşim o zaman?

Zannederim enflasyondan bu kadar korkmamızın sebebi, o çocukluk yıllarına dayanır. Yoksa ekonomik bir durumdur yani. Hani "canavar" adı verilmesinin sebebi falan o çocukluk kâbusları derim ben.

Ekonomist dediğin de böyle olur!

Mesleki sorumluluğumun bilincindeyim!

Yine sosyal ve doğasal bir yarayc parmak basarak, sizi bilinçlendirmeyi amaçlıyorum sevgili okuyucular. Çünkü siz biz gazeteciler olmadan bilinçsiz, şuursuz, öyle etrafta dolaşan bir güruhsunuz. Okuyun da biraz kendinize gelin!

Arada olur böyle.

Okuyucunun teki coşup, üşenmeyip, bana uzun uzun bir mektup yazar.

Genellikle kendisi için hayati önem taşıyan bir konuyu anlatmakla başlar işe: Mahallede imarsız bir bölgeye yapılan kaçak inşaat, Amerika'nın Irak politikası, Medeni Kanun'daki değişiklikler...

Kendi hayatından da uzun örnekler vererek konuyu pekiştirir ve başlar o sinirle bana bulaşmaya: "Sen ne biçim gazetecisinden, "O köşeyi işgal etme"ye, "Vatan haini en-tel"den, "Sizin gibi parası bol beyaz Türklerin alayının..." gibi geniş bir yelpazede fikirlerini söyleyenler ortaya çıkar tek tük de olsa.

Dertleri şudur: "Neden incir çekirdeğini doldurmayan komik komik yazılar yazıyorsun da, memleketin önemli meselelerine değinip halkı bilinçlendirmiyorsun!"

Hepsine kısaca yanıt vermek istiyorum bu vesileyle: Ben kimseyi bilinçlendirmek istemiyorum. Tam tersi, şuursuzca gülmelerini istiyorum! Arzu ederseniz sayfayı çevirebilirsiniz.

Ama bazen de, böyle taa kalbimin derinliklerinden veya bağrımdan bağrımdan gelen bir acıyla, toplumsal konulara eğilmek, onları irdelemek istiyorum.

Örneğin mesela...

Geçen gün televizyonda bir belgesel seyrettim. (Malum, ben televizyonda sadece belgesel seyreden 70 milyon kişiden biriyim. O Televole'leri, evlilik programlarını falan kim seyrediyor zaten, hâlâ bulamadılar! Son zamanların popüler söylemiyle: Tek seyrettiğim dizi Avrupa Yakası

vallahi! Pardon ne diyorduk?)

Seyrettiğim belgeselde gözlemediğim kadarıyla, belgesel-ciler, biraz kalpsiz insanlar. Bunu irdelemek istiyorum bugün!

Hani hep tartışılır ya, gazetecilik ahlâkı açısından: Diyelim ki yolda kaza geçirmiş, ölmekte olan bir adama rastladın, önce fotoğrafını mı çekersin, adamı mı kurtarırısın, diye.

Tabii, gazetecinin durumu farklı. Önce haberi yapacak ki, baskıya yetişsin, ne bileyim televizyoncuysa haber bültenine koşursun. Yine de bazen gazeteciler ruhsuz, duyarsız olmakla eleştirilir.

Halbuki belgeselcilerin tuzu kurudur! Kimsenin bir belgeselciyi "Ayol çekeceğine git kurtar" diye eleştirdiğini görmedim. Bu görevi ben üstlenmek istiyorum. Hani köşeyi işgal etmemek açısından!

Biliyorsunuz iki belgeselin birinde zavallı hayvancıklar telef olur. Ben şimdiye kadar en azından yüz kere, geyiklerin kaplanlar tarafından yendiğini, büyük balığın küçük balığı yuttuğunu, yumurtadan yeni çıkmış, denize ulaşmaya çalışan su kaplumbağası yavrusunun kuşlar tarafından akşam yemeği yapıldığını seyrettim.

E belgeselci kardeşim, elin ayağın yok mu? (Belgeselcile-re cevap hakkı doğuyor tabii!)

Yazık değil mi hayvanlara?

Hani gazeteci gibi bir vakit darlığın falan olsa anlayacağım. Kendin anlatıyorsun: "Üç haftadır, su kaplumbağalarının yumurtadan çıkmasını bekliyoruz bu adada" falan diye. Haydi kaplanı kovamadın, tamam, sadece martılara "kış" diyeceksin kardeşim! Seyrederken, gözümüzün önünde gitti şuncacık yavru kaplumbağa!

Sonra da anlatıyorsun: "Bu mevsimde yumurtadan çıkan yavruların yarısından fazlası martılara yem olur" diye. E böyle yaparsan tabii yem olurlar! Katliam olmuş, sen orada, elinde kamera, takılıyorsun!

Belgeselcileri daha duyarlı, daha bilinçli olmaya davet ediyorum. Her şey şan şöret değil arkadaşlar.

Bugün de gazeteci olarak toplumsal görevimi yerine getirdim, artık rahat rahat sinemaya gidebilirim!

SARS maskeniz ne marka?

Öyle çantayı ayakkabıya uydurmakla olmuyor. Bastıracağınız parayı, son moda bir maske

alacaksınız-

Bu kadarına pes diyorum!

Uzakdoğulu alışverişçiler, Batı ülkelerinde Hermes, Louis Vuitton, Gucci gibi markaların önünde, Halk Ekmek kuyruğu gibi sıra yaparlar, bilirsiniz.

Bir kere lüks-satın alıyorsan, kuyruk neyin nesi?

Gideceksin mağazaya, rahat bir koltuğa oturacaksın. Çay, kahve getirecekler. Elli tane model çıkarttıracaksın, bu esnada satış elemanı, "Vallahi hepsini çok iyi taşıyorsunuz" gibisinden iltifatlarla egonuzu da okşayacak!

Halbuki bunların, o mağazalarda bir ezilip büzülmesi, uslu uslu beklemesi vardır ki...

Alçakgönüllü tavırlarına rağmen, yüksek bütçeleriyle ünlü markaların gözbebeği olan Uzakdoğulular, tasarımları da kendilerine benzettiler! Bedenler ufaldı, renkler acayıpleşti, fiyonklar, çiçekler, bilmemne. Sebep, üç beş yıllık bir trend. 18-35 yaş arası Japon kadınlar, küçücük fosforlu bluzlar, mikro-mini etekler, platformlu ayakkabılar, hap kadar marka çantalar ve sapsarı saçlarıyla bir moda yarattılar. Liseli kız gibi gi-

yinmiş pahalı fahişelere benzeyen, oysa öğrenci veya meslek sahibi zengin kadınlar bunlar. Onlara "koyal" deniyor, ve ko-gal stili, yüksek tüketimlerinden ötürü, dünya modasını çok etkiliyor.

Şimdilerde, hem koyal'ların, hem de daha akli başında giyinen Uzakdoğulu marka meraklılarının yeni bir heyecanı var: Dünyayı kasıp kavuran SARS virüsü. Aslında savaştı, mavaştı çok ciddiye almıyoruz ama, gerçekten büyük tehlike. Ama ben SARS'm (garip ama gerçek) moda ya yansıyan yüzünden bahsedeceğim:

Geçtiğimiz cumartesi günü, Hong Kong'daki Louis Vuit-ton mağazası, sınırlı sayıda grip maskesi verdi piyasaya! Maskeler yumuşak deriden yapılmış, üzerinde markanın monogram deseni var ve klipsleri de gümüşten! Önce sadece 88 adet üretilen maskeler, cumartesi öğlen saatlerinde moda meraklıları tarafından talan edilerek tükendi! Üstelik de tanesi 230 dolardan!

Hemen ardından Gucci'nin sözcüsü, kısa süre içinde, ilk-bahar-yaz koleksiyonlarına bir grip maskesi ekleyeceklerini açıkladı. Model konusunda detay verilmedi, sadece siyah olacağı söylendi!

Aynı anda, sınırda, Çin'in sahte marka eşyalarla ünlü Shen-zen şehrinde, son günlerin en çok rağbet gören ürünü, sahte Burberry desenli grip maskeleri piyasaya çıktı! Ancak bu ürün halka hitap ediyor, sadece 1 dolar 25 sent!

Başka bir açıdan bakınca, öldürücü hastalıktan korunmak için marka maskeler takmak, çok insani, moral düzeltici bir çözüm gibi görülebilir. Malumunuz, Uzakdoğulular eğlence şekilleriyle ünlü bir insan topluluğu değil. Varsa yoksa alışveriş ve karaoke. Batılının savaştan, hastalıktan gerilen sınırlarını, içki içip dans ederek gevşetmesine karşılık, belki de çekik gözlü insan da Louis Vuitton'dan maske alarak rahatlıyor.

Bu arada Çin'in Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Chuntai:

"Gripten kurtulmak için evinizde bir miktar sirkeyi yakın!"

önerisini getirmiş. Bu Uzakdoğulular, Allah bilir, bu amaçla da, balzamik seri sirkeleri falan alıyorlardır Fransa'dan. Hatta belki oralarda da kuyruk vardır!

Allah dünyaya sağlık, barış ve akıl fikir versin...

59

Siz de Şirin'i tanıyın!

Bazı insanlarla tanışmak çok şey ifade eder. İlginç bir tecrübe, esin kaynağı, gelecekle ilgili kararlar için referans noktası... Şirin Devrim bunlardan biridir.

1994'ün kış ayları.

New York'taki ilk senem.

Bir gün telefonum çaldı. Üç beş ay önce Amerika'ya taşındığım için çalışmayı bıraktığım Aktüel dergisinden arıyorlar: "Şirin Devrim'le röportaj yapacaksın. Çok ilginç bir hayat. Halikarnas Balıkcısı'nın yeğeni, ressam Fahrünnisa Zeid'in kızı. Şu anda New York'ta yaşıyor. Aileyi anlattığı bir kitap yazmış. Röportaj bu haftaya lazım" dediler ve arkadaşı Tunç Yal-man'ın telefonunu verip kapattılar.

Yarım saat sonra telefonun öbür ucunda, Şirin Devrim'i röportaja ikna etmeye çalışıyorum. Bin dereden su getiriyor, hem de o kadar yıl yurtdışında yaşamış birinden beklenmeyecek mükemmel, aksansız bir Türkçeyle:

-Hiç vaktim yok ki benim. Tek kişilik oyunum var, kitabın tanıtımları var. Ayrıca, siz kaç yaşındasınız bakalım?!

-Yirmi üç yaşındayım.

-Aaa, daha çocuksunuz! Röportaj yapmayı biliyor musunuz r

Ya sabır çekerek, "Evet efendim, ben dört yıldır gazetecilik yapıyorum, merak etmeyin" diyorum. Sözleşiyoruz.

Siz Çerkez misiniz?

Manhattan'ın üst kısmında, şık bir apartman. İçeri giriyorum. Chanel aksesuarlarıyla, bakımlı, güzel yaşlanmış bir hanım. Tanışır tanışmaz, Devrim, eliyle hafifçe çeneme dokunup dikkatle yüzüme bakıyor:

-Siz Çerkez misiniz?

Ve cevabı beklemeden, biraz ileride duran kocası Robert Trainer'a dönüyor: "Bak Bob, Osmanlı'da da haremdeki güzel kadınlar Çerkezdir"!

iyi mi?

Guatemala'lı fotoğrafçı arkadaşım resim çekerken, bir yandan da konuşuyoruz. "A Turkish Tapestry" adlı, ailesini anlattığı kitap yeni çıkmış. O hikâyeler de ilginç ama beni esas etkileyen Şirin Devrim'in hayatı.

İstanbul'da, New York'ta, Bağdat'ta, Mihvaukee'de geçmiş; maceralar, aşklar, dostluklar, partiler, şık giysiler, tiyatro ve sanatla dolu, rengârenk bir hayat. Tunç Yalman, Altemur Kılıç, Bülent Ecevit, Fahrünnisa Zeid, Çevat Şakir Kabaağaçlı, Füreya, Mücap Oflluoğlu, Aliye Berger, Muhsin Ertuğrul ve daha birçok ünlü ismin rolleri paylaştığı bir dönem filmi adeta!

Sohbet uzuyor, ve Şirin Devrim bana evi gezdiriyor.

Rengârenk döşenmiş yüksek tavanlı bir Manhattan apartmanı. Şirin Devrim, bana dekorasyonda beyazlardan, grilerden nefret ettiğini, Osmanlı'da sarıların, yeşillerin, kırmızılarının çok kullanıldığını, son zamanlarda Türkiye'deki beyaz merakını anlamadığını söylüyor. Yatak odasının tuvaletine kadar giriyoruz! Devrim, "Burası", diyor, "New York'un en manzaralı tuvaleti!" ve basıyor kahkahayı. Gerçekten tuvaletin duvarında, yere yakın küçük bir pencere var ve bu pencere denize bakıyor!

En sonunda istediğim kitap

O günden yaklaşık dokuz yıl sonra, elime, ne zamandır yazılmasını istediğim kitabı aldım: "Şirin".

Şirin Devrim, bu defa kendi hayatını konu etmiş. Çok içten bir otobiyografi.

Devrim'in kişiliği gibi renkli ve şaşırtıcı.

New York'taki röportajdan sonra bir daha Şirin Devrim'le karşılaşmadık, ama kitabı okurken, o çın çın sesini, etken, ortama hâkim tavırlarını, fotoğrafçıya poz verirkenki profesyonelliğini bir kez daha hatırladım.

Şirin Devrim'le tanışmış olmaktan çok mutluyum. Bence kitabı alıp siz de tanışın...

Bodrum'un (bu yazıya kadar) en iyi saklanan sırları!

2003 yazı itibariyle Bodrum ve çevresinde bulunanlara özel hizmetim ve yerel gazetecilik konusunda yeni bir adımdır. Buyrun.

Tabii böyle başlık atarım!

Geçen yıl Bodrum'da gittiğim Gümüşlük'te az bilinen, sessiz, sakın Limon Cafe'yi yazmıştım. O gece söylenenlere göre "Limon Cafe'nin kapısında kuyruk varmış, ayrıca da (şikâyetçi eski müşterilerin deyimiyle) ortada ellerinde purolarıyla lacivert blazer'lı adamlar dolaşıyormuş!" Yediden yetmişe kültür mozaïği bir hedef kitlem var, ben ne yapayım?

Şunu da söylemeden geçemeyeceğim, aynı hedef kitle dört ay boyunca kitabımı satış listelerinde tutmakla kalmadı, korsan kitapçılar da sayemde birer yazlık, araba falan edindiler! Zira Bodrum Havaalam'nın kendi kitapçı dükkânında korsan kitabı açık açık satılan başka yazar var mı bilmiyorum! Hepsine haram olsun, gözlerine dizlerine dursun. Yetkililer hâlâ "Ne var canım, vatandaş kazansın" zihniyetinde olduğu ve korsan kitapçılar yakalanıp ihbar edildiğinde 48 saat içinde hapisten çıktıkları sürece, benim de elimden beddua etmekten başka bir şey gelmiyor. Ayrıca insan "Ben bir daha niye kitap

yazayım ki, manyak mıyım?!" diye de düşünüyor. Tarkan'la ortak bir problemimiz olacağını hiç tahmin etmezdim!

Tabii Bodrum'un en iyi saklanan sırrı, havaalanında korsan kitabımın satılıyor olması değil!

Muhtemelen şu anda Bodrum'da in ve cinin plaj voleybolu oynuyor olması. O Televole'lerin "Bodrum geceleri yıkılıyooo, ortalık toz duman" falan demelerine bakmayın. Restoranlar boş, plajlar sakın.

Türkbükü'nün son durumunu açıklıyorum: Deniz kenarı Etiler! Bu yıl belirli yerler dışında bölgenin tadı biraz kaçmış kanımca. Ünlü seyretmeye gelenler, yüksek müzik, çalgılı malgılı

Türk poplu bir durum var. En iyi ve nispeten sakince yemek yine Ada Otel'deki Changa'da yeniyor. Bu kıyıdaki restoranlara teknenin Zodiac botuyla çıkmıyorsanız yazık size!

O zaman ne yapacaksınız? Gülse'yi takip edeceksiniz. Başka bölgeler de keşfedeceksiniz. Örneğin Bitez-Ortakent bölgesi, ki bendeniz bir süredir yıllık iznimin zannediyorum bir bölümünü falan değil, tamamını burada kullanıp bitirmiş durumdayım.

Meraklısı için bu hafta, bu bölgenin en iyi saklanan sırları:

Palavra Balık, Ortakent: Klasik, yalın bir balıkçı istiyorsanız burası doğru adres. Bildiğiniz Ege mezeleri, deniz börülcesi, kalamar, kabak çiçeği dolması, şudur budur, en basit ama müthiş lezzetli haliyle burada. Denizin neredeyse içinde, kumların üzerinde masalar, ancak amatör bir servis. (0252 358 62 90)

Tantra, Ortakent: Bali'deki halayımdan beri bu kadar ihtimam, şımartılma, birinci sınıf servis görmedim. Nefis bir mandalina bahçesi içinde bir taş ev. Müşteriden çok çalışan var. Hepsi şık, beyaz keten kıyafetler giymişler, tütsüler, mumlar, Doğu teması anlayacağınız. Yemekler güzel, yerli tatların azıcık "fanfinfon" hale getirilmiş. Karidesli deniz börülcesi, erikli kabak gibi. Bir taraf restoran, bir taraf geceler için "lounge". Lounge'da sabah dörde kadar gayet lezzetli atıştır-

malar da var. İsterseniz masaj ve tai chi dersi de cabası... (0252 358 64 53)

Arşipel, Bitez: Aktur Sitesi'nin içinde bilenin bildiği birinci sınıf balık restoranı. Fesleğenli çiğ balık favorim, çiğ karides, kalamar ızgara mükemmel. Denizi tepeden gören, süsüz ama rafine Arşipel'e muhakkak rezervasyon yaptırım. (0252

343 10 16)

Bitez Dondurmacısı: Bitez'de yol üstünde, Bitez Plajı ayrımına gelmeden sağda göreceğiniz sakın, mütevazı dondurmacı, özel davetlere dondurma yapan, Havana'da satılan tekilalı dondurmaya imal eden yer. Aroma kullanılmıyor, bütün dondurmalar mevsimdeki meyvelerle yapılıyor. Karadut, köylerden toplanıp geliyor mesela. Gerçekten müthiş.

Daha sonra başka bölgelere dadanacağım, araştırmacı gazeteci diye buna denir!

Türkbükü'nden bildiriyorum, her şey çok "butik"!

Boncuklar, yemeniler, taşlar, kumlar hepsi çok butik. Eşi benzen yok, acaip bir şeyler. Yazar bize ne vermek istiyor? Bodrum'da alışverişi unutun!

Bodrum izlenimlerim sürüyor. Bu hafta Türkbükü'ndeyim.

Türkbükü'ndeyim dediysek, aslında bu yazıyı size Ortaköy dolaylarından yazıyorum. Neden

derseniz, gazeteci adama tatil yok! Bir oradayız, bir burada sizin anlayacağınız.

Üçer dörder günlük iş-arkadaş-aile temasları amaçlı İstanbul ziyaretlerim sürüyor. Fakat ne yaptım ettim, "yazlıkçılık" hayalimi bu sene gerçekleştirdim. Allahın ve gazetede amirlerimin izniyle ağustos ortasına kadar köşe yazılarıma güneyn şirin tatil beldesi Bitez'den devam edeceğim! Yani liseden beri ilk kez "Akşam mangalda köfte yapalım mı?", "Ay bugün denize inmeyeceğim, bahçede kitap okuyayım diyorum", "Selim Bey, sizin begonviller ne güzel açmış maaşallah, bizimkilerin keyfi yok nedense" temalı bir tatil yaşıyorum. Yavaşlarım, gevşerim diye düşünüyordum, ama ne mümkün! Yazlıkçılık geçmiş bizden. Hız bağımlılığı oluşmuş yıllardır. Gevşemeyi atlayıp direkt depresyon aşamasına geliyoruz!

Yine oturup yazmaya başladım, ki siz bu ürünleri kış sezonunda seyredip okuyacaksınız diye planlıyorum.

Bu vesileyle yıllardır önünden geçip "Vah vah"ladığım muhteşem antik tiyatronun Turkcell tarafından toparlanıp daha muhteşem hale getirilmesinin ve bundan sonra orada bir sürü gösteri seyredecek olmamızın, Bodrum'u bana bir kez daha sevdirdiğini söylemem lazım.

Her neyse, ben size Türkbükü'nü anlatacaktım değil mi?

Her şeyden önce, evet Bodrum تنها. Türkbükü derseniz, o biraz acayip bir durum.

Şunu söyleyebilirim ki, son günlerde Bodrum turizmini Tarkan kurtarıyor! Müşteri mi yok, dükkân sinek mi avlıyor, patlat bir Dudu Dudu, izdiham olsun. Kesinlikle uydurmuyorum.

Türkbükü'nü bilmiyorsanız gözünüzün önünde canlandırayım. Plajsız bir deniz. Yan yana iskeleler, o iskelelerin yan tarafı yürüme yolu. O yolun iki yanında restoranlar, oteller, barlar ve bir bölümde de sağlı sollu satıcılar. Ağırlıklı olarak kumaş, incik boncuk, elbise vs. satılıyor.

Türkbükü'nde yürüyoruz. Ortalık sakin. Derken lokal bir kalabalıkla karşı karşıya kalıyoruz ki, geçmek mümkün değil. Herkes birbirinin üstünde. Ya bedava bir şey dağıtıyorlar, ya bir ünlünün üzerine saldırılmış gibi bir görüntü.

Burası Ship Ahoy. Türkbükü'nün en eski, en popüler mekânlarından biri, ve o esnada Ship Ahoy'da Dudu çalıyor! Olay bu! Herkes dans ediyor, herkes kendinden geçmiş. Ship Ahoy bir boydan bir boya olsa olsa 10 metredir, ama bizim kalabalığı yarmamız, yer yer takılıp kalmamız, bütün şarkıyı bitirmemize sebep oluyor. Yaklaşık beş dakika! Oradan çıkınca, Bodrum yine تنها!

Türkbükü, bir nevi Etiler demiştim. Her şeyin şubesi var. Tike, Changa, Mey Restoran, Havana...

Her şeyin şubesi olunca fiyatlar da Etiler-Nişantaşı seviyesine gelmiş. Butik otellerin yanındaki her şey "butik" ol-

muş! Bahsettiğim sokak tezgâhlarında oyalı, pullu yemeniler soruyorsun, cevap: "30 Milyon. İndirim mi? Sizi ailece çok seviyoruz ama olmaz! Bunlar çok butik, hiçbir yerde bulamazsınız!" Yemeni yahu!

Boncuk bilezik tezgâhına gidiyorsun: "Tanesi 25 milyon. Bu camları bir usta yapıyor, çok butik, özel şeyler, aşağısı kurtarmaz abla!"

Şimdi siz benden Türkbükü'nün en iyi saklanan sırlarını istersiniz! Yağma yok, tavsiye ettiğim Bitez Dondurmacı-sı'nın önünü kuyruk yapmışsınız! Dondurmacı bana çok müteşekkir, fakat ben size müteşekkir değilim! Karadut dondurması stoklarını bir gecede bitirmişsiniz yahu! İyi ki yazdık, biz ne yiyeceğiz? Limon, çikolata ve kayısı çok kötü, aman sakm yemeyin, gözünüzü seveyim!

Yine de sizi kırmayayım. Türkbükü'nün en iyi saklanan sırrı, sahilde, yine kumların üzerine konmuş masalarda müthiş meze ve balık yenen Hasan'ın Yeri'dir.

Bodrum'un neresindensiniz? Ben içindenim!

Sadece ilginç adresler vermekle kalmıyorum, kendi tezlerimle de dimağları zenginleştiriyorum. "Bodrum'da tatilde, kafasına göre yazıyor, maaşı kapıyor" diyenler utansın!

Hey gidi günler hey. İnsanlardan oluşan trafik sıkışıklığı kavramıyla ilk tanışmam, Bodrum tatillerime denk gelir. Tee, iki üç sene önce, o Barlar Sokağı'nda yürüyemezsiniz. Hani böyle kalabalıkla tek vücut halinde yürürken yürürken, yolun daraldığı noktalarda trafik tıkanır, öylece durur beklersin...

Ve fakat, şimdilerde bu trafikten eser yok. Kavga dövüş hariç, Barlar Sokağı cennet gibi.

Hatta benim teorime göre yıllardır dostluk ve barış içinde yaşayan Barlar Sokağı'nda bu yıl sokak kavgalarının artması da bu tenhalık yüzünden.

İzah edeyim.

Barlar Sokağı'nda tabiatıyla geçtiğimiz yıllarda da içki içilir, gelen geçene sinir olunur, "kariya kıza" sarkılırdı. Bu olaylar Bodrum'a 2003 yazında gelmiş değil. Ne var ki, yukarıda anlattığım trafik yüzünden ani hareketler yapmak, silah çekmek, hatta eli kolu hareket ettirmek teknik olarak imkânsız-

di. insanlar vücutlarını birbirlerine yapıştırıp sardalya konservesi gibi yekpare yürürlerdi. O

yüzden fırlatma, vurma, çakma gibi hareketler de görülmemiştir.

Oysa artık ortam Uzakdoğu dövüş sporlarına bile müsait.

Bu yılın tenhalıktan ve turist kız azlığından mütevellit can sıkıntısını da hesaba katarsak, bu millet kavga etmesin de ne yapsın.

Bu konuya da açıklık getirdikten sonra, beklediğiniz an geldi çattı, işte Bodrum'un içinin en iyi saklanan sırları! Lütfen yazdığım dondurmacıya yaptığınız gibi talan etmeyin! "Halk Gülse'nin tavsiye ettiği yerleri istila etti, vatandaş buralardan faydalanamıyor" gibi bir durum olmasın!

Dalyancı: Ben ona Bodrum'un Costa Boda'sı diyorum. Hani şu elle boyanan ünlü İskandinav cam eşya markası var ya.

Engin Dalyancı okullu bir ressam. Adnan Turani'nin öğrencisi. Şimdi Bodrum'a ait bir marka yaratmış. Taklitlerini bile görmüş olabileceğiniz çeşit çeşit balık desenli tabaklar, saatler, ev eşyaları... Benim favorim fırçayla boyanmış olanlar. Hiçbiri birbirinin aynı değil. Bir bakın bakalım. Cumhuriyet Caddesi'ndeki, yani Barlar Sokağı'ndaki şubesinin önünden geçmiş bile olabilirsiniz. (Tel: 0252 313 02 14)

Sandaletçi Ali Güven: Hâlâ duymadıysanız, duyun. Ali Güven, bana göre bir tür roman kahramanıdır. Ali Usta, 1966'dan beri Bodrum'un ünlü sandaletlerini yapıyor. Ama öyle elinizi kolunuzu sallaya sallaya gidip, sandalet alıp dönemezsiniz. Ali Usta önce bir ayağınıza bakacak, inceleyecek. Size en yakışan modeli kafasında çizecek, ve şanslıysanız, (bir de tabii bu iş için iyi bir bütçe ayırdıysanız!) yedi sekiz ay sonra sandaletiniz hazır! Ama paranın satın alabileceği en iyi sandaletler bunlar. Vurdula denen özel köseleyi tek parça olarak diyor. O kösele ki dana derisinin bir yıl palamut ve çam kabuğunun suyunda bekletilmiş özel bir versiyonu. Yaşlı ustası da tek kalmış. O kösele ustası da giderse bu iş bitecek. Bu kadar özel bir sandalet giyeceksiniz yani. Ali Güven'in inanılmaz

hayatından eski Bodrum ve Londra anıları dinlemek de bonus. Ali Usta ünlü Türk müşterileriyle hava atmayı sevmiyor. Ama biz yabancılardan bir iki isim sayalım: Mick Jagger, Bianca Jagger, Bette Midler, Donna Karan. (Tel: 0252 313 22 16)

Alışveriş yeter, acıktık, diyorsanız, madem paranız bitti, çok hesaplı ve çok lezzetli iki önerim var.

Karadeniz Pidecileri: Bodrum'un içinde, ara sokaklarda birçok balıkçı, birçok meyhane vardır. Çoğu da iyidir aslında. Ama benim tavsiye edeceğim, aşağı yukarı on yıldır, (denedik de söylüyoruz) tadını ve kalitesini değiştirmeyen Bodrum içi Karadeniz Pidecileri olacak. Bunlar yine Cumhuriyet Cadde -si'nin Hilmi Oran Meydanı'nda iki adet olarak karşılıklı dururlar. Açık havada ahşap banklara oturarak birinci sınıf, süper lezzetli Karadeniz pidesi yersiniz. Gece hayatından önce de, sonra da, tok tutan, enerji veren, mideyi kurtaran bir seçenektir! Kıymalı, sucuklu, kaşarlı, yumurtalı veya yukarıdaki-lerden hepsi! Size kalmış!

Diğer favori dondurmacım: Bitez Dondurmacısının yeri sapa geliyorsa, işte ikinci bir adres. Bodrum'un içinde, karakolun karşısında, Özsüt'ün yanındaki dondurmacı tezgâhı, Bodrum'un çok iyi bilinen ama reklamı yapılmayan bir cevheridir. Denerseniz, diğer örneklerine göre farkını anlarsınız. Burası da karadutlu değil de, çikolatalı dondurmanın kitabını yazmış. Pideden sonra iyi gider.

İlla ki bir bitiş cümlesi yazmak gerekirse, Bodrum, tenhalığına rağmen hâlâ ışıklı, hâlâ renkli, hâlâ cıvıl cıvıl sevgili okuyucular.

Z1

Bodrum'un "yıkılan" yerleri!

Bu yıl "Çeşme in,. bodrum out" geyikleri kanıma dokundu doğrusu. Gençlik yıllarından beri en yorucu, en sefil, en şahane tatillerimi Bodrum'da geçirdiğim için, bu yazı boynumun borcudur!

Yanlış anlamayınız.

Bodrum'da otura otura kafayı eski Bodrum evlerinin kaybolmasına, taş evlerin yıkılıp yerine site yapılmasına, şuna buna takmış değilim. "Remzi Bey, maaşallah semizotları coşmuş, bizim Japon güllerinin de tam zamanı" ortamında kalmaktan, yazlıkçılık başıma vurmadı yani. Ayrıca bildiğim kadarıyla Türkiye'nin en istikrarlı mimari yapılanmalarından biri de Bodrum'dadır. En azından "Bodrum evi" diye bir şey var, uyduruk siteler bile onlara benzetilerek yapılıyor. Çok şikâyetçi değiliz.

Bu esnada Çeşme'yle Bodrum'un son zamanlardaki lüzumsuz karşılaştırılmasından da gına geldiğini belirtmek isterim. Çanım Bodrum'un yanında düz renkli, steril, tarihsiz Çeşme'nin lafı bile edilmez. Tabii Çeşme'yi tercih edenlerin de orada kalmasını ve bundan sonra hep orada tatil yapmasını tavsiye edeceğim, Bodrum tam kıvamına geldi çünkü.

Konumuza dönüyorum. Benim bahsettiğim "yıkılma", Ay-

ça Tekindor'un "yıkılma"sı. Yani "Bodrum'da bi yer var, kızım, yıkılıyo.oo" durumu.

Yalnız, her ne kadar damarımı kesseniz kanım gazeteci aksa da, kendimi feda edip "eller havaya" mekânları dolaştığım zannedilmesin. İnsaf artık, o kadar da değil! Araştırmacı gazetecilik de bir yere kadar.

Benim "yıkılıyoo"dan anladığım da kendi tarzımda bir yıkım!

Şimdi size bahsedeceğim yerler birinci sınıf yemek, iyi dekorasyon ve "Türkiye'de kim kimdir"

misafirleriyle, Şu anda Bodrum'un en kalabalık, en "trendy", "en bi havalı" yerleri.

Görmek ve görölmek istiyorsanız, Tampa'ya gideceksiniz, o kesin. Türkbükü'nün incisi, güzellikte birincisi Tampa, bu sene açıldı. Sahibi Ersoy Çetin. Evet, bilenlerin bileceği gibi de, ekip Park Şamdan'm ekibi. Alt katta, deniz kıyısında güzel bir bar ve Latin caz, maz, canlı müzik var. Yukarıda ise restoran. Özellikle restoran işadamından sanatçıya "ağır isimlerin" merkezi. Yer bulursanız ne âlâ.

Aslı Altan yine yapacağını yaptı ve Türkbükü'nde bir Safran açtı. Müzik iyi, insanlar, işte bildiğiniz Safran'cılar. Bilmiyorsanız söyleyeyim, sosyetikler+enteller+sosyetik enteller! Eğlenceli yani! Yalnız o uçsuz bucaksız, kayaların üzerinden merdivenlerle teee sahile kadar inen kocaman Safran nasıl dolacak, onu bilemiyorum. Ha, bu arada, gündüzleri Safran aynı zamanda bir plaj!

Türkbükü'ndeki Mavi Otel'in barı, yine çılgın danslara mı gebe? Aman Allahım. Geçen yıl buraya on beş kişi gelip, mo-jito'ların da etkisiyle samba, mambo, meringue etkili, özgün figürlerimizle çirkin danslar yaptığımızı hatırlıyorum! Zira Latin Amerikalı şahane bir grup vardı ve canlı müzik yapıyorlardı. Ayrıca da pist tıklım tıklımdı ve bizim dehşet figürler bile arada kaynamıştı yanılmıyorsam. Bu yıl aynı grup yine Ma-vi'de ve insanları dans ettirmeye devam ediyorlar. Çok eğlenceli.

Geçen senelerde mekâna yakışmayan uyduruk işletmeler vardı Karada Marina'da Hanı Şu Bodrum Marina'nın oradaki alışveriş merkezinin yanı başındaki deniz ustası mekânda Şimdiyse Marina Yacht Club adıyla uç ıyı restoran var burada Servis ıyı, yemekler güzel, insanlarsa kâh Türk yatçılar, kâh Avrupalı tekne sahipleri Hep kalabalık ve Şık bir ortam Ve-lo'ya giderseniz naneli limonatadan için ve beni anın

Ve tabii, Gümüşluk'teki Limon Geçen yıl Limon'un lezzetli yemeklerini, elektrik kullanmadan yapılan aydınlatmasını, yıldızları, muzığı, her Şeyi yazmıştım zaten Limon yine aynı "Yıküyoo" demek haksızlık olur Kendi çapında "sallanıp yuvarlanıyor" mu demek lazım' Daha sessiz, daha "Bodrum" bir gece içim Limon bence hâlâ rakipsiz

Çeşme'yi mı tercih ediyorsunuz7 Ay ne kadar sevindim Paparazzı diye bir yer vardır, pek güzeldir Dalyan'da da ıyı balık yenir Başka tavsiyem de yok Yıkılın karşımdan1

Biz Bodrum'dayız ve burası dedikodulara rağmen "yıkılıyo-oo"!

Doğaya elini ver, kolunu kaptır!

Bodrum Bodrum, tamam da, bir yere kadar. Sen şehir insanısın, ne işin var bu kadar zaman bahçede bağda? Baktım iş çığırından çıkıyor, döndüm bak, geldim şimdi...

Paçayı zor kurtardım! Biraz daha Bodrum'da kalsaydım Gülse elden gidiyordu haberiniz olsun.

Masum belirtilerle başladı. Deniz kıyısına yürürken "Alla-hım bu koku nedir" diye merak ettim bir gün.

Kekik mi? Isırganotu mu? Pazarda soruyorum, etrafa soruyorum.

Derken evin yan tarafındaki taşlık araziye de bahçe haline getirme projesi geliştirdim. Patrick Süskind'in Koku romanındaki adamın, kızıl saçlı kızın kokusunu şişeleme ihtirası gibi, taktım kafayı, illa o otu bulup bahçeye dikeceğim.

Yeni bahçeye toprak, gübre, ağaçlar aldık. Her dikilen bitkiyle ilgili bir şeyler öğrendikçe, kendimi botanik ilmine daha bir yakın hissetmeye başladım. Bir gün semizotların nasıl çabucak yayılıp büyüdüğüne şaşırıyorum. Ertesi gün ilgi alanım rozet çiçekleri.

Güneşin altında, bahçenin karşısına geçip, öylece saatlerce bakıyorum.

Bir gün kendime bir arkadaş bulduğumu da sandım hatta.

Evin arkasına geçmişim, incir ağacına bakıyorum. Öyle bir süre baktıktan sonra fark ettim ki, arkamda bir karaltı var. Genç, yazlık yerlere göre fazla giyimli, bir adam da benimle birlikte incir ağacına bakıyor. On beş dakikaya yakın öyle durduk. Sonra ben gülümseyip yürüyünce, arkamdan "İyi günler" dedi.

Peki, iyi günler, ama sen kimsin?

Müteakip günlerde kendisiyle sürekli karşılaşmaya başladık. Bahçeyi teftiş saatlerim esnasında, o da arka bahçemize bakan taşlıkta ayakta duruyor ve bakıyordu. Bir süre sonra sohbet başladı, "g.a.g.'ı çok seviyoruz bu arada, eşim de sizin hayranınız!"; "A çok mersi".

Neden sonra doğa âşığı arkadaşımın kim olduğu ortaya çıktı. Arkamızdaki evde bir devlet büyüğümüz oturuyordu, genç adam da onun korumasıydı!

Ağustos başına doğru doğa sevgim aynı o arsız semizotları gibi yayılıp büyümeye başladı.

Hafta sonları İstanbul'dan arkadaşlar geliyor. İlla bahçeyi gezdireceğim.

Bu arada dikkatinizi çekerim. Dönüm dönüm dikili arazilerden falan bahsetmiyoruz. Yazlık bir evin etrafında dönen, toplansan 150 metrekaare bahçe.

"Bak", diyorum, "buraya bu karpuzları üç hafta önce çekirdekten diktik, nasıl yeşerdiler, görüyor musun?"

Karşımdaki, "Ha iyi. Bana bak, benim yanmam lazım. Ayrıca akşam Tampa'da yer ayırttın mı?" gibisinden duyarsız cevaplar verdiyse, onu zeytin ağacından yeni kopmuş zeytinin nasıl acı olduğunun demonstrasyonunu yapmayarak cezalandırıyorum! Bırak cahil kalsın. Tampa'ymış!

Tampa'ya giderken huzur veriyor muyum? Elbette hayır. Arabanın camından yine o koku giriyor, ben durulmasını em-

rediyorum. Topuklu ayakkabılarla dışarı çıkıp koklayarak araştırmaya başlıyorum. İnşallah gelen geçenden kimse görmemiştir, gören de tanımamıştır!

Ağustos ortasına doğru bir gün, kendimi duvardaki karıncaları, ağzım açık seyrederken yakaladım. İki karınca üçüncüyü kafa ve ayaklarından yakalamış çekmeye uğraşıyorlar, kurban ise kâh onları üstünden atıyor, kâh saldırıyordu. Sokak kavgası mıydı acaba? Yoksa kabile savaşları mı?

Silkinip kendime geldim ve hemen uçakta yer ayırttım. Bir sonraki aşama Bodrum'a yerleşip hayatımı batık elbiseler içinde resim yaparak geçirmeyi çünkü!

Şehre gelir gelmez de yine ruh sağlığımı yerine getiren şeyler başladı. Trafik, acele, toplantı, iş, dakikada bir cep telefonu vızıldaması...

Tatili tadında keseceksin. Öyle aylarca doğayla baş başa, şehir insanını bozar.

Bu arada...

O kokulu bitkinin ne olduğunu hâlâ bulabilmiş değilim. İyileştigimi şuradan anlıyorum ki, artık umurumda da değil!

Günaydın ekibi nasıl telef oldu?!

Reklam sektörüne karşı mıyım? Asla! Reklam oyuncularına karşı mıyım? Ne münasebet! Kendim bir reklam filmimde oynamaya sıcak bakar mıyım? Evet, çok sıcak. Sadece sıcak değil, daha çok sinekler!

Ben size söyleyeyim, artık bu Günaydın yazarlarından, ben de dahil, hayır gelmez!

Yazar dediğin tarlada yetişmiyor ki kardeşim. Biraz ihtimam göstereceksin, pohpohlayacaksm. Sanatçı ruhlu insan!

Önce çarşamba günü akşam üstüne doğru bir haber geldi: "Günaydın'ın bütün yazarları, Sabah'ın tanıtım filmi için yarın şu saatte Hadımköy'de olacak!"

Tanıtım mı? Ne filmi? Hadımköy neresi?

Bu sorulara kimse kesin cevaplar vermedi. "Yahu benim yarın g.a.g. çekimim var, ne olacak? Saati değiştiremiyor muyuz? Ne giyeceğiz? Konu ne?" gibi detayların hepsine "Ehe-heh, evet, yarın Hadımköy'de görüşürüz" karşılıklarını aldık!

Ve ertesi gün.

Öğle sığağı. Hadımköy'ün tali yollarında ilerliyoruz. Tarif edilen köprüyü, hatta ardından birkaç köprüyü daha geçmişiz, ama ortada bahsedilen çiftlik yok. Yine tarif üzerine "sağ-

daki toprak yola" girdik. Beş dakikaya yakın bir ayçiçeği tarlasında ilerledikten sonra, fakat o da ne, yol bitti!

Uçsuz bucaksız arazinin ortasındayız.

Bu bir komplo muydu? Sabah yönetimi aslında bizden kurtulmaya mı çalışıyordu?

Bu arada bir araştırmacı gazeteci olarak şunu da belirtmeliyim. Hadımköy'de orman vasfını kaybetmiş araziler pek çok, hatta her dakika yoğun şekilde vasıflarını kaybetmeye devam ediyorlar! Tıpkı İstanbul'un rantı yüksek başka bölgeleri gibi. Her tarafta yangın, her tarafta duman.

Sağ kalarak çiftlik evine vardık.

Hani bu yıl İstanbul'da sinek yok ya. Hepsi Hadımköy'de yazlıkta, o yüzden!

Belki çiftlik bir at çiftliği olduğu için, belki belediyenin hayvanseverliğiyle ilgili bir konu, bu çekimde bizi sıcak değil, sinekler yendi!

Gider gitmez, sağ olsunlar senaryoyu anlattılar. Günaydın yazarları tek tek bu eve geliyor ve evin hanımı tarafından karşılanıyor. Bunu gören komşu çok şaşırıyor, bu kadar ünlünün (biz oluyoruz) yan eve girmesinden işkillenip kapıyı çalıyor. Evin hanımı sorular karşısında gülümseyip, "İşte buradalar" diye bir Günaydın uzatıyor.

Ben, ünlü modacıımız Dilek Hanif, ülkeyi zayıflatan Dr. Muzaffer Kuşhan, tüm zamanların en karizma televizyon yazarı Yüksel Ayтуğ ve sosyemizin gözbebeği Bülent Can-kurt!

Kapıda karşılanma faslı kısa ve rahattı.

Ama salonda hep birlikte evin hammıyla oturup çay içme bölümü bizi yıprattı.

50 derece sıcakta, bir altın günü ortamında oturmuşuz.

Yönetmenin talimatına göre "doğal bir şekilde, aramızda sohbet edeceğiz"! En zoru da budur ha. Repliklerimiz olsa oynayalım. "Kendiniz gibi olun" denince herkes suspus kesilir.

Kameralar kayda girdi. Baktım ki ekip bana güveniyor.

"Yok öyle," dedim. "Herkes konuşacak. Günaydın'da yazıyorsan bedelini ödeyeceksin!"

Ben bunu söyleyince, o "Ben konuşamam, yapamam, edemem" diyen Bülent Cankurt bir açılıns! Çeşme, Bodrum, nerelere gidilir, anlatıyor da anlatıyor.

Bu arada vakit öğle yemeği saatini geçmiş, açlıktan kırılıyoruz. Fakat Muzaffer Kuşhan "Şu masanın üzerinde gördüğünüz kek ve kurabiyeler aslında zehir! Şeker insülini ani artırır, damarlar büzüşür, insan çabuk yaşlanır" falan diye anlattıkça kimse elini uzatıp bir şey almaya cesaret edemiyor. Öylece bakıp yutkunuyoruz.

Zaten bir süre sonra karasinek sürüsü tatlıları keşfetti. Onlar erken yaşlanmaktan korkmuyorlardı görünüşe bakılırsa. Sonlara doğru, bizim sohbetler de artık geyiğe dönüşürken, "Sayın yönetmenim," dedim, "kekin üstü silme karasinek! Vizörden görünmüyor mu acaba?"

Yönetmenin cevabı Türkiye reklamcılık tarihine şu anda geçiyor: "Evet ama sinekler kuru üzüm gibi duruyor, problem yok!"

Yaa, Gülse Hanım, sen köşende eleştir eleştir reklamları,

Allah da seni böyle çarpar!

Günaydın reklamının bitmiş hâli bakalım nasıl olacak...

Çeşme'ye neler olmuş?!

Peki, haydi, Bodrum da güzel, Çeşme de iyi. Zaten memleketin her köşesi benim için birdir, deyip, Çeşme izlenimlerime başlıyorum.

Hâlâ vaktiniz var. Gidin görün.

"İyi gelişme", "dokuyu bozmadan yenileme", "kişilikli büyüme" konusunda Çeşme'nin

Alaçatı'sı bütün Türkiye'ye ders olsun.

Alaçatı, sanki Türkiye falan değil. Güney İtalya olabilir, zengin bir İspanyol kasabası olabilir. Yazlık yerlerde görmeye alıştığımız keşmekeşten burada eser yok.

Köy geliştii, protesto edelim!

Yanlış anlaşılmasın. "Buraya da market açıldı, eylem ya-pahm" cılardan asla değilim. Köyler, kasabalar, gelişsin, zenginleşsin isterim hep. Ama çatısız gecekondular, apartmanlardan, derme çatma dükkânlardan, çalgınlar gibi para getirebilecek tarihi eserlerin yıkılıp, aptalca binalar, uydurukluklar yapılmasından da o kadar sıkıldık ki.

Çeşme'de de olmuş bunlar. Mesela Çeşme'nin Aya Yor-

gi'sinde beş tane tarihi kilise varmış. Bir tane kalmış. Kimisi ev yapmak için taşlarını alarak yok etmiş kiliseleri. Kimisi de o bölge sit alanı ilan edilmesin de çok inşaat yapılsın diye eserleri ortadan kaldırmış.

Ve bence bu yüzden, şu anda Aya Yorgi'nin değeri uzun vadede daha düşük. Ama bir dakika, ben Alaçatı'yı anlatacağım.

En iyisi baştan başlamak.

Çeşme'yi nasıl bilirsiniz? İzmir'in yazlığıdır, denizi rüzgârlıdır, sosyettir, bu yıl popülerlikte Bodrum'u sollar gibi oldu, bunlar, değil mi?

Dalyan'da balık yenir, Aya Yorgi hem dalgasız denizi, hem havalı restoranları, barlarıyla iyidir, hoştur. Çeşme çarşısından sakız reçeli alınır, şudur budur.

Benim bildiklerim bu kadardı.

Bodrum'u hiçbir yere değışmem.

Ama Çeşme'nin, yıllardır sadece üç beş pansiyonlu bir sörf merkezi ve eski mahalleleri olan Alaçatı'sı var ya... İşte oraya çarpıldım.

Alaçatı bir film dekoru

Dar, Arnavut kaldırım yollar. Restore edilmiş, bembeyaz badanalı, eski taş Rum evleri.

Gürültü yok, pislik yok, curcuna yok. Turist dolu, ama meydandaki kahvede de Çeşme'nin halkı oturuyor. Kapıların önünde hâlâ nineler tığ işi yapıyor.

Adeta bir film dekoru.

O eski evlere girdiğinizde şaşkınlıktan ağzınız açık kalıyor. İçerisi, İstanbul'da bile az bulunan özen ve zevkle dekore edilmiş. Kafeler, restoranlar, avlusu havuzlu harikulade butik oteller.

Ben nereye geldim?!

Agrilia'yı alın mesela. Yerler çini mozaik, tepede pervaneler. 1800'lerden kalma bir üzüm ve tütün deposu burası. New

York'ta görsen "Vay be," dersin, "ne kadar orijinal"! Yemekler lezzetli, votkalı gelincik şerbeti bile var!

Ya da Tuval. Taş ^duvarlar, hoş atmosfer, çok başarılı bir tatlı mönüsü.

Sanat galerili Cafe Çatı. Veya lüksün kitabını yazmış, zey-tinyağ meraklısı restoran La Folie. Dünya üzerinde gördüğüm en özgün butik otellerden ikisi, Taş Otel ve O Ev. Hangi birini anlatabayım? Ve bütün bunlar ufacık bir bölgede yan yana.

Alaçatı para basıyor! Gayrimenkul fiyatları ona on beşe katlanmış. İşsizlik bitmiş. Halk "köşe olmuş" resmen!

Yemek yedik, yemek sonrası kahve içtik, dolandık durduk Alaçatı'da. Bir türlü bırakamadık.

Sonra da aynı mahallede, daha geleneksel, "muhallebici" İmren'den birer sakızlı muhallebi aldık. Kapının önüne sandalyeler attırdık ve gelene geçene baka baka muhallebilerimizi yedik! Şahaneydi.

Bu arada Alaçatı'da hafta sonları bir de antika pazarı kuruluyor. O da enteresan.

Yalnız aklınızda bulunsun. Alaçatı gündüzleri çok sıcak. Bu yüzden 14.00 ile 18.00 arası siesta zamanı, bazı yerler kapalı.

Benim gördüğüm filmi görmek istiyorsanız Alaçatı'ya akşam saatlerinde gidin. Pişman olmazsınız.

Kapının önünde oturmak...

Alaçatı'da kapının önüne sandalye atıp, gelene geçene bakarak muhallebi yedik dedim ya.

Hayatımın en zevkli anları arasında ilk yirmiye girebilirdi bu dakikalar!

Bu noktada âcizane teorimden de bahsetmek isterim.

Gelişigüzel seçilmiş herhangi bir insan için, lezzetli bir şey yiyip içip, aynı anda oyalayıcı

görüntüler seyretmekten oluşan eğlencenin yerini çok az şey tutabilir.

Bakınız çekirdek-televizyon, patlamış mısır-sinema, rakı-manzara, spagetti-karşınızda sohbet eden arkadaşlar... Liste uzatılabilir. Ama çağdaş insanın ideal eğlencesi, bence görme ve tat alma duyularını aynı anda beslemenin çeşitlemeleridir.

Diğer duyu kombinasyonları asla bunlar olamayacaklardır.

Bu eğlence türünün en kolay ulaşılır, ucuz, dertsiz ve popüler olanı da kapının önünde oturup atıştırarak geleni geçeni seyretmektir.

Sıcak iklim insanları, daha doğrusu sıcak iklim insanların alt ve orta sınıfları bunu bilir ve doyusya yaşarlar.

Bizim gibi "kokoşlar" da, burun kıvrırarak bu zevki ıskalar!

Ama bu defa biz ıskalamadık. Uzun yıllardır özendiğim, ve

ülkemizde sık rastlanan bu uygulamayı, İmren muhallebicisinin plastik sandalyelerinde gerçekleştirdik!

Teee, yıllar önce. Ağır Roman filmi çekiliyor. Yer Tarlabası. Acar gazeteci Gülse, Mustafa Altıoklar'la yerinde röportaj yapmak için gecenin bir yarısı Tarlabası'nda yapılan çekimlerde.

Mustafa "Susturun insanları!" diyor. Görevliler kapıların önünde, pencerelerde oturup, çekimleri, özellikle de Müjde Ar ve Okan Bayülgen'li sahneleri dikkatle seyreden, ama çekim aralarında hep bir ağızdan dedikoduya başlayan halkı susturuyorlar. Çıt yok!

Çekim başlıyor, fakat o da ne?

Çıt yok derken, yüzlerce, binlerce çıt var! Tarlabası çıtırdı-yor. Kimse konuşmuyor, kimse hareket etmiyor, ama oyuncuların konuşmalarının altında şöyle bir ses: "Çıtçıtçıtçıtçıtçıtçıt...!"

Tarlabası halkı gürültü yapmıyor.

Ama kimse onları, ünlüleri seyrederken çekirdek çıtlatma zevkenden de mahrum bırakamıyor! Mahalle almış torba torba çekirdek, oturmuş kapıların önüne, sahne heyecanlan-dıkça çıtlıyor da çıtlıyor. Ve tabii Mustafa deliriyor!

Alaçatı'da kapı önü muhallebi keyfi yaptıktan sonra, artık Tarlabası halkını çok iyi anlıyorum. Kimbilir ne eğlendiler o gecelerde.

Deneyin, siz de bırakamayacaksınız!

Komodo ejderi bizim evde!

Şeffaf, gri bir sürüngen. Ataları kadar büyük değilse de sinir bir şey. Ve benim peşimde. Hissediyorum!

Önce Bodrum'da karşılaştık kendisiyle. Malum kırılık yer, börtü böcek bayram ediyor. Balkon kapılarının birinde, ahşap çerçevenin birkaç milim yamulduğu bir yer bulmuş, girmiş.

İşaret parmağım kadar, şeffaf gri bir sürüngen! Kertenkelelerin iyi özelliği: Zararsız olmaları. Kertenkelelerle ilgili kötü özellikler listesi: Çirkinlikleri, çok hızlı hareket etmeleri, her delikten geçmeleri, her yere tırmanmaları, sürüngen olmaları, böcek öldürücüye bana mısın

dememeleri.

Bu son özellik tarafımdan defalarca denenerak yazılmıştır.

Yani kulaktan dolma değil, bilimsel bir bulgudur.

"Ejder"le Bodrum'da üç gün birbirimize dünyayı dar ettik.

Kendisinin varlığını keşfettiğim akşamdan itibaren yaptığı

mız organize av çalışmaları başarısızlıkla sonuçlandı.

Suratta meymenet yok!

Bir yerde durmuyor ki herif. Her defasında ayrı odada, münasebetsiz yerlerden, ayakkabıların içinden, perdenin arkasından ani çıkışlar yapıyor. Aynı şeyi bir kedi, bir civciv, ne bileyim sevimli bir hayvan yapsa başımın üstünde yeri var. Ama Ejder'in suratında meymenet yok. Bir de böcek öldürücü kimyasal silahlara verdiği tepkiler var ki, zannedersin üzerimize atlayıp boğazımızı sıkacak.

Üçüncü günün sonunda, bir kovalamacanın finalinde, Ejder, geldiğini tahmin ettiğimiz yerden aynı yöntemle kıvrıla büküle dışarı çıktı! E kardeşim, madem yolu biliyordun, derdin neydi?

Hikâyenin geri kalanı çok tuhaf.

Toplanıp İstanbul'a geldik. Aradan birkaç gün geçti, ve, evet doğru tahmin, banyoda Ejder'le burun buruna geldim!

Dikkat ediniz. Oturduğum ev İstanbul'un göbeğinde, cadde üzeri ve dördüncü katta!

Açıkça anlaşılıyordu ki, Ejder bizi takip etmişti! Belki intikam peşindeydi, belki niyeti iyiydi ve evcil hayvanımız olma ihtirasları vardı, bilmiyorum. Merak konusu, denizi nasıl aştığıydı.

Banyonun tavanında öylece durup bana bakarken, çözümün diyalogda olabileceğini düşündüm.

"Bak Ejder," dedim, "biz bu hafta sonu Çeşme'deyiz.' Dönüşümüze kadar ey senin. Gez dolaş, İstanbul'un tadını çıkar. Ama döndüğümde seni burada görmek istemiyorum!" Sessizce dinledi.

Ne yazık ki dönüşte Ejder'i yatak odasına yerleşmiş buldum. Kısa bir tartışmadan sonra iş büyüdü. Vahşi bir takip sonunda, Vogue dergisinin beş yüz sayfalık "sezon modası özel" sayılarından biri Ejder'in sonunu getirdi.

Yatağın altında Ejder bir yanda, kopmuş kuyruğu öteki yanda öyle kalakaldı(lar).

Ejderler ölmez!

Kertenkelelerin bir başka kötü özelliği: Kopan parçalar tek başına hareket ediyor!

Bu manzarayı daha fazla seyretmektense, cesedi ortadan kaldırma işlemini zarif eşime bırakırım planı yapıp, yetişmek zorunda olduğum bir randevuya gittim...

Gece yarısına yakın. On bir buçuk suları. Eve dönmüşüz. Süpürge, faraş, gazete kâğıdı. Ceset ortadan kaldırılacak.

Fakat o da ne?

Ejder yok! Kuyruk orada, ama Ejder yok!

Ara, tara, yer yarılmış içine girmiş. "Yaralı, fazla uzağa gidemez" diye düşündüm ama keyfim de kaçtı.

Ertesi sabah Beyrut'ta bir türlü yakalanamayan Komodo Ejder'inin haberi çıktı gazetelerde. Hani şu kedileri, köpekleri yiyen.

Lübnan yetkililerini aramak istedim: "Yakalarsanız, sakın öldü diye ortada bırakmayın. Bunlar korku filmlerindeki gibi tekrar tekrar canlanıyorlar" demek için.

Ejder aramızda, biliyorum. Karıncalarla, yapraklarla besleniyor, yaraları iyileşiyor, onu asla bulamayacağımız bir delikte büyüyor ve güçleniyor. Aklında da tek düşünce var: İntikam!

Korkuyorum...

Sezon açıldı, işte giymeyecekleriniz!

Yıllarca moda dergisi çıkardık. Artık gerçekleri söylemenin zamanı: Moda insana yakışan

değildir, biir! Zaten eğer öyleyse, bu sezon çıra gibi yandınız, ikii!

Bazaar dergisini çıkardığım günlerdi.

Her sezon başı bir moda programı arar: "Sezon modası hakkında röportaj yapacağız!"

"Aa tabii," diye hiç nazlanmadan kabul edersin. Derginin reklamı olacak bir kere. Ayrıca da moda dergisi editörü olduğunu kırk yılda bir hissedeceksin.

Bizde moda dergileri ofisleri öyle sizin yabancı dizilerde gördüğünüz gibi falan değildir.

Bir kere en baba derginin kadrosu altı yedi kişidir! O altı yedi kişi, özellikle derginin hazırlanmasına yakın günlerde, ofiste, bir büyük masanın etrafındaki yerlerinde oturup yazı yazarlar. Öyle sekreterler, asistanlar, etrafta mankenler, Sex and the City'deki gibi ünlü markaların gönderdiği kıyafetler filan hak getire.

Masanın etrafında toplu halde harıl harıl yazı yazar, birbirine laf atar, dedikodu yaparsın. Öğle yemekleri de vakit ve nakit kıtlığından çoğu zaman sandviç, salata, simit-peynirle falan geçiştirilir.

Yani bilgisayarları kaldır, dikiş makinesi koy, overlok-son ütü atölyesinden hallicedir o havalı dergilerin hazırlanma ortamı!

Onun için bir televizyon programı röportaj falan istediğinde şak diye kabul ederdik.

Röportaj var, mizansenini hazırlayalım!

Saçları yaptırır, en moda mesajlı kıyafetleri çeker, genellikle şirketin önde gelenlerinden birinin havalı odasını ödünç almak ve masanın üzerine derginin son sayılarından koymak suretiyle dekor yaparsın. "Ve işte Gülse Hanım, Bazaar dergisinin filancası" dediklerinde, en şık hâlinle, manzaralı "odanda" sanki on binlerce dolar maaş alıyormuş ve moda dünyasını avucunun içinde tutuyormuş gibi havalarla demeçler verirsin!

Ve maalesef senin hevesinin aksine, gelen muhabirin modanın m'siyle ilgisi bile olmaz!

Bu sezon ne giyeceğiz sohbetinden hemen sonra, muhabirin zekâ ve muziplik pırıltılarıyla dolu yüzünden anlarsın ki, ebleh soru geliyor: "Moda insana yakışan mıdır?"

Hadi n'olur evet de! De ki yüzyıllardır aynı demode şeyleri giyen insanlar "E ben de yakışanı bulmuşum, o zaman moda budur" desin, mutlu olsun!

Bir gerçeği açıklıyorum!

Moda insana yakışan değildir! Gerçekten değildir!

Bana en çok İspanyol paça pantolonlar, dar gömlekler ve platform topuklu ayakkabılar yakışır mesela. Ama bu yıl asla moda değil, giyersem de komik olurum. Ee, moda insana yakışan mı oldu şimdi?

Bu klişe lafı gerçekçi biçimde düzeltiyorum:

Moda bir endüstridir, bir tasarım alanıdır, ekonominin önemli bir parçasıdır. Sokaktaki kadın için de, sezonun çizgilerinden kendi vücut tipi, yaşı ve bütçesine en uygun olan

parçaları edinmeye çalışmak, bu esnada da Milla Jovovich'e çok benzediğinin hayalini kurarak mutlu olmaktır!

Bu yıl ne giyilecek?

Zaten eğer moda insana yakışansa, bu yıl modaya çok az insan uyabilecek.

Sezon modasından örneklerle açıklıyorum: Bu yıl tay t moda!

Üstelik öyle eskiden olduğu gibi üzerine bol kazaklarla falan değil. Taytı giyiyorsun, üzerine kısa bir bluz vs., beline kemer! Türk kadınının doğurgan kalçaları için birebir! Genetik özelliklerden, taytı eliyoruz.

Bu yıl mikronum etekler moda!

Öyle dizin bir karış üstü falan değil. Eteğin kendisi bir karış olacak. Birincisi güzel, kaslı bacak lazım, ki yine genetik özellikler, beslenme ve spor alışkanlıklarından azıcık riskli. Daha da önemlisi, modada Türk erkeği faktörü! Koca, baba, sevgili, nişanlı, ağabey... "Bu eteği giy, senin bacaklarını kıra-rım"dan, "Hayatım, senin kalitene uymuyor"a geniş bir muhafazakâr sahtekârlık yelpazesi. Ya boşverin değmez, ya da altına yine çok moda olan kalm mus çoraplardan alacaksınız.

Bu yıl dantel moda!

Bir şeyin kenarında menarında değilse, hemen vazgeçin. Dantel demek +5 ila 10 yıl demektir. Hiç bulaşmayın. Yaşınızdan olgun göstermek istiyorsanız, başka!

Bu yıl renkli naylon çoraplar ve renkli ayakkabılar moda!

Yani pembe çorapla sarı topuklu ayakkabı giyeceksin mesela. Şehirlerimizin şartları modayı şekillendiriyor tabii. Nişantaşı, Etiler, Boğaz dışında, hatta oralarda bile, söylediğimi yap bakalım. Arabalardan gelen laflarla, teyzelerin "Aa ne giy-miş"leriyle, selpakçı çocukların alaylarıyla uğraş, renkli giyineceğim diye. Bir de yağmur çamur olsun o pembe çoraplar, sarı ayakkabılar, gör bakalım. Veto!

Bu yıl streç pantolonlarla, dizüstüne kadar gelen yüksek

çizmeler giymek moda! Üzerine de kısa ceketler. Düz balerin ayakkabıları da moda! Ha bir de saten dar etekler.

Veto, veto, veto! Türk kadını dar omuzlu, ince belli, geniş kalçalı ve kısa bacaklıdır, yukarıdakilerden kaçınmalıdır. Öyle değilseniz dükkân sizin! Ben genele hitap ediyorum tabii.

O zaman ne giyeceğiz?

Topuklu ayakkabılara, çizmelere dadanacaksınız. Yine yılın modası yüksek belli evaze, dizüstü eteklerden edineceksiniz. Bunları dar gömlekler, kazaklar, kısa ceketlerle giyeceksiniz. 60'ların çizgisinde dizüstü geometrik desenli ceketler, paltolar da edinebilirsiniz. Ama desenleri enine olmasın. İlla saten giyeceğim diyorsanız, siyah saten gömlekler alın.

Ben daha ne yapayım? Bu kadar laftan sonra sizi 120 santim kalçanızla tayt giyerken görürsem yapacaklarımdan sorumlu olmam, ona göre.

İşte moda budur,

işte okuyucuya hizmet budur!

Kadın yazar acı çekmeli mi?

Kültür, sanat, edebiyat dergilerini nasıl bilirsiniz?

Picus öyle değil işte.

Sadece 300-500 tane satan kitapların okuyucularına, birbirini tanıyan, aynı kafelerde aynı sohbetleri yapan küçük bir gruba değil, genel anlamda "kültür tüketicisine" hitap ediyor.

Şimdiye kadarki kültür sanat dergilerinin malzemesine, popüler isimlerle yapılmış eğenceli röportajlar, keyifli tartışmalar da eklenmiş. Picus, renkli bir edebiyat dergisi. Üstelik içeriğinde müzik, sinema, tiyatro, resim, çizgi roman vs. de var.

Vivet Kanetti, daha önce okumadığım Colette adlı yazarın kitaplarını tekrar çeviriyormuş mesela. Vivet'in çevirisi eminim çok güzel olacak, ama öyle cazip anlatmış ki Colette'i, eski Azra Erhat çevirilerinden de alıp hemen okumak istedim.

Colette, 1800'lerin sonunda, 1900'lerin başında Fansa'da yaşamış, baskın bir karakter. Başarılı bir yazar olmanın dışında ahlâk kurallarım zorlayan, yaşanabilecek her şeyi yaşayan bir kadın.

Vivet Kanetti, bizde, iyi kadın yazar mertebesine ulaşmak

için, genel olarak acı, kendini feda etme, mutsuzluk aşamalarından geçmek, böyle konulardan bahsetmek, "insanlığın bütün yükünü taşımak" gerektiğini söylüyor. Colette ise bunların tam tersi. Keyfine göre sürdürüyor hayatını, arzu ettiği her şeyi en doğal hakkı kabul ediyor, mutlu, eğlenen bir kadın. Bir hedonist.

Ha, bakın, Picus'a da şimdiye kadar çıkmış edebiyat dergilerinin Colette'i denebilir bazı açılardan.

Keyifli, renkli... Acı, ağırlık, karamsarlık yok!

Bakın bakalım.

Giremezsin hemşehrim, çok kalabalık!

Önce sanki görgü kuralları, misafir ağırlama sanatından girer gibi yapıp, sosyo-ekonomik, politik mesajlara kadar varacağım, işte böyle sağ gösterir sol vururum. Korkun benden.

İdeal bir partinin davetli sayısı kaçtır?

Veya bir yemek davetinin?

Evde misafir ağırlamayı sevenler bilir. Bunun hassas dengeleri vardır.

Bir kere, yemek daveti oturmalı mı olacak, açık büfe mi?

Oturmalı yemek yapacaksanız, yemek masanızın boyu, dost seçiminizde belirleyici olacaktır!

Masa uzun, açılabilir, on iki kişilik ve siz de kalabalık bir davet mi istiyorsunuz? Son beş yıldır davet edemediğiniz herkesi çağırıp, mecburen "kaynaştıracaksınız"! İşyerinizdeki ciddi, gözlüklü bölüm şefinizle liseden beri beraber "âleme" aktığınız arkadaşınız nasıl kaynaşacak, o sohbet yeteneklerinize ve alman alkol miktarına bağlı tabii!

Masa sekiz kişilik mi? Kuzeninizin, hep onlarda gördüğünüz, size gelmek için can atan komşularını listeden atın, zaten bir iki kişi dışında kimse onları sevmiyor!

Altı kişiden yukarı çıkamıyor musunuz? O zaman çağırdığınız herkesin çift olmamasına dikkat edin, baygınlık geçirirsiniz !

"Herkes bir anda aradan çıksın" cılandıysanız, açık büfe yapacaksınız. Altı çeşit salata, dönerci

falın demiyorum. Normalde yaptığımız yemekleri daha çok yapıp, bir masanın üzerine tabaklar ve çatal bıçaklarla koyuverin, sonra keyfinize bakın!

Hanım, büfe açıldı, sofrayı kur!

Ne yazık ki, ev sahibi için hayat kurtarıcı "açık büfe", Türkler tarafından deforme edilmiş bir kavramdır.

Örneğin tatil köylerinde açık büfe, ailenin kadınının büfeden herkes için yemek olarak, ekmeği, karışık salatası, karışık ızgarasıyla sofrı kurması, bunların hep birlikte yenmesi demektir. Yemeğin sonunda, anne yine kalkıp bu sefer de, babanın "Şekerpareden bol al" gibi talimatları eşliğinde ortaya karışık tatlı alır. Bizde açık büfe budur!

Davetlerde de, açık büfeden tabağa bir şeyler alıp ayakta sohbet ederek yemek pek tercih edilmez. Herkes, gerekirse garsona bahşişler vererek, ufak bir masa sandalye edinir ve oturarak yer.

Sizin açık büfenizde de bu muhtemelen olacaktır. Ayakta durmak, hatta kanepeler bile tercih edilmeyecek, davetliler, en uyanıklar başta olmak üzere, yemeklerin konduğu masanın üzerindeki ufak ufak ittirerek, geceyi bir oturmalı davet haline getireceklerdir!

O zaman yapılacak şey şudur: Masada oturabileceklerin en az iki katı insan çağırılmalıdır, ki, sona kalanlar salonun oturma bölümünde açık büfe şövalyeleri olarak kalsın. Demek ki, açık büfe deyince en az on beş kişiden başlayacaksınız!

Kimisi de açık büfe sevmez; ek masalarla, yirmi beş otuz kişiyi oturtup yemek verir!

işte burada iş hassaslaşıyor!

AB masasında yer yok, kusura bakmayın!

Kafadan uydurmuyoruz, International Herald Tribüne yazmış.

Yazar Thomas Fuller şunu tartışıyor yazıda: Brüksel'deki Avrupa Birliği'nin merkezi renove ediliyor ve daha kalabalık bir topluluğun buluşacağı şekilde tasarlanıyor. Artık 15 değil 25 üyeli Avrupa Birliği'nde, bu kadar büyük bir kalabalık bir masanın etrafında toplanıp eskisi gibi diyalog kurabilecek mi?

Yeni AB salonunda her yerde insanların birbirinin yüzünü görmesi için ekranlar var, ve masa, birçoklarına göre oval olması gerekirken dikdörtgen!

Oxford Üniversitesi'nden bir profesör konuyla ilgili "Kâbus gibi, bu Avrupa Birliği'nin işleyişine büyük bir darbe olabilir," diyor! Amerikalı bir politik psikoloji uzmanı ise: "15 kişi, genel olarak küçük grup dinamiğinin üst sınırıdır. Bunun üzerine çıktığınızda yüz yüze görüşmeler zorlaşır ve spontane tartışmalar çığırından çıkıp verimsizleşir" fikrinde!

Fuller'a göre eskiden diyalog ve tartışmanın olduğu yerde artık sadece söylevler olabilir!

Aklımıza hemen aynı şey geldi değil mi?

Yirmi beş kişinin bile diyalog için fazla bulunduğu bir ortama biz ne zaman ve nasıl gireriz?

Ya da, Türkiye'yle ilgili görüşmeler yapılırken bu kalabalık, dikdörtgen masa avantaj mı olur, dezavantaj mı?

Kuzenin sevilmeyen komşusuna benzemeyelim?

Açık büfe mi yapsalar acaba? Belki o zaman geleneksel alışkanlıkla uyanık davranıp masaya oturuverirdik...

Tamamen tesadüf mü? Yoksa...

Bu yazıyı okurken, alta bir de Alacakaranlık Kuşa-ğ'ının müziğini koyun! Diu diu diu diu, diu diu diu diu!

Bahsetmek istediğim türden olayların konu edildiği haberleri, genellikle Amerikan tabloidlerinde okur insanlar.

Maalesef aynı tabloid gazetelerde, "Nişanlısının uzaylı olduğunu öğrenince, onun antenlerini söken kadın!" türünden araştırmacı gazetecilik örnekleri de olur. Hatta haberin görsel malzemeleriyle beraber. Üstsüz bir kadının "uzaylı adamın antenlerini sökerkenki robot resmi" gibi!

Bazı haberler de fazla "inanılmaz ama gerçek" oldukları için, New York Times'ta falan değil ancak böyle gazetelerde yer bulurlar. Evlat edinen bir kadın, çocuğun, yedi yıl önce kaybolan bebeği olduğunu öğrenir. Veya numaralarla ilgili hikâyeler. Yedinci ayın yedisinde doğmuş, yedi defa iş değiştirmiş adamın yedi çocuğu olur ve yedi katlı bir binadan düşerek 77 yaşında ölür!

Kimi Tanrı'ya bağlar, kimisi şansının açık olduğunu düşünür. Cevabı bilmiyorum! Ama herkes gibi tuhaf hikâyelerim var!

Saat kulesinin esrarı!

1950'ler. Annem ve babam evliliğe giden bir flörtün orta yerinde kavga edip ayrılıyorlar. Ciddi ama, bir daha birbirlerini görmemeye kararlılar! Annem bir gece şöyle bir rüya görüyor: Beyazıt'taki İstanbul Üniversitesi saat kulesinin önünden geçiyor. Saate bakıyor, bire beş var. Derken karşıdan gülerken babam gelmeye başlıyor. Böyle bir rüya.

Ertesi gün annem başka bir sebeple Beyazıt'a gidiyor, ve evet, doğru tahmin, bir iş için oradan geçmekte olan babamla karşılaşıyorlar. Annemin gözü ister istemez saate gidiyor ve kanı donuyor: Saat tam bire beş var! O gün, o karşılaşmayla barışıyorlar ve birlikte 50 yılı deviriyorlar.

Öyle başkalarının sırlarını anlatmakla olmuyor değil mi? Kendimden de örnek vereyim.

1990 yılı. Boğaziçi'nde okuyorum. Gazetecilik mazetecilik hiç aklımda yok. Bir arkadaşım, Elvin Aydın, Sabah Dergi Grubu'nun Boğaziçili stajyerler aradığını söylüyor ve bana arkadaşı Eren'den aldığı santral numarasını veriyor. Santrali arıyorum, ve "Ben bu telefonu Elvin'in arkadaşı Eren'den", derken, santral yarım kulak dinleyip, beni gazeteci Erel Eryürek zannediyor. "Erel Hanım, sizde Ercan Arıklı'nın direkt hattı yok muydu?" diyor ve ben cevap vermeden karşıma Ercan Arıklı çıkıyor! Normal şartlarda büyük ihtimalle tanışmaya-cağım ustamla böyle karşılaşıyor ve hayatımı değiştiren işi yapmaya başlıyorum.

Kitaptaki evde oturuyorum!

Üniversitenin üçüncü yılı. Master yapmak için Los Ange-les'a gitmeyi planlıyorum. O bölgedeki bütün okullara başvuru yapıyorum. Derken bir arkadaşım bana Paul Auster'ın Ay Sarayı kitabını hediye ediyor.

Paul Auster'm hayattaki takıntılarından biri ve en sık işlediği konu, zaten hayatın bu tür garip rastlantıları. Ay Sara-yı'ndaki kahraman New York'ta Columbia Üniversitesi'nde

okuyor. Bir gün hayatının çok kötü bir döneminde, (kitapta adres çok belirgin verilmiş) 120. Sokakla Amsterdam Cadde-si'nin köşesindeki apartmana gidiyor ve o ziyaretle hayatı değişiyor.

Aynı günlerde bana, istemediğim halde, Columbia Üniver-sitesi'nden bir başvuru formu geliyor! Belki üniversiteler arası bir iletişim var, bilmiyorum. Aklımda soğuk ve tehlikeli zannettiğim New York'a gitmek asla yok. Üstelik not ortalamam da Columbia'ya tutmuyor, ama yine de başvuruyu yapıyorum.

Columbia beni kabul ediyor! Ve Los Angeles'ta başvurduğum bütün üniversitelerden iyi olduğu için gitmeye karar veriyorum. Üniversite bana bir ev de buluyor. Nerede? 120. So-kak'la Amsterdam Caddesi'nin köşesinde!

Şu anda çalışma masamın üzerinde üç adet vestiyer numarası var. Farklı restoranlardan cebimizde kalmış. Olan şu: Paltomuzu alıp numara vermişler, çıkışta, devamlı müşteri/gazeteci/televizyona çıkıyor gibi sebeplerden numarayı istemeden paltoları uzatmışlar. Biz de vermeyi unutmmuşuz.

Önemli olan şu: üç vestiyer numarası da 25!

Nedir bu 25? Ne olacak bu 25?

Konuyla ilgilenenler, Paul Auster'm Kırmızı Defter'ini alın.

Fazla da kaptırmamak lazım, ama kabul edelim ki hayat cilveli bir şey!

Dondurun beni, baharda çözersiniz!

Cep telefonunu "Ne?" diye açmaya başladıysam kış gelmiş demektir! O zaman beni daha fazla sinirlendirmeyin. Kriyobiyojolojiye başvururum, yazdan yaza görüşürüz!

Bitti işte!

Güneş, ılık geceler, tişörtle sokaklarda dolaşma, karpuz, balkonda uyuyakalıp ister istemez bronzlaşma...

Ve fırtınalar başladı.

Allah aşkına, sonbahar diye bir mevsim vardı eskiden, ne oldu ona?

Küresel ısınma, doğanın dengesi falan gibi geyiklere girmek istemiyorum ama, sizce de daha sert mevsimler, daha tropikal yağmurlar, daha sevimsiz sıcaklar görmüyor muyuz son yıllarda?

Ben sevmiyorum kışı işte. Üşüyorum kardeşim. Hayır burası da İsviçre değil ki havalar soğduğunda bahçede ateş yakıp, sıcak çikolata içelim! Dünyanın yağmuru, çamuru sokaklarda. Her yıl bin bir umutla, dolar veya euro üzerinden son moda çizme alıyoruz, üç gün dayanıyor!

Ayrıca benim vücudumda serotonin dengesizliği var. Bi-

Hm adamları incelesin. Güneşli günlerde gıcık bir mutluluk kelebeği oluyorum: "Ne haber şekerim? Kotun ne kadar hoş, nereden? Ay hava ne güzel. Akşam ne yapıyoruz? Ay müthiş bir kitap okuyorum. İşimi çok seviyorum! Dünyanın en şahane baharat kavanozları benim mutfağında! Lay lay lom!"

Güneş gidiyor, hava kapatıyorsa korkun benden!

Cep telefonunu "Ne?" diye açmaya başladıysam kış gelmiş demektir!

Tam şu kışları nasıl çabuk atlatsam da, hep yazı yaşasam diye egzotik seyahat planlan yapmaya başlamıştım ki, bilimin benim için çalıştığını öğrendim.

Tom Cruise'un oynadığı Vanilla Sky filmini gördüyseniz, anlatacaklarıma aşınasmızdır. Efendim, son yıllarda çok popüler olan kriyobiyojoloji adında bir bilim dalı var. Diyelim ki çaresiz bir hastalığa yakalandınız. Bu kriyobiyojoloji ile uğraşan enstitülere başvuruyorsunuz. Onlar vücudunuzu özel yöntemlerle donduruyor ve diyelim ki, 100 yıl sonra "çözüyorlar"! Silkinip

kendinize geldiğinizde, o amansız hastalığınızın ilacı bulunmuş oluyor ve siz tedavinizi yaptırıp yaşamınıza kaldığınız yerden, sadece 100 yıl sonrasında devam ediyorsunuz.

Tabii bu işlemin gerçekleştirilmesi için hastalanmanıza gerek yok. Birçok zengin işadamı, şimdiden öldükleri anda dondurulmaları siparişini vermiş bile! Böylece ileride çözülüp, ölme sebeplerini de o zamanın gelişmiş tıbbi sayesinde ortadan kaldırarak, sonsuz hayata kavuşmuş olacaklar.

Sırıtıp durmayın, şimdiden bunu yapmış ve kendini dondurmuş 100 kişi var!

Projenin tıbbi yönden mümkün olamayacağı konusunda da bazı görüşler dolaşüyor tabii. Söylenenlere göre o kadar düşük ısı, bazı hücreleri öldürüyormuş.

Ayrıca her şey başarılı olsa bile 2000'lerde yaşamış bir insan, diyelim ki 2150 yılında aniden uyanınca o hayata nasıl uyum sağlayacak? Uçan arabalar trafiği, uzaylılarla arkadaş

olunmuş, yaz tatillerinde Bodrum'a değil, Satürn'e gidiliyor... Böyle pratik ve psikolojik problemlerle nasıl baş edilecek?

Tabii iyi yönünden bakarsanız torununuzun torununun torunuyla arkadaş olma imkânınız var ama...

Benim amaçladığım bu kadar uzun vade değil. Kepaze olurum valla. Anneannelere dönerim: "Evladım bu alet ne? Nasıl çalışıyor? Neresine basıyoruz? Oraya nasıl gidiliyor? Çocuğum bir yardım et bakayım, bunu nasıl şey yapıyoruz?"

Benimki daha mütevazı bir plan.

Ekim-nisan ayları arasında dondurulmak istiyorum! Bahar geldiğinde, güneş açtığında çözüverecekler. Zaten hesaplamalarıma göre bütçem de ancak buna müsait. Takdir edersiniz ki kriyobiyoloji maliyetli bir dal.

Bir süredir bunun hayaliyle yaşıyorum.

Ancak bu yazıyı yazarken aklıma küçük bir pürüz takıldı.

Kriyobiyolojiye göre, insan sadece bir kere dondurulup eritiliyor. Sebebi de bana göre çok açık. Hani derin dondurucuya koyduğun et, milföy hamuru falan da bir kere çözüldükten sonra bir daha dondurulmaz, bozulup kokar ya...

Her sene dondur çöz, dondur çöz, aynı şey bana da olmasın?

Ben yine sıcak bir yere tatile mi gitsem bayramda nedir?

Evet arkadaşlar, hep birlikte kıvırıyoruz!

Duyduk ki oryantal kursları moda olmuş. Havalı spor kulüplerinde kalça titreten titreteneymiş. Üşenmedik, belki yıllardır aradığımız sporumuz budur diye, gittik, yorulmadan, çekinmeden onu da denedik! Gazetecilik kolay mı? Düğünlerde bile sadece el çırpan ben, bu fedakârca gazetecilik çabamla Pulitzer bekliyorum.

"Burcu Hanım," diyorum, "ben bunu yapamam! Televizyonda yapan dansözleri seyrederken bile bakakalıyorum o ne biçim bir kalça kemiğidir diye" şeklinde ısrar ediyorum. Burcu, Nuh diyor peygamber demiyor: "Ama bir deneyelim, öyle söylemeyin, gayet yeteneklisiniz, haydi, kalça titretme hareketi hep birlikte" gibilerinden bir dolduruş!

Hayır, arkadaş arası altın gününde değiliz ki. Bulduğumuz mekân tüm zamanların en havalı spor kulübü Planet. Elini sallasan ünlüye çarpıyorsun. Dans edilen salonun bir duvarını da cam yapmışlar mı sana. Öteki taraf da Planet'in haftanın belirli günleri suşi servisi yapılan afili kafesi. Yani orada ünlüler otursun, suşi yiyerek kaç mekik çektiklerini konuş-

şunlar, biz burada tam karşılarında, haydi yandan! Olacak şey mi?

Ben sadece el çırpsam!

Ayrıca karizma mı kalır bende? Bugüne kadar elimizle besleyip büyüttüğümüz "gazeteci-yazar, komik insan, g.a.g. şahsiyeti güzide Gülse Birsell" gitsin, "Biz burada otururken karşıda göbek atan sarışın kız" olalım Planet taifesinin gözünde. Gerçi bu hafta hepsi birden başlıyorlar oryantal derslerine ama...

Zaten ne işim var benim burada canım? Sanki bütün sporları, dansları, yogaları falan yedim yuttum, kitabını yazdım, bir oryantal kaldı da, onu deneyeceğim!

Zar zor ikna ediliyorum.

Kafede kimse yok. Bugün suşi günü değilmiş. Ayrıca oryantalden o kadar teknik bahsediyor ki Burcu, beyin ameliyatı yapacakmışçasına bir ciddiyet geliyor bana.

-Bu üstü paralı eşarbı, düğümü ve yanı tam kalça kemiklerinin üzerine gelecek şekilde bağlıyoruz.

-Şu kemikler mi hocam?

-Evet, bravo. Dizler bükük, karın içeride, üst gövdeyi oynatmadan deneyelim, bir, kiii...

Yanlış anlamayın, olimpiyatlara hazırlanmıyoruz, kalça vuruyoruz şikkıdı şık şık diye! Aslında jimnastik giysilerini görüntüden çıkart, aynanın karşısında göbek atan iki kadın var ekranda!

Oryantal dansta öyle ışıltılı, streç Asena kıyafetleri giyilmiyor. Göbeğin biraz açıkta olması lazım. Ayaklar çıplak. Dar eşofman altı veya tayt giyilmeli ki bacak hareketleri görünsün. Bir de üstünüze sweatshirt değil de daha dar bir üst giymelisiniz ki omuz hareketleri belli olsun. Kalçaya da, Ka-palıçarşı'dan bulunabilen para işlemeli, tek başına bile şingır şingır sesler çıkartan ve süper oryantalcıymişsiniz ilüz-yonu yaratan eşarplardan bağliyorsunuz.

Şimdilerde oryantal dans, aerobik, Latin dansları, tango gibi birçok spor ve dans kulübünde öğretiliyor ve meraklısı günden güne artıyor.

Göbek atan spastik Anglosakson turist

Bir kere çok eğlenceli! Özellikle birkaç arkadaş gidip, oryantal kıvraklığının nasıl yavaş yavaş genlerimizden yok olmaya başladığını görmek komik olabilir. Vücudu kıvrarak yavaş yavaş yürünen "Camel" hareketinde aynada kendime baktım ve bir Anglosakson spastikliğinde olduğumu gördüm! Arka ayak kendi özgürlüğünü ilan etmiş, kalça ise oynayacağı yerde bütün vücudu zaptetmeye çalışıyor! Hani tatil köylerinde profesyonel dansözler zorla İngiliz turistleri kaldırıp göbek attırırlar, onlar da alkolün verdiği cesaret ve ırklarının verdiği yeteneksizlikle, cilveli, sebatkâr, ama odun gibi hareketler yaparlar. Hah, o benim işte!

Yalnız Sinan Çetin nasıl yönetmen olarak sinemada "Bir odun getirin, onu bile oynatırım" diyor, Burcu da öyle çıktı. Konservatuarın bale bölümünden ve spor akademisinden mezun, Anadolu Ateşi'nin eski dansçılarında Burcu, inat etti ve başardı! Dersin sonuna doğru öğrendiğim birkaç hareketi uç uca ekleyip koreografi bile yaptık. Tabii düğünlerde göbek atmaya katılım oranının yüzde doksan ikiye vardığı anlarda bile kenardan el çırpan benim gibi bir ukalanın ne işine yarayacak bu beceri bilmiyorum ama...

Yalnız bittim, bittim! Dersin sonunda saçlarım sıırıslılandı ve takip eden üç gün daha önce var olduğunu bilmediğim kaslarım sızladı durdu.

Oryantal, özellikle kadınların problemlili bölgelerini, yani göbeği, kalçaları, basenleri ve kolların sarkan kısımlarını çalıştırdığı için, aslında çok faydalı bir spor. Ama yapamayan da yapamıyormuş, yetenek lazımmış yani.

Sahneye çıkacak hâle gelmek için de benim o bir buçuk saatlik dersimden, haftada dört beş gün, bir buçuk iki yıl boyunca almak gerekiyormuş. Meraklısı varsa duyurulur!

Ben hâlâ ideal sporumu aramaktayım. Oryantal fena değildi aslında da ona da nefesim yetmedi. Belki yoga gibi oturarak, yavaş yavaş yapılanı falan çıkarsa.

Hem de düğünlerde falan oturduğum yerden, şöyle ağır ağır...

Beslenmenin temel taşı: iskender kebab!

iskender kebabımı asla ihmal etmem. Neden? Ben sağlığını düşünen, uzun yaşamayı planlayan, çağdaş bir insanım. Tereyağı bol olsun lütfen.

Yağmurlar ve soğuk başladığında vücudum iki biyolojik tepki verir.

Birincisi hafif depresyondur: "O filme gitmem. Zaten yorgunum. Çok çalışıyorum. Göz kenarlarım mı kırıştı? Onu sonra ben ararım. Uykum var. Bari sinemaya gidelim! Höfffsssss...."

İkincisi ise, bedenimin bütün organları ve tüm kimyasıyla, iskender kebaba karşı hissettiği özlem, hatta maraz sınırlarındaki zaafıdır!

Sokaklarda yürürken, hangi semt olursa olsun, sadece kebabçılardan gelen iskender kokularını algılarım. Kebabçının birkaç kilometre uzakta olması önemli değildir, ben varlığını hissederim.

Bu iskender zaafımın kaynağını uzun yıllardır düşünürüm.

Özellikle kırmızı et ve tereyağının "zehir" olarak nitelendirilmeye başlandığı 90'lı yılların ortalarından itibaren, iskende-ri "bırakma" çabalarım ağırlık kazandı.

Acaba yemeğin tadından çok servis ediliş biçimi miydi beni ayartan?

Biliyorsunuz iskender kebab çoğu restoranda önce önünüze sossuz gelir. Bu haliyle öyle ahım şahım bir yanı da yoktur.

Kıymanın sıkıştırılıp ince ince kesilmiş, bildiğin pide, salça ve yoğurt. Yani tek başına ihtiras uyandırmak şöyle dursun, pek bir şey ifade etmeyen gıdalar.

Daha sonraysa iskenderin heyecanlı anları başlar. Daha uzaktan geldiğini görmeden, cızır cızır sesi duyulur. Evet, doğru tahmin, tavanın içinde yanan tereyağı!

Garsonların en cesuru, elinde kızgın tereyağı dolu tavayla size yaklaşmaktadır!

Kader anı başlamıştır! Gelecek saniyeler neler gösterecektir?!

Garsonun tecrübesi ve maharetine göre, ya mis gibi tereyağlı iskender yeme adayı olacaksınız, ya da bir kaza sonucu, cazırdayan Bizans askeri!

İskender kebab merakımın sebebi bu adrenalin olabilir miydi? Sonuçta hayatında büyük iniş çıkışlar olmayan, spor bile yapmayan birinden bahsediyoruz. Yaşamımın en heyecanlı dakikalarını tekrar tekrar yaşamak istediğimden döner ve tereyağ kokusunu takip ediyor olabilir miydim?

Hayır!

Zira en çok beğendiğim iskenderciler arasında Teşvikiye'deki Hacıbey'in de olduğunu, ve burada iskenderin tereyağı konmuş olarak servis edildiğini hatırladım ve teorim çürüdü!

İskender yiyin, çok faydalı!

Derken, anti-aging patlamasıyla birlikte her gazete konunun uzmanı doktorları sayfalarında konuk etmeye başladı, ve yıllardır beklediğim bilimsel gerçekler ortaya çıktı:

Kırmızı et, yağsız olması şartıyla, zehir falan değil, insan vücudunun ihtiyaç duyduğu faydalı gıdalardan biriydi. Tereyağı da belli ölçülerde alınırsa zarardan çok fayda sağlıyordu ve şu anda tam olarak anlatamayacağım tekli-çoklu, doymuş-

doymamış yağlarla ilgili bir denklem yüzünden, margarine tercih edilmeliydi

Biliyordum, biliyordum!

Yıllardır beslenmemin temel taşını oluşturmuş iskenderin kıymetini, en sonunda tıp da anlamıştı.

Bu bilgiyi benden önce, demin bahsettiğim Hacıbey Restoran öğrendi ve hemen mönülerin arkasına bastırdı!

Mönülere göre, vejetaryenlerde çinko ve B12 vitamini eksikliği görüldüğü gibi, tereyağ da kalp hastalığına karşı mücadele veren yağ asitleri içermektedir.

Mönü yıllardır beklediğim şu vurucu cümleyle final yapıyordu: "İskender kebab, döner eti, pide, domates sosu, tereyağı ve yoğurdu bir arada bulunduran sağlıklı ve dengeli bir tertiptir. Protein, karbonhidrat, vitamin ve mineral değerleri bakımından mükemmel bir yemektir!"

Ne hâle geldiğimize bakar mısınız? Günümüzde, iskender-ci, iskenderinin anti-aging ürünü olduğunu kanıtlamak zorunda bırakılmıştır!

İskenderi bırakmaktan vazgeçtiğim gibi, yıllarca iskender yerken vicdan azabı duymama yol açan ve şimdilerde gerçeği kavrayan tıp otoritelerine de tazminat davası açmayı planlıyorum!

Sembolik bir savaş olacak bu, eğer kazanırsam tazminatı Hacıbey'e ve ellerinde kızgın yağ dolu tavalar taşıyan tüm fedakâr iskender emekçilerine bağışlayacağım!

Nerede o eski Ramazanlar, efendim!

Artık 80'li yıllarda doğan arkadaşlarım olduğuna göre, benim de eski Ramazanlardan bahsetme vaktim gelmiş demektir efendim. Siz şimdiki gençler, bilmezsiniz o yılları.

Ramazan geldi ve gazete sayfaları eski Ramazan eğlenceleri, yaşını almış unlılerden Ramazan anıları, nostaljik iftar mönüleriyle dolup taşmaya başladı.

Herkes anılarını dökürürken ben durur muyum?

Üstelik hep 40'lı, 50'li, 60'lı yılların Ramazanlarını mı dinleyeceğiz.

80'lerdeki Ramazanlarla niye ilgilenmiyoruz?

Benim çocukluk Ramazanlarıyla ilgili aklımda ilk beliren řey, televizyonda "Hızla ačan çiçek" görüntüsüdür!

Zannedirim 70'lerin sonu ve 80'lerin başında, TRT hep aynı görüntüyü kullandı iftar vaktinde.

Top atılır atılmaz, hareketli bir İslami müzik eşliğinde uçan arılar, kelebek olan tırtıllar, tarlalar ve en çok da "görüntüsü hızlandırılmış, saniyeler içinde ačan çiçekleri" seyrederdik. Önce bir gül, ardından üç dört karanfil, sonra bir tarla dolusu papatya...

Aynı yıllarda, zamanında Direklerarası'nda gerçekleşmiş eğlenceleri bire bir televizyona aktarma merakı vardı. Oturur, Karagöz, Ortaoyunu falan seyrederdik prime-time'da! Nostaljiye bak, heyt be!

Bütün bu programların arasında favorim, Nurhan Damcı-oğlu ve kantolarıydı! Hayatımın ilk dans figürlerini, 4-5 yaşlarındayken kendisinden öğrenmişimdir. Hatta kantoları da ezberleyerek, eve gelen misafirlere kendime göre şovlar yap-mışlığım da vardır. "Gösteri dünyası"na küçük yaşta atıldım diyebilirim yani!

Ramazan ve bayram, ilginç dönemlerdir aslında. Hani "Avrupalı İslam" falan diyoruz ya, şimdi. O Batılı Müslüman esasında yıllardır Türk insanının ta kendisidir. Hangi Müslüman ülkede, Ramazan Bayramı'nda, geleneksel olarak, derin yırtmaçlı bir kadının seksi şarkıları dinlenir ve yine geleneksel olarak misafire likör ikram edilir, sorarım size?! Tabii burası bir Müslüman ülke değil, bir laik ülke. Söyleyeyim dedim. Arada hatırlatmakta yarar görüyorum şu sıralarda!

Pide, güllaç ve akşam yemeğine peynir-zeytinle başlamak nedense müthiş bir çılgınlık, büyük bir eğlence gibi gelirdi bana! Ailede oruç tutulmazdı, mide rahatsızlıkları yaygındı, ama iftar asla atlanmazdı!

Hayatımda ilk kez 16 yaşındayken oruç tutmaya karar verdim. Sınıfta bir tür "oruç modası" başlamıştı ve ben de heveslendim.

Aynı dönem, o yılların en çok sevilen gofreti "Barbf'den (Hani "Barbi Barbi Barbi Barbi" diye reklamı vardı, aah, ah, nostaljiye bak sen!) günde 6-7 adet tükettiğim yaşlara denk gelir. Üstelik sıra arkadaşım Ayşe'yle öğle yemeğinde, Beyoğ-lu'ndaki, artık olmayan şark Muhallebicisi'nde (nostaljinin ucu kaçıyor, dikaaat!) çorba, yarım piliç, pilav, yoğurt, krem şokola falan yedikten

bir saat sonra!

Öyle bir gürbüz dönemimde, hayatımda ilk defa sahura kalkıp, aşağı yukarı evdeki tüm yemekleri bitirerek uyudum.

Ertesi sabah midem kazınarak kalktım.

Saat 13.00 civarı, öğretemden izin alıp, okulun jetonlu telefonuna gittim. Annemi arayarak iftar için istediğim mönüyü ısmarladım: "Yayla çorbası, hünkar beğendi, domatesli pilav!"

16.00 sularında tahtaya boş baktığımı ve aklımda sadece yayla çorbası olduğunu fark ettim! Teneffüste yine telefona koşarak, ısmarladığım yemeklerin ne âlemde olduğunu sordum!

Akşam eve vardığımda önce, şu anda hatırlamadığım bir sebepten babamla kavga ettim! İftar zamanı geldiğinde, önce yayla çorbasının çok sulu olduğundan şikâyet ettim, ardından hünkar beğendiye niye biber konulduğu konusunda bir tatsızlık çıkardım ve sonrasında film koptu. Yemek masasında hüngür hüngür ağlamaya başladım: "Ben açım, siz bana yemek yapmıyorsunuz!"

O gün annem "Tamam," dedi, "ailemizin huzuru için, sana oruç yasaklanmıştır!"

Hâlâ böyleyim. Kan şekerim düştü mü gözüm bir şey görmez, öğün atlasam tansiyonum düşer, bayılırım.

Onun için toplumun genel huzuru ve ailenin korunması açısından, oruca heves etmiyorum!

Ama iftar dersin o başka...

Medeni cesaret cenneti!

Evet kardeşim, hepiniz süper yeteneklersiniz- Dünyaya parmak ısırttıracak sanat devlerisiniz. Ama herkes size karşı. Türkiye sizi anlamıyor ve harcanıyorsunuz!

Popstar yarışması son ayların en çok konuşulan televizyonculuk hadisesi oldu.

En sık yapılan yorum da şuydu: "Jüri üyeleri, yarışmacılara neden bu kadar sert davranıyorlar, niye azarlıyorlar, ne hakla dalga geçiyorlar"

Doğrudur. Gerçekten de zaman zaman jürinin ayarı kaçtı. Rating alınsın, orijinal formata uyulsun diye, finale kalan yarışmacılar önce birkaç dakika fırça çekilip, sonra tebrik edilmek suretiyle ağılatıldılar, falan filan.

Ama biraz şeytanın avukatlığını yapabilir miyim?

Allah aşkına, adayların çoğu içler acısı değil miydi?

Popstar diyoruz kardeşim! Şarkı söyleyemeyen, dans edemeyen, antipatik, tıpsız, şişman vs. popstar olur mu? Birini tuttur bari!

Ben bu aptalca kendine güvene şapka çıkarmak zorunda mıyım? Jüri üyelerinin iyi taraflarından kalktıkları günler gibi

mi yapmalıyım: "Üzgünüm olmadı, ama seni medeni cesaretinden dolayı tebrik ederim!"

Bu kadar iyi bir şey mi medeni cesaret?

Hiçbir yeteneğin, özelliğin, tecrüben yok. Ama medeni cesaretin var, bravo vallahi! Önümüzdeki uzun yıllar boyunca hiçbir baltaya sap olamadan, olmayı da hak etmeden, "Ben aslında süperim, toplum beni anlamıyor" diye gezmeye ve keşfedilmeyi beklemeye devam et.

Türkiye'nin en son ihtiyaç duyduğu şey bu!

Bana günde en az 10 e-mail geliyor, medeni cesaretli arkadaşlardan. "Süper bir reklam senaryom var, ama reklam şirketleri kabul etmedi, torpilim yok tabii", "Ben sizden daha iyi sunuculuk yaparım, arkadaşlar bana hep çok güler, ama başvurduğum, istemediler, hakkımı yediler", "Kafamda bir roman fikri var. Kesin bestseller, ama yayınevleri ilgilenmedi. Niye gençlere fırsat verilmiyor?", "Ben köşe yazarı olmak istiyorum, nereye başvurmam gerekiyor?"

Allah müstahakkınızı versin!

Bu nasıl bir kendine güvendir?

Türkiye'deki insanların çoğu şuna inandırılmış bir biçimde: "Sen aslında müthiş birisin, şöhret, para, hepsi seni bekliyor. Ama hakkını yiyorlar!"

Kimse "Ben beyin ameliyatı yapmak istiyorum ama fırsat vermiyorlar", "Getirin şirketinizin defterlerini, eğitimim yok ama, doğuştan kabiliyetimle kırk yıllık muhasebeciden iyi tutarım" demiyor.

Sanat, gazetecilik, reklamcılık gibi sektörlerde "star" olmak isteyenlerden, şikâyet çok! Çalışmak, öğrenmek, tecrübe gibi şeylerle ilintili değil ya bu meslekler! Allah vergisi bir yeteneğin olduğunu zannetmek yetiyor.

Popstar yarışmasına katılıp elenenlerin bazıları "Eh, sağlık olsun, ben şansımı denemiştım" diyor. Çoğu ise inanmak istemiyor elendiğine: "Nasıl olur? Siz beni beğenmediniz ama ben aslında muhteşemim, ben kendimi popstar olarak görüyorum!"

Yok deve! Evet kardeşim, büyük bir komplonun tam or-tasındasın! Jüri üyeleri doğduğundan beri sana kıl! Ender bulunan yeteneklerini toplumdaki saklamaya ve Tarkan olmanı engellemeye çalışıyorlar!

Dergi çıkarırken, dönem dönem staj yapmak için gençler gelirdi. Bir konu verirsin, aşağı yukarı ne istediğini anlatırsın. Bazısı yeteneklidir, çabuk öğrenir, çalışır, çabalar ve yavaş yavaş derginin bir parçası olur. Bazısı da daha ilk günden senin istediğinden alakasız bir şeyler yazar getirir. İlkokul kompozisyonunun, daha gözyaşlarıyla dolu versiyonu bir kozmetik yazısı mesela. Kuşlar ötüyor, papatyalar açıyor falan... Olacak iş değil. Alır yazıyı, öğrensin diye, düzeltir öyle gösterirsin, bozulur: "Ama benim üslubumu tamamen değiştirmişsiniz!"

Yerim ben senin üslubunu! Yahu, ömrünün ilk yazısı! Yaşar Kemal misin sen? Hangi üslup?

Belki de ihtiyacımız olan medeni cesaret değil. Medeni cesaretsizlik, azıcık kendini bilmek!

Ben (niye) evleniyorum?!

Önce bu soruyu kendine bir sor bakalım güzel kızım. Elbette evlilik kutsal bir kurum ama, geleceğini de düşünmelisin değil mi? Su yatağını bulur. Öpüyorum güzel kızım! İmza: Gülse Ablan.

Son zamanlarda sinirlene sinirlene seyrettiğim iki program var.

Popstar'daki medeni cesaret enflasyonundan bahsetmiştim. Sağ olsunlar, halkımızdan büyük destek aldım!

Şimdi de tüylerim diken diken seyrettiğim ikinci programdan bahsetmek istiyorum.

"Ben evleniyorum'un bütün bölümlerini seyretmiş değilim.

Ama takip ettiğim kadarıyla, bana hafakanlar basıyor!

Yanlış anlamayın, yer yer sıkılısam da, televizyonculuk açısından, en azından rating bazında, başarılı bir program. Eğer bir ölçüyse, Biri Bizi Gözetliyor'u sevdiyseniz, buna bayılıyor olmanız lazım mesela.

Ben adaylardan şikâyetçiyim.

O olmazsa öteki olur!

Şu anda en popüler durumda gibi görünen güzel kızımız, son hafta aniden sevgili değiştirdi.

Eve ilk girdiği andan itibaren, adının Tanju olduğunu zannettiğim, nispeten efendi ve akli başında çocuğa mektuplar yazmaya başladı kızımız. "Ben kararımı verdim, elektriğimi aldım çok şükür" falan diyordu. Hatta iş arabeske dökülmeye bile başladı. "Ben onu seçmişim, olay bitmiş, onun yanında şöyle hissediyorum, birlikte geleceğe bakabiliyorum" gibi iddialı laflar da duyduk.

Sonra bu "çocuklar" kavga etti. Tam olarak sebebini bilmiyorum ama, bizim kızı en son esas çocuğa "Sen erkek olsaydın, böyle yapmazdın" gibi, standart Türk erkeğini çok kötü şeyler yapmaya sürükleyebilecek laflar ederken seyrettim.

Devamındaki sahne şuydu...

Efendim, bir tane kel çocuk var evde. Kel mi, kafayı kazıtmış mı emin değilim. Bu biraz BBG evinin Edi'si gibi, böyle sözünü sakınmayan, arıza, zor bir arkadaş. Diğer oğlanlarla da sürekli kavga içinde.

Bizim kız, Tanju'yla kavgasının hemen ardından, bu arıza çocukla pufların üzerinde yan yana yatıyordu. Saç okşama, sarılma gibi masum fingirdeşme durumları da var ve bizim bilmiş kız "Dokunmak niye bu kadar güzel?" gibi "Kapıldım gidiyorum, bahtımın rüzgârına" gibi sözler de söyledi romantik bir sesle! Anlaşıldı ki, karar değişmiş. Bu sefer de tarama özürlü arkadaşla "geleceğe bakılıyor"! (Tahmin edeceğiniz gibi şu sıralar hareketli bir gece hayatım yok, televizyon başındayım. Soğuktan olabilir.)

Duygusal ve zihinsel açıdan normal bir insanın, iki farklı kişiye, bir hafta arayla, hayatının geri kalanını birlikte geçirecek derecede âşık olması yüzde kaç ihtimaldir sizce?

Bence yarışmaya katılan kızların da derdi başka. Hayır hediyeler, paralar, düğün falan da değil. Onlar çoğunluk Türk genç kızı gibi "ölesiye evlenmek istiyorlar"!

Hatta Tina Turner'ın şarkısındaki gibi, "Aşkın bununla ne ilgisi var", bizimkiler "elektrik alsın" yeter!

Şu ara, anlaşıldığı kadarıyla memlekette genç kızlar açısından, "yırtmak", köşeyi dönmek için iki ihtimal var.

Ya popstar olacaksın, ya evleneceksin!

Herhalde bilezik takarlar!

Yıllar önceydi. Lise sonda falandık galiba. Bir arkadaşımızı ortaokul sıralarında yazlıktan tanıdığı ve yıllarca dalga geçtiği, çok zengin bir ailenin çocuğu istemiş ti! Biz bunun aramızda aylarca sürecek bir şaka olacağını zannederken, kız sevinçle "evet" deyiverdi!

Belki üniversite sınavlarından kaçmak için, belki annenin dolduruşuyla, bilmiyorum.

Ve bir gün, hiçbirimiz mutluluğunu bozmaya kıyamazken, hiç beklenmedik bir anda, alaturka bir teyze, gerçekleri kendi kelimeleriyle ifade etti: "Kızım bu yaşta evlenilir mi? İnsan okur, çalışır, bir altın bileziği olur. Hem sevmeden de evlenilmez ki"! Cevap, "şakkadanak" patlatılmış bir espri olarak, anneyi ve oradaki diğer teyzeleri çok güldürdü, benimse kanımı dondurdu: "Eh, sevgi evlilikle büyür. Ayrıca herhalde bir bilezik takarlar, hahhayt!"

Ah kızlar ah! Siz okuyacak meslek sahibi olacaksınız da biz göreceğiz!

En büyük hayaliniz evlenmek, en muhteşem başarınız zengin kocalar olduğu sürece, biz popstar aramaya ve birbirimizden elektrik almaya devam edelim!

Heyecanlı oluyo!

Pilavını bırak, etini ye!

Beni 38 beden bir kadın olarak bugünlere getiren eşime, aileme, dostlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Beni sizler var ettiniz!

Siz de yaşadınız mı bu terörü?

"O pirinçler arkandan ağlar", "Peki, pilavını bırak etini ye", "Hiç sebze yemiyorsun, bak ne güzel, mis gibi bamya (ve/veya kereviz, kabak, pırasa!)"...

Woody Allen'ın dediği gibi: "Anne babalarımızın bize iyi dediği birçok şey zararlı çıktı: Kırmızı et, güneş, üniversite bitirmek!"

Çocukluğumun bitmesinin en güzel sonuçlarından biri, istediğimi yiyebilmem olmuştur!

Bizim ev, öyle kuzu etlerinin pişirildiği, ekmek kadayıfı yapılan, hep börek çörek bulunan bir ev değildi.

Genellikle bol bol sıkıcı sebzeler, tavuk yemekleri, yağsız dana eti ve meyve üzerine kurulmuş bir diyetimiz vardı.

Her çocuğun kâbusu yani!

Size annemden bahsetmek istiyorum.

Annem, bir kebabçıya gidip, yanına pilav ve patates iste-

mediğini de ekleyerek, ızgara bonfile ısmarlayan tek insandır! Balıkçılarda mezelerin yüzüne bakmaz. Sadece ızgara balık ve salata yer. Eminim gecenin bir saati uykusunda acıkınca,

rüyasında zeytinyağlı pırasa, haşlanmış havuç, komposto falan görüyordur!

Çocukluğunuzda "kabak karyesi" tabir ettiğimiz, kendini yemek zanneden şeyi yemeye zorlandıysanız, ileride bir iskender tutkunu olacağınız kesindir!

Ne var ki, ben de ailemle yaşadığım 23 yaşına kadar, çoğu zaman evde pişen "tesadüfen ayurvedik" yemekleri yemek zorunda kaldığım için, kilo problemi nedir bilmedim.

Derken New York'a taşındım ve yakın arkadaşlarımdan biriyle aynı evde oturmaya başladık.

Kimbilir neler yiyecektik beraber!

Ne yazık ki asla öyle olmadı. Ev arkadaşım Ayşe, annemin daha faşisti çıktı!

Kabak soslu makarnanın, makarnasını ayırıp kabağını yiyen bir insan tahayyül edebilir misiniz?

İki yıl da böyle geçti. Ve ben yemeğe çıkıp coştuğum veya New York'un sokakta satılan sosisli sandviçlerine dadandığım günler dışında, yine hayallerimi gerçekleştiremedim.

Evlendiğim ilk aylarsa, benim için gastronomik bir cennetti.

Her gün oturup akla hayale gelen en ağır, en alengirli yemekleri yapıp yeme şansım oldu bu dönemde. Çeşitli pilavlar, kremalı makarnalar, börekler, kekler...

Evliliğin altıncı ayında kendimde değişiklikler hissetmeye başladım. Kıyafetlerim üstümde biraz alaturka görünmeye başlamıştı, yüzüm de "ay parçası" kıvamındaydı niyeysel.

Çok ender yaptığım bir şeyi yaparak tartıldım, ve acı gerçekle karşılaştım: Uzun yıllardır ilk defa, 60 kiloya çıkmıştım. Osmanlı mutfağının unutulmayan lezzetleriyle geçen altı ay, bana selülit, basen, ayva göbek ve 4 kilo olarak geri dönmüştü!

Hemen sıkıyönetim ilan edildi ve mutfakta "kabak kalyesi" çizgisine dönüldü!

Geçtiğimiz hafta okuduğum bir yazıysa beni aileme ve Ayşe'ye karşı bir kez daha minnettar kıldı: ABD ve Fransa'nın geleneksel yemek kültürlerini inceleyen Amerikalı tarihçilerin araştırması, aile ile beraber yenen yemeğin obeziteyi engellediğini ortaya koydu. Anne babalar, yemek masasına oturduklarında, hem kendilerini hem çocuklarını denetliyorlardı!

Yani "İspanağını bitir, bacağına kırmayayım", sadece çocuğun demir alması için değil, çıkıp dışarıda duble hamburger yemesini engellemek için de iyi bir yöntemdi!

Beni bugünlere kadar 38 beden getiren tüm aile üyelerine, eş, dost ve akrabalara teşekkürler.

Siz olmasaydınız vücudum yüzde 75 su, yüzde 25 isken-derden oluşacaktı!

Sanat kimin içindir?

New York'ta çektiğim "sanat sanat içindir" çizgisindeki entel dantel öğrenci filmimde, yetenekli tiyatro öğrencisi Greg'e başrol vermişim. Yıllar sonra aynı Greg bizim kanalların gece yarısından sonra kırmızı noktayla yayınladığı başka tür "sanat" filmlerinden birinde yine başrolde karşıma çıktı!

"İnşaat" filmini gördüm.

Filmden aklımda kalan en önemli şey oyunculuk. Emre Kı-nay'ın, Şevket Çoruh'un, Şeyhsuvar Aktaş'ın, daha ufak bir rolde olmasına rağmen özellikle de Binnur Kaya'nın oyunculuğu muhteşem.

İnşaat, tek mekânda geçen, küçük bütçeli bağımsız film izlenimi veren bir çalışma.

Oysa bir buçuk milyon dolar harcanmış.

Aklıma New York'ta Hi-8 formatla çektiğimiz 400-500 dolar bütçeli kısa öğrenci filmleri geldi.

Bir anımı nakledeyim istedim. Maksat bayram tatilinde neşemizi bulalım.

İlk sanat filmimi çekiyorum

Yıl 1995. New York'tayız. Sinema okulunun birinci yılını bitirmek için, herkes bir arkadaşının senaryosunu alıp film hâline getiriyor.

Heves içindeyiz. Türkiye'de binlerce dolar dökülen dizi projelerinde bile oyuncular göz kararı bulunurken, biz 7-8 dakikalık entipüften, çoluk çocuğun doğum günü videosundan hallice filmler için, günler süren oyuncu seçmeleri yapıyoruz! Zannedersin ki eserimizle Cannes Film Festivali'ne katılacağız.

Bu esnada New York'taki oyunculuk ortamından da bahsetmek lazım.

New York'ta her iki kişiden biri oyuncudur! Sadece ünlü ve zengin olana kadar taksicilik, garsonluk, sekreterlik, satış elemanlığı falan yapmaktadırlar.

İşte bu oyuncu olmayı kafaya koymuş güruhtan her gün onlarcası okulda önceden ayarladığımız sınıfa geliyor. Ben, senaryo yazarı arkadaşım, prodüktörüm (yani etrafta koşturup ekibe yemek memek yapacak olan Shari!) bir masanın arkasına, Popstar jürisi gibi sıra sıra oturmuşuz. Bir yandan video kamera açık, adayları eliyoruz.

Tiyatro öğrencileri, ev kadınları, Broadway'de küçük rolleri olan dansçı kızlar, garsonluk yapan oyuncu adayları, öğretmenlik yapan oyuncu adayları, hırstan kuduran oyuncu adayları, sadece eğlenmek ve ikram ettiğimiz kurabiyeyle kahve için gelen oyuncu adayları... Hatta Sharon Stone ve Robert de Niro'lu "Casino" filminde basbayağı orta büyüklükte rolü olan, gerçek hayatta ufak çapta harbiden mafya bir oyuncu amca (ki ahbablığımız sayesinde Little Italy mahallesinde, ismini vererek bedava pizzalar yemişliğimiz vardır!) bile seçmelerimize katılmış. Bize "reddedemeyeceğimiz bir teklif yapınca (hayat boyu bedava İtalyan yemeği!), benim filmimde değil, ama Shari'nin yönettiği filmde başrol vermişiz! Yaa, işte film dünyasının perde arkası ve mafya bağlantıları!

Her neyse...

Benim filmimin başrolünde 20'lerinin ortalarında bir genç adam var. Aşk ve dağılmış ailesi arasında kalmış.

Gerzekliğe bak sen!

Elinde yedi dakika falan var. Anlat hoş, eğlenceli bir hikâye, değil mi? Yok! Film öğrencisinin ya, illa derin mesajlar, manalar vermek, sanat yapmak, Godard'ın tekniklerinden yürütüp araya sinema konusunda fikirler sokuşturmak falan lazım.

Büyük yetenek: Greg

Yirmiye yakın oyuncu denedik. Sonunda New Jersey'li tiyatro öğrencisi Greg'de karar kıldık. Uzun boylu, yakışıklı, aynı zamanda yüzünde acıklı, masum bir ifade olan, hatta lüzumundan fazla saf görünen, doğal oynayan Greg'de.

Karşısında, sevgilisi rolünde, Fashion Cafe'de garsonluk yapan Erica. Bir lise basketbol koçundan baba, İrlandalı öğretmenden anne oldu.

Birkaç gün çektik filmi. En son hatırladığım, bir arkadaşımın geniş banyosuna anneyle babayı balo kıyafetleriyle sokup, küvette, çocuğun mutluluğu üzerine satranç oynadıkları, inanılmayacak kadar özentili, güya sembolik, gerçeküstü sahnemdi!

Tam dayaklıkmışım.

Her neyse. Greg'in gerçekten başarılı oyunculuğuyla derli toplu bir iş oldu. Sanat filmimi montajladım, dersten geçtim, falan filan.

Aradan yıllar geçti. Türkiye'ye dönmüşüm, elimde kumanda, gecenin bir yarısı kanalları geziyorum. Aniden yerimden hopladım! Ekrandaki bizim Greg'di!

Meşhur mu olmuştu ki?

Sağ alt köşedeki kırmızı noktayı görünce jeton düştü. Durduğum kanalda, hafta sonları geç

saatlerde erotik filmler gösteriliyordu ve Greg de bunlardan birinin başrolündeydi.

İlgiyle seyrettim!

Neyse ki sanat eserimin oyuncusu, aktivitelere bizzat katılmak yerine daha çok, gözlemci, bir nevi denetçi rolündey-

di. Evin genç ve salak üvey oğlunu oynuyordu ve en kırmızı noktalı sahnelerde rol alması için değil, daha çok oyun gücüyle filmin kalitesini yükseltip, bir hikâyesi olduğunu vurgulamak için kadroya dahil edilmişti.

Zannedirim hatırı sayılır bir para karşılığı, bizim "sanatsal" Greg, bir nevi porno yıldızı olmuştu!

"Ülkemizde sinemanın durumu" falan filan diye şikâyet edip duruyoruz ya. Türkiye'deki oyuncu adayları kendilerini çok şanslı saymalılar.

Hem de çok.

This is Turkish, you know!

Türk gençlerinin Avrupalının kapısına dayandığı reklamı sevdim. Ama benim bildiğim Türk delikanlısı, yanında kızla bara giremeyince arbede çıkarır! Biz eğlenceden ödün vermeyiz ve bunu en iyi bayram tatilinde kanıtladık. "Teröre inat karnavalı" vesilesiyle İstanbul caddeleri ve trafik, ağustos ayında Bodrum Barlar Sokağı tadın-daydı!

Son zamanlarda dikkatimi çeken bir reklamdır.

Onun için ingilizce başlık attım. Hani bizim kızla bizim oğlan Avrupalı gençlerin partisine gitmişler, "Size katılabilir miyiz? Biz Türküz," diyorlar. Sarışın Brad Pitt'in gençlik yılları görünümündeki çocuk tarafından "Burası Avrupa, biliyor musun?" diye kapıdan çevrileceklerken, bizim çocuk, (yani DJ ve oyuncu Yunus Günce), "Gömlek iyiymiş, bu da Türk, biliyor musun?" şeklinde bir "madem öyle, işte böyle" anı yaşıyor Brad'e. Derken içerideki bütün partici gençlerin giysileri, sahiplerini bırakıp bizimkilerin peşinden geliyorlar ve içerideki Avrupalı çırılçıplak kalıyor.

Derin derin konuşulabilir tabii. O parti Avrupa Birliği'ni simgeliyor da, biz tekstil ürünlerimizle zaten birliğe girdik mi

demek oluyor. Ya da, eğer öyleyse, bizimkilerin Avrupalı gençleri morartıp havalı havalı mekânı terk etmesi, "Bizim Avrupa'ya falan ihtiyacımız yok, döner arkamızı gideriz, olan onlara olur, kendileri kaybeder" gibi bir mesaj manasına mı geliyor?

Ya da o kadar derinlere dalmamak lazım. Güzel reklam, ben sevdim. "Colin's bütün Avrupa'nın trendy gençlerini giydiriyor" bilgisi de verilmiş işte, tamamdır.

Yalnız, benim bildiğim Türk genci, hele yanında kız varsa, olay mahallini bu kadar çabuk terk etmez. Girmek istediği eğlence mekânına alınmamak, delikanlı için ailesine küfretmeye yakın bir hakarettir. Hemen kavga çıkar. Kapıdaki Brad ve arkadaşlarıyla yumruk yumruğa girilir. Sonra sahte geri çekilme yöntemi uygulanır. "Tamam ağabey, yok bir şey, anladık" şeklinde ortadan kaybolunup, mahalleden amca, kardeş, arkadaş, taksici maksici tanıdık ne varsa toplanılıp sopalarla gelinir ve o parti orada biter!

Türk insanı eğlencesinden ödün vermez!

Resmi daireden "Bugün git, yarın gel" diye geri çevirebilirsin, kimliğini sorup okula sokmayabilirsin, hatta hasta haliyle hastane kapısından bile vukuatsız dönebilir... Ama o bara giremezse arbede çıkar!

Yeri gelmişken şu tespitimi de paylaşayım.

Bayram boyunca İstanbul'daydım ve zannederim bana kimsenin haber vermediği bir karnaval, şenlik falan vardı: "Teröre inat karnavalı!"

Herkes mi sokağa dökülür? Herkes mi gezer tozar? Trafik kilit, eğlence yerleri, restoranlar tıklım tıklım. Normal şartlarda geceleri in cin top atan sokaklarda, yaya trafiği, ağustos ayında Bodrum Barlar Sokağı gibi!

Dikbaşlıktan mıdır, yaşama sevinci midir, çılgınlık mıdır bilmiyorum.

Herkes sokağa dökülüp eğlenmek için bombaların patlamasını bekliyormuş demek!

Bu Türklerle vallahi başa çıkılmaz!

Özellikle Etiler-Levent ve Beyoğlu civarı, nispet yapar gibi kalabalık.

Son yılların en ilginç pasif direnişi mi desem, en büyük toplu eylemi mi desem, milli dayanışması mı desem?

İsim de koyamıyorum ki. Sadece şunu söyleyebilirim.

This is Turkish, you know!

Yanağında bir beni mutlaka olsun!

Bunu da yaşadım sevgili okuyucular. Sadece sırtımdan bir ben aldırıldım, ama "estetik operasyon geçiren ünlü" psikolojisine artık vakıfım.

Sırtımın alt kısmında, büyükçe bir ben vardı kendimi bildim bileli. Lüzumsuz bir şey.

Gavurda "beauty mark" derler benli insanlara teselli armağanı olsun diye. Yani "güzellik işareti".

Benim belimdeki hiç öyle güzel müzel değildi işte. Yıllar geçtikçe de büyüdü mü ne... Aldırayım gitsin dedim.

Bu arada mesaj verelim, benlerinizi kontrol ettirin arkadaşlar, ne olur ne olmaz, güneş eski güneş değil.

Her neyse.

İşte o andan itibaren insan estetik ameliyat işinin ne tür bir illet olduğunu kavramaya başlıyor. Bir kere kestiren bir daha iflah olmuyor ya. Burun ameliyatını botoks izliyor, dudağa silikon, sonra kaş asma, iş çığırından çıkıyor...

(Gizlilik de önemli tabii. Herkes Zeynep Özal değil ki, aslan gibi çıkıp "Şunu şunu yaptırdım, alın bir de fotoğrafım" diye açıklasın.)

Ben de başladım hemen: "Aldırmışken şu sırtımda, kolu-

mun kenarındaki ufak olanı da aldırısam mı?" falan derken, iş geldi burnumun üzerindeki bene kadar dayandı.

Dikkatli seyirciler bilecektir. Burnumun sol kanadında, tam hızma olması gereken yerde bir ben var.

Hayatımda beni hiç rahatsız etmemiş, hatta sağ olsun, sevenler tarafından "Ne güzel, hızma gibi, çok egzotik" şeklinde nitelendirilmiş. Egzotik megzotik olduğuna inanmasam da, Cindy Crawford'ın beni muamelesini yemesem de, barış içinde yaşadığım bir parçam olmuştur...

Ta ki televizyon işine girene kadar.

Egzotik sevmiyoruz, pürüzsüz olsun!

Bu gösteri dünyası insanı paralar! Herhangi bir işte çalışırken, fiziğinizle ilgili alacağınız en açık yorum: "Sana pantolon, etekten daha çok yakışıyor" türü bir üstü kapalı "Bacakların çarpık

kardeş!" imasıdır.

Televizyon dünyasındaysa yapımcılar, yönetmenler, mak-yözler açık konuşurlar: "Bu işi yapmak için en az beş kilo vereceksin, saçına bir şey yaptır böyle olmaz, kaşlar da berbat!" falan gibi.

Bana böyle bir yorum gelmedi açıkçası. Ama kendimi televizyonda görüp: "Yahu şu beni aldır sak mı? Örtücü masrafından da kurtuluruz! Eeheheh" dediğim bir gün, ekibimden "Valla bir şey kaybetmezsin!" şeklinde çatlak sesler çıkınca, "Acaba mı?" dedim!

Muhtelif çap ve ebatlardaki benlerimden kurtulmak için, ünlü estetik cerrah Osman Oymak'ın kapısını çaldım.

Oymak, normal şartlarda ben almak falan gibi uyduruk işlerle uğraşmıyor. Genellikle kapıdan girenler, doktorun müdahalelerinden sonra, iyi manada, tanınmaz hâlde çıkıyorlar.

Ancak benim özel bir durumum var: Osman Oymak beni 4 yaşımdan beri tanıyor, çünkü ağabeyimin yakın arkadaşı. Onlar Tıp Fakültesi'nde okurken, birlikte ders çalıştıkları dö-

nemde kendilerini çok rahatsız etmişliğim, mikroskop altında inceledikleri preparatlara "O ne? Bu ne?" şeklinde çok adamışlığım vardır. Hatta birkaç sene önce, kazık kadar hâlimle, kendisine, kalabalık bir ortamda ağız alışkanlığı "Osman Ağabey" diye hitap ettiğim için, o belimdeki beni alıp, alınma dikmek istiyor da olabilir! Ama Hipokrat yemini var, dolayısıyla güvendeyim.

Bir estetik cerrahı ziyaret edip, aynı anda, iyi kötü ünlü biri olmanın en rahatsız edici tarafı: Size bakıp oraya ne için geldiğinizi tahmin etmeye çalışan diğer hastalar.

Ameliyathaneye giderken de mecburiymiş, o ameliyat geceliklerini, kâğıt terlikleri falan giyiyorsun.

Ben o kâğıt gecelikle dolaştıkça, herkes merakla bana bakıyor. E ben de olsam ben de bakarım. "Yok kardeşim, öyle estetik ameliyat değil, ben aldıracağım sadece" desem, kim inanır o hâlimle?

Operasyon başarıyla gerçekleşti. Bu esnada burnumdaki benin alınmasından da oybirliğiyle vazgeçtik. Bir süre hafif iz kalırmış, zaten gerek de yokmuş. Tabii yahu, egzotik egzotik! Bu televizyoncular ne anlar!

Kemik eklettim, şimdi moda!

Bir hafta sonra Oymak'ın ofisindeyim. Bekleme odası çok eğlenceli. Herkes birbirini kesiyor. Yüzümde herhangi bir ameliyattan iz olmadığı için, en çok merak edilen benim. Çok mu başarılı bir ameliyat acaba? Yoksa vücuttan yağ aldırma falan mı?

Bir an hanımlarla sohbet açıp azıcık havamı bulsam mı diye düşünüyorum. "Benimki burun

ameliyatı ama silikondan kemik eklettim. Daha kişilikli oldu. Osmanlı burnu, çok moda. Egzotik olsun diye bir de ben koyduk!" falan diye. Ama tanıdık doktor, ayıp olur.

En sonunda hemşire gelip beklenen soruyu soruyor: "Sizin neydi?"

"Operasyon geçirdim, kontrole geldim" diyorum, esrarengiz bir tavırla.

Çıt çıkmıyor, herkes bana bakıyor.

Hemşire de meraklı: "Nerenizden?"

Bir es verip "Belimden" diyorum.

Merak artıyor, hissediyorum. "Belinden? Belini mi inceltmiş? Tıraşlatmış mı acaba?!" Öyle bir ameliyat var mı, onu da bilmiyorum gerçi.

Hemşire tekrarlıyor: "Belinizden?"

"Bir ben vardı, onu aldurdum da" diyorum ve hayal kırıklığı içinde kalan bütün "artık güzel" hastaları ardımda bırakıp dikişlerimi aldirtmak için odaya doğru yürüyorum.

Bu ünlüler, hani kalçadan yağ emdirip, "Kist aldurdum" diyorlar ya. Ben eş dost üzülmesin diye, gerçekten kist aldırırsam, "Kalçamdan yağ emdirdim, estetik ayol, ciddi bir şey değil" falan diye yalan söylerim.

Ama insan yaşayınca anlıyor vallahi.

Daktır Bilal moda dünyasında!

Aman hayat ne rahat. Ne boş, ne hafif. Doktor Bilal'den davetiye gelmiş. Gül gül gül... İlahi sevgili okuyucular, vallahi hiç güleceğim yoktu. Ay sus bak, katılacağım!

Nasıl gevşek ve gevrek bir günümdeyim anlatamam.

Son birkaç aydır gün be gün, saat be saat programım belliydi. Otur yaz, git çek, eve gel, tekrar otur yaz...

Dün, hayatın böyle geçmeyeceğini anladım ve depresyonla karışık bir sürmenajın eşğine gelmişken, bugünlük kendime tatil verdim.

Bu yazıyı yazdıktan sonra da alışveriş, öğle yemeği, arkadaşlarla "dirink" alma, oh ne güzel lay lay lom gibi bir programım var.

Nişantaşındaki Beymen'in kahvesine de gideceğim. "Herkesler" oradaymış. "Yıkılıyomuş!" Geçen gün dışarıdan baktım, kapıda kuyruk vardı. Sizin için orada gözlem yapacağım. Sonra belki yazarım. Ama canım isterse, havamı bulursam. Bugün böyle, keyfimin kâhyası izin yapıyor.

Öyle bir gevşemişim ki, sanki dünya da benimle gevşemiş.

Bir davetiye gelmiş örneğin. Bir saat ona güldüm. Yeni bir butik açılışı. şık bir yer gibi görünüyor. Galiba ev eşyası da sa-

tıyorlar. "Alber Home" adında. Firmanın sahipleri zarfın içine kartlarını da koymuşlar. Üstte dükkânın logosu, altta telefonlar, şube adresleri falan, çok profesyonel. Kartların birinde Gülay Evren ismi var. Ötekinde, "Dr. Bilal" yazıyor!

Hani Bodrum'da yıllardır sahneye çıkan ünlü şarkıcı Doktor Bilal.

Bilal Bey ortağı olduğu firmanın kartına, zannederim prestij olsun diye soyadıyla moyadıyla "Bilal Bilmemkim" değil de, sahne ismini yazmış. "Vaaay, bak Doktor Bilal'in dükkânıy-mış, kesin açılışına katılmalıyım" derim diye belki.

Bu arada "Dr. Bilal'in" doktorluğu harbi! Hani "Kuşum Ay-dın"m kuş olmaması gibi bir durum değil. Adam gerçekten tıp fakültesi mezunu. Hatta belki doktorluk da yapıyordur. Onun için unvanını gururla kullanıyor.

Fakat beni asıl kopartan, daha tatil saatlerine girmeden günümü gün eden, "Dr. Bilal" ibaresi. Yani "doktor" değil de, "Daktır Bilal" durumu. Bir Amerikan acil servis dizisi gözümün önüne geliyor, başrolde Daktır Bilal.

"Daktır, çete kavgası, 16 yaşlarında, zenci, hızla kan kaybediyor, ameliyathaneden bekleniyorsunuz!"

"Ah canım, yazık çocuğa... Ameliyathanenin de renkleri pek soğukmuş. şuraya gülkurusu ipek saten bir perde, ne bileyim, bizim Alber Home'dan hoş bir abajur koysak. Al şekerim, ben hallettim, sen dikiver. Aah, ah, dertleri zevk edindim, haydi efendim, hep beraber!"

Biliyorsunuz tıp okuyup başka başka meslekler yapan çok insan var. Birçoğu sanat dünyasına giriyor, bir daha çıkamıyor örneğin.

Doktor-sanatçılardan biri de Mustafa Altıoklar. şimdi Dr. Bilal'den bahsederken, en az o kartvizit kadar güldüğüm bir fotoğrafı geldi aklıma Mustafa'nın.

Üç beş sene önce. Mustafa, Ağır Roman'ı falan çekmiş, popüleriğinin tepe noktasında. Kendisiyle röportaj yapmayan kadın dergisi satmıyor.

Fakat gazetelerden biri, artık sorutabilecek tüm soruların sorulduğuna karar vermiş olacak ki, bir de Dr. Mustafa'yı görmek istemişler.

Mustafa Altıoklar ciddi ciddi doktorluk yapmaya devam ediyor bir yandan. Fizik tedavi üzerine uzman üstelik.

Gazete hastaneye gidip Mustafa'yla bir sağlık röportajı yapmış. Boyun ağrıları neden olur, nasıl iyileşir, yük taşıırken dikkat edilmesi gerekenler falan, her şey var. Röportajın göbeğindeki fotoğrafta da, o dönemlerde her gün birbirinden muazzam kadınlarla resimleri çıkan Mustafa'yı bu defa başka bir durumda görüyoruz.

Bir şelale gibi omuzlarından dökülen saçları, bu sefer doktor önlüğüne dökülüyor! Karizma tamam. Her zamanki klark bakışlarla objektife bakılmış ve el, "iyileştirme anını" vurgulamak için, sedyede yatan hanım hastanın bacağında.

Ancak hanım, alıştığımız amazonlardan değil! 60'larmda, oldukça kilolu; ve varis çorapları giymiş bacaklarından birini Mustafa tutuyor! Yani normal şartlarda hanımın yerine bir manken kızımız olsa, bayağı seksi bir fotoğraf çıkabilir. Ama Mustafa'nın o varis çoraplı bacağı iki parmağıyla eğreti eğreti tutuşunu, objektife bakışının seksapeliyle aynı anda gördüğünüzde, fotoğrafın bir mizah başarıtı olduğu da gözden kaçmıyor!

Tabii, Allah da benim dilime düşürmesin. Özellikle böyle "rölaks" günlerimde!

Akşam ne yapsam acaba? Dr. Bilal'e falan mı gitsem?..

Balık burcu kadınları, birleşin!

İstemiyorum kardeşim! Balık burcu olmaktan istifa ediyorum. Ne bu be? Ağzımla kuş tutsam karizma sıfır. Bak ağlarım ha!

Yüzlerce zarf, basın bülteni, mektup vesairenin içinden çıkıp bana sırtıverdi. "Burçlar Kitabı", by Sevinç Aksoy!

Astroloji tuhaf bir şey. Gazetede zaman zaman en sevdiğin köşe yazarını okumaya üşenirsin de, burcuna illa ki bir bakarsın.

Hayır gazeteci olmasam, o burç sayfasının nasıl yazıldığını bilmesem tamam da...

Kimi yayınlar çok ciddidir bu konuda. Mesela zamanında, Yasemin Boran, Aktüel dergisine gelir, bir sürü, kalın, Harry Potter filminden çıkmış görünümlü kitap ve tarot kartlarıyla saatlerce çalışıp öyle yazardı köşesini.

Ben Bazaar'ı çıkartırken, yurtdışından, ünlü bir Amerikalı astrologdan gelirdi burç sayfamız. Tercüme eder, koyardık.

Bir sayımızda gecikti. Faks bir türlü gelmiyor. Dergi de erken çıkacak. Hayal gücü ve yaratıcılığına en güvendiğim arkadaşına yükledim o ay burç sayfasını! Hem de kitap ve/veya tarot kâğıdına ihtiyaç duymadan! O da dergideki kızları

baz alarak zevkle kaleme aldı. Kova burcu bir arkadaşımız sevgilisinden mi ayrılmış mesela. "İlişkinizin bitmesi dünyanın sonu değil, ayın on yedisinden sonra yeni aşklara hazırlıklı olun" falan diyordu o ay dergide.

Sohbetlerde de en vakit kaybettirici konudur astroloji konusu. Bir iş toplantısında falan, durup dururken mesela hobilerinizden, rahatsızlıklarınızdan, hatta çocuklarınızdan bahsetseniz, garip kaçır. Bir iki dakikada sohbet kapatılır, konuya dönülür. Ama burç öyle değildir.

"Siz hangi burçsunuz?" cümlesiyle başlayan sohbet sonsuza dek sürebilir.

"Ay ben de İkizler'im."

"İnanmıyorum, sen hiç İkizler gibi değilsin, İkizler biraz dengesiz olur!"

"Hayır Terazi dengesiz olur. Benim annem Terazi'dir mesela. Tam yani!"

"Benim kuzenimin karısı Terazi, hiç dengesiz değildir

ama!"

İş yükselen burç seviyesine düştüyse, o toplantıdan hayır beklemeyin bence. Çıkın, gezin, çay bahçesine falan gidin. Nasılsa iş yapılmayacaktır artık.

"Ama o zaman onun yükseleni başka bir şeydir."

"Biliyor musunuz, benim hem normal burcum, hem yükselenim Başak!"

"Ay inanmıyoruum, benim kocam Başaaaak! Nasıl titiz,

nasıl titiz. Sen titiz misindir?"

Yeteeeeeerü!

Öfkem sebepsiz değil tabii.

Burç konusunda azıcık eziğim.

Balık burcuyum da.

Böyle sohbetlerde "zavallı" muamelesi görmeye alıştım artık. Hani astroloji muhabbetinden kaçtığım sürece, g.a.g.'daki mangalda kül bırakmayan, kişilikli, haha hihi kadın olarak toplumda

yerim şahane! Gel gör ki, burcumu açıkladığım an-

da karizma sıfıra iniyor! "Ben hem öksüz, hem yetimim", ne bileyim "bir bacağı takma" etkisi yapıyor çevrede. Herkes acıma, şefkat ve hayal kırıklığı dolu gözlerle süzüyor beni.

Neredeyse "Olsun, hayat yine de güzel", "Boşveer, Allah sağlık versin" falan diyecekler.

Bilmeyenler için söyleyeyim, Balık burcu en enayi burçtur. Güya sanatçı manatçı, hayal gücü geniş falan derler ama, genel olarak tüm uyuşturucu bağımlıları, depresif tipler, psikolojik rahatsızlıkları olanlar, söylenenlere göre bu burçtan çıkar. Duygusal, sulugöz, hatta "bulanık zekâlı" olduğumuz bile söylenir. Gerçekle hayal dünyası arasındaki ayırımı yapamayan, kararsız, içine kapanık, kırılabilir insanlar, astrolojik kaynaklara göre, bu burçtan çıkar.

Burcumla asla hava atmadım. İsterdim ki bir Akrep olayım mesela. Onlar da sevilmez ama bir havaları vardır yani. Akrep olduğunu söyleyen insandan, ne kadar salak görünürse görünsün, bir hinlik cinlik beklersin!

Aslan burcu da olabilirdim örneğin. O daha da iyidir. Lider mider.

Kısmet değilmiş işte. İnsan tahtını yapıyor, bahtını yapamıyor. Çalış çabala, okullar bitir, programlar yap, kendini parala, neye yarar? "Balıksın sen, balık kal" durumu var bir kere.

Birkaç kez "Benim yükselenim Akrep" diye kafadan atmış-lığım var ama... Yalan tabii. Yükselenimi bilmiyorum. Çünkü anneler saat kaçta doğduğumu tam olarak hatırlamıyorlar! "Sabaha karşı beş-altı mıydı neydi" gibi bir ifade kullandı annem geçen gün. İlk soruşumda da "Gece yarısını biraz geçiyordu" demişti. Ama bu ilgisizlik karşısında hassasiyet gösterip burcuma yenik düşmeyeceğim!

Sorun şu ki, yükselen burcum meçhul!

Sevinç Aksoy'un eserinde de Balık kadım şu cümlelerle anlatılmış: "Burçların içinde en kırılabilir kadındır. En çok ağlayan, gözyaşı döken kadın bu burçtandır." Haydaaa!

Devamı daha beter:

"Eşi hissetmeden ona hükmeder, ağlayarak, gözyaşları ile ona istediklerini yaptırır, en iyi silahı çaresizliğidir!"

Ben bu kadını tanısam ıslak odunla döverim! En sevmediğim insan tipidir! Kadere bak.

"Balık kadını zor mücadeleler veremez. O en iyisi ev kadını ve annedir. (Hasbinallah!) Kendisinden beklenen eğer yardım ve özveri ise, bu mesleklerde başarılıdır, örneğin yuva hocalığı gibi."!

Beni yuva hocası olarak düşünebiliyor musunuz? Güler misin, ağlar mısın?

Yok kardeşim, istemiyorum. Balık burcu olmak istemiyorum. Burcumu değiştireceğim.

Bundan sonra ben Akrep burcuyum, yükselenim de Aslan. Böyle biline.

Tek rakibim Ajdar!

Eşsiz sanatçı, büyük usta, dev yaratıcı Ajdar'ı hayranlıkla alkışlarken bir yandan da düşünüyorum: Acaba doğru sektörde miyim?

Ajdar'ın hayranı, hastası ve izleyicisiyim.

Biliyorsunuz ünlüler birbirleri için her fırsatta böyle iyi şeyler söylemezler. Ancak söz konusu sanatçı Sezen Aksu, Hülya Avşar, Türkan Şoray gibi artık şöhreti, star'lık konumu, seni kat kat aşmış biriye, övgüler yağdırmakta bir sakınca yoktur.

Demek ki, benim tanınmışlığımla karşılaştırılmayacak kadar çok şöhretli biri için, hayranlığımı belirtmemde, sanatçı karizmam açısından bir sakınca yok.

Zira Ajdar, şu anda Türkiye'de benden çok daha meşhur bir televizyon yıldızıdır!

Var mı itirazı olan?

Aynı hafta içinde Metin Uca'ya, Güzel ve Çirkin Şov'a, Hülya Avşar'a, Beyaz'a, Seda Sayan'a, Serdar Ortaç'a çıkabil-dim mi ben?

Daha doğrusu sorumuz şu olmalı: Kim yapabildi bunu?

Tabii benim Ajdar'a olan hayranlığım müzik konusunda

değil. Gerçi başta "Nane Nane, Şahaneyim Şahane" olmak üzere, gerek "Alırım senden sonraaa, tüm yetkimü" diye giden ismini bilmediğim parçası, gerek Hülya Avşar için yazılmış eser, bence bir daha eşi benzeri yazılamayacak düzeyde.

Ama Ajdar'ın şovmenlik yetenekleri, müzik alanındaki çalışmalarını çok geride bırakıyor.

Hani Jennifer Lopez'in aslında çok iyi bir dansçı olmasının, oyunculuk ve şarkıcılığıyla gölgede kalması gibi!

Ben Ajdar'ı mizah ve şovmenlik alanında bir ilk olarak görüyorum.

Şimdiye kadar ortaya çıkmış bütün televizyon yıldızlarının şaşırtıcı özelliklerine ve hatta daha fazlasına sahip.

Bir kere önceden yazılmış bir metin olmadan, doğaçlama şov yapıyor, ki bu çok az insanda bulunan bir yetenektir. Benim anlattıklarımın çoğu, önceden yazdığım metinlere dayanır mesela. Elimizden bu kadarı geliyor.

Her televizyon yıldızında bir "yegânelik" olmalı. Başka bir ünlüye benzerseniz, baştan kaybettiniz. Ajdar, gerek sesi, gerek dansı, gerek duruşuyla hiç kimseye benzemiyor! Tamamen orijinal!

Ayrıca bir "beklenmediklik", sürprizlerle dolu olma özelliği de var Ajdar'da. Hangi programda, ne zaman ne yapacağım bilmiyorsunuz. Programın evsahibini sevecek mi? Sevmeyecek mi? Hangi şarkısını söyleyecek? Ne diyecek?

Ajdar, aynı zamanda orkestrayla prova yapmadan çıkan ender isimlerden. Şarkının temposu bile önceden, hatta şarkı devam ederken kestirilemiyor. Her an her şey olabilir.

Seyirci bu adrenalini kimle yaşıyor? Cem Yılmaz? Yılmaz Erdoğan? Beyaz? Hiçbiri. Sadece Ajdar! Yaaa, n'aber?

Ajdar'ın seyirciyle ilişkisi de öyle bizim alıştığımız "Beni siz var ettiniz" kıvamında değil. Gerektiğinde gülen, alkışlamayan olursa sertçe azarlıyor. Bazen toptan fırça çekiyor. Okan Bayülgen'in ilk çıkış zamanlarını andırır da, Okan'dan çok daha iniş çıkışlı, daha gergin bir tavır var. Sebepsiz, ani

sınırlenebiliyor, "Şimdi arbede çıkacak" diye zap yapamıyorsunuz.

Ve tabii, bu kadar özelliğin bir araya gelmesinin vazgeçilmez sonucu: Her büyük starda farklı ölçülerde olan megalomani. Hülya Avşar'ın "En güzel benim" demesi, Tarkan'ın "Ben dünya starıyım" açıklamaları gibi. Ki starın özelliğidir de, biraz kendini beğenmiş olmak. Ajdar her fırsatta "Ben Türkiye'nin popstarıyım, benden büyüğü yok, siz ne dersiniz deyin, herkes bana bayılıyor" şeklinde konuşuyor. Haklıdır. Az bile söylemiştir!

Bir kez daha Ajdar'ı alkışlarken, bu iş böyle giderse, televizyon dünyasındaki yolculuğumda nereye varırım, böylesi yeteneklerle nasıl baş ederim diye de düşünmeden geçemiyorum.

İyi olan kazansın!

g.a.g

metinleri

HAYVANLAR ÂLEMİ

DOĞAYI KORUYALIM MI?

Doğayı korumak iyi de, doğanın hangi bölümlerini koruyacağımıza kim karar verecek?

Bir hayvanın neslinin tükenmesi niye o kadar fena, örneğin? Mesela dinazorların nesli tükenmiş, çok mu üzgünüz? Yaa, şimdi Taksim meydanında Beyazıt'ta falan dolaşsaydı şöyle üç beş tane, kafelerden halkı avuç avuç yiye yiye, değil mi?

Mesela ben belgesellerde görüyorum bazen, "İşte bu kuşun nesli tükenmek üzere" falan deniyor acı acı. Görülen kuş ise, dünyanın en çirkin yaratığı! Eciş bücüş bir şey ve anladığım kadarıyla da kendine bile hayrı yok.

Mesela, yarasanın da nesli tükense, kafamı kaldırıp suratına bakmam, sinir şeyler.

Yani bütün hayvanları nesilleri tükenmeden kurtaracak-sak, gerçekten bütüünün hayvanlar olması konusunda kararlı mıyız?

Mesela kalorifer böcekleri! Doğalgaza ve yavaş yavaş yerden ısıtmaya geçtiğimize göre, kalorifer böcekleri nesillerinin tükenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Lütfen bunları alıp evde besleyelim, büyütelim! (Yaa, tabii böyle iğrenç tarafları da olacak, doğayı korumak kolay mı, hayvanlar arasında ayırım yapmak yok.)

Mesela sivrisineklerin nesli tükenmeye yüz tutsa, yakalayıp sivrisinekleri çiftleştirip üretme çiftliği mi kuracağız? Do-ğasever aileler üçer beşer evlat mı edinecekler sivrisinekleri, Van kedisi gibi? "Bizde üç tane var, daha dün gece vınn diye böyle sabaha kadar şeyaptılar. İnşallah bunlar gelecek sene 1200 tane falan olacaklar. Banyoda küvetin içinde bataklık yaptık, orada bakıyoruz. Çok tatlılar, böyle sivri sivri, yazık. Doğayı çok seviyoruz ailecek."

Dilerseniz bir kural koyalım, doğanın sadece sempatik unsurlarını koruyalım, gerisini salla gitsin.

MAYMUNLARDAN KORKUN

Maymunlara büyük haksızlık ediliyor kanımca.

Sürekli küfür gibi kullanıyoruz hayvanları: "Ay maymun olduk valla", "Maymun suratlı çirkin bir şey" falan. Kediye köpeğe hiç böyle değiliz.

Sizce ne var bu düşmanlığın altında?

Maymunun, biliyorsunuz, karşısına geçtiğinde, hayvan sen ne yaparsan aynısını yapıyor. Elma soy, kafanı kaşı, kulaklarını tut, aynısı.

Bununla ilgili bir korkumuz olabilir mi?

Kısacık bir eğitimle maymun bizim yaptığımız her şeyi niye yapmasın? Bir kere seyrettiğini bir daha unutmuyor hayvan, çok korkutucu. Aşağıladığımız gibi, evlerde mevlerde de pek bulundurmuyoruz bak.

Diyelim ki saldı hayvanları, aramızda kediler köpekler gibi yaşıyorlar.

Ne olacak?

"Patron, ben gelecek senenin bütçesini pazartesi çıkar-sam?"

"Gerek kalmadı zaten, Çita halletti!"

"Çita mı?"

"Evet. Dün seni seyretmiş öğrenmiş. Aynısını yaptı. Biz de zaten haftaya biraz işten çıkarma düşünüyoruz."

Biteriz hepimiz. Seyrederler, beyin ameliyatı yaparlar, hiç belli olmaz. Ayrıca da uzaya giden maymun sayısı, insan sayısından daha fazla. Yani bizden çok daha görgülü bir cins sayılabilirler!

Bence maymunlardan ödümüz patlıyor ama farkında değiliz.

HAYVANA BULANMA!

Benim hayalimdeki şehir şudur, hayvan mayvan olmayacak.

Neden dersen, gerek yok. Sanki arılar bizim balkondaki tozlu sardunyalardan aldıkları özlerle süper ballar mı yapacaklar? Kuşların tek yaptığı zaten arabaların üzerine pisleyip boyaları bozmak!

Zaten, ben size söyleyeyim, şehre taşman hayvan, kırsal kesimdeki o saflığını, masumiyetini kaybediyor, bir nevi varoş hayvanı oluyor.

Mesela fareler şehre gelince bir acaip oluyorlar. Hayvan tarladayken fındık gibi, şeker bir şey. Şehre bir geliyor, kedi kadar oluyor! Neredeyse sana saldırıp yiyecek. O tatlı çoban köpekleri şehirde çete olup sabaha kadar havlıyor, gerekirse insanı ısırıyor.

İşte köyden kente göç, her canlıyı bazen böyle dejenere ediyor.

Ben şehir hayvanlarından şikâyetçiyim arkadaş. Sorum şu, değiştiremiyor muyuz? Mesela, git dağ başına, insanların ya-

şamadığı yerlere, ben Discovery Channel'da seyrediyorum kafadan atmıyorum, penguenler, resim gibi balıklar, tavuskuşları... Neden sokaklarda salak salak uluyan köpekler değil de smokinleriyle saygıdeğer ve bir metropole yakışır biçimde gezinen penguenler yok?

Veya karasinekleri göndersek de, onların yerine renkli kelebeklerden alsak. Yalnız kediler kalabilir, onları seviyoruz. Penguenleri tırmalamadıkları sürece bizimle yaşayabilirler.

Bunların dışında hayvan dediğin tehlikeli bir şey, fazla haşır neşir olmayacaksın.

EVCİL HAYVANLARDAN KARINCA

Evde kedi köpek beslemeye pek meraklıyız.

Olabilir, normaldir, benim de mesela kedi besleme tecrübem vardır, kısa da olsa.

Bunlar bir şey değil. Evde yılan besleyen var. Fare besleyen var, ama farkında olmadan, evi temizlemeyerek, peyniri ortada bırakarak falan değil. Bile bile, kafeste fare besleyen var! Kanımca fare, yılan falan lüzumsuz ve sevimsizdir. Evde olmaz. Balık ve kuş ise çok daha fuzuli hayvanlardır. Kuş sürekli gürültü yapar ve halinden mütemadiyen şikâyet eder. Nasıl şikâyet etmesin, altın kafese koymuşlar vatanım demiş, böyle nankör bir hayvandır. Besle, büyüt, aman da aman yap, kafesi 14 ayar kaplat, hâlâ "vatanım"!

Balık zaten hayvan değil. Yani bitkiden biraz daha gelişmiş bir organizma. 6 saniyede bir sahip ve ev değiştirebilir, çünkü bir öncekini hatırlamaz. Ne gibi bir sevgi bağı bekliyorsun? Kanımca evde beslemeye en uygun hayvan, bu konuda son derece haksızlık edilen karıncalardır.

Karıncalar mevsimlik, devremülk sistemiyle bahar ve yaz aylarında aileler halinde gelir, mutfığa yerleşirler.

Dikkat ediniz cins kedi köpeklerin, hatta balıkların bile dolarla satıldığı bir ortamda karınca bedavadır. Ama her şeyden

önce temiz hayvandır, yani kediye temiz temiz derler, sonra tuvaletini falan temizlersin, iğrenç. Karınca hakikaten temiz hayvandır. Tuvaleti kokmaz, hatta görünmez, tüy dökmez, pırıl pırıldır.

Son derece de masrafsızdır, ortada bıraktığınız ekmek kırıntılarıyla bütün koloni doyar. Küçük ve sempatiktir, zekidir, çalışkandır. Hastalanmaz, veterinerle uğraştırmaz. Çok da düşüncelidir, yanlışlıkla veya hunharca öldürülmüş arkadaşlarının yerine hemen yenilerini koyar ki eksikliğini hissetmeyin diye. Kış geldiğinde de her seviyeli ilişki gibi, işi tadında bırakır, çeker gider.

Karıncaın üzerine evcil hayvan tanımam.

KEDİYE SAYGI

Yabancı bir atasözü vardır, merak kediyi öldürür derler.

Ben o şekilde ölen bir kedi görmedim. Benim gördüklerim genellikle araba kazasında gittiler. Ama kedilerin lüzumsuz bir merakı vardır hakikaten.

Herhangi bir kediyi, bir arkadaşınızın olabilir, ömür boyu bakmak için olabilir, ilk evinize getirdiğiniz günü hatırlayın.

Kediler herhangi bir mekâna girdiklerinde ilk iş olarak her yeri dolaşırlar. "Birinci oda, yatak, koltuk, masa altı, bilgisayar, kablolar, dolap arkası; ikinci oda, kanepeler, kanepeler arkası" şeklinde bir keşif gezisi başlar. Mutfak, banyo, balkonlar, balkonların baktığı yer...

Ne arıyorsun?

Sen kedi değil misin?

Tuvaletin burası, mamin burada, bu minderde de uyuyacaksın bu kadar. Sanki evi tutacak, bir havalar, bir şeyler.

Zaten herhangi bir kedi bir eve geldiği anda, orası artık kedinin evi olur, siz misafir konumuna geçersiniz. Yani artık kedi sizin ev hayvanımız değildir, siz onun ev insanısınız.

Bir bakışı vardır kedinin, kendine bakıldığını anladığında

önce gözlerini size çevirir, bir süre iliklerinizi titreten donuk uzun bir bakış atar, sonra hiçbir şey olmamış gibi mesela tüylerini yalamaya döner. O esnada herhalde aklından "Dikti gözünü beni seyrediyor, haddini bilmiyor, şimdi akşam akşam sinirlenmeyeyim, hey Allahım ya" falan gibi bir şeyler geçmektedir.

TEST EDİLMEDİ

Biliyorsunuz hem yabancı, hem şimdi şimdi yerli olsun, parfüm, sprej, krem vs. gibi ürünlerin üzerinde, çevrecilerin ve hayvan dostlarının baskısıyla yazılmış iki ibare bulunur.

Bunlardan bir tanesi "ozonla barışık" ibaresidir ki, tamam anladık, yani ozon delici sprejlerden değil.

ikinci ibare ise beni hep düşündürmüştür: "Hayvanlar üzerinde test edilmemiştir".

Şimdi, yanlışsam beni düzeltin, bu bilgi bana hep biraz tuhaf gelir. Diyelim ki hayvanlar üzerinde test edildi. Yani diyelim ki, o ibarenin sembolü olan, (ki hep öyledir, bir tavşan figürü

vardır yanında) o tavşanın yüzüne, benim nemlendiriciden sürdüler.

Yani tavşana ne zarar verecek benim aloe veralı güneş korumalı nemlendirici yüz kremim? Sivilce mi yapar? Cildini mi kurutur hayvanın? Nedir yani? Nasıl bir test bu? Hayvana yediriyor musunuz kremi?

"Hayvanlar üzerinde test edilmemiştir" diyorsa, peki insanlar üzerinde mi test edilmiştir? Hani "Fakir fukaraya sürelim, bir şey olmazsa satarız" gibi bir durum mu var? O zaman da insan hakları örgütlerinin ayaklanması lazım değil mi, "Bu nemlendiriciyi üçüncü dünya ülkelerinden fakir insanlar üzerinde test edemezsiniz, hepsi sivilce ve siyah nokta oldu, tazminat davası açacağız" falan diye?

Demek ki o da yok.

E hayvanlar üzerinde de, insanlar üzerinde de test edilmediyse bu ürün, yani hiç test edilmediyse, o zaman daha da kötü. Yani ilk kurban ben miyim?!

Bu hayvanlar üzerinde test edilme işinde aydınlatılmak istiyorum. Hangi ürün test ediliyor, hangisi edilmiyor?

MODERN HAYATIN CİLVELERİ

MEDENÎ HÂLLER

Şimdi artık kart şeklinde nüfus cüzdanları var. Ama yakın zamana kadar böyle değildi.

Defterler vardı. O defterlerde de "medeni hâli" ibaresi, yanına yerleştirilmiş küçük bir yıldız yardımıyla aşağıda açıklanırdı ve şöyle denirdi: "Medeni hâli, yani evli mi bekâr mı, bo-şanmış mı boşanmış mı?"

Sana ne?!

Bu kadar özel bir soru var mı? Boşanmış mı boşanmış mı?

Nüfus cüzdanı önüne gelene gösterdiğin bir şey.

Mesela uçakla yolculuk yapacaksın, polis bakıyor: "Vaay yenge, demek sen boşadın, helal olsun gerçekten!"

Başka öğrenmek istediğiniz bir şey var mı? Çok kavga ettiniz mi? Niye ayrıldınız? Düğünde takılan takıları kim aldı? Kayınvalide problemi mi? Genellikle ilişkilerde terk eden mi-sinizdir, terk edilen mi?!

Benzeri ahiret soruları bazı sokak anketlerinde de vardır. Tüketici anketleridir ya bunlar. Zorla durdururlar: "İyi gün-

ler, çok kısa bir anketimiz var, birkaç dakikanızı alabilir miyiz?"

Kem küm dersin ve kaybedersin. Başlarlar sormaya: "Çamaşır yıkarken sabuna ayrı, yumuşatıcıya ayrı zaman mı harcarsınız, evetse, kaçar dakika, hayırsa, neden? Niye? Ve nasıl?"

"Ben çamaşır yıkamıyorum, giyip giyip atıyorum," deyip kaçmak ister insan!

Halbuki ilkokuldaki anket defterleri ne kadar güzeldi. "En sevdiğiniz renk", "En sevdiğiniz Türk hafif batı müziği sanatçısı".

Ben anket diye buna derim. Başka ankete de cevap vermem!

MARKET KURALLARI

Bütün eğlence şekillerimiz kurallara bağlı.

Spor salonuna git, kartını göster, havlu al, dolap anahtarı al, içeri gir, aletleri kullandıktan sonra havlunla kurula, anahtarı geri ver...

Havuzda yüzeceksen daha da beter, "havuz kuralları" vardır. Ve bunlar, büyük tabelalara yazılıdır, yüzme zevki önceden kaçsın diye:

"Havuzun saatleri şunlardır, girmeden duş alınız, ayaklarınızı dezenfektanlı suda yıkayınız, bone takınız, atlamayınız, zıplamayınız, eğlenmeyiniz, ciddi yüzünüz."

Bazı restoranlarda kravat ve ceket zorunludur. Diskoların kapılarında sıra beklenir, ikişer üçer alırlar, bazen eliniz damgalanır. Toplama kampı gibi!

Market kuralları da vardır. Güvenlikten geçtiğiniz falan yetmiyormuş gibi, paranızla rezil olursunuz. Paketleri aldınız, tek boş kasanın önündesiniz:

"Burası ekspres kasa, üç parçadan fazla almıyoruz." Kurala bak.

Ekspres kasa!

Sen bu kasadan da müşteri al, kuyruklar bitsin, hepsi ekspres kasa olsun. Ayrıca ne kadar çok

alışveriş yaparsak o kadar iyi müşteri olmaz mıyız? Niye az alışveriş yapanı teşvik ediyorsun?! Çok alışveriş yapanlara özel "birinci sınıf kasa", "prestij kasası", "altın kasa" falan yapmanız gerekmiyor mu? Güler yüzlü kasiyer, alışveriş sayılırken, oturacak yer, çay ikramı, işi bilmiyorlar.

Sen orada titriyorsun:

"Bir yoğurt, bir portakal suyu, iki paket cips aldım. Acaba cipsler tek parça mı iki parça mı sayılır?"

Hayatı kim bu hale getirdi? Almanlar mı? Bunu kim başlattı? Cevap istiyorum.

EHLİYET SINAVI

Ehliyetini kursa gidip alanlar bilirler. Lüzumsuz bir motor dersi vardır.

Sınıfta toplanırsın, önünde bir arabanın motoru, takım taklavatı. Hoca "Bu ne? O ne?" diye sorar, sen de hatırladığın kadarıyla, karbüratör, akü falan diye ezberlediklerini söylersin.

Üç beş soru sorulur, kem küm edilir. Genellikle hoca, kadın öğrencilerin bu kurstan sonra araba tamircisi olmayacağını da varsayarak bir geçer not verir, iş biter. Yani trafik kurallarını öğrendiyse, arabayı da iyi kullanıyorsan, ehliyeti alırsın.

Bu motor kurslarından herkesin aklında sadece bir tek şey kalır: Vantilatör kayışı koparsa, naylon çorabını çıkar onu kullan!

İlk bakışta, çok zekice bir çözüm, adeta bir mucize gibi görünebilir, ama pratiğini merak ediyorum.

Diyelim ki TEM'de araba kullanıyorsun. Vantilatör kayışın koptu.

Şimdi, bir kere vantilatör kayışının koptuğunu nasıl anlayacaksın?

Vantilatör nedir, ne işe yarar ki?

Arabadan indin, kaputu açtın, bakıyorsun. Bu kaputu açıp bakma, araba bozulmasının akabinde bir nevi reflektir. Yani arabanın kalem pille çalıştığını düşünecek tipler bile kaputu açıp bir bakar? Acaba ne görmeyi bekliyorlar? Sanki açınca on, off düğmesi olacak, "Ahh, araba off düğmesindeymiş, on'a bastım, düzeldi" diye tamir edecekler!

Neyse. Vantilatörü buldun, baktın kayış kopmuş. Hemen ehliyet kursunu hatırladın, çözüm naylon çorap.

Bu durumda, mesela benim gibi haftanın altı günü kot giyen nüfusun çoğunluğu ne yapacak? Ben nereden bulayım naylon çorap?

Bu tamir şekli herhalde 50'lerde falan çok yaygındı, bütün kadınlar sürekli etek giyerken.

Başka ne demode önerileriniz olabilir? Buzlanmada aküye korsenizi sarın, kaza halinde kabarık jüponunuzu airbag olarak kullanın!

2004'teyiz kardeşim, naylon çorap öyle kırk yılda bir.

Hadi diyelim ki, naylon çorap da giyiyorsun...

TEM'de arabası bozulmuş, yol kenarında naylon çorabını çıkaran bir kadın biraz risk almış olmaz mı sizce?!

Bence ehliyet kurşundaki tüm tamir derslerini unutun ve araba bozulduysa servisi çağırın.

GARİP TESADÜFLER

Hayat garip tesadüflerle doludur.

Mesela çanta kaptıranların çantasının içinde muhakkak o gün aldıkları maaş ve biriktirdikleri bir sürü para vardır. Ben daha "Valla beş milyon vardı, başka da bir şey yoktu" diyene rastlamadım.

Önemli bir yere geç kalmışsanız muhakkak ya yol çalışması vardır, ya kaza olmuştur, iyice gecikirsiniz.

Bilgisayarınız hayatınızın en önemli dokümanını yazarken ve nedense o gün kaydetmeyi unutmuşken çöker.

Elektrik, özellikle istediğiniz programı seyretmeye başladığınızda kesilir.

Kuaförden çıkıp taksi bulamadığınız gün sinsice yağmur yağmaya başlar.

Tatil olarak seçtiğiniz tarihlerde hava bozar. Ve şimdiden söyleyeyim, o piyango asla size çıkmaz, çıkabilir diyenleri de dinlemeyin, çalışıp para biriktirmeye uğraşın.

Bilmiyorum, belki de ben biraz kötümserim. Belki de dünyada garip ama güzel tesadüfler de oluyor.

KONSERVE AÇMANIN PÜE NOKTASI

Biliyorsunuz dünyada tasarım, teknoloji falan çok gelişti.

Dünyanın en gelişmiş aletleri bilgisayarlarda bile artık "user friendly" yani "kullanıcı dostu" dediğimiz bir sistem var. Tüketiciye kendini aldirtmak ve onu memnun etmek amaç. O karmaşık bilgisayar iki dakikada kendini sana anlatıyor: "Beni buradan aç, buradan kapa, şu şekilde dosya

kopyalıyorsun, aferin sana akıl küpü", falan diye insanı yönlendiriyor.

Günümüzde kullanıcı düşmanı tek sektör kalmıştır: Ambalaj sektörü.

Gerçekten, ben çocukken konserve kavanozları açılmazdı, hâlâ bir gelişme olmadı.

Uçan araba yapmak üzereyiz, konserve kavanozları 1930'dan beri aynı rezalet sistem. Zorlarsın, sallarsın, elini kurularsın, bezle denersin, hatta evdeki yardım istenen baba, koca, ağabey gibi güçlü kuvvetli erkekler de arada telef olur. "Getir ben açayım" yapıp bir süre kıvrandıktan sonra, "Yok sıkışmış" falan diye durumu örtbas etmeye çalışırlar, bilirsiniz.

En sonunda garanti çözüm olarak kavanozu sıcak suya tutarsın, ki genellikle bu konuda bir hata yapılır.

Kavanozun sadece kapağı sıcak suya tutulmalıdır ki, cam bölüm eski hacmini korusun, kapak genişsin, böylece genişlesin ve kolay açılsın. Yani bu bakış açısına göre, bezelye konservesi yemek isteyen herkes ısınan katıların genişliğini bilecek.

Bir de arada öteki şaşırtmacalı kavanozlar çıkar. Sıcak suya falan tutarsın, tık yok. Onlarda da başka bir fizik prensibi geçerlidir. Kavanozun içi basınçlıdır ve dış basınçla iç basınç birbirini tutmazsa, böyle kenarından bıçak sokup, bıçağı eğiltme pahasına ploş diye havasını almazsan kapak açılmaz, iç basınç, dış basınç olayı. Şimdi bunu bir pilotun bilmesi gerekir ama herhangi bir şeftali kompostosu tüketicisi niye bilmek zorundadır?

DİL ÖĞRENME

Bir lisan bir insan derler, ama niye derler bilinmez.

Yabancı dil bilmenin faydaları bu atasözümüzde gereksizce abartılmıştır. Olsun, yine de özellikle yaz aylarında turistlerle iletişim açısından birçok faydasını görürsünüz yabancı dilin.

Benim problemim daha çok yabancı dil öğretme alışkanlıklarıyla.

Bütün dillerde, yabancı dil öğrenme, önce selam kelimeleriyle başlar. Günaydın, Merhaba, Nasılsınız gibi. Bunu anladık, çok da yerinde bir seçimdir. Ancak, ikinci üçüncü sayfaya geçtiğinizde hemen What is this, this is a pencil bölümü gelir ki, bu konuda bir çift lafım var. "Bu nedir? Bu bir kalemdir. Bu bir kitaptır. Bu bir sandalyedir."

Şimdi ben otuzlu yaşlarına başlamış biri olarak bugüne kadar böyle bir cümleye gerek duyduğumu, böyle bir söz öbeği kullandığımı hatırlamıyorum!

Yani kalemin, defterin, sandalyenin ne olduğunu anlama-yıp, "Bu nedir?" diye soran adam varsa, o zaten yabancı dil talan öğrenecek kapasitede değildir, ona özel eğitim lazım!

Aynı şekilde karşınızdaki size bu soruları sorup, siz de "Bu bir sandalye, gerçekten", "Bu bir kitap valla billa" gibi cevaplar vermek zorunda bırakılacaksınız, turist veya değil, o salağın dostluğundan ne bir fayda görürsünüz ne de bu sohbet eğlenceli bir yere gider.

Yani ancak çok uçuk bir endüstri tasarımcısı olacaksın, yurtdışına hiçbir şeye benzemeyen abuk sabuk tasarımlarını satacaksın, "Bu ne," diyecek müşteri, "İnanılması güç ama, this is a pencil" falan diyeceksin, ancak böyle bir ortamda mümkündür.

Tabii bu kadar gereksiz bir bilgiyle başlayınca, bir sürü insan da dil öğrenmekten vazgeçiyor, ve dolayısıyla yabancı dil bilgileri "What is this, this is a pencil"da kalıyor ve ilerlemiyor. Ondan sonra bir alışveriş bile yapamıyorlar. Benim tavsiyem, dil öğrenimi, "En son kaçta olur", "Maksat müşteri olalım", "Al bunu helal et" gibi pratik alışveriş kalıpları, "Yolculuk ne tarafa", "Burcun ne", "Ben seni nereden tanıyorum?" gibi arkadaşlık kurma cümleleriyle başlasın, gençler yüreklendirilsin.

Yoksa her turist ortamında rezil olduğumuzla kalacağız.

POLİTİKACILAR

İnsanlar niye politikacı oluyor, anlamak mümkün değil.

Bir kere erkeksen sürekli takım elbise kravat, kadınsan etekli döpiyes giymek zorundasın ki çok sıkıcı. Çünkü meclisin "Haydi arkadaşlar, bundan sonra cuma günleri blucinle geliyoruz" gibi bir sıcak ortamı yok!

Sadece kılık kıyafet değil, zannederim ofis ortamlarında olan ve insana nefes aldırın geyiklerden de yoksun bir işyeri, meclis. Bir kere önünde bilgisayar yok. İnternete bile giremiyorsun, ne yapayım ben öyle ofisi! Sürekli bir ciddiyet, bir mesafe. Ne bir doğum günü kutlayabilirsin, ne bir ofis partisi yapabilirsin.

Bu arada iş yüzünden sürekli Türkiye'nin çeşitli köy ve ka-

sabalarını ziyaret etmen lazım, ki böyle çok dolaşman işlere de pek üşenirim.

Her şeyi bırak, benim gibi sorumluluktan nefret eden biri için, 70 milyonun başı ağrısa sorumluluğu sana atması delirtici bir durum olabilir: "Nişanlımdan ayrıldım, intihar edeceğim, bakan gelsin!?", "Halı sahada futbol oynarken bacağımı kırdım, devlet bize yardım etsin!", "Milli piyangoyu bir numarayla kaçırdım, bizi yönetenler uyuyor mu!" şeklinde haklı haksız, her durumun faturası bana çıkacak. Yok ya. Ben ne yapayım öyle işi?

Maaşlar iyi ama öyle aman aman bir para da değil. E bu kadar şey de bir lojman için çekilmez kardeşim!

Lütfen ısrar etmeyin, politikaya girmeyeceğim.

HAYATTAN SIKILANLAR

İnsanların çılgınca eğlenmesi için o kadar çok seçenek var ki.

Mesela sadece şaka ve parti malzemeleri satan şirketler var artık. Kaynana dilleri, sahte mürekkep fışkırtan kalemler, plastik örümcekler, pırt yapan minderler... Bu eşyaları alan 18 yaş üstündekiler, bu eğlence meraklıları, aslında aramızda yaşıyorlar ve biz onları tanıyoruz. Bu arkadaşlar, her normal insan gibi içinde eğlenme ve gülme güdülerini taşıyan fakat işyerindeki disiplin, ciddiyet ve sıkıcılık yüzünden tüm çılgınlıklarını iş sonrasına saklayan tiplerdir.

Bunlar aynı zamanda eller havaya barlarının müdavimleri, arkadaş arası kıyafet balolarının organizatörleri olurlar ve kimisinin evinde karaoke makinesi bulunur.

Bunların arasında eğlenceli mesleklerden kimseyi göremezsin. Gazeteciler, tiyatrocular, reklamcılar, böyle insanlar genellikle evlerinde oturup arkadaşlarıyla lak lak ederler veya en fazla dışarı çıkıp içki içerler.

Ama nerede finans müdürü, hesap uzmanı, emlakçı, borsacı falan var, bunlar bir araya gelip birbirlerinin koltuklarına

pırt yapan minderlerden' koyup yerlere düşerek gülerler, birbirlerine plastik örümcek atarlar, çiğköfte partileri yaparlar falan.

İşten çıkınca, bütün gün biriktirdiği ve harcayamadığı mutluluk hormonu serotonin, aniden fışkırıyor ve adam deli-riyor tabii. "N'apsam eller havayaya mı gitsem, maske takıp arkadaşı mı korkutsam?" diye kopuyor. Zaten o sıkıcı günün sonunda akşamı da sakın geçirirse birinci yılın sonunda intiharın eşğine gelecek!

ACİL DURUMLAR

Benden duymuş olmayın ama önünde sonunda deprem olacak.

Çoğumuz da bu olay için şimdiden deprem çantamızı hazırladık. Deprem çantalarının içinde, biliyorsunuz, ilaç, gıda, su, düdük gibi malzemelerin yanında, birkaç iç çamaşır, çorap falan koymak da tavsiye ediliyor.

Ben koymam, şimdiden söyleyeyim!

Taşımam çünkü. Deprem olmuş, kurtulmuşsun, çorabını değiştirmeyi mi düşüneceksin?

Veya her taraf yıkılmış, sen buzdolabıyla masanın arasında mahsur kalmışsın, yaralanma yok, su, bisküvi falan her şey sağlam, telefonunu etmişsin, bekliyorsun. Ama bir bakıyorsun "Ayy, çoraplar eski, görüyor musun bak! Şimdi Akut'çulara rezil olacağız, böyle aslan gibi çocuklar. Ya ünlü biri gelip kurtarırsa! Ya Nasuh Mahruki gelirse, inanmıyorum! Ah o deprem çantasına o

angora pembe çoraplarımı koyacaktım, ah kafa ah kafa!" Böyle bir şey var mı?

Şehir enkaz olmuş, "Ay iki gündür aynı çorabı giyiyorum". Boşver. On beş gün de giyebilirsin. Çorap katı hale geçene kadar yolu var.

Zaten çorap falan önemli değil, bizde acil durum demek makarna demektir.

Peprem çantasına benim bildiğim Türk, önce makarna koyar. Makarnan varsa, hiçbir şeyden korkmana gerek yok.

Devletle ilgili sakat bir durum mu var, "Makarna alalım". Sağanak yağmurlar geliyormuş, "Aman evde makarna olsun" Deprem sinyalleri varmış, "Koşun makarna stoklayın"!

Deprem çantasına çorap yerine makarna konmasını öneriyorum, en azından psikolojik olarak rahatlamak için.

TRAFİK KAZALARI

Bazı otoriteler çok iyi niyetli.

Vallahi. Mesela ben bazı nazik uyarı levhalarına, eğitici hatırlatmalara bayılıyorum.

Hani sigara paketlerinin üzerinde de "Sigara sağlığa zararlıdır" yazıyor ya. Hani sanki tiryaki, içerken içerken, görecek paketteki yazıyı: "Bir dakika. Ne? Sigara sağlığa zararlıdır? Şaka mı bu? Ne zamandan beri? Niye kimse bunu bana söylemedi?" diye o dakika sigarayı bırakacak! Onun gibi trafik tabelaları da var.

"Acele giden, ecele gider" var mesela, yine içinde "ecel" lafı geçtiğinden "Adam gibi kullan geberirsin," mesajı veriliyor, bir nebze etkili olabilir.

Ama iyice kibar olanlar var. "Sayın sürücü, trafik canavarı olma" diye tabela var mesela. Adam kullanırken, sağ sol, zikzak, taciz falan, bir görüyor levhayı: "Sayın sürücü, trafik canavarı olma!"

"Haaa, ayyy, ben ne yaptım? Bak nasıl mahcup oldum şimdi!"

İndiriyor camı, "Hanımefendi, hani deminden beri sizi şarampole yuvarlamaya çalışıp eğleniyorum ya, valla kusura bakmayın, ben tabelayı görmemiştim. Çok pardon, iyi seyirler efendim, buyrun yol sizin!"

Ben, böyle bir adam varsa tanımak istiyorum.

Kanımcıca şimdiye kadar gördüğüm en etkili trafik uyarısı,

"Radar kontrolü var" ibaresidir. Yani istersen hızlı git, ama bizden kaçmaz, hayatını karartırız, manasında.

Zannederim tüm uyarılar bu şekilde kararlı olursa, daha az trafik kazası yaşanır!

İŞ MÜLAKATLARI

Hiç gazete ilanından iş aradınız mı?

Çok acıklı bir görüntüdür gerçekten. Oturur, böyle elinde fosforlu kalemle aradıklarını çizersin, ve ipucu vereyim, genellikle de çok parlak bir şey çıkmaz.

İş ilanları çok idealist ilanlardır ve standartlar teoride çok yüksektir.

"İyi derecede İngilizce bilen, askerliğini yapmış, kararlı, sosyal, insan ilişkilerinde başarılı, esprili, prezentabl, çalışkan, sorumluluk alan, ileriye gören, vizyonu geniş, liderlik vasfı bulunan... santral elemanları alınacaktır."

Haydeee.

Şimdi kardeşim, bu özelliklere sahip birini bulursan bence genel müdür yap! Veya kızını ver! Adam telefonlara bakacak-sa, niye liderlik vasfı bulunması gerekiyor? Ne yapacak? Arkadaşlarına müdahale mi edecek? "Semra, telefonun çalıyor, lütfen üç çalışta açalım arkadaşlar" diye. Ki bu ona mesleğinde yardım eden bir özellik olmayacaktır, sadece popüleritesini azaltacaktır.

İş ilanı kriterlerine baktığımızda bazı gerekliliklerin çok sübjektif konular olduğu da fark edilir. Hani 30 yaşından büyük, askerliğini yapmış, tamam, onlarda tartışılacak bir şey yok. Ama mesela "yükselme isteği olan" denir.

Yükselme isteği olmayan var mıdır?

"Hayır, ben, hayat boyu bu yardımcı muhasebeci asistanı pozisyonunda sürünmek istiyorum, bu işe uygun değilim," diyen adayın hemen psikolojik tedavi görmesi gerekir bence.

Bir de "prezentabl" vardır.

Biliyorsunuz, prezentabl, tanıştırılabilir demektir sözlük anlamında ve Türkçesi, giyinmesini kuşanmasını, oturmasını kalkmasını bilen manasındadır.

Neye göre prezentabl? Hangi insan kendisinin prezentabl olmadığına inanır?

"Aa bak bütün kriterleri tutturdum ama pasaklı ve çirkin olduğum için ben başvurmayayım" diyecek gerçekçi insan zaten hayatta başarılı olacaktır, üzülmesin.

TELEVİZYON DÜNYASI

YARIŞMALARA KAPTIRANLAR

Bence çoğu insanın, hayatında en korkunç durumlara düştüğü yerler televizyon yarışmaları.

Ünlüler öyle değil. Bir kere çoğu zaman şans yarışmalarına falan başkaları adına giriyorsun, ya da gelir bir hayır kurumuna bağışlanıyor falan. Yani bir iddia söz konusu değil.

Ama ünlü olmayıp bilgi yarışmalarına, kültürüne güvenip girenler, çok tehlikeli bir oyun oynuyorlar.

Çünkü o anda televizyon seyreden kimsenin seninle ilgili daha önceden oluşmuş bir fikri yok. Heyecanlanıp salaklaştı-ğın anda, Türkiye Cumhuriyeti halkının hafızasına o şekilde kazınacaksın. Ha, ondan sonra kafan kızar albüm çıkarırsın, ünlü olursun başka. Ama genellikle böyle olmuyor!

-Kendinizi tanıtınız.

-Ben profesör doktor bilmemkim. Mikrobiyoloji dalında bir numarayım. Briç ve satranç oynarım, pipo içerim.

-Çok güzel. İlk soru, İstanbul'un fethi hangi yıl?

-Bi.. 1354, ah ne dedim?!

-Yanlış, 1453, güle güle.

Bütün Türkiye ekran başında "Aptaal dooktor, aptaal doktor," yapacaktır! Ondan sonra istediğin kadar satranç oyna, bittin.

Bir de yarışmadan hemen önce yarışmacının yakınlarına danışılır.

"Güveniyor musunuz? Sizce başarılı olacak mı?" derler.

Akrabalar da çaresiz:

"Evet, kendisi gerçekten çok bilgilidir. Kesinlikle güvenimiz tamdır yani" falan diye cevap verir. E böyle deyince, adam yarışmada rezil olursa sen de rezil oluyorsun!

-"Valla bence gayet orta zekâlı, normal bir insandır. Heves etmiş. Ben katılma dedim, dinletemedim. Kalktık geldik. Yani mucize bekliyoruz," de, çekil!

Kazanamazsa, "Ben dediydim" dersin, halk da, "Bak yenge akıllı, dediği bu salak kazanamaz diye" şeklinde düşünür, havandan geçilmez.

Televizyon yarışmalarına kendinizi kaptırmayın.

EUROVISION

Hatırlarsanız Eurovision'a bir meydan savaşı zihniyetiyle giderdik.

Heyecanlıdır aslında Eurovision. Herkes ülkesini tanıtır, onların klipi çirkin olmuş, bizim Boğaz süper görünmüş falan dersin. Türk şarkıcılar çıkınca herkes nefesini tutar. Ağlayanlar, puanlamada elbette küfredenler, bağırır çağırır.

Ama her hezimette de bir zafer aranırdı o yıllarda: "Yani en azından, gerçekten, Türk insanının böyle çağdaş bir kişi olduğunu, çarşafı bir insan olmadığını dünyaya göstermiş olduk."

Hiç de bile. Bak o kadar Eurovision yapıldı daha yeni yeni anlıyorlar. Kimse seyretmiyordu ki Eurovision'u Türklerden başka. Dünyaymış.

Sonra alışkanlıktan herhalde, San Remo Şarkı Yarışması da

çok popülerdi. Ne alakası varsa. Bütün şarkıcılar İtalyan, bütün şarkılar italyanca. Sana ne oluyor? Ayrıca belki San Remo-lular bile bu heyecanla seyretmiyordu yarışmayı. Ayrıca ne heyecanı? Nasıl olsa sonucu biliyorsun, Al Bano-Romino Po-wer çifti kazanacak, hep öyle oldu.

73 HAMBURGER REKORU

Çok enteresan tipler görüyorum televizyonda bazen.

Adam kafayı takmış, iki gökdelenin arasına kalas koymuş, üç gün orada yaşıyor mesela. Veya üç arkadaş bir araya gelmişler dünyanın en büyük puzzle'ını yapıyorlar, Mona Lisa şeklinde, tarla kadar!

Kimisi kafaya takıp arka arkaya 73 hamburger yiyor, ötekisi kendini tabuta kapatıp bir gün kalıyor falan. Saçma sapan şeyler.

Sarhoş olursun, bu tür gariplikler yaparsın, anlarım. Ama bu insanlar oturup karar veriyorlar, çalışıyorlar, çabalıyorlar, azim ve istekle hedefe kilitlenip başarıyorlar. Neyi? Mesela 73 hamburger yemeyi.

Kendi kendine bir gece önce ne düşünüyordur acaba bu adam?

"Başaracağım, başaracağım, bütün dünya için yapacağım bunu" diye...

O hırsı alıp, başka bir yere yönlendirse belki çok başarılı bir sporcu, beyin cerrahı, aktör falan olur, ama o hamburger yemeyi veya ters takla atarak dört kilometre gitme rekorunu tercih ediyor.

Amaç Guinness Rekorlar kitabına geçmek ya.

Ama bir şeyi unutuyorlar.

Guinness Rekorlar kitabına geçmek önemli değil ki, neyle geçtiğin önemli.

İleride torunlar falan ne düşünecek?

Kitapta alt alta yazıyor:

"Bilmemkimin, dünyanın en yüksek kulesini tasarlayarak bir mimari şaheser yarattı.

Bilmemkimin, yazdığı oyun yedi bin üç yüz defa kapalı gişe oynadı.

Sizin dedeniz, 73 hamburger yedi."

Lütfen hırslarımızı kontrol edelim. Saçmasapan şeyler için kendimizi paralamayalım.

"BİLİMSEL TESTLER"

Bilim adamlarının da işi zor gerçekten.

Sen çalış, çabala, okullar bitir, araştırmalar yap, tezler ver. Sonunda şöhret ve para düşük ihtimal.

Maalesef böyle bir durumda tek şansın reklamlarda yer almak olabilir.

Ama reklamlarda da takdir edersiniz ki, bazı elementlerin moleküler düzeyde nasıl davrandığı falan tanıtılmıyor. Bir ürünün var, onun başarısını gösteriyorsun doğal olarak.

Mesela deterjan testlerinde muhakkak bir bilim adamı bulundurulur. Çünkü o deterjan o laboratuvarında geliştirilmiştir ve kurumun başındaki profesörden de reklamda şahit olarak yer alması istenir.

Ben doktor olsam isyan ederim, gerçekten. Senin gözlerin bozulmuş, kafanda saç kalmamış yıllarca araştırma yapmaktan, arıyorlar: "Profesör merhaba, bilimsel bir testimiz var gelir misiniz?"

"Hmm elbette, ne konuda?"

"99 kirli çorap yıkayacağız, gel. Nasıl leş gibi kokuyorlar valla."

Veya, "Doktor bey bakın, dinlemiyorsunuz, bak, doktor, şimdi bu iki özel gün ürününe mavi sıvıyı döktük! Sizin bilimsel background'unuza güveniyoruz. Sizce hangisi sızdırır?!"

Bilim böyle meşakkatli bir yolculuktur işte.

SANAT

FİLM ZENGİNLERİ

Eski Türk filmlerinde, zengin ailenin evinde bir sahne geçiyorsa, arka plana bakın.

Diyelim ki sosyetik bir parti veriliyor. Arkada dans edenleri gözleyiniz. Figüranların kıyafeti köpeklere ziyafet olmakla kalmaz, bunlar stara da hayran hayran bakarlar.

Mesela, Türkan Şoray, köyden gelen genç akrabayı oynuyor. Sosyetik partide basma elbisesiyle salona iniyor. Evin genç oğlu, ki Göksel Arsoy falandır, onunla dalga geçmek için dansa kaldırıyor.

Şimdi köyden gelmesine rağmen saç ve makyajı en iyi olan Türkan Şoray'dır!

Çünkü diğer gariban kızlardan her biri, evinden filmlerde giydiği ucuz lame tuvaletini giyip gelmiştir, saçının dip boyası bir karış çıkmıştır, makyajını da kendi yapmıştır.

Ayrıca da öyle bir durur bakar ki Türkan Şoray'a, imza istedi isteyecek!

Kardeşim o köylü kızı, sen sosyetiksın. Kendine gel!

ŞİİR VE KİTAP

Şiirden anlamadığım gibi, sevmem de. Beni şiirde tek etkileyen şey kafiyedir. Hakikaten. Sen hem romantik, manalı bir şeyler yazacaksın, hem de bunların son heceleri aynı olacak. Benim baktığım yerden imkânsız gibi görünen bir şey. Bir bilgisayar programı falan geliştirseler tamam. Ama kafadan bulmak, hakikaten saygı gösterilmesi gereken bir yetenek.

Ancak bazı şiirler de kafiyesiz. Daha çağdaş olanlar. Bunları çözmüş bulunuyorum. Size de kıyağım olsun, açıklayayım. Bu reçeteyle siz de evde yapabilirsiniz.

Düzyazı olarak is'tediğin şeyi yaz. Sonra cümleleri devir, başı sonuna sonu başına. Aralarda da, üç dört kelime, satırba-ş1, bir kelime, satırbaşı yap, oldu şiir.

Bir de bir kez söylediğin lafı üç dört satırda bir gelişigüzel tekrar et.

Bakınız, örnek veriyorum:

"Dün akşam, canım çok sıkıldı, bir arkadaşımı aradım. Sonra çıktık beraber meyhaneye gittik."
Bu şiir mi şimdi? Hayır, henüz değil. Bakınız, altta müzik hayal edin.

Canım çok sıkıldı

Dün akşam

Bir arkadaşımı

Bir arkadaşımı aradım

Çıktık beraber

Gittik bir meyhaneye

Dün akşam

Çok sıkıldı canım

Sonra

Dün akşam

Bir arkadaşımı aradım...

(Alkış)

Şu anda pazar yazıları ve g.a.g. metinleri dışında bir de şiir kitabı yazmaya karar verdim.
Hayırlı olsun!

İLHAM PERİSİ

Sanatla uğraşanlar genellikle bir ilham perisinden bahsederler. Yani genel inanişe göre muhtemelen uçarak gezen bir kadın, aniden geliyor ve sana bir sürü fikir veriyor.

İşin kötüsü son zamanlarda bana da sormaya başladılar: "Esprilerinizi nereden buluyorsunuz, ilham kaynağınız ne?" falan diye.

Dolayısıyla metinleri, senaryoları yazarken bende bir huzursuzluk baş gösterdi! Ya ilham perisi falan gelirse diye.

Bir kere, Allah korusun, ben kalp krizi geçiririm!

Gecenin bir yarısı, sessizlikte, karanlık odada, bilgisayar ışığında yazı yazıyorsun, aniden

tepende beyazlar giymiş bir kadın!

"Merhaba ben ilham perisi!"

İstemem öyle şeyler.

Hadi korkunu yendin diyelim. İkide bir karışacak!

Tıkır tıkır yazıyorsun, eğilmiş, ekranı okuyor (ki delirdiğim bir olaydır) ve şöyle yapıyor: "Ayy, bu hiç komik olmadı, valla. Bak ben sana bir Nasrettin Hoca fıkrası anlatayım, onu yaz. Bu kadar yıldır ilham perisiyim, hiç sekmedi, valla güven bana, herkese hitap eder!"

Hiç de beceremem politik reddetmeleri. "Peri Hanım, tabii çok muhterem bir insansınız ama, tabii gençler bir başka, yani böyle daha değişik şeylere gülüyorlar artık" falan diye hiç uğraşamam.

Yaka paça atarım dışarı. Uçsun gitsin, bana ne!

UZAYLILAR

UZAYLI TARKAN

Hep söylüyorum, uzaylılarla ilgili bir sürü yanlışımız var.

Adamlar bizim hakkımızda ne düşünüyor? Camdan top kafalı, şişman, ağır hareket eden, gri metalik renkte canlılar. Ayrıca da enselerinde kuyrukları var ve bu kuyruklarla uzay gemilerine bağlılar!

Uzay kıyafetimiz bu çünkü.

Aynı yanılgıya biz düşüyor olamaz mıyız?

Şu ana kadarki bilgilerimiz ışığında adamlar yeşil ve tonlarında, kuru ve buruşuk ciltli, saçsız, kirpiksiz, kocaman gözlü, uzun parmaklı, göbekli, falan filan.

Ya hepsi kostümse!

Çıplak mı gelecekler? Adamlar dünyanın ısı ve gaz ortamına uyum sağlamak için bizim oraya gittiğimizde yaptığımız gibi özel kıyafetler giyiyorlarsa?

Belki adam gezegenine dönünce, açıyor fermuarı, soyunuyor, atıyor kostümü bir tarafa, "Of bee!" diye bir sigara yakıyor!

Belki yeşil pullu derinin altından Tarkan gibi bir şey çıkıyor? Hayır kısalar çünkü, onu biliyoruz, kostümle alakası yok!

Bu hipotezim ışığında bilim adamlarını araştırmaya davet ediyorum.

UZAYLILAR, GELMEYİN!

Şimdi "Uzaylılar bir tuhaf diyeceğim, kulağa garip gelecek. Çünkü adı üstünde uzaylı.

Benim en sinirime dokunanlar bunların ziyaret saatleri ve seçtikleri mekânlar. İlla ki gece yarısı veya sabaha karşı gelecekler ki, bunları gören insanların karanlıkta iyi seçememiş, uyurgezer, içkili, uyku sersemi falan olduğunu da düşünmek zorunda kalacağız. Acaba gördüler mi görmediler mi?

Delikanlı gibi gündüz gözüyle gelsene kardeşim, niye bizi birbirimize sokuyorsun?

Bir de uzay gemilerinin indikleri mekânlar.

illa ya köy yeridir, ya Arizona çölüdür ya bilmemne!

İnsene New York'a, insene Taksim Meydanı'na. Herkes bir kerede görsün, bu iş bitsin.

Ayrıca biz bu adamlara ağız tadıyla hava atamayacak mıyız?

Türkiye'ye gelip en ucubik yerleri çeken turistler, televizyon ekipleri vardır, sinir olursun, bunlar da dağa taş geliyor!

Efendim bizim Eyfel Kulemiz vaar, gökdelenlerimiz var, Hürriyet Heykeli, Ayasofya, koskoca medeniyet. Sen ne zannediyorsun? Gelirken haber ver gezdirelim.

Ha uzay gemisi şehre inemiyor, illa açık alan istiyor diyorsan, o da senin beceriksizliğin. Biz helikopter diye bir şey icat ettik, istersen sana da satalım, her yere iniyor!

Ben anladım ya. Bunlar memur! Üç beş yer bellemişler, düzenli olarak gelip, oralarda durup, raporlarını yazıp, veriyorlar.

Alışkanlıktan, öyle gidiyor.

ISSIZ ADA

ISSIZ ADADA ÜÇ SEY

En geyik sorudur: İssız adaya düşecek olsanız, yanınızda götüreceğiniz üç şey.

Bu soruya hep çok duygusal cevaplar verilir: "Eşim, kitaplarım ve pipom", "Oyuncak ayım,

makyaj malzemelerim ve battaniyem", "Kız kardeşim, banyo kesem ve tenis raketim" şeklinde.

Bence soruyu anlamıyorlar.

İssız adada otel veya tatil köyü yok.

"İssız" derken şui kastediliyor: Aşağı yukarı üç beş gün içinde büyük ihtimalle susuzluktan veya vahşi hayvanların saldırısından öleceksin.

O zaman "İpek kefenim, elyazması Kuranı Kerim ve arkadaşımın hediyesi antika tabutu götürürdüm!" falan demek lazım ki, o da saçma, çünkü ada ıssız, gömecek kimse de yok.

Bir kere "İssız adaya düşecek olsan yanına ne alırdın?" sorusunun içinde bir bilmece gizli. Yani ıssız adaya düşmeden önce, yanına bir şeyler alacak vaktin var.

Benim cevabım şudur: Deniz motoru, su, kıtalar arası cep telefonu!

Amaç mümkün olduğu kadar çabuk, adadan kurtulmak değil mi kardeşim? Rasyonel olalım lütfen.

Biliyorsunuz bütün ıssız ada fıkralarında, önce adam ıssız adaya düşer, bir sene sonra sarışın kadın gelir, ya da sarışın kadın zaten adada bir erkeğin gelişini beklemektedir.

Halbuki yazık Robinson Crusoe'ya!

İssız adaya düşüyorsun, ve adadaki öteki canlı, fıkralardaki gibi bomba bir sarışın kadın değil, zebella gibi bir zenci!

Robinson tabii, mecburen "Cuma'cım, canım, gel sana İngilizce öğretelim" falan diye arkadaş ayağına yatıp, kendini kurtarmış. Yoksa bu tecrübe iyice çekilmez olabilirmiş Robinson için!

KİMİ YİYORUZ?

Son günlerde magazin eklerinin en kral sorusu: "İssız bir adada aç kalsanız arkadaşınızı yer miydiniz?"

Bir kere bu sorunun cevabı başka bir sorudur: Arkadaşlarımdan hangisini?!

Çünkü burada belli kriterler var. Kilo durumu, yaş, cinsiyet, aramızdaki manevi ilişkinin boyutu, onun bu işe ne kadar gönüllü olduğu gibi.

Bir de bazı tipler vardır, arkadaşlık ilişkisinde illa her şeyin karşılığını ister, illa her şey sırayla olacak: "Geçen sefer ben seni aldım evden, bu sefer sen beni al. Ben seni iki defa aradım, sen beni bir defa aradın. Son öğle yemeğini ben ısmarladım, bunu sen ısmarla" gibi.

Ki, bu son verdiğim örnek, ıssız adada, birbirimizi yemek üzereyken benim işime gelmez! Yani bugün benim kolumu yiyelim, yarın seninkini yeriz, olmaz!

Bir tarafın, ötekine göre daha fedakâr, daha verici, daha alttan alıcı olması gerekir ki ilişkiler yürüsün. Benim dostluktan anladığım budur.

Ayrıca, bu "İssız adada kimi yerdiniz?" sorusunda da çok saçma bir durum var.

İssız adalarda, daha doğrusu bütün adalarda, her taraf denizle çevrili olduğu için, balık olur.

E ben de, balık varken, niye kırmızı et yiyeyim, kolesterolümü niye boşu boşuna yükseltiyim?

Di mi efenim?

FLÖRT VE MUHALLEBİ

Geleneklerimize biraz sahip çıkmalıyız.

Gelenek dediğin, yılların birikimiyle, tecrübesiyle ortaya çıkmış alışkanlıklardır ve çok isabetli olabilirler. Mesela yıllardır dalga geçip modern hayatın bir parçası olarak görmediğimiz, flört etmeye yeni başlamış çiftlerin muhallebicide buluşması, aslında son derece yerinde bir seçimdir.

Siz istediğiniz kadar, dalga geçin, muhallebici, her açıdan ilişkinin geleceğini belirlemeye yönelik ideal bir mekândır.

Bir kere muhallebici, insanların birbirini tanımaları için tam kararında bir vakit verir. Amerikan usulü kahve içme çok kısadır, sohbet başlamadan bitebilir.

Öğle ve akşam yemekleriye, eğer işin olmayacağı belliyse işkence haline gelebilir. Yani salatanın sonuna doğru kafaların denk olmadığı anlaşıldıysa, tatlıya gelene kadar karşılıklı bayağı bir kıvrnacaksınız demektir.

Oysa bir su muhallebisi ısmarlayıp yeme vakti, tam karardır!

Eğer işler iyi gidiyorsa, "Ya muhallebiden benim içim bayıldı, birer de tavuk pilâv yesek#mi" şeklinde durum uzatılabilir arzuya göre.

Muhallebiciler, karşınızdaki insanı tanımak için de test mekânlarıdır. Karşı taraf sizinle aynı tatlıyı mı istedi, uyumlu bir insandır. Siz su muhallebisi yerken o tutup sahanda yumurta mı ısmarladı, o zaman olmaz bu iş. O kadar Türk tatlı-

sının arasında krem şokola yiyorsa, bilin ki azıcık Batı özentisi. Hanımsa ve duble kaymaklı ekmek kadayıfı istediye, ilişkiye uzun vadeli bakmayın, 40'a varmadan 42 bedeni bulur

şimdiden söyleyelim.

Muhallebici aynı zamanda hesaplı fiyatlarıyla da başarısız geçen flörtlerin erkek tarafına büyük bir yük olarak dönmesini de engeller.

Muhallebiciye genellikle gündüz ve akşam üstü saatleri gidildiğinden, geleceği olmayan flörtler zamanında kesilip, hâlâ akşam programını kırtarmak için vakit de bırakılmış olunur.

Flört kolay bir iş değildir, bu konuda geleneksel muhallebicilerden yardım alalım.

EVLENDİK, MUTLU MUYUZ?

Bazı insanlar evlendiklerine çok sevinirler.

Sevinmekle de kalmazlar, gelin arabasının arkasına yazarlar: Evlendik mutluyuz!

Bir kere çok sıradan, herkes bunu yazıyor. Bir şey yazıyorsan bir amacı olmalı. Mesela diğer arabalara hava atma:

"Evleniyoruz, gelin doğal sarışım", "Evleniyoruz, düğün Çırağan'da" gibi ibareler daha etkili olabilir!

Veya illa ki duygular ifade edilecekse biraz samimi olunmasında fayda görüyoruz. "Evlendik mutluyuz", ne o öyle?

"Evlendik, tereddütler var, ama yaş oldu otuz beş", "Evlendik, zira gelin hamile", "Evlendik, siz ne dersiniz?" yaz, bari nikâh masasına gidene kadarki sürede, akıllı bir laf eden olur. Son anda kırtarırısın.

Belki ben çok ruhsuzum, ama yalnız olmadığımı biliyorum.

ÇOCUKLAR

KARMA AŞI

Çocukluğumuzda karma aşı işkencesi neydi Allah aşkına?

Aslında karma aşı günleri bir şölen havasında başlar "Olley karma aşı varmış, ikinci dersten sonra eve gidilecek, yarın tatil!" diye bayram yapılır sınıfta önce.

Fakat yavaş yavaş acı gerçek ortaya çıkmaya başlar.

Bir kere sıraya girersin, en büyük stres budur.

Normalde aşından korkmak aklına gelmez, sıra ilerledikçe öndeki arkadaşın ağlamaya başlar, bir

kısım uyanıklar sıradan ayrılıp kollarını ovuşturmaya başlarlar ki, onların aşısı yapıldı bitti zannedilsin.

Seni de alır bir düşünce. "Bunlar bu kadar uğraştığına göre bende mi bir salaklık var, acaba ben de kaçmaya yeltensem mi?" dersin!

Aşı yapılır, biter, ve acı başlar. O kol artık senin kolun değildir! Hareket ettikçe acır. Eve gideceksin, tatil var, bir elde çanta, bir elde beslenme sepeti, hangisini sakat kolla taşıyacaksın?

Evde keyfin olmaz.

Karma aşı, yaz tatiline gidip ilk gün ayağını kırmaya benzer! Tembelliğin tadı çıkmaz, sen iyileştiğinde de normal hayata dönülmüş olur.

Bugün hâlâ bu aşının insanı hangi hastalıklara karşı koruduğunu öğrenmiş değilim. Karma olduğunu yani birkaç hastalıkla ilgili olduğunu da sonradan anladık. Biz o yıllarda "karma" diye berbat bir hastalık olduğunu zannederdik!

"Karma aşısı", "Hindistan'da karma salgınında 70 kişi öldü" gibi mesela. Yani karma oluyorsun, her tarafın günlerce acıyor ve ağrıyor, bari aşısını ol, bir kolla kurtul, gibilerinden!

SÜRPRİZ YUMURTA

Çocukluğumun en büyük hayal kırıklığı sürpriz yumurtaydı!

Zannediyorum şimdi de çocuklar aynı şeyi yaşıyorlardır.

Çocuğa "sürpriz" demeyeceksin!

Çocuğun hayatı evde geçiyor ve tek dayanağı hayal gücü. Sen sürpriz deyince, o zannediyor ki, bütün arkadaşlarla atlayıp uzay mekiğiyle Disneyland'a gidilecek, orada çikolatadan yapılmış bir otelde kalınacak, Harry Potter da bunun rehberliğini yapacak.

Çıka çıka "sürpriz" diye gofret çıkarsa çocuk boynunu bükür.

Bir de zorlarlar "Hadi çocuğum, teşekkür et" diye. Ne teşekkür edecek? O, o gofretin otel hâline gidip kalacağını zannediyor!

Sürpriz yumurta da böyleydi. İçinden peri çıkacağını zannedip plastik kamyon bulunca yıkılırdın.

Sonra büyüdük ve yemeklerle ilgili benzer hayal kırıklıkları başladı. Mesela "Şefin Salatası". Sürpriz yumurtaya çok benzer. İnsan ilk defasında kendi kendine düşünür: "Vay be, yani şefin kendi salatası, adam bütün gün yemeklerin içinde ve bu-

nu yiyor. Kimbilir kendi yemek için ne kadar müthiş bir şey yapmıştır" diye ve genellikle mutfakta ne varsa doğranıp marulla karıştırılması işlemine Şefin Salatası denir!

ÇOCUKLU AİLELER

Çocukların kesinlikle ait olmadığı yerler vardır hayatta.

Birincisi düğünlerdir.

Düğünler, tabiat itibariyle ev oturması değil, herkesin şık giyinip, içki içtiği, dans ettiği gayet erişkin ortamlardır.

Ama nedense kimisi düğüne çocuk getirmekte ısrar eder. Aslında genellikle tüm arkadaş, komşu ve akrabaların da aynı düğünde olma durumu, çocuğu bırakacak yer bulamamış olma ihtimalini güçlendirir. Belki de sebep budur.

Çocuklara, ne kadar küçük olurlarsa olsunlar, düğünde göze batmasınlar diye herhalde, büyük kıyafetleri giydirilir!

Kızlara uzun fistolu mistolu rüküş tuvaletler, topuzlar; oğlanlara minik takım elbiseler, minik kravatlar, papyonlar. Hani olur da çocuk oldukları fark edilmez, herkes onları erişkin küçük insanlar zanneder diye herhalde!

Ama hiçbir zaman işe yaramaz, çünkü çocukların sabit bir yerde oturma üst sınırı on on beş dakikadır!

En sakın çocuk bile nikâhın kıyılmasının sonuna kadar bekler ve ondan sonra hemen ortalığa çıkıp ilk iş olarak kendine yaşıt bulur.

Çocukların böyle bir özelliği vardır, bir tür hemşehrilik gibi, birbirlerini bir labirentte bile 30 saniye içinde bulurlar!

Ayrıca amaç, büyükler gibi tanışmak, birbirini tanımak, sohbet etmek falan olmadığı için, bir araya gelir gelmez esas amacı uygulamaya geçerler: Oyun oynayarak düğünün havasını bozmak.

Hemen "saklamaç", "kovalamaç", "yakalamaç", "gelinliğin kuyruğuna takılmaç", "garsonları delirtmeç" gibi oyunlar başlar!

Düğünün son dakikalarında da, genellikle uykusuzluğun verdiği huysuzlukla kavga edip, koro halinde uluyarak ağlayıp finali yaparlar!

Çocuklar şirindir mirindir, ama bazı ortamları mahvederler.

ERGEN ÇOCUK PROBLEMİ

Bazı psikolojik sabır ve tahammül durumları, hep birtakım salgılara bağlanır.

Mesela anne adayları kadınların aniden çok mutlu, neşeli, umursamaz olmaları gibi.

Çünkü olmazsan bittin!

Karnında basket topu, cilt bozulmuş, ayrıca hayat en az önümüzdeki 20-25 yıl, hiçbir zaman eskisi kadar hafif, sorumsuz ve rahat olmayacak! Bu durumda doğanın, senin kafayı yememen için bir şey bulması lazım. Basıyor hormonları, ruh sağlığını da, çocuğu da kurtarıyor.

Bence bu fenomen sadece o dönemde yaşanmıyor. Üstelik annelerle de sınırlı değil.

Eğer evde bir ergen çocuk varsa, o evde yaşayan herkese, doğa, akıl almaz bir sabır ve tevekkül veriyor!

Çünkü o zamana kadar gülen, oynayan, otur deyince oturan, problemsiz, sana hayran çocuk, ergenlik dönemine girince aniden gidiyor ve yerine bir deli geliyor!

Üstelik orijinal bir deli de değil, bildiğin deli.

Deli dediğin ne yapar? Garip garip giyinir, ona buna gerekli gereksiz bağırır, ağlar, kendini odaya kapatır, bütün gün gözünü dikip boşluğa bakar.

Ergen bir çocuğun deliden hiçbir eksiği yoktur, fazlası vardır!

Deli en azından haddini bilir.

Delilerle ilgili en çok sevdiğim özellik de budur. Seninle kişisel tartışmalara girmez, zorla bulaşmazsan kendi kendine delirir.

Oysa ergen, sadece şizofreni, depresyon, hatta manik depresyon özellikleriyle yetinmez, sana da saldırır. Anneyi babayı aşağılar, evi aşağılar, arabayı aşağılar, televizyonda seyredilen programı aşağılar. Kavgasını çıkarır, ortalığın tadını kaçıtır, sonra gider yine hücrelerinde açar müziği, boşluğa bakmaya devam eder.

Bu sebeptendir ki, ergen çocuk sahibi aile üyelerine Allah'ın bir hikmet , salgılarla ilgili olabilir, böyle bir sakinlik, bir sabır gelir.

Yoksa ergen çocuğu kimse çekmez.

OKUMA BAYRAMLARI, MEZUNİYETLER

Eğitim süresince her basamakta insan kutlamalar yapar.

Mesela okuma bayramı vardır değil mi?

İlkokul birinci sınıfın sonunda, artık okuma yazmayı öğrendin diye, güya sana eğlence düzenlerler.

Palavra, yine bir sürü angarya yüklenir zavallı çoluğa çocuğa!

Mesela şiir ezberlersin mecburen. Sonra ront yaparsın. Rontları bilir misiniz? Kızlar erkekler konulu kıyafetler giyer, mesela bahriyeli, Osmanlı falan gibi ve duruma uygun şarkılar söyleyip, öğretmenin hayal gücünün ürünü olan, içler acısı koreografilerle dans ederler!

Çoğu çocuk için arkadaşlarının gözünde madara olmaktır ve iğrenç bir şeydir. Gerçekten.

Bu kadar zahmetin sonunda da ödöl olarak bir tane kıyıtı-rık kırmızı kurdele takarlar sana! Bütün sene deftere birer sayfa harf yap, eğri çizgi, doğru çizgi, bilmemne, fişlerle uğraş, ondan sonra yetmiyormuş gibi bir de bahriyeli kıyafetiyle, "Gel dans edelim bom traylorom" diye kepaze ol, sonra al sana kırmızı kurdele!

İnsan bir cep telefonu verir, ne bileyim bir bilgisayar oyunu verir, hadi bir çikolata verir, ağız tatlansın çocuğun.

Aynı şey lise mezuniyetinde de vardır.

Mezuniyet töreninde cübbe ve kep giymeye hak kazanırsın.

Ay ne güzel! Ben de yıllarca kimya elementleriyle, trigonometriyle, Divan edebiyatıyla falan bunun için uğraştım! Kimseye yakışmayan tas gibi kepi giyeyim, üzerine de bir cübbe, aman ne güzel, hep isterdim de bak, bugüne kismetmiş!

Bence lise mezuniyetinde de arzuya göre saçı farklı renklere boyatma, kazıtma, küpe takma, piercing, dövme gibi görünüş değişiklikleri olmalı ki, çocuğa bir ödöl, ne zamandır istediği bir şey verilmiş olsun.

Bu eğitimle ilgili törenler kanımca yanlışır, eğlence ve kutlama biçimleri tamamen değişmelidir.

NİNNİLER

Çocuk ninnilerini kim yazmışsa, kendisiyle tanışmak istiyorum.

Anonim diye bir adammış bu, birçok eseri var, galiba artık yaşamıyor!

Ve fakat, bence en başarısız çalışması, dandini dandini das-tana diye başlayan ninnidir.

Ninninin amacı nedir? Çocuğu uyutmak, bir nevi müzikli masal anlatmak.

Dandini dastana diye isimlendirebileceğimiz ninnide ne olur?

Bostana danalar girer! Lahanalara yönelirler. O esnada bostancı bunları fark eder, kovmaya hazırlanır ve ninni biter. Dandini dandini dastana!

Ben çocuk olsam sabaha kadar uyumam!

Bostancı danalara saldırdı mı? Lahanalardan kaçta kaç kurtarıldı? Danalar çok dayak yedi mi? Bir direnişte bulundular mı? Hikâye nasıl bitti?

Bu soruların hiçbirini, ninnide cevaplanmıyor!

Yani çocuğu oturt, Yıldız Savaşları'nı seyrettir, düşmanla yapılan ışın savaşının orta yerinde, zurnanın zırt dediği yerde, kapat televizyonu, çocuğu uyumaya gönder, aynı şey!

Onun için bu ninni asla başarılı olamamıştır. Çocuk asla uyumadığı gibi, uluya uluya ağlamaya devam eder.

Zannediyorum, Anonim Bey ninniye bitirmeden öldüğü için, bu yarım kalmış bir eseridir! Bence ninni, bostancı ve danaların el sıkışıp küçük bir miktar lahana karşılığında anlaşarak, sevgi seli içinde dost olduğu bir finalle bitmeli ve çocuklar artık daha rahat uyumalıdır!

MASALLAR

Kimse okumuyor, kitap okunmuyor, herkes şikâyet ediyor.

Sebebi çok basit. Çocuklara ilk okuma merakını aşmamak için yazılmış kitaplara, yani masallara göz atalım.

Masala kılım.

Pamuk Prenses nedir mesela?

Anne ölüyor, dakika bir gol bir!

Üvey anne manyak, "En güzel benim" diye, kızı bir cadı aracılığıyla zehirliyor! Külkedisi'nde sadece anne kötü değil, ablalar da ruh hastası!

Yapılan işkencenin, aşağılamanın haddi hesabı yok.

Üstelik sonuç olarak bahtsız kızın bulduğu prens de biraz tuhaf, kafayı ayaklarla bozmuş! Bütün kadınlara ayakkabı denettiriyor.

Uyuyan Güzel'de yine kurban bir genç kız! Bu sefer ilaçla uyutuluyor!

Hepsi birer korku filmi.

Yani bir tane mutlu masal ailesi yok mudur? Anne, baba, çoluk çocuk pikniğe gitsinler, kelebek avlasınlar mesela.

Ne ki amaç? Çocukları hayatın zor ve acı yanlarına da alıştırmak mı?

Kardeşim belki çocuğun hayatı güllük gülistanlık geçecek!

Hadi güllük gülistanlık geçmesin diyelim. Sınıfta kalabilir, fakirlik çekebilir, sevgilisi terk edebilir, ama büyük ihtimalle kendisini elmayla zehirletecek bir üvey annesi olmayacak! Hayattaki en büyük problemi o küçükken okuduğu masalların psikolojik travmasından kurtulmak falan olabilir!

Bu arada genellikle bu masallar da çocuğa uyumadan önce okunur. Sıkıyorsa kendin yap, "Şöyle bir Omen seyredelim, sonra mışıl mışıl uyurum!"

Derdiniz ne? Ondan sonra insanlar yeteri kadar okumuyor diyorlar. Tabi okumaz, üvey anneler, cadılar, bilmenineler, pıstırdınız insanları, kitap görünce kaçıyorlar.

ÇOCUKLAR

Hırsızlığa karşı alarm, yangın alarmı, hatta deprem alarmı...

Halbuki ben en sık görülen kazalar için bir önlem alındığını zannetmiyorum.

Şu sahneyi hepimiz bilirsiniz: Çocuklu aile olarak misafirlğe gidilir. O ev de çocukluysa, anne babalar rahat etsinler diye, ilk önlem olarak, yeme içme bittiğinde, çocuklar oynasın-lar diye arka odaya gönderilirler.

Şimdi bu hareket, patlamaya hazır bir bombanın pimini çekmek gibi bir şeydir!

Çocuğu gözünün önünden ayırmayacaksın. Çocuk potansiyel kaza mimarıdır!

Çocuğun tek başına sesi çıkmıyorsa korkun, birkaç çocuğun sesi çıkmıyorsa panikleyebilirsiniz!

Birkaç çocuk, eğer hemen kaynaştılsa, ki genellikle öyle olur, asla sizin tahmin ettiğiniz masum şeyleri yapmazlar.

Özellikle anneler bu konuda çok iyimserdirler çünkü. "Hadi bakalım oynayın uslu uslu" dedikten sonra seçenekleri sayarlar: "Yapboz yapın, birbirinize bilmece sorun, legolarla ev

yapın, hadi bakalım."

Bir araya gelmiş birkaç çocuk bunların hiçbirini yapmaz. Bunları büyükler yapar.

Anne daha odadan çıkar çıkmaz çocuklardan biri mesela şöyle diyecektir: "Aklıma süper bir fikir geldi, masadan kanepeye trampelenle atlamacılık oynayalım."

Çocukların uydurduğu oyunlar, kulağa sanki bu saçmasa-pan aktivitelerden bir ticari kâr elde edilecekmiş, bunlar birer geleneksel iş koluymuş gibi gelir. Hayvancılık, arıcılık gibi, "Masadan kanepeye trampelenle atlamacılık," "Çatal bıçaklarla savaşıklık", "Masanın etrafında kusana kadar dönmeçilik".

Aralarından birisi böyle saçma ve tehlikeli bir şey teklif edince ötekiler hemen "Evet, süpeer hadi" derler ve başlanır. Çünkü çocuklar terörist grup gibidirler. Kimsenin ismi cismi, yakınlık derecesi, arkadaşlığın eski mi yeni mi olduğu, sohbet, falan önemli değildir. Hedeflenen amaç için çalışılır ve eylem

gerçekleştirilir!

Ve elbette kaza geliyorum demez. Misafirlik genellikle maddi zayıat, kırıp dökme, hafif yaralanma, birbirini suçlayarak uluya uluya ağlamayla sona erer ve anne babalar asla ders almaz!

ÇOCUK BESLENMESİ

Hep söylüyorum, çocukluk, insanı hayatın zorluklarına hazırlayan bir dönemdir ve çocukluğu özlemek için de hiçbir sebep yoktur.

Yani bu yaşları hafif hasarla atlattıysan bir daha sana hiçbir şey olmaz. Bir tür askerlik veya daha da iyisi çile dönemleri diyebiliriz bu yıllara.

Bebeklikteki pohpohlanma ve şımarıklıktan eser yoktur, biraz büyüdüğünde yaşadığın özgürlük ve eğlence de henüz başlamadığı için, hayatın berbattır.

Bu özellikleri'mesela beslenme konusunda da görebiliriz.

Bebeklikte yediğin bisküviler, meyveli pudingler, çikolata-

lı muhallebiler ve binbir çeşit süt tatlısı türündeki yiyeceklerden çocukluğa geçişte eser kalmaz.

Üstelik erişkin yaşta yapabileceğin çikolata, kahve, ocakba-ş1, çiğköfte, meze gibi şımarıklıklardan da bu yaşlarda eser yoktur.

Çocukken nedense anne babalar kendi yemeyecekleri şeyleri size yedirmeye uğraşırlar.

İçinde, beyin, karaciğer olan köfteler, ezilmiş ıspanak yemekleri, kereviz, pırasa, tatsız tuzsuz sebze çorbaları.

Ve o anne babalar sanki sebebini bulmak çok zormuş gibi hep aynı şeyden şikâyet ederler: "Ay bebekken ne boğazlıydı bu, biraz büyüdü nasıl zor yemek yiyor." Ya, neden acaba?

Koy önüne muzlu muhallebi yine yer, sen kıymalı kabak yemeğini püre yapıp çocuğun boğazına tıkmakta ısrar edersen, üç yaşındaki ilk anoreksi vakasını da görebilirsin, şaşırma!

Lütfen çocuk beslenmesine, en az kendi beslenmemiz kadar özen gösterelim, ama damak tadı açısından.

BURAK NE YAPIYOR?

Şimdi, daha ziyade, çocuklar değil anne babaların dedikodusunu yapmak istiyorum.

Tamam, anladık, çok kutsal bir durumunuz var. Aşkınızın meyvesi falan, ve elbette sizin çocuğunuz hem çok güzel, hem süper şirin hem de üstün zekâlı.

Fakat sonuçta çocuk.

Anne babalar çocuklarıyla ilgili birkaç konuda çok hassastırlar. Bir kere çocuğu olan arkadaşın varsa, illa her konuşmada çocuğu soracaksın.

"Burak n'apıyor? Allah aşkına söyle, Burak n'apıyor?"

Ya Burak ne yapacak?

Burak üç yaşında!

Yiyor, altını kirletiyor, uyuyor ve oynuyor, genel olarak bu.

Ne diyecek anne baba cevap olarak?

"Ay iyi, çok şeker, valla koşturup duruyor". "Ay çok büyüdü, kocaman oldu ablası, gel gör bir gün, hatta sana bırakalım, oynarsın" (Tabii, deliyim çünkü) veya, "Ay hastalandı geçen hafta, ateşi çıktı," falan. Ki bunların hiçbiri de Burak'a özel durumlar değildir. O esnada dünya üzerinde 2 yıl 11 aylık bütün çocuklar aşağı yukarı aynı şeyi yaşamaktadırlar.

"Burak ne yapıyor?"

Sevgilisinden ayrıldı, bunalıma girdi, artık Bodrum'da yaşıyor! İşten atıldı! Kansere çare buldu! Etiler'de süper ev aldı! Yogaya başladı!

Ne yapacak Burak? Üç yaşında herif! Nasıl enteresan bir hikâyesi olabilir ki çocuğun?

Yine de anne babalar bir şeyler bulup saatlerce esir alırlar, anlatırlar, o da ayrı mesele.

KONUŞANI TAHTAYA YAZARIM

Ne sinirdi ilkokulda değil mi? Konuşmak yasak, konuşanları da tahtaya yazarlar.

Şimdi, güya eğitim insanı geleceğe hazırlayan bir şey, ama bu konuşanların ceza alması insanı hangi mesleğe hazırlıyor merak içindeyim!

Çünkü benim bildiğim kadarıyla size sustuğunuz için para ödenen bir meslek yok. En azından benimki öyle değil.

Mim sanatçısı olmadığımız sürece, "Okulda sus dedilerdi, ben de bütün gün susup otururum, gelsin başarı, gelsin şöhret" gibi bir yanılığa düşmemek lazım.

Hatta aslında tam tersi doğrudur diyebiliriz.

Konuşup tahtaya yazılan arkadaşlar, sizlerden biriyim ve sizi anlıyorum! Hiç endişe etmeyiniz. Siz nasıl olsa bir baltaya sap olacaksınız. Bu hayatta bir kere bile tahtaya yazılmamış arkadaş ise yaşamı boyunca itilip kakılacak ve büyük ihtimalle 40 yaşında hâlâ anne babasıyla oturuyor olacak! Yalnız tah-

taya yazandan korkacaksın, onunla iyi geçinin, ne olur ne olmaz!

Aslında olay çok nettir.

Tahtaya yazdığımız isimler, şimdiden bir şöhret kazandılar, buyrun. Bütün sınıf onları tanıdı! Ayşegül, Mehmet, Ser-kan. Şimdiden isim yaptılar, şu veya bu şekilde! Diğerleri ise "diğerleri" olarak kalacak.

Ayrıca, o konuşanlar, demek ki söyleyecekleri bir şey var da konuşuyorlar. Ne kadar boş olursa olsun, en kötü ihtimalle, arkadaşına "Benim çilekli silgim var, bak, senin var mı?" falan bile diyor olsa, demek ki o ileride sosyal bir insan olacak, en azından.

Sessiz arkadaşlar, sizlere de teşekkür ediyoruz, belli bir şey ki mesela gazeteci olmayacaksınız. Avukat, doktor, mümkün değil. Sahne sanatçısı, yönetmen, oyuncu, şarkıcı, televizyoncu asla. Yani kendinizi bilgisayara vermediğiniz sürece zengin olma ihtimaliniz yok!

ÜSTÜN ÇOCUKLAR

Her anne baba kendi çocuğunun çok üstün özellikleri olduğunu düşünür.

Özellikle son yıllarda, özel okullarla da falan iş aldı yürüdü: "Benim oğlum satranç şampiyonu,

kızım dikiş dersi birincisi, benim çocuğum tarihten hep 10 alır, tiyatrodaki başroller hep bizimkine, sınıf beşincisi, voleybol takımında, resmini okul sergisine aldılar..."

Herkesin çocuğu muhakkak özel bir konuda ender rastlanan bir başarı göstermiştir! Hiçbir şey olmasa dostluk kulübü üyesi, temizlik kolu başkanı falandır.

E okullarda bu kadar aktivite olursa, çocuk elbette bir şeyde dikiş tutturacak!

Yani 30 kişilik sınıf için 25 adet sosyal kulüp açarsan, çocuk muhakkak, istese de istemese de bir şeylerin başkanı maş-kanı olmak zorunda, kadro fazlası var çünkü.

Geri kalan beş kişi de hiçbir aktivite veya derste sivrilmeye-diye, anne babalar zaten "E çok ilginç ve özel bir çocuk, arkadaşlarından farklı kendi dünyasında, herhalde sanatçı olacak" diye bir teselli içine girecekler, kaçarı yok.

Yani çocuğun "bundan adam olmayacak" etiketini kazanma ve sonrasında sürpriz yapma şansı şimdiki zamanlarda hiç kalmamıştır diyebiliriz!

Bu ilk bakışta iyi bir şey gibi görünse de gelecek yıllarda, çocuk "doğayı koruyanlar kolu" başkan yardımcılığından ayrılıp, gerçek hayata girdiği zaman hayal kırıklığı olabilir.

Yani gerçekten ender bulunan yeteneklerden değilse, anne babaların "Ayy, bu küçükken ne kadar parlak bir çocuktun, "Yaşlıları karşıdan karşıya geçirelim kolu başkanıydı", "Bir liderdi. Bak üniversiteyi bile bitirmedin, ola ola özel bir şirkette satış elemanı oldu. Ne hata yaptık? Belki de üstün çocuklar için hazırlanmış özel bir eğitim almalıydı" yorumu kesin!

Yani şimdiki çocukların bazıları için, 20-25 yaşlarında bir hayal kırıklığının getireceği depresyon yüksek ihtimal maalesef.

Tabii sözüm özel yetenekler, dahiler için geçerli değil.

MY NAME IS...

Dil öğrenmek öyle kolay bir iş değildir.

Neler çekersin, özellikle de küçükken.

Yabancı dille eğitim yapan kolejlerin, Anadolu liselerinin ilk yılında, daha ilk günden itibaren İngilizce konuşma mecburiyeti gelir. Türkçe konuşmak yasaktır, yabancı dili çabuk öğren diye. Peki bu yasak gerçek hayata nasıl geçecektir?

Tut ki on iki yaşındasın, İngilizcede sıfır kilometresin. Türkçe yasak.

Yanında da tanımadığın bir arkadaşın oturuyor. İlk gün "Hello, my name is bilmemne"yi öğrenmişsin. "Hadi, every-body, birbirinizle tanışın" dendi, ki öyle denir. Birbirine dönüp böyle

salak salak el sıkışırısın:

"Hello my name is Gülse."

"Hello my name is Ayşe."

Eee? Bu arkadaşlık nereye gidebilir?!

Tanışma aşamasını böylece atlattık tamam, kaynaşma aşamasında ne yapacağız? Yarını bekleyip şöyle bir sohbet mi açacağız: "Ayşe, this is a pencil!"

Bu mu sohbet? Yanındaki "Ulan amma mega salağın yanına düştük daha ilk günden" demez mi?

"Yaa, this is a table" diye cevap mı verecek?

Şubat tatiline kadar söyleyeceklerimiz hep şimdiki zamanda mı geçmek zorunda?

İngilizce fiil çekmeyi öğrenmedik diye geçmişe ve geleceğe ait bir şeyler anlatamayacak mıyız?

Saçma bir yasaktır, ayrıca da tekrar ediyorum, yabancı dil öğrenmek bunlara rağmen zordur.

GÜZELLİK, SAĞLIK

JAPONLAR NİYE YAŞLANMAZ?

Biliyorsunuz anti aging, yani yaşlanmama, hep genç kalma olayı, aldı yürüdü.

Zeytinyağ yiye yiye bir hâl oluyoruz, umarım bir işe yarar.

Fakat sayın tıp otoriteleri, buradan size bir soru yöneltmek istiyorum:

Hayat boyu tereyağ yemeyince ömrüm altı ay falan uzaya-caksa ben yokum! Bana beş yıllık garanti veriyorsan, iskender, ırmık helvası ve tereyağlı pilavdan vazgeçeceğim. Mırın kırın ediyorsan, şimdiden söyle, bu işe hiç girmeyeyim, adam gibi hayatımı yaşayayım.

Evet. Biliyorsunuz Japonlar uzun yaşıyor. Hatta hani 125 yaşında ikiz nineler var meşhur, onlar da Japon.

Tıp diyor ki, efendim bunlar balık yiyor, pirinç yiyor, ondan yaşlanmıyor falan.

Aslında neden uzun yaşadıklarının cevabı çok basit ve yine ben buldum!

Biliyorsunuz Japonlar bizim gibi değil. Bir kere minik insanlar, elleri ayakları küçücük, boyları kısa. Dolayısıyla mesela 300 metrelik bir mesafeyi bir Japonla bir Türkün aynı anda yürüdüğünü düşünün. Bir Türk dünyaya bedeldir o ayrı, konumuz dışı, onu söylemiyorum, ama böyle bir durumda minik adımlarıyla Japon, Türkten birkaç dakika sonra hedefe varacaktır.

Biliyorsunuz Japonlarda çay seremonisi diye bir şey vardır. Üç Japon kadını geçiyor tepsinin etrafına, kimonolarla falan, biri çay yaprağını koyuyor, öteki yapıyor, öteki servis ediyor, selam veriyorlar falan, saatlerce.

Biz ne yapıyoruz? "Oğlum 2 tavşan kanı," çocuk tak getiriyor koyuyor.

Bütün bu mantığı hayata yayın!

Evet, Japonların her şey için daha çok vakte ihtiyaçları var. Doğada her şey böyle adil ve orantılı.

Japon bahçelerini duymuşsunuzdur. El kadar bir kum havuzu, iki üç çalı, adam elli altmış yıl orayla uğraşır. Gelenek böyle.

E şimdi Japonun ömrü senin kadar olsa, her Japon bahçenin yarısına gelmeden ölür. 110-125 yıl yaşayacak ki işlerini halletsin. Buna zaten en baştan Japonca öğrenmenin ne kadar zor olduğunu da ekleyin!

Bu anti aging tespitimi de yine bilim dünyasıyla bedava paylaşıyorum, maksat insanlığa hizmet.

KELLİĞİN DAYANILMAZ CAZİBESİ!

Kellik, erkekler için elbette biraz cazibenin yitirilmesi demek.

Üstelik tam olarak da çaresi bulunmuş değil.

Bu yüzden kel erkekler için "Hormonları çok fazla, yani çok erkekler, bu yüzden saçları dökülüyor" gibi, artık bilmem doğru mu yalan mı, birtakım laflar ortaya atılmıştır.

Yalnız hemen eklemem lazım, bu bilgi kel erkekler için çok önemli olabilir, ama kadınları pek etkilemiyor!

Yani "Bunu on yıl daha yazalım, söyleyelim, bak bakalım kel erkekler kadınların gözünde saçlı erkeklerden daha seksi ve cazip oluyor mu, olmuyor mu", gibi bir iddiaya girişmeyin. Olmayacak!

Bu tür laflar tesellidir arkadaşlar. Kısa boylu kadınlar için de hiç yaşlanmaz derler. Hayır efendim, yaşlanırlar. Ama yüzölçümüne vurduğunuzda daha az bir bölge yaşlanır tabii, onu kast ediyorsanız başka!

Şaşılık seksidir; büyük burun, güçlü kişilik göstergesidir. Hayır efendim, bunların hiçbirini, asla yemedim!

Sizi de kellik konusunda kendinizi bilmeye ve gerçekleri görmeye davet ediyorum.

EKRAN GÜZELLERİ

Ünlü ve güzel kadınlar bütün dünyayı yakından ilgilendirir.

Ne giymişler, ne çıkarmışlar, vücut ölçüleri kaçmış, ne yiyorlarmış, herkes pek meraklıdır.

Zaman zaman da, bu kadınlarla ilgili, güzelliklerini kaybetmeye başladıkları yönünde birtakım haberler çıkar.

Sıradan insanların hayatına bir nebze olsun mana katma amacıyla yapılan bu haberlerde, o ünlü güzel kadın ya şişman-lamıştır, ya kırışmıştır, ya da "aman makyajsız hali ne kadar çirkin" dir.

Claudia Schiffer kırıştı, Naomi kilo aldı gibi bu haberlerde, bir de bu muhteşem kadınların tesadüfen uykusuz bir günlerinde, makyajsız, kılıksız, alışveriş merkezinden çıkarken ters açıdan çekilmiş fotoğrafları kullanılır.

Normal, ev kadınları falan da bayılırlar bu fotoğrafları birbirlerine göstermeye. "Bak Naomi'ye, bingil bingil olmuş, ya, e yaş tabii, bir de çocuk doğursun görürüm ben onu. Ben de Alican'dan önce inceciğim, aynı böyle" falan şeklinde.

Tabii sen Alican'dan önce Naomi'ydin, biz farkında değildik!

Bir de aynı kadınların ünlüyü gerçek hayatta görüp beğenmeme sohbetleri vardır. "Ben onu sokakta gördüm, hiç güzel değil, nasıl çirkin nasıl çirkin. Televizyonda tül perdenin arkasından çekiyorlarmış böyle" gibi sohbetleri duymuşsunuzdur.

Bir de dönem dönem selülit tartışmaları baş gösterir bu muhabbetlerde. "Ay o güzel mi ayol? Her tarafı selülit, resmini çekmişler gazetede gördüm" falan diye anlatır bazı kadınlar. Kardeşim, kendin 95 kilosun 1.45 boya! Bıyıkların da kocandan daha gür! Ne selülit? Selilüt senin hayatta başına gelen en güzel şey olabilir!

Hep birlikte itiraf edelim ve bağrımıza taş basalım, resimlerde, televizyonda falan güzel görünen kadınlar çoğunlukla gerçekten güzeldir, nokta!

SOSYAL İLİŞKİLER

OTLAKÇI KÜLTÜRÜ

Sigaranın kendisi yeterince kötü bir alışkanlık değilmiş gibi, tiryakilerde bir de birbirinden .otlanma alışkanlığı vardır!

O ne tür bir bağımlılıksa, sokakta, kafede, hiç tanımadığınız insanlar bile bazen, "Pardon tek sigaranız var mı?" gibi lüzumsuz samimi isteklerde bulunurlar.

Sigara otlanmak çok tuhaf bir sosyal davranıştır!

Kimse kimseye "Bak cüzdanından para aldım, tamam mı? Parfümünü kullanıyorum, fist fist fist, mersi! Paltonu giyip gittim, hadi bye bye" gibi laubali "alıverip gidivermeler" yapmaz! Ama sigara sanki bütün toplumun malıdır.

Ortada duruyorsa birisininindir ama aynı zamanda herkesindir. Otlakçı izin almaz, sadece küstahça bilgilendirir: "Aldım bir tane" şeklinde.

Sigaranın yan etkilerinden biri anlaşılıyor ki yüzüzlüktür!

BURÇ SOHBETLERİ

Olur da yolda rastlarsınız, sohbet açılır falan, lütfen benimle astroloji sohbetine girmeyin, rica ediyorum!

İşin gücün ortasında, veya önemli bir sohbette, durduk yerde başlar bu işin meraklısı:

-Sen Yengeç misin?

-(Hayır insanım!) Hayır, Balık burcuyum.

Bilirkişi susmaz:

-Tamam işte, Balık. Nasıl, aynı. Su grubu. Benim ablam da Balık...

Ondan sonra işin yoksa yarım saat dinle!

O ablasını anlatır, öteki "Benim bir arkadaşımın kardeşi de Balık, o da böyle çift kişilikli" diye devam eder, oradan Oğlak'lara sıçranır, oradan Başak'lara... Herkes kendini anlatır, kendini birbirine anlattırır, İkizler, Boğa derken bir sessizlik olur....

Sen tam "Hah" dersin, konuya dönüyoruz. Derkeeeen...

Pat:

-Peki yükselenin ne?

Allahım, bir yarım saat daha!

Astroloji kadar gerzekçe bir şey var mı? (Astrologlar bana e-mail yollamayın, okumam.)

Yani aynı 20 gün içinde doğmuş bütün dünyalılarım, hayalperest ve sanatçı ruhlu olma ihtimali ne?

Hadi onu bırak, gazetelerin burç köşelerine bakarsak, mesela dünyadaki 24 Şubat -20 Mart arası doğmuş bütün insanlar o gün, "Akşama doğru karşı cinsten biriyle ani bir yakınlaşma içine" nasıl girebilirler?!

Yani dünyadaki milyonlarca insan aynı gün aynı saatlerde nasıl fingirdeyebilir?!

PARA PUL

LÜKSÜN BEDELİ

Ucuzlukları takip eder misiniz, bilmiyorum.

Ben kazıklanmaktan nefret ederim.

Aslında kazıklanacağınızı önceden hissedip önlem almanın yolları vardır.

Mesela satış elemanı, kravat olsun, peynir olsun, muşamba olsun, ayakkabı olsun, satacağı üç boyutlu objeyi, sağ eli arkada, sol eli önde ve ikisi de objenin altında kalarak sunuyorsa bittiniz! Kazıklanacaksınız demektir.

Hele parmaklarını zarifçe ve kesik kesik hareketlerle oynatarak malın özelliklerini anlatıyorsa, arkanıza bakmadan kaçın.

Ucuzluklarda malın özelliği anlatılmaz. Gömlek dokuz milyon beş yüz, pantolon on iki milyon beş yüz falan yazar.

"Eskitilmiş Çin ipeğinden, el dikişli, sedef düğmeli, mintan yaka, duble manşetli gömlek" falan diyorsa, gerisini dinleme, hemen uza! Fazla bilgi veriliyorsa, şüpheleneceksin.

Aynı şey restoranlar için de geçerlidir. Hesaplı yerlerde,

mönü, net ve kısadır: Sahanda yumurta şu kadar, şehriye çorbası bu kadar.

Fazla teferruat, yemeğin geldiği ülke, hazırlanış şekli, ruh durumu, karakter özellikleri anlatılıyorsa, bir kola içip kaçın! "Morel mantarıyla tatlandırılmış, dereotu püresinde bekletilmiş, kıyılmış bebek domates yatağında körpe piliç göğsü", restoran dilinde, "Domatesli tavuk yiyeceksin, ama istersen aynı paraya tavuk çiftliği de kurabilirsin" demektir!

Bu kıyağımı da unutmayın!

BORSA, YATIRIM

Borsacılar, yatırım uzmanları, benim sinirime dokunuyor!

Boğalar, ayılar gibi garip garip terimler, kısaltmalar, ADEL, BOLUC, CEMTS falan... İlla bunları ezberleyeceksin. Ezberlemekle kalmayıp görünce hemen tanıman lazım, çünkü televizyonun altından hızlı hızlı geçiyor! "Borsadan para kazana-caksan bunları çözmek zorundasın" demeye getiriyorlar. Amaç senin gözün korksun, paranı bunlar alsın yatırsın, sen işlerine karışma, bu.

Kendi dilsiz alfabelerini bile yaratmışlar, hareketlerle anlaşıyorlar, sırf başkası çözemesin diye.

Her meslek böyledir. Dışarıdan adamlar, olayı anlamasın da işlerini tek başlarına beceremesinler, bunlar para kazansın diye mesleki terimler, garip garip laflar bulmuşlardır. Avukatlık, doktorluk, mimarlık hepsi.

"Rizale-i şüyu davası, antidot, kontrendikasyon, niş, yığma plan" falan derler ki, hani "Boşuna uğraşma anlamazsın, biz o kadar yıl okuduk da söylüyoruz, uzmanına bırak, ver parasını kurtul" manasında.

Hatta daha az eğitim gereken işler bile böyledir: "Kontrol kalemi, balata, buji, soğuk lehim", gibi terimler, tamamen ustalara bir kariyer ve servet yaratmak için uydurulmuştur!

Bir tek gazeteciler normal konuşur müşterisiyle, yani oku-

yucuyla. Onun için insanlar "Onun yazdığı yazıyı ben de yazarım" diye boş boş konuşurlar.

Yazamazsın kardeşim!

Kaç sütun santime, kaç puntodan yazacaksın, spotunu, arabaşlığını nasıl atacaksın, haberinin üç ayağı var mı, 5N IK'sı eksiksiz mi? Yaa, haydi bakalım, görelim seni.

N'oldu? Yazamıyorsun, n'oldu hayrola?!

Gördüğünüz gibi, bizimki de uzmanlık, sadece bunları uluorta söyleyip hava atmayı sevmiyoruz!

HAVALI RESTORANLAR

Şık restoranlara gitmişliği olanlar bilir. Bilenler bilmeyenlere anlatsın.

Bu tür restoranlarda akşam yemeğiyle ilgili tuhaf terimler, garip durumlar vardır.

Mesela ilk yenen yemeğin adı, "iştah açıcı"dır. Listede de, iştah açıcılar diye yazar.

Ne yazık ki ben bu yemeklerden hiçbirinin iştah açıcı bir etkisini görmediğim gibi, genellikle bu ön yemek beni tıkar ve esas yemek için hissettiğim tüm iştahı öldürür!

Amaç iştah açmaksa neden bir şurup veya vitamin türü bir yardım alınmadığını hep merak etmişimdir. En azından bu ilk yemeklerin içine bir parça katılabilir, böylece müşteri boş vaatlerle kandırılmamış olur!

Bu restoranlarda gelen hesaba baktığınızda "kuver" adı altında bir masraf göreceksiniz ki, lütfen masadakilere dönüp, "Kim yedi lan bu kuveri, hem de dört tane birden yuh!" şeklinde bir kabalık yapmayın.

Kuver, kiralık evlerdeki hava parası gibi, aslında pek bir karşılığı olmayan, ekmek su ve tabak çanağın masada olmasından kaynaklanan bir masraf kapısıdır, itiraz etmeyiniz.

Başka bir masraf kapısı da bu tür yerlerdeki vestiyerdir. Her gün evde kendi başınıza bedava yaptığınız, paltoyu askı-

ya asmak, sonra da alıp giymek eyleminin lüks ve para kaparı hâlidir vestiyer. Ona da sesinizi çıkarmayın, beni rezil etmeyin!

Yalnız tabii böyle lüks yerlerde, yemeğe oturur oturmaz sizi ayartan bir durum olur: Sanki siz oraya bedava yiyip içmeye gitmişsiniz gibi, hiçbir şey söylemeden, masanıza ekmek-tereyağı, bardağınıza su konur, hatta bazen, "şefimizin ikramı" diye ufak tefek ne idüğü belirsiz yiyecekler de getirilir.

Bunlara kanıp "Ooh, bizi burada tanıyorlar, torpilliyiz torpilli" gibi bir havaya girmeyin.

Bir de sakın uyanıklık yapıp masadaki bedavaları yiyip içtikten sonra, "Yok biz doyduk zaten, sağ olun, kalkıyoruz" gibi bir görgüsüzlük de denemeyin.

Bacaklarınızı kırarım!

İCAT ÇIKARANLAR

TEMBEL MUCİTLER

İcatların neredeyse hepsi, insanoğlunun tembelliği yüzünden ortaya çıkmış.

Hepimiz çok enerjik, çalışkan, koşturan insanlar olsaydık uzaktan kumanda, internet, dikiş makinesi, çamaşır makinesi, hiçbirine gerek kalmazdı!

"Beyler, bunun adı hesap makinesi. Artık işlemleri bu yapacak!"

"Olmaz! Biz kafamızdan yapmaya devam edelim. Hem beyin jimnastiği oluyor, değil mi arkadaşlar. Parçalayın makine-yi!"

"Hanım, bak ne icat ettim. Bulaşık makinesi! İçine bulaşıkları koyuyorsun, o yıkıyor! Devrim olacak devrim!"

"Bilmem. Hiç gerek yok ki. Ben elimde yıkarım. Böylesi daha zevkli, çalışmak gibisi yok!"

İyi ki tembel yaratıklarız, iyi ki parmağımızı kımılatmak istemiyoruz. Böylece her gün yeni bir icat çıkıyor.

TUHAF İCATLAR

Tüm zamanların en müthiş icadı neydi sizce?

Bilgisayar? Hayır, çünkü kullanması zor, herkes öğrenemiyor.

Araba? Hayır, çünkü tehlikeli bir araç, kazaları biliyorsunuz.

Çamaşır, bulaşık makinesi, mikrodalga fırın? Asla. Gayet sıkıcı, banal aletler.

Tüm zamanların en müthiş icadı, bence, genellikle ofislerde masa üstlerinde süs olarak duran, sallanan toplardır.

Hani bir kaide üzerinde dengede durur, metal çubuğun ucundaki topa bir kere dokunduktan sonra saatlerce, sonsuza kadar, sallanır. İşte o.

Neden dersiniz kullanması kolaydır, sadece topa dokunuyorsun, bu açıdan gayet kullanıcı dostu bir alet denebilir!

Hiçbir tehlikesi yoktur, ayrıca son derece eğlencelidir, kendini kaptırırsan saatlerce seyredebilirsin.

Ama bütün bu sebeplerden en müthiş icat olduğunu söylemiyorum.

Bir düşünün. Bir kere dokunarak sonsuza kadar, sen durdurana kadar hareket elde ediyorsun. Al bu prensibi, arabalara, televizyonlara, her şeye uygula. Ne petrol lazım ne bir şey. İşte sonsuz enerji!

Bu icadım da, benim için küçük ama insanlık için büyük bir adım oldu. Hayırlı olsun.

SPOR HAYATIMIZ

TEHLİKELİ MACERALAR

Tehlikeli doğa maceraları yapanlara çok gülerim.

Bunlar dönüşlerinde, eller paralanmış, cilt soyulmuş, kilo vermiş şekilde anlatırlar: "Katmandu'ya gittik, orada bir hafta açıkta kampta yattık. Böcekler falan soktu abi, önceden aşı olmuştuk ama bir arkadaş hastalandı. Yine de, bir gece, var ya (var ya'ya da düşmammdır!) böyle bir kaplan gördük, çocuklarıyla, yedi sekiz metreden, var ya, hepsine değdi!"

E, ben de gördüm!

Üstelik çiftleşmesini gördüüm, avlanmasını gördüüm, yemek yemesini gördüüm, hem de 50 santim mesafeden! Televizyonda!

Hatta bu esnada meyveli yoğurt yedim.

Belgesel dediğimiz şey bunun için var kardeşim. Sen evinde otur, rahat rahat seyret diye. Herkes kalkıp Afrika'da, orada burada telef olmasın diye. Adamlar profesyonel, 50 kişi, araba, ekip, kamera, şudur budur kalkıp gidiyorlar, çekip ge-

tiriyorlar. Sen ekmeğini evde mi yapıyorsun, kıyafetlerini kendin mi dikiyorsun? İşi uzmanına bırakacaksın, bunu bilir bunu söylerim.

ORTAOKUL SPORLARI

Spor yaptığımız ve yapmadığımız dönemlerle ilgili bir dengesizlik var.

Dikkat ediniz, insan bir yaşa kadar mecburi spor yapmak zorundadır. İlkokulda sabah sabah insana zorla kültür fizik yaptırırlar, teneffüste zorla sınıftan çıkartılıp, bahçedeki koşmalı atlamalı oyunlara katılmak mecburiyetinde bırakılırsın. Sonra ortaokulda lisede falan beden eğitimi

mecburidir, bir de not verirler. O dönemde sporcu olmayan bir insanın kâbusları başlar. Lisede beden eğitiminden doğru düzgün bir not getirmek için doğuştan dekatloncu olmak lazımdır! Her sporu yapacaksın, mecbursun.

Kâh voleybol, kâh basket, kâh takla atacaksın, köprü kuracaksın, bir yandan denge tahtasının üzerinde ahenkle dans edeceksin.

Bunların hepsini yapabiliyorsam niye bir de üniversiteye hazırlanıyorum? Niye işletmeye girmeye çalışıyorum? Devlet bize yardım etsin, olimpiyatlara katılalım, Allah Allah.

Sadece lise böyle atletik biçimde geçmez, daha bebekken bebeklere yaptırılan zorunlu jimnastikler vardır biliyorsunuz! Bebeğe her gün zorla kol açma, bacak kapama gibi stretching hareketleri empoze edilir ve asla fikri sorulmaz.

Ondan sonra ne olur? insanın en atletik, en sıkı yaşları biter, otuzlara yaklaşılr ve mecburi spor sona erer. Halbuki esas şimdi başlamalıdır.

Ofislere mecburi beden hocası ve denge tahtası koyulmasını talep ediyorum. Ben artık ofiste çalışmıyorum ya, maksat seyredip eğlenelim.

HAKEM DE OYNASIN AZICIK

Futbol maçlarıyla ilgili anlamadığım şeyler var.

Bir kere ofsaytın ne olduğunu sadece ben değil, dünya üzerindeki birçok kişi anlamıyor, ondan bahsetmeyeceğim, bir girersek konuya bir daha çıkamayız.

Çim sahaların niye patlıcan gibi kuşak kuşak, böyle açıkly koyulu olduğunu da merak ediyorum aslında ama, o da değil konumuz.

Ben hakemlere büyük haksızlık edildiği kanaatindeyim!

Sahaya doğru söylenen sloganlardan söz etmiyorum.

Fark ettim ki futbol hakemi, diğer birçok sporda olduğu gibi tepelerde bir yerde oturup seyreden, ahkam kesen bir insan

değil.

Futbolda o sürekli küfür yiyen hakem futbolcular kadar koşuyor. Çat orada, çat orta sahada. İnanılmaz bir performans.

Buna rağmen hakemlerin değeri bilinmiyor.

Daha bir tane spor spikerinin kalkıp, "Hakem koşuyor, hızlandı, oyuncularını geçti, topa

yaklaşıyor, ceza sahasının hemen dışında, nefis bir çalımla takım kaptanını geçti, ve evet, yanlış hareketi gördü, sarı kartını çıkardı, bravo hakem!" falan dediğini duymadım.

Adam 90 dakika dili dışarıda koşuyor, üstelik diğer futbolcular gibi yalandan yere yatıp kıvrılarak dinlenme, sinirlenip bağırp çağırma gibi bir lüksü de yok.

Dakikalarca sakın sakın topun arkasında koşacak, üstelik bir kere vuramadan. Verin azıcık da o oynasın, yazık değil mi?

Hakemlerin kıymetini bilelim, futbolu sevelim.

'1

SEYAHATLER

UÇAK YEMEĞİ

Uçak yolculuklarındaki yemek tepsileri beni intihara sürüklüyor.

Yani endüstri tasarımı bu kadar gelişmiş. Rahat koltuklar, kocaman tabaklar, her şey açılır kapanır, bilgisayarlar artık bir gerzeğin bile anlayabileceği kadar kolay. Ama uçak yemeği tepsisi ve içeriğini kim tasarlamışsa, herhalde 1900'lerin başından beri aynı!

Bir kere her şey küçük: Küçük şişeler, küçük çatal bıçak, küçük dikdörtgen tabak, küçük fincan. En başta o tepsiye her şeyi sığdıran kendiyile gurur duymuştur ama, bir kere o ahengi bozdun mu, bir daha hiçbir şey yerine oturmuyor! Yapboz gibi.

Çatal bıçağını naylondan çıkardın, naylonu ne yapacaksın? Ekmeği fincanın içine sokmuşlar, çıkarttın, elinde mi kalacak? O oraya, bu buraya, değiştir değiştir, hep bir parça artıyor! Delirmek işten değil, zekâ testi gibi.

Belki de insanlar yolculukta oyalansın diye yapıyorlar.

Bir de tepsiyi geri almaya geldiğinde hostesin bakışı vardır. Her şey yenmiş bitmiş ve yerli yerindeyse gülümser.

Ama tut ki sen zekâ testini çözemedin ve bardaklar tabak-

lar, naylonlar, çatal bıçak, buruşuk peçete, karmakarışık, üs-tüste, leş gibi tepsiye yığılmış. O zaman hostes surat asar!

Çünkü onunda o tepsileri sığdırması gereken böyle kat kat yapboz arabası vardır, ve senin tepsi yukarı doğru şiştiğinden, bir kata sığmaz. O yüzden de "Bitirdin uçağın sistemini, insan gibi yesene" manasında iç çeker.

Diyelim ki koridor tarafında değil, cam kenarında oturdunuz ve yemekler dağıtıldı. Ama sizin tuvalete gitmeniz lazım.

Zamanında yapsanıza.

Şimdi sıkıysa tepsiyi al, masayı kapa, yanmdakinden izin iste, o tepsisini alsın, masasını kapasın, ikiniz birlikte kalkın, tepsinizi kendi masanıza eğilerek geri koyun, yanınızdaki otursun, ve artık özgür müsünüz?

Yooo.

Koridorda yiyecek arabası var. Servisin bitmesini bekleyeceksiniz.

AYNI BİZİM...

Farklı kültürlere alışmak zor.

Mesela bizde diğer kültürlerin pisliğiyle ilgili bir takıntı vardır. İnsanlar çok sık yıkanmaz, yere tüküren vardır, umumi tuvaletlerin durumundan bahsetmeyeceğim, ama başka milletlerin temizlik alışkanlıkları özellikle ev hanımlarını pek iğrendirir.

"Ay Almanya'ya gittik biz, orada eve ayakkabıyla giriyor onlar, âdetleri öyle, nasıl iğrendim" gibi.

Bize göre bizden başka herkes biraz pistir, kabul edelim. Öyle bir takıntımız vardır nedense.

Bizden doğudakiler zaten pistir de bize göre, batıdakiler de o kadar temiz değildir.

Amerikalı desen hamburgeri elle yiyip, elini kotuna siler, Avrupalı kadın pedikür yaptırmaz, onlarda Arap sabunu yok, bunlar nevesim kullanmaz, falan filan...

Bu farklılıklara rağmen yurtdışına gidip gelen herkes de, orayı bizden bir şeye benzeterek anlatır.

"Orada böyle yüksek bir tepe var, Çamlıca Tepesi gibi. Oraya çıktık! Ravioli yiyin dediler, bizdeki mantının peynirlisi oluyor! Çok şık insanlar vardı, biri ünlüymüş, oranın Hülya Avşar'ıymış..."

Aynı bizim imece sistemi, aynı bizim rakı, aynı bizim iç pilav, aynı bizim Bodrum...

Kardeşim orjiinal hiçbir şey görmediniz mi, oraya ait, bizde olmayan mesela?

Yok, her şey, "Aaa aynı bizim bilmemne"!

O zaman niye gittin o kadar yolu?

MUHTEŞEM TATİLLER

Tatil planlarken dikkat etmeniz gerekenleri sıralıyorum.

İlanlara bakarken biliyorsunuz, çeşitli tatil terimleri göze çarpar: Tam pansiyon, 5 gece 4 gün, falan gibi.

Bunların arasında bazı başka terimler vardır ki, kesinlikle kaçınmanız gerekir.

Bunların başında "Animasyon" gelir. "Ay ne eğlenceli" gibi görünse de, aslında animasyon, çoğu yerde, yumurta atma, garip kıyafetlerle dans etme, ip çekme gibi çocuk oyunlarının büyüklere, görevliler tarafından zorla oynatılması anlamına gelir. Kaçının!

Otelin özelliklerinde yıldız mıldız görünmüyor da, nitelemeler "Şirin, sıcak, aile ortamı, yöresel" gibi sıfatlardan oluşuyorsa, anlayın ki sıcak su, klima, temiz çarşaf tamamen şansa bağlı.

"0-6 yaş arası çocuklar bedava!"

İşte bu, gördüğünüz anda, arkanızı dönüp hayatınız pahasına kaçmanız gereken bir ibaredir. Bu demektir ki, sessizlik, huzur ve temizlik konusunda standartlarınızı bayağı düşürmeniz lazım ve havuzun da amonyak oranı oldukça yüksek olacak!

Bunları aklınızda tutun. Yaz yaklaşıp tatil planladığınızda bana dua edeceksiniz.

SEYAHAT ARKADAŞI

Yalnız seyahat etmenin en zor taraflarından biri şudur: Yalnız seyahat eden diğer insanlar!

Biliyorsunuz insanoğlu çeşit çeşit. Bunun sessizi var, utangacı var, gevezesi var, arkadaş canlısı var Allah korusun, ve özellikle bunlar seyahatte hiç çekilmez.

Otobüste, trende uçakta yan yana düştüğünde, bu arkadaşları bazı özelliklerinden tanıyabilirsiniz.

Bagajını koydun, oturdun. Yanında birisi, ve fakat elinde ne kitap var, ne gazete, ne walkman, üstelik camdan dışarı bile bakmıyor. Gözü ümitli bir tebessüm eşliğinde diğer yolcularda, ve özellikle de sende. Bittin! Bence o anda bileti yak ve al çantamı in.

Çünkü bu arkadaş, vasıta hareket eder etmez, önce zararsız görünen bir "İyi yolculuklar"la başlayacak...

"Orada mı oturuyorsunuz, burada mı oturuyorsunuz, ne iş yapıyorsunuz, a benim bir arkadaşım da o sektörde şöyle böyle" derken, ne geçtiğin yerleri görebileceksin, ne iki dakika huzur içinde kitabına bakabileceksin!

Bu tipler zoraki üç beş sohbetten sonra, bu ilişkiyi gerçek bir dostluk zannederek talepkâr olmaya da başlarlar.

"Tatlınızı yemeyecekseniz alabilir miyim? Kitabınıza, (hatta senli benli olduk ya kitabına) bakabilir miyim?"

Derken, birbirini tanımayan ama yan yana oturan iki yolcu arasındaki kutsal oturma mesafesi, o görünmez fiziksel sınır da yavaş yavaş kapanmaya başlar, bir süre sonra bakmışsın omuzunda uyuyor!

Taşıt araçlarındaki dar alanlarda ilk uyuyan kazanır, çünkü sadece bir kişinin kaykılabilceği kadar alan vardır.

En kötüsü de, yavaş yavaş, yolcular ve görevlilerin de sizi bir ikili, yakın arkadaş, çift gibi görmeye başlaması olur.

Zoraki arkadaş tuvalete gider, hostes gelip sana sorar, "Arkadaşımız kahve veya çay alacak mı?!"

"Ne bileyim ben, arkadaşım yok benim, yalnız seyahat ediyorum, ve keşke etmeseydim!"

Seyahat güzel şeydir ama zaman zaman yorar.

KURUDUM, BİTTİM!

Uçak yolculuğu zaten başlı başına zevksiz bir şey.

Biliyorsunuz uçaklar aslında bilinmeyen bir ırka ait, daha 212 minik insanlar için yapılmıştır. Pigmelerin daha minyonları için falan olabilir!

Uçaklarda her şey olması gerekenin yüzde altmışı boyu-tundadır. Koltuklar, masa, yemek tepsi, çantaların konduğu "baş üstü bölmeler".

O uçak yanlardan ellışer santim geniş olsa uçmayacak mı? Kardeşim yapsanıza şunu azıcık ferah, efendi gibi oturalım.

Aynı zamanda uçakların bir Kerbela özelliği de vardır.

Hem yazları hem kışları, uçaklar sıcak ve kurak mekânlardır. Yemek kuru kuru, karton gibi gelir, su istersin, plastik bebek bardaklarında, yarım verirler. Havadan insanın cildi kurur. Tuvalete gidersin, sanki kuraklık çıkmıştır. Suyu idareli kullanacaksın. Sıvı sabunu eline alırsın, musluğa basarsın, üç saniyen var, ya da sabunlu ellerle tekrar basacaksın. Ve deneyimlerime göre üç defadan aza eller durulanmıyor. Nedir bu?

Koyun kardeşim arkaya bir su deposu, kaç kuruş? Ayıptır ya, salgın hastalık olacak!

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, her uçakta, zaman zaman koro halinde ağlasınlar diye, belirli aralıklarla serpiştirilmiş huysuz çocuklar bulunur.

Çocuklarınsa kesin uçaklarla bir problemi vardır.

Uçağa girerken, bakarsın dünyanın en şirin çocuğu, etrafa gülüyor, melek gibi. Uçak bir havalanır, inene kadar çocuğun içine şeytan girer! O ne bağırımlar, o ne sonsuz ağlamalar, o

özellikle uçak hava boşluğuna girdiğinde sanki kötü bir şey olacakmış da onu hissediyormuş gibi, ne tüyler ürpertici çılgınlıklar atmalar!

Nasıl susturacaksın çocuğu? Normal insan değil ki, "Bak sakın ol, dünyadaki herhangi bir insanın uçak kazası geçirme ihtimali, araba kazası geçirme ihtimalinin yüz binde biri bile değil" desen, "Ha, e iyi o zaman" deyip susacak mı?!

Yine bayram seyran olacak, seyahate gidilecek de, gitme-sek mi n'apsak. Çünkü kötü yolculuk da hiç çekilmiyor.

HİNDİSTAN'A SEVGİLERLE

Hindistan, biliyorsunuz, çok egzotik bir ülke.

Ve bana kalırsa Hint filmleri Hindistan'dan bile daha egzotik. Muhakkak seyretmişsinizdir, hiç seyretmediyseniz "Ava-re"yi görmüşsünüzdür, çok eğlenceli ve değerli eserlerdir bunlar.

Bir kere mesela, bu filmlere bakılırsa, Hintliler dünyanın en hızlı hareket eden ve en hızlı soyunup giyinen insanlarıdır! Bir bakmışsın pembe sarili kızla pembe kaftanlı çocuk çayırda şarkı söylüyor, arkada pembe kıyafetli dansçılar. Nakarat bitiyor, hop aniden hep birlikte bu sefer nehir kıyısında dans ediyorlar hem de mavi elbiselerle! Ayol kostümü ne zaman değiştirdin?

Hint filmlerinin ikinci en belirgin özelliği öpüşme sahnesi olmamasıdır. Şarkılar söylenir, karşılıklı ilan-ı aşk edilir, tam öpüşecekken, Hintli kız ani ve cilveli bir hareketle fırt diye kafasını öteki tarafa çevirip, çevik bir hamleyle kaçır!

Bu bir flört yöntemi olarak görünse de, aslında kültürün özellikleriyle ilgilidir kanımca.

Biliyorsunuz Hint yemekleri oldukça baharatlı ve sarmısaklıdır.

Yani "Gel bir öpeyim", "Hmm, ay öpme şimdi sarmısak yedim" gibisinden bir durum da olabilir!

Bu sahnenin hemen ardından, kadın kaçar, dağlar bayırlar,

çayırlar, adam kovalar. Tam öpecekken, tak, yine kadın kaçmaya başlar.

Dünyanın en kalabalık ülkesinde kadın mı yok? Bırak kardeşim, belli ki kız istemiyor! Git dolaş, Ganj Nehri kıyısında sana kız mı yok?

Hindistan'ı daha gitmeden seviyorum.

Ercan Arıklı'ya

Kaza geçiren Ercan Arıklı değilmiş!

Dün çok garip bir şey oldu!

New York'tan bir okul arkadaşım aradı ve eski patronumla şu anda buldukları davette tanıştığımı, dergilerden bahsederken konunun bana geldiğini, onun yanında olduğunu söyleyip, görüşmek isteyip istemediğimi sordu!

Telefonun diğer ucunda Ercan Arıklı vardı!

Aramızdaki konuşmayı özetleyerek size de aktarmak istiyorum:

-Hay Allah, ben bu serseme söyledim kimseyle görüşmem diye ama yine aramış, getirdi telefonu, elime tutuşturdu. Ne haberler?

-Nasıl ne haberler? Şok geçiriyorum Ercan Bey! Sizin cenazenize gittik, duman olduk, siz ölmediniz mi?

-Bak... Peki bak, anlatacağım ama aramızda kalsın ha!

-Tamam, anlatın, ölmediniz mi?

-Yavrucuğum geçen sene de konuşmuştuk. Benim niyetim artık her şeyi bırakıp sıcak, güzel bir yerlere, Bali'ye maliye yerleşmekti, biliyorsun. Bu son birkaç yıl çok tatsız geç-

ti. O akşam üstü, baktım yine İstanbul'a sıcak basmış. Kalkıp Bodrum'a gitsen, artık o da sıkı. Aynı yerler, aynı insanlar, etraf da yaşlandı! Yarın öbür gün deprem olacak, bil-memne. Kendi kendime dedim ki, hayat kısa, burada hıyar gibi yaşlanacağımıza, gidip uzun bir tatil yapayım, her yıl başka bir yerde yaşarım.

-Ölen kimdi pekiyi?

-Sen beni dinle. Tam bunları düşünüyorum, bir yandan da yürüyorum, karşıdaki pastanenin önüne gelmişim. Dur dedim şuradan biraz krokan alayım. Yahu hakikaten nefis yapıyorlar.

-Ercan Bey, kalp krizi geçiriyorum, sadede gelelim.

-Bak şimdi gençsin tahammül ediyorlardır, ama yaşlanınca, böyle herkesin sözünü kesersen bayılırsın insanları söyleyeyim!

-Tamam, pardon, dinliyorum.

-Ben krokan alırken bir bağırış çağırış oldu. Adamın birine otobüs çarpmış. Fakat yavrucuğum, hakikaten inanılmaz. Tipi, üstü başı, aynı ben. Dedim ki, bunun gibi fırsat bir daha ele geçmez. Atla git. Allahısmarladık seremonisi, her gittiğin yerden eşi dostu ara, geyik yap. İki bir telefon mesajı denen sinir şeyle, e-maile, derginin, gazetenin tirajını, kapağını susunu busunu gönderecekler, sinirleneceğim, kafanda yine iş, buradan kopamayacaksm. Hemen karar verdim. Eşya bile toplamadım, buradan alıyorum.

-Yahu süründürdünüz bizi.

-Bana bak, nasıldı cenaze?

-Kalabalıktı. Herkes oradaydı valla, cenaze değil parti olsa çok eğlenirdiniz.

-Kızım, asıl eğlence buralarda vallahi, başka bir şey. Yeni dergiler falan çıkarmışlar, muhteşem kitaplar aldım. Esas burası. Bakayım bir süre sonra tatilden sıkılırsam yepyeni bir konseptle buralarda dergi çıkartmayı düşünüyorum.

-Aşkolsun yahu, nasıl ağladık.

-Eh tabii, iyice ağlasaydınız, ayıp denen bir şey var! Öyle çirkin erkek kalabalığı falan yoktu değil mi?

-Yok, hatta daha çok kadındı galiba!

-İyi, aferin! Şık mıydı herkes?

-Yahu süründük diyorum, ne şıklığı?

-Kes tıraşı Allahaşkına!

-Şimdi New York'ta mı yaşayacaksınız?

-Dur bakalım, araştırıyorum şimdi. Önce bir Güney Amerika'ya geçeyim diyorum. Burada hoş bir grupla tanıştım, onlarla önce Brezilya'ya gideceğiz. Hep sıcak yerleri gezeceğim. Sen bana şu Mauritius'da bir restorandan bahsetmiştin, söyle bakayım onu.

-Alain Ducasse'ın yeri, bir otelin içinde. Ercan Bey, dergiler ne olacak peki?

-Bak ben sana bir şey söyleyeyim, bu kadar zamandır benimle çalışan insanlar, hâlâ bensiz bu işi yapamıyorlarsa ne hâlleri varsa görsünler zaten! Sizleri yetiştirdik yavrucuğum, göreceğiz bakalım o kadar ukalalığınızın altında hakikaten bir şeyler var mı!

-Göreceğiz tabii, merak etmeyin! Üzülerek şunu açıklıyorum, ben bu konuşmayı köşemde yazacağım.

-Alçaklık etme!

-Ne yapalım, bu işi siz öğrettiniz. Yazmazsam çatlarım.

-İnanmazlar.

-Olsun.

-İyi hadi yaz, peki. Büyük sükse yaparsın, ben sana söyleyeyim. Parçalı yaz bari, rahat okunsun.

-Soru cevap düşünüyorum.

-O da iyi. Bana bak, usturlu yaz yalnız, bir daha dönmeyeceğim diye rezil etme beni. Dedikodu bölümlerini falan çıkar.

-Tabii, biraz sansürleyeceğim.

-Hadi yavrucuğum, bu kızın telefonu kapanacak. Bir de, bak ben sana bir şey söyleyeyim, şu g.a.g.'da seni üstten çek-

meşinler, tanımasam kim bu bastıbacak şey derim. Muhakkak söyle bak. Hadi canım bye bye.

-Bir daha görüşemezsek iyi eğlenceler, iyi tatiller Ercan

Bey. Ama herhalde görüşürüz, hepimizin uzun vadede planı aynı...

BİTTİ